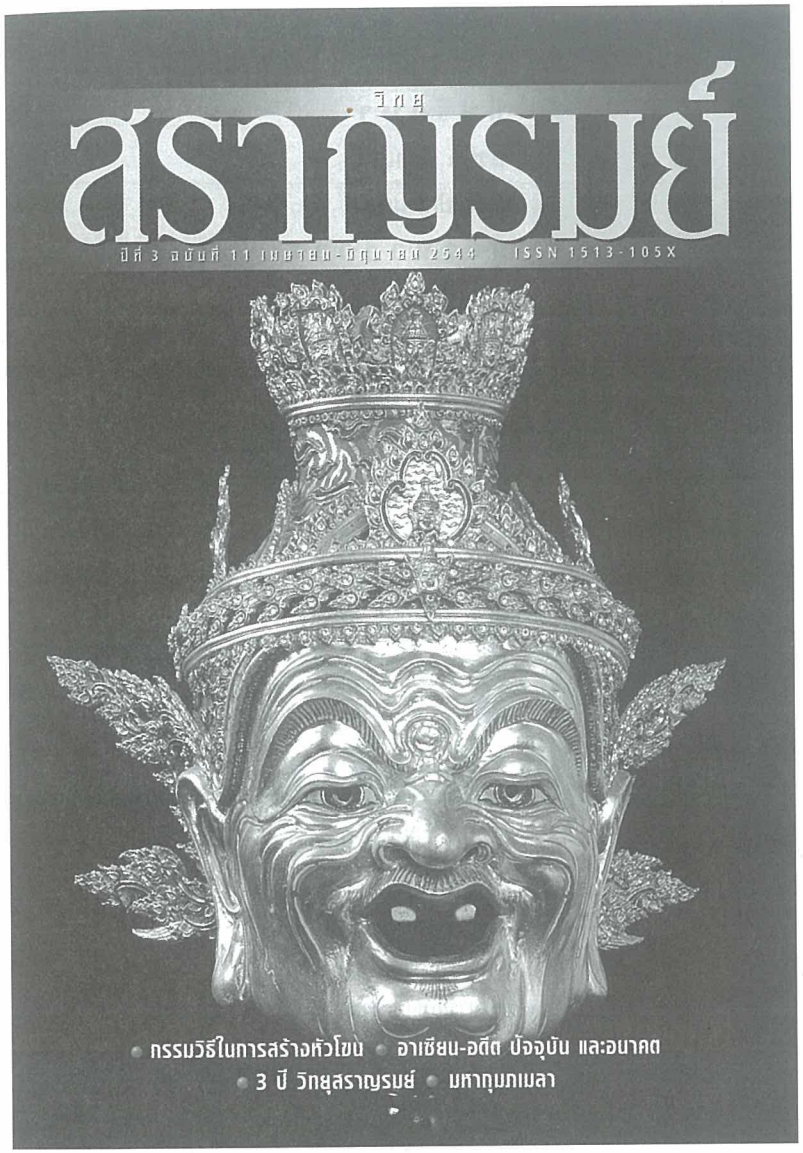
วิทยุ

สราญรมย์

ปีที่ 3 ฉบับที่ 11 เมษายน-มิถุนายน 2544 ISSN 1513-105X

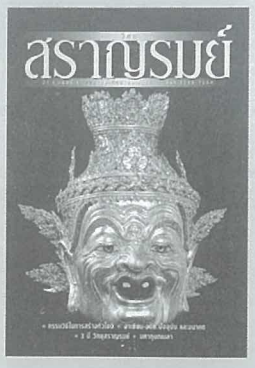

- กรรมวิธีในการสร้างหัวโขน
- อาเซียน-อดีต ปัจจุบัน และอนาคต
- 3 ปี วิทยุสราญรมย์
- มหากุมภเมลา

วิทยุสราญรมย์ AM 1575

"เพื่อไทย ก้าวไกล ทันโลก"

ปก : *"หน้าครูพระภรตมุนี"*
กรรมวิธีในการสร้างหัวโขน

หนังสือ **"วิทยุสราญรมย์"** ISSN 1513-105X
ปีที่ 3 ฉบับที่ 11 : เมษายน-มิถุนายน 2544

ที่ปรึกษา
นรชิต สิงหเสนี
อิศร ปกมนตรี
ผู้อำนวยการ
สุภาศิริ อมาตยกุล
บรรณาธิการ
ประภัสสร เสวิกุล
คณะผู้จัดทำ
สุวรรณา ฟองสมุทร กิตติศักดิ์ กล่อมจิตต์
ปาริชาติ รักตะบุตร ศศรักษ์ ศะศิวณิช
กนเกศ แน่งน้อย กมลวัน สกนธรัตน์
บัญชา ธิโกศรี
รูปเล่ม : ทูด็อทส
พิมพ์ที่ : บริษัท หจก.ภาพพิมพ์ โทร. 0-2433-8586

หนังสือ "วิทยุสราญรมย์" รายสามเดือน
จัดทำโดย
สถานีวิทยุสราญรมย์
กองวิทยุกระจายเสียง
กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา เขตพญาไท กทม.10400
โทร. 0-2643-5094

ผู้สนใจสามารถติดต่อขอรับหนังสือและส่งข้อเขียนมาให้พิจารณาลงพิมพ์ได้ตามที่อยู่ข้างต้น

สารบัญ

ถ้อยแถลง 6

พระบารมีปกเกล้าฯ 9

Golden Place กับคุณทองแดง ~ *อัมพร สุคนธมาน*

คติธรรม

การบรรยายธรรม โดย *พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต)*

เนื่องในวาระ 3 ปี วิทยุสราญรมย์ 12

ศิลปวัฒนธรรม

ทวาทศมาส (ตอน 5) ~ *สุวรรณา ฟองสมุทร* 149

กรรมวิธีในการสร้างหัวโขน ~ *ศิริพงศ์ ครุภัณฑ์* 127

สิ่งแวดล้อม

หิ่งห้อย 58

ภาพชุด

งาน 3 ปี วิทยุสราญรมย์ 31

สารคดี

เจ้ากรมการหมา ~ *ทัศน์ทรง ชมภูมิ่ง* 74

"บวชแลน" ที่ศรีดอนไชย ~ *สมโรจน์ สำราญชลารักษ์* 53

เหตุใดความเชื่อผีนัตจึงอยู่ในสังคมพม่า ~ *วิรัช นิยมธรรม* 101

ท่องเที่ยว

มหากุมภเมลา ~ *รุจิกร แสงจันทร์* 87

เค็มกว่าเกลือ ~ *เบญจาภา ทับทอง* 187

บทกวี

สัจธรรมที่งานศพ ~ *โกศล กลมกล่อม* 138

ไปไหม ~ *สุขุมพจน์ คำสุขุม* 139

สุขภาพ

โรคลมพิษ ~ *ผ.ศ. พญ พรรณแข มไหสวริยะ* 66

10 คำถามเรื่องไข้เลือดออก 141

สัมภาษณ์

สนทนากับ "รพีพร" ~ *ประภัสสร เสวิกุล* 173

การต่างประเทศ

อาเซียน-อดีต ปัจจุบัน อนาคต ~ *ถนัด คอมันตร์* 37

รายงาน

มหัศจรรย์น้ำมันมะพร้าว ~ *พิษณุรักษ์ ปิตานะสังข์* 113

ไบโอดีเซลยังมีความเสี่ยงสูง ~ *สมโรจน์ สำราญชลารักษ์* 123

เกษตร

มังคุด พืชเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก 133

บอระเพ็ด 185

ปกิณกะ

น้ำมหัศจรรย์แห่งเมืองโคโลญ ~ *วิญญู แจ่มขำ* 95

ความเชื่อกับความต้องการมีบุตร ~ *โยธิน แสวงดี* 70

ทัศนะ

เรื่องของกู เรื่องของมึง เรื่องของเรา ~ *เหรียญชัย เรียววิไลสุข* 81

เด็กและเยาวชน

ดาวดวงน้อย ~ *ปาริชาติ รักตะบุตร* 164

เรื่องสั้น

ตลอดกาล ~ *ร.จันทพิมพะ* 192

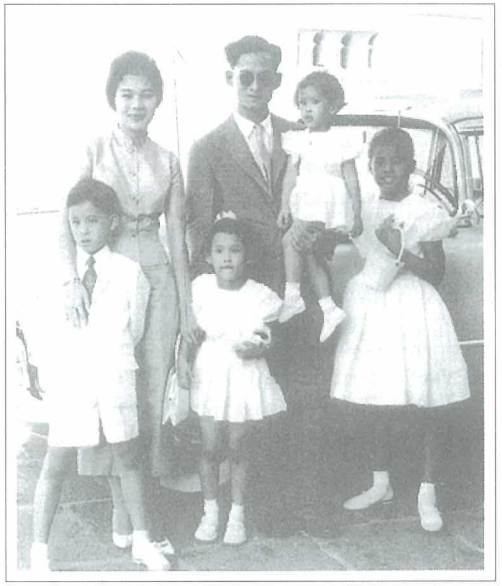
สวัสดีค่ะ ท่านผู้อ่านหนังสือวิทยุสราญรมย์ทุกท่าน

หนังสือวิทยุสราญรมย์เล่มที่อยู่ในมือท่านนี้ก้าวมาถึงฉบับที่ 11 แล้ว นับเป็นความภาคภูมิใจของพวกเราชาววิทยุสราญรมย์เป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่าจะมีการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศรายการของสถานีวิทยุสราญรมย์ และมีการเปลี่ยนตัวผู้ดำเนินรายการบางคนในช่วงนี้ แต่เจตนารมณ์ของทุกคนที่สถานีวิทยุสราญรมย์ก็ยังคงเดิม กล่าวคือ นำเสนอเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ โดยผสมผสานข่าวสาร สาระน่ารู้และความบันเทิง โดยมุ่งหวังที่จะให้ทุกรายการของสถานีวิทยุสราญรมย์เป็นสื่อเชื่อมโยงท่านผู้ฟังในภูมิภาคต่างๆ ของไทย รวมถึงท่านผู้ฟังในประเทศเพื่อนบ้านให้ **"ก้าวไกล ทันโลก"** เช่นเดียวกันกับปณิธานของสถานีวิทยุสราญรมย์

การปรับเปลี่ยนต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับสถานีวิทยุสราญรมย์จึงเป็นส่วนหนึ่งของความก้าวหน้า ของการพัฒนาสถานีวิทยุสราญรมย์ให้ดำรงสถานะ *"สะพานเชื่อมความเข้าใจ"* ระหว่างกระทรวงการต่างประเทศและท่านผู้ฟังทุกท่าน ดิฉันเชื่อว่าพวกเราทุกคนที่สถานีวิทยุสราญรมย์มีความตั้งใจและความพยายามที่จะทำงานให้รายการต่างๆ ออกมาดีที่สุด จึงขอฝากรายการของสถานีวิทยุสราญรมย์ ทุกรายการไว้กับท่านผู้ฟัง และหวังว่าทุกท่านจะให้ความสนับสนุนและแนะนำพวกเราอย่างดีเช่นนี้ตลอดไป

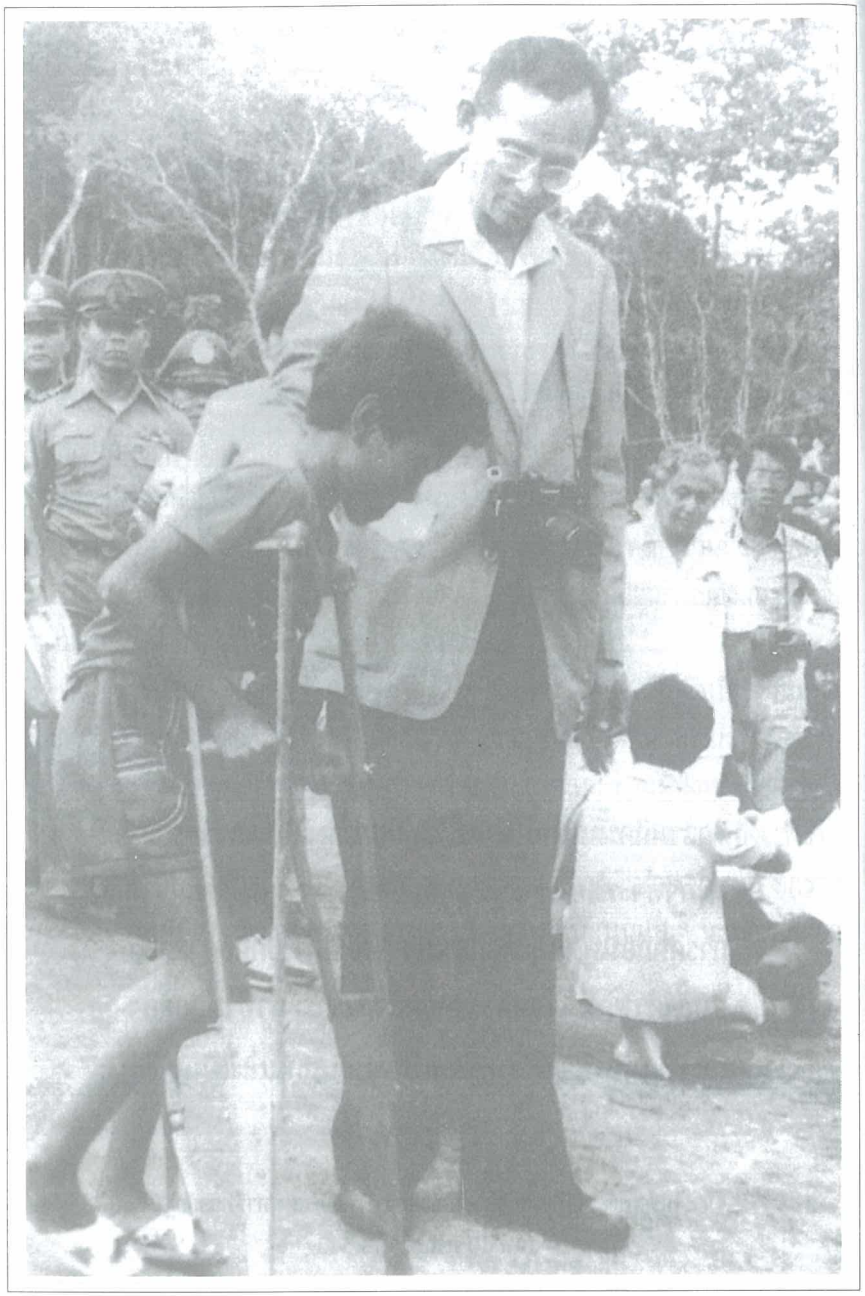
ด้วยความปรารถนาดี

สุภาศิริ อมาตยกุล
นายสถานี

"ความคิดนั้นเป็นแม่บทใหญ่ของคำพูดและการกระทำ เพราะกิจที่จะทำคำที่จะพูดทุกอย่างล้วนสำเร็จมาจากความคิด การคิดก่อนพูดและคิดก่อนทำ จึงช่วยให้บุคคลสามารถยับยั้งคำพูดที่ไม่สมควร หยุดยั้งการกระทำที่ไม่ถูกต้อง พูดและทำแต่สิ่งที่จะสัมฤทธิ์ผลเป็นประโยชน์และเป็นเจริญ..."

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ 10 กรกฎาคม 2540

Golden Place กับ คุณทองแดง

อัมพร สุคนธมาน

ถ้าท่านมีโอกาสเดินทางไปหัวหิน เมื่อผ่านถึงพระราชวังไกลกังวลไปจนสุดเขตรั้วพระราชวัง จะเห็นป้ายชื่อร้านใหญ่สะดุดตาอยู่ตรงทางเข้า “Golden Place” โดยบริษัทสุวรรณชาด จำกัด ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตัวอาคารของร้านอยู่ลึกจากถนนเพชรเกษมประมาณ 15 เมตร จึงเหมาะสำหรับเป็นที่จอดรถได้หลายคัน กับทั้งมีร่มใหญ่หลายต้นอีกด้วย Golden Place เป็นซุปเปอร์มาเก็ต ซึ่งอธิบายไว้ว่า มีรูปแบบใหม่ เพื่อคุณภาพชีวิตและจิตใจที่ผ่องใส เป็นแหล่งรวมสินค้าที่ดีที่สุดของทุกภาคทั่วไทย รวมสินค้านานาชนิดราคายุติธรรม และเจ้าหน้าที่ทุกคนพร้อมให้บริการอย่างเต็มหัวใจ

นอกจากสาขาหัวหินแล้ว ยังเปิดอีก 3 สาขา ได้แก่ สาขาพระราม 9 สาขาถนนจันทร์ และสาขาซีพีทาวเวอร์ สีลมชั้นใต้ดิน เปิดบริการตั้งแต่ 8.00 น. เวลาปิดแล้วแต่แต่ละสาขา ที่หัวหินและพระราม 9 ปิด 22.00 น. ส่วนอีก 2 แห่ง 19.00 น. และ 19.30 น. ตามลำดับ

สำหรับสาขาหัวหิน เป็นอาคาร 2 คูหา จัดงานสินค้าให้สะดวกในการเลือกซื้อ ส่วนใหญ่เป็นผัก ผลไม้ต่างๆ ชนิด ตามฤดูกาล และเป็นผลิตผลของชาวบ้านที่บริษัทนำมาจำหน่ายให้ในราคายุติธรรมทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ที่สำคัญคือปราศจากสารพิษที่จะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค สินค้าอื่นส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ได้แก่ อาหารกระป๋องต่างๆ ขนม เครื่องดื่ม ซึ่งได้แก่น้ำผลไม้ต่างๆ รวมทั้งนม และสินค้าประเภทเดียวกันอีกหลายชนิด

ร้านที่หัวหินเปิดเป็นทางการเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2544 ตามที่เขียนไว้ว่า *"ในพระบรมราชูปถัมภ์"* อันที่จริงก็คือ พระราชทรัพย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสิ้นที่พระราชทานให้แก่ผู้บริหารจัดการทำการเปิดซุปเปอร์มาเก็ตเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรพสกนิกรของท่านให้มีรายได้เลี้ยงครอบครัว จึงเป็นที่ประจักษ์ว่าประทับอยู่ ณ ที่ใดก็ตามก็จะทรงห่วงใยเอื้ออาทร ทรงช่วยเหลือราษฎรให้อยู่ดีกินดีทั่วหน้า แม้ก่อนจะเปิดร้านเป็นทางการไม่กี่วัน พระองค์ท่านก็เสด็จทอดพระเนตรร้านด้วยพระองค์เอง นับเป็นสิริมงคลต่อร้านและผู้ปฏิบัติการยิ่งนัก นอกจากข้าราชบริพารที่ตามเสด็จ ยังมีสุนัขหลวงคือ **"คุณทองแดง"** เป็นสุนัขเพศเมีย ที่ทรงเลี้ยงไว้ตั้งแต่อายุประมาณ 2 เดือน ตามเสด็จมาด้วยพระบรมฉายาลักษณ์ของท่านในวันเสด็จทรงเยี่ยมร้านจะติดอยู่ที่ผนังภายในร้าน ผู้ที่เข้ามาซื้อสินค้าจะเห็นได้ภายในกรอบมีหลายภาพ และรูปคุณทองแดงตามเสด็จด้วย

ผู้ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าพระองค์ท่านในบริเวณพระราชวังไกลกังวลจะได้เห็นสุนัขที่ทรงเลี้ยงตามเสด็จพระราชดำเนินออกพระกำลังคราวละ 3-4 ตัวเป็นประจำ คุณทองแดงเป็นหนึ่งในทั้งหมด สำหรับคุณทองแดงเป็นสุนัขพันธุ์ผสม ซึ่งมีลักษณะเด่นของพันธุ์ Basenji ทรงได้มาโดย

บังเอิญจากข้าราชบริพารนำมาถวาย จากลูกสุนัข เมื่อโตขึ้นๆ คุณทองแดงมีบุคลิกภาพแปลก โดดเด่น จงรักภักดี รู้ภาษาและมีระเบียบ จึงเป็นที่โปรดปราน เมื่อคุณทองแดงถึงวัยแต่งงาน ก็มีบุตรถวายให้ทรงเลี้ยงดูต่ออีกถึง 9 ตัว ซึ่งได้รับพระราชทานชื่อให้เป็นชื่อขนมทองต่างๆ 9 ชนิด สุนัขเล็กทั้งหลายนี้ยิ่งโตยิ่งสมบูรณ์ ลวดลายงาม ได้รับการฝึกอย่างถูกวิธี ทั้งนี้พวกเขามีคุณพ่อเป็นพันธุ์ Basenji แท้ๆ รูปลักษณะของขนมทองทั้งเก้า จึงค่อนไปทางลักษณะของ Basenji

ร้าน Golden Place ความหมายคือสถานที่ทอง ส่วนบริษัทสุวรรณชาด จำกัด ลูกค้าอ่านแล้วฉงน นึกว่าสะกดผิด คิดว่าที่ถูกคือ "ชาติ" มีคนถามบ่อยๆ ว่าเมื่อไรจะแก้คำผิด ผ่านไปมาหลายครั้งแล้ว ความจริงแปลตรงๆ สุวรรณ = ทอง ชาด = แดง ก็คือ ทองแดง เป็นชื่อพระราชทาน

หากท่านต้องการเห็นรูปคุณทองแดง เวลาท่านเข้าไปซื้อของในร้าน Golden Place อย่ามัวแต่หยิบของ เหลียวดูภาพที่ผนังด้านขวาก็จะเห็น หรือมิฉะนั้น หากท่านนำสัตว์เลี้ยงไปพบสัตวแพทย์ที่โรงพยาบาลรักษาสัตว์ ถนนสุขาภิบาล 3 เป็นอาคารชั้นเดียวสีเขียว ตั้งอยู่ติดกับ Golden Place สาขาพระราม 9 โรงพยาบาลสัตว์นี้เปิดมาหลายปีแล้ว อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์เช่นกัน ณ ที่นี้จะมีรูปคุณทองแดงยืนเต็มตัวเป็นรูปพระราชทานติดไว้ให้ผู้คนได้ชมทุกเวลา เพราะโรงพยาบาลนี้เปิดทุกวันไม่มีวันหยุด การเก็บค่ารักษาก็ถูกเท่าๆ ราคาโรงพยาบาลรัฐบาล แถมบางอย่างจะถูกกว่าเสียด้วยซ้ำ.

การบรรยายธรรม
โดย พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต)
วันพุธที่ 9 พฤษภาคม 2544 เวลา 09.30 น.
ณ วิเทศสโมสร กระทรวงการต่างประเทศ

เนื่องในการทำบุญครบรอบ 3 ปี สถานีวิทยุสราญรมย์ กระทรวงการต่างประเทศ แต่ภารกิจของสถานีวิทยุได้ดำเนินต่อเนื่องมากว่า 30 ปี ในชื่อของสถานีวิทยุเอเชียเสรี เชื่อว่าหลายท่านคงคุ้นเคยและได้รับฟังกันต่อเนื่องมาไม่ว่าจะเป็นสถานีวิทยุเอเชียเสรีหรือสถานีวิทยุสราญรมย์ก็ดี เป็นการปฏิบัติงานที่ต่อเนื่องกันมาในภารกิจอาจจะแตกต่างบ้างขึ้นอยู่กับแต่ละยุค แต่ละสมัย ซึ่งงานอย่างนี้ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาในฐานะที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารของประชาชนได้นั้น ก็เพราะว่าบรรพบุรุษผู้ริเริ่มงานนี้มา ไม่ใช่เฉพาะ 3 ปีที่ผ่านมาเท่านั้น แต่ผ่านมา 30 กว่าปีแล้ว ได้เหนื่อยยากลำบากต่อสู้ฟันฝ่าในการริเริ่มเพื่อให้งานนี้ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน และเมื่อมาถึงปัจจุบัน ผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ในปัจจุบันก็ได้รำลึกนึกถึงคุณูปการเหล่านั้น จึงจัดงานบำเพ็ญกุศลส่วนหนึ่งเพื่อเป็นการรำลึกถึงคุณูปการเหล่านั้นและอุทิศส่วนบุญกุศลให้แก่ผู้ที่ได้ทำงานตรงนี้มาและได้จากไปแล้ว เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูรู้คุณท่านผู้เกี่ยวข้อง ประการที่สอง เมื่อเราจัดฉลองครบรอบอะไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นวันเกิดของหน่วยงานหรือวันเกิดของคน มีวัตถุประสงค์ว่าเพื่อเป็นการเพิ่มบุญกุศลมีการประกอบพิธีทางศาสนาหรือการทำบุญโบราณท่านบอกว่าที่เราทำงานอยู่ได้รอดปลอดภัยไม่มีปัญหาและอุปสรรค

เริ่มตั้งแต่ได้ตำแหน่ง ก็เพราะบุญ อยู่ในตำแหน่งได้ราบรื่น ปลอดภัย เพราะบุญรักษา ถ้าหากเราใช้ผลบุญหมดเพราะเรื่องใดก็ตาม พอเราได้ตำแหน่งก็บุญยังมีก็ทำให้เราอยู่ได้รอดปลอดภัย ท่านก็บอกว่าต้องทำบุญเพิ่ม ซึ่งโบราณบอกว่า บุญหนัก ศักดิ์ใหญ่ ได้ตำแหน่ง ได้ยศใหญ่ก็เพราะบุญ ได้ราบรื่นนานๆ ก็ต้องทำบุญเพิ่ม จึงได้มีพิธีฉลองซึ่งไม่ใช่การแสดงบารมีของบุคคลหรือหน่วยงาน แต่เป็นการช่วยให้บุญเพิ่มรักษาหน่วยงานนั้นต่อเนื่องต่อไป โบราณจึงบอกต่อว่า *"ยามบุญมาวาสนาช่วย ที่ป่วยก็หาย ที่หน่ายก็รัก บุญไม่มาวาสนาไม่ช่วย ที่ป่วยก็หนัก ที่รักก็หน่าย"* บางทีมีปัญหาก็มีคนมาช่วยก็เรียกว่าบุญจัดสรร บางทีบางท่านอาจจะได้ตำแหน่งอธิบดีอยู่แล้วก็มีอันต้องแคล้วคลาดกันไป อันนี้เรียกว่าบาปจัดสรร เพราะฉะนั้น นี่จึงเป็นวัตถุประสงค์ประการหนึ่งของการบำเพ็ญบุญในวันครบรอบอะไรก็ตามเพื่อให้ได้บุญและกุศล จึงมีการบรรยายธรรม บุญเป็นชื่อของความดี ความสุข ความงาม กุศลเป็นชื่อของความฉลาด ให้รู้ให้เข้าใจให้เกิดปัญญาว่า ทำไมเราจึงทำ ในส่วนต้นนี้เป็นเรื่องของกุศล และต่อไปจะเป็นพิธีบำเพ็ญบุญเจริญพระพุทธมนต์เป็นต้น ที่ว่า เป็นกุศลให้เกิดปัญญานั้นจะช่วยให้เราทำงานได้ดียิ่งขึ้นด้วยปัญญา ครบรอบ 3 ปี ของหน่วยงานนี้ ท่านทั้งหลายทำงานมากี่ปีก็ตาม วาระนี้เป็นชั่วโมงแห่งการตรวจสอบตนเอง การมานั่งอยู่ที่นี่ก็เพื่อให้ได้สาระของพิธีนี้ ตกลงกันในเบื้องต้นว่าให้มาอยู่ในห้องนี้ทั้งกายและใจ การอยู่ที่นี่ ให้ใจอยู่ที่นี่ด้วย ไม่ต้องไปห่วงไปกังวลเรื่องใดทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นอยู่ที่นี่ทั้งกายและใจ ภาษาพระจะเรียกว่า **"สติ"** สติ แปลว่าใจอยู่กับปัจจุบันที่นี่ เดี๋ยวนี้ มองให้เห็น ฟังให้ได้ยิน เหมือนอย่างที่พระพูดว่า **"อาณา ปาณาสติ"** กำหนดลมหายใจเข้าออก ลมหายใจเข้าก็รู้ ออกก็รู้ เรียกว่า ปาณาสติ มีสติในการฟัง เรียกว่าสติ คือ มองก็เห็น

ฟังให้ได้ยิน ฟังแล้ว ธรรมโญนิโสมะนะสิการ แปลว่าใส่ใจอย่างถูกต้อง แล้วพิจารณานั้น ทบทวนตรวจสอบแล้วก็จะได้จากโญนิโสมะนะสิการ จะได้ปัญญา เพราะฉะนั้นมี 3 เรื่อง คือ สติ รับข้อมูลอย่างเต็มที่ครบถ้วน ถ้าผู้ฟังวิทยุสราญรมย์ฟังอย่างมีสติครบถ้วนเขาก็จะไม่ตกข้อมูล เราก็คาดหวังอย่างนั้น ฟังแล้วไม่ใช่ไม่ได้ปัญญาเลย ฟังแล้วต้องพิจารณาตรวจสอบ ขงจื้อบอกว่า *"เรียนโดยไม่คิด เสียเวลาเรียน คิดโดยไม่เรียนเข้ารกเข้าพง"* ฟังแล้วก็ต้องคิด คิดนี่คือ โญนิโสมะนะสิการ ไต่ตรองแล้วได้ปัญญาความรอบรู้ เพราะฉะนั้นโบราณจึงเรียกสั้นๆ ว่า **"สติปัญญา"** สติมา ปัญญาเกิด สติเตลิดมันเกิดปัญหา สติฟังแล้วคิดตรวจสอบตนเองมองด้านในเราเรียกว่าวิปัสสนา ถามตัวเราเองว่า ฟังธรรมะที่ใดไปก็ตามหรือฟังรายการวิทยุรายการใดก็ตาม เรานำไปใช้ได้ไหม ถ้าฟังแล้วเรานำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตของเราให้ดีกว่าเก่าได้อย่างไร ถามตัวเองเสียตอนนี้ ถ้าฟังธรรมะต่อไปถามตัวเองว่า ถ้าเรากลับไปในสถานการณ์จริงในห้องทำงานแล้วเราจะทำงานให้มันดีกว่าเก่าได้อย่างไร ที่ต้องถามเพราะเหตุที่ว่าถ้ากลับไปในห้องทำงานในสถานการณ์จริงจะไม่มีเวลาตั้งคำถาม ไม่มีเวลาตรวจสอบตัวเอง สถานการณ์มันคับขันมาก การแก้ปัญหาบางทีเวลามันกระชั้น เราจะไม่รู้ว่าปัญหาหรือเงื่อนมันอยู่ตรงไหน เพราะใกล้ชิดเกินไป เหมือนนักมวยที่ขึ้นเวทีชก แม้จะเตรียมซ้อมไปอย่างดี แต่ไปเจอคู่ชกที่ชั้นเชิงดี บางทีเปิดตำราไม่ทัน คนที่สอนคือพวกพี่เลี้ยงจะไม่อยู่ในสถานการณ์ ในที่สุดไม่รู้จะใช้วิธีอย่างไรก็เลยกัดหูแบบไมค์ ไทสัน บางคนทำงานแบบเลือดเข้าตา แต่พอถอนตัวออกมาจากสถานการณ์ตรงนั้น เราก็มาคิดได้ว่า ทำไมเราจึงทำอย่างนั้น ถ้าไปอยู่ตรงนั้นเหมือนกับผงเข้าตาไม่รู้จะแก้อย่างไร

1. จะทำงานให้มีสมรรถภาพเพิ่มขึ้น สมมติว่าเรื่องของสถานีวิทยุ

หรือเรื่องงานก็ตาม จะทำงานให้มีสมรรถภาพเพิ่มขึ้นได้อย่างไร

2. มีคุณภาพ
3. สุขภาพ

สมรรถภาพ คือ เก่ง *คุณภาพ* คือ ดี *สุขภาพ* คือ มีความสุข บางคนทำงานมีสมรรถภาพคือ เก่งแต่ไม่ดี เก่งแต่เห็นแก่ตัว เอาเปรียบเพื่อน เอาเปรียบราชการ บางคนทำงานทั้งเก่งทั้งดี แต่เครียดเหลือเกิน ไม่มีความสุข ทำงานไปทำงานมาเพื่อนถามอายุเท่าไรบอกอายุ 40 ปี เพื่อนงงนึกว่าจะเกษียณปีหน้า ทำไมโทรมขนาดนี้ เครียดไม่มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต เก่ง ดี และมีความสุข มีสุขภาพกายสุขภาพจิตดี ถามว่าทำงานอย่างไรให้มีความสุข เราต้องใช้ธรรมะอะไรที่ทำให้เราเก่ง รัชกาลที่ 6 ทรงบัญญัติว่าเป็นหลักข้อที่ 1 ของการปฏิบัติราชการ คือ ความสามารถๆ นั้นทรงอธิบายว่า คนสองคนเรียนจบที่เดียวกัน ความรู้เท่าเทียมกัน มีงานชิ้นหนึ่งให้ทำ คนแรกทำงานชั่วโมงเดียวเสร็จเรียบร้อยดีงาม คนที่สองทำสองสามชั่วโมงเสร็จแล้วก็มีปัญหา เป็นอย่างนี้ประจำ คนแรกมีสมรรถภาพคือ มีความสามารถมากกว่า ถามว่า ถ้าเราจะเป็นคนมีสมรรถภาพจะต้องใช้ธรรมะอะไรบ้าง มีหลายประเด็นแต่จะสรุป 3 เรื่อง เรื่องแรก คือ คนเก่งจะต้องมีปัญญา เรื่องของวิทยุเป็นเรื่องยุคของใช้ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารนั้นเริ่มตั้งแต่รับข้อมูลนั้น เราจะต้องมีการกลั่นกรอง มีข้อมูลข่าวสารอย่างเดียวจะสู้เขาไม่ได้จะต้องมีความรู้ คือตัวปัญญาที่สังเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลนั้น แล้วเราไปใช้ให้เป็นประโยชน์ คนจะสับสนระหว่างรับข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นปัญญาแล้วหรือยัง ขนาดไหนเรียกว่าเป็นปัญญา และถ้าเราจะสร้างปัญญาให้กับมวลชนประชาชนผู้ฟัง ขนาดไหนเรียกว่าสร้างปัญญา ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการสร้างปัญญาให้คนไทยหรือยัง ถึงขนาดที่เราพูดกันว่า New Economic

เศรษฐกิจใหม่ที่อยู่บนฐานแห่งความรู้ เอาความรู้เอาวิทยาการไปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัตถุดิบ ก็บอกว่ายัง ถ้าเราทำสำเร็จแล้วเราคงไม่ต้องพูดว่าปฏิรูปการศึกษา เพราะฉะนั้นการปฏิรูปการศึกษาก็เพื่อสร้างปัญญาให้กับคน ปัญญาคืออะไร ปัญญาคือความรู้ใช่หรือไม่ จำได้ ท่องได้จากที่ได้รับการสอนจากมหาวิทยาลัย จบมาตอบได้ตามนั้น เป็นบัณฑิตอาจไม่ได้ปัญญา เพียงจำได้ท่องได้ ท่านเรียกว่า ความรู้ขั้นจำ เป็นสัญญา รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สัญญาแปลว่า ความรู้ขั้นจำได้ ไม่ใช่ปัญญา ถ้าเราเห็นเด็กร้องไห้โยเย เราไปจับตัวเด็กรู้ว่าตัวร้อน อันนี้เป็นสัญญา รู้ผิวเผิน พาเด็กไปหาหมอ หมอวินิจฉัยได้ว่าเด็กเป็นโรคอะไร อย่างนี้เรียกว่ารู้ระดับปัญญา เพราะเขารักษาได้รอบรู้ เพราะฉะนั้นปัญญาคือ ความรอบรู้ รู้มากกว่าที่เห็น เข้าใจมากกว่าที่ฟัง สัญญาความจำ เป็นความรู้ผิวเผิน การเอาข้อมูลข่าวสารไปปะติดปะต่อไปถึงความจริงที่เราอยู่เบื้องหลังเราเรียกว่าปัญญา ในวงการวิทยุจะมีอยู่คำหนึ่งที่เรียกว่า propaganda โฆษณาชวนเชื่อ วิทยุเอเชียเสรี ก็ทำ Voice of America ก็ทำ ในยุคสงครามเย็น อะไรคือข้อแตกต่างระหว่างโฆษณาชวนเชื่อกับการให้ข้อมูลข่าวสารที่แท้จริง ยุคนั้นก็จะมีแข่งกัน Radio Moscow World Service ของฝ่ายสหภาพโซเวียต ฟังแล้ว บางคนจะบอกว่า Radio Moscow นี่ propaganda มากกว่า Voice of America รองลงมาแต่ที่ค่อนข้างจะเป็น Objective คือ BBC. เห็นได้จากสงครามฟอล์คแลนด์ที่เกิดเรื่องขึ้น แทชเชอร์โกรธ BBC. มาก เพราะเขาขึ้นตรงต่อรัฐสภา รายงานแม้กระทั่งการเคลื่อนทัพของประเทศตนเอง จนฝ่ายตรงข้ามยิงจรวดใส่ จึงเกิดบทเรียนที่สงครามทะเลทรายที่สหรัฐรบกับอิรัค จึงไม่ให้ผู้สื่อข่าวไปเลย เพราะฉะนั้นจึงเกิดข้อคำถามของจริยธรรมในการรายงานข่าวว่าเพื่ออะไร ตรงไหน สรุปแล้วคือว่า propaganda กับการ

บิดเบือนมันต่างกัน แต่อย่างน้อยที่สุดผู้รับข้อมูล ข่าวสารจากการโฆษณาไม่ถึงกับการรับข้อมูลผิด ไม่ใช่ข้อมูลเท็จที่หลอกสร้างขึ้นมาแต่เป็นข้อมูลด้านเดียวพูดแต่ความดีของฝ่ายหนึ่งและพูดแต่ความเลวของอีกฝ่ายหนึ่ง เขาอาจจะมีความดีบ้าง แต่เราไม่พูดความดีเขา เราพูดแต่ความดีของเราไม่พูดความดีของเขา ทำกันอย่างนี้เขาเรียกโฆษณาชวนเชื่อ แต่ถ้ากุขึ้นมาอีก ทั้งๆ ที่เขาไม่ได้ทำผิด ไม่ได้ทำความเลว นั่นไปหนัก เพราะฉะนั้นเกินขอบเขตของ propaganda ที่นี้คนที่รับข้อมูลได้ฟังด้านเดียวไม่ได้เกิดปัญญารอบด้านในยุคนี้ที่สื่อทั้งหลายให้ข้อมูลเพียงด้านเดียวส่งเสริมปัญญาหรือไม่ ถ้าเป็น Investigative Report เจาะลึกลงไปแล้วก็รายงานอย่างเป็นธรรมก็จะได้ปัญญา ตอนนี้เถียงกันมากเรื่องสุนทรพจน์ของนายกรัฐมนตรีที่เอสแคป Far Eastern Economic Review เอาไปรายงาน ต่างประเทศตกใจ ถ้าเขาดูประโยคนั้น ถามว่าในทางการทูตเพียงประโยคหรือสองประโยคแล้วนำมาตัดสินเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้หรือไม่ ตรงเจตนารมย์หรือไม่ คนที่จะ propaganda โจมตีก็เอาประเด็นเดียว แต่ปัญญาต้องมองรอบด้านทั้งระบบ เอาเป็นว่า ถ้าจะให้ได้ปัญญาจะต้องสร้างให้สังคมนี้ คนที่ทำงานนี้ใฝ่รู้ เราเรียกว่า **"ธรรมะฉันทะ"** คือแสวงหาความจริง มองภาพให้ตลอดสาย ไม่หยุดอยู่ที่จุดใดจุดหนึ่ง เราเรียกว่าธรรมะฉันทะ ใฝ่รู้ความจริง ธรรมะคือ ธรรมชาติที่มันเป็น ไม่ใช่แต้มแต่ง ในสังคมไทยถ้าเราไปถึงขั้นนี้ อาตมาคิดว่าจะเป็นสังคมแห่งปัญญา สื่อมวลชนต้องช่วยให้การศึกษาและถ้าพูดในระบบการปฏิรูปการศึกษาสมัยใหม่ ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเขาเรียกสถานีวิทยุอย่างที่ทำว่าเป็นรายการที่มีสาระ เป็นประโยชน์ว่าเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย เรียนเมื่อใดก็ได้ วันไหนก็ได้ ฟังเมื่อใดก็ได้ ต้องส่งเสริมให้สื่อสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมี

คุณภาพ เพื่อยกระดับแห่งปัญญาของสังคม นั่นคือเป้าหมาย แต่ผู้ทำก็ต้องมีปัญญาในการที่จะช่วยรวบรวมข้อมูลข่าวสารกลั่นกรอง สังเคราะห์ วิเคราะห์ บ่อเกิดแห่งปัญญาจะมี 3 เรื่อง เรื่องที่หนึ่งเรียกว่า **"สุตมยปัญญา"** ปัญญาที่เกิดจากการรับข้อมูล อ่านมาก ฟังมาก จำได้มาก เราเรียกว่าพหูสูต คนที่เรียกว่าพหูสูต คือ คนที่มีข้อมูลมาก มีปัญญาระดับที่หนึ่ง เป็นผู้ทรงคุณความรู้เหมือนกัน ใครถามอะไรรู้หมด แต่ท่านจะมีปัญหาในการลงมือทำ เพราะว่าข้อมูลมาก ทำให้งง และลังเลได้ จะขาดการเลือกข้อมูลมาใช้ให้เหมาะกับสถานการณ์จะต้องมีการประยุกต์ใช้ เราเรียกว่าขั้นที่สอง คือ **"จินตมยปัญญา"** ปัญญาที่เกิดจากการคิดวิเคราะห์ ฟังแล้วคิดย่อยข้อมูล เหมือนกับการที่ท่านอ่านวรรณกรรมชั้นเลิศ จะอ่านผ่านๆ ไปก็ได้เรียกว่าชิมเฉยๆ แต่ถ้าจะให้ได้สาระต้องคิดวิเคราะห์ให้จมหายแล้วกลายเป็นเรา ให้ข้อมูลที่ได้นั้นเป็นน้ำเป็นหนึ่งเดียวกับเรา เป็นวิถีชีวิตของเรา เกิดจากการคิดวิเคราะห์ สร้างสังคมไทยให้ฝึกคิดวิเคราะห์ แยกแยะให้มากขึ้น ฝึกให้คิดเป็น เมื่อคิดเป็นเราก็จะประยุกต์ใช้ เลือกคิดวิเคราะห์เลือกใช้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ต่อชีวิตของเราเอาออกมาใช้ เพราะฉะนั้นภาพรวมที่เราเห็นคือ การประยุกต์ใช้วิเคราะห์ ถ้าเป็นผู้นำ เราก็เรียกว่าวิสัยทัศน์ เราขาดคนที่มีวิสัยทัศน์ในการเป็นผู้นำ สถานกาณ์เป็นอย่างนี้ ข้อมูลเป็นอย่างนี้ แต่มี priority มีความเร่งรีบในสถานการณ์ ท่านจะต้องตัดสิน มีทั้งเห็นภาพชัดเจนข้างหน้ามีทั้งบวกทั้งลบ มีทั้งลำบากบำบน แต่ถ้ามีวิสัยทัศน์ ภาพรวมนั้นจะจูงใจคนให้ไปสู่เป้าหมายได้ ถ้าเราเปิดความสัมพันธ์การทูตกับประเทศใดประเทศหนึ่ง เราก็ต้องมาคิดแล้วว่าจะได้อะไร ลงทุนลงแรงขนาดไหน ถามว่าคนที่ทำเขามองการณ์ไกลอย่างไร อันนี้เราเรียกว่าวิสัยทัศน์ อาตมานึกถึงโมเสสในเรื่องของบัญญัติ 10 ประการ โมเสส

พาชาวยิวอพยพจากอียิปต์ข้ามทะเลทรายไปเป็นหมื่นๆ คนทุกคนยอมลำบากลำบนตามโมเสสไป เพราะโมเสสมีวิสัยทัศน์ในการพูดชักจูงให้คนทำตาม ยอมลำบากไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ โมเสสพูดว่า *"ท่านทั้งหลายจงตามข้าพเจ้ามา ข้าพเจ้าจะพาไปยังดินแดนแห่งน้ำนมและน้ำผึ้ง"* ทุกคนพากันตามไปโดยมองไม่เห็นทรายเลย ผู้นำต้องสามารถชักจูงให้คนมองข้ามพ้นความยากลำบากไปสู่เป้าหมายมองภาพไกล คือ มีความรอบรู้ ด้วยการคิดประยุกต์ต่างๆ เราเรียกปัญญาที่เกิดจากการลองผิดลองถูกว่า **"ภาวนามยปัญญา"** ภาวนาที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติ มีความคิดแต่ไม่ทำหรือทำไม่ได้จะไม่มีมรรคมีผล เพราะฉะนั้นสิ่งดีงามทั้งหลายเกิดจากความคิดอย่างเดียวไม่ได้ต้องลองผิดลองถูก มีกำลังใจ ตรงนี้เองก็มาถึงขั้นที่สองที่เรียกว่า **"คุณภาพของชีวิต"** เรามีปัญญา แต่บางทีความตั้งใจไม่ดี เจอปัญหาอุปสรรคไม่กล้าปฏิบัติ ไม่กล้าลองผิดลองถูก เกิดปัญหาเหมือนกัน เพราะฉะนั้นการจะมีผลงานก็ต้องลงมือกระทำ แม้จะมีความคิดหรือมีนโยบายอย่างไร แต่ถ้าไม่ได้ลงมือทำก็จะเหมือนกับสุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่ง แมวถามพี่ทำไมจุ๊ยเหลือเกิน จิ้งจอกบอกว่า เพิ่งจบปริญญามาหมาดๆ ท๊อปได้เหรียญทอง แมวก็ถามว่าจบจากสถาบันไหนล่ะ จิ้งจอกบอกว่าจบจากสถาบันป้องกันตนเองของสุนัขจิ้งจอก แมวบอกไม่เคยได้ยินชื่อสถาบันนี้เลย จิ้งจอกบอกเพิ่งจบรุ่นแรก แมวถามว่าเขาสอนอะไรล่ะ ไอ้โง่ ชื่อก็บอกอยู่แล้วว่าป้องกันตนเอง ที่นี่เขาสอนวิธีป้องกันตนเอง 108 วิธี วิธีที่หนึ่งถ้าศัตรูจูโจมก็ให้แกล้งตาย นอนตาขาว หางไม่กระดิก วิธีที่สองขึ้นต้นไม้ วิธีที่สามลงน้ำ วิธีที่สี่ลงหลุม วิธีที่ห้าว่ายน้ำท่องหมดเลย แมวบอกพอแล้วเชื่อว่าจบจริง แต่ถามหน่อยเถอะว่า ที่ท่องมาทั้งหมดนี่ทำได้หรือเปล่า จิ้งจอกบอกทำได้ซิ ที่นี่เขาฝึกเข้ม มีการดูงานมีภาคสนามนะ แมวบอกเลื่อมใส ถ้างั้นขอพี่จิ้งจอกช่วยสอนแมวสัก 2-3

วิธีได้ไหมจะเอาไว้ป้องกันตนเอง จิ้งจอกบอกไม่ได้ เพราะไม่เคยสอนใครเลย แมวก็ว่าสอนเถอะรับแมวเป็นปฐมสาวกสักคน สอนรุ่นแรกเลย จนจิ้งจอกยอมเปิดหลักสูตรเร่งรัดติวเข้มใต้ร่มไม้มีทางเดินผ่านทางโค้งอยู่ด้านหลัง สุนัขจิ้งจอกยืนบอกอยู่ด้านหลัง แมวก็ฟังตาแป๋ว กลัวลืมจึงได้หลับตาท่องว่าวิธีที่หนึ่งทำอย่างนี้วิธีสองทำอย่างนี้ ขณะที่จิ้งจอกยืนบอกอยู่นั้น นายพรานก็เดินมาตรงทางโค้งด้านหลังสะพายลูกศรมาเต็มกระบอกเลย เห็นสุนัขจิ้งจอกกำลังยืนบอกบทมันเต๊ะท่าเหลือเกินก็เลยยิงเสียหน่อย แมวลืมตามาเห็นพอดี มันตกใจตามสัญชาตญาณแมวก็กระโดดขึ้นไปยืนบนคบไม้ สุนัขจิ้งจอกถามแมวๆ ไม่ตอบ หันไปมองทางด้านหลังเห็นนายพรานกำลังจะยิงพอดีสุนัขจิ้งจอกก็คิดว่าจะใช้ทฤษฎีบทไหนดี อาจารย์สอนเยอะเหลือเกิน บทที่หนึ่งให้ แกล้งตายก็จะไม่ทันวิธีที่สองขึ้นต้นไม้ก็จะชนแมวแล้วตกมาตายทั้งคู่วิธีที่สามลงหลุมหรือก็ไม่มีก็คิดทบทวนได้สักเจ็ดบทยังไม่ถึงทฤษฎีหลบลูกธนูฯ ก็มาเสียบอกตัดขั้วหัวใจตายคาที่เลย แมวซึ่งหลบอยู่บนต้นไม้ก็ตกใจ แล้วพึมพำบอกตัวเองว่าหวาดเสียว โชคดีนะที่เรียนไม่จบหลักสูตร ไม่งั้นตายสนิทเหมือนจิ้งจอกแน่ๆ เสียสถาบัน การขาดภาวนามัยปัญญา ทักษะ ลงมือปฏิบัติ คิดมากไปนี่ก็เป็นปัญหาอันหนึ่ง เพราะฉะนั้นคนที่ ไม่กลัวทำ ไม่กล้าลงทุน ไม่กล้าริเริ่มก็จะเป็นคนเก่งที่มีผลงานไม่ได้ เพราะฉะนั้นจะต้องเป็นคนที่มีกำลังใจปลุกตัวเองอยู่เสมอข้อแรกปัญญา เพราะฉะนั้นข้อที่สองจะต้องมี **"วิสุทธิ"** คือความบริสุทธิ์ใจมุ่งเอาประโยชน์เป็นที่ตั้งไม่ต้องคิดเล็กคิดน้อยไม่กล้าทำกลัวนั่นกลัวนี่ พระพุทธเจ้าเวลาที่สอนให้ทำงานก็จะหวังความสำเร็จเป็นเบื้องหน้าคือ ผลใหญ่ ไม่ใช่เรื่องเล็กๆ น้อยๆ ถ้าเทียบกับระบบราชการ เรื่องสองขั้น เรื่องขวัญ กำลังใจต่างๆ พอไม่ได้ก็ไม่ทำทำให้เต็มที่ ทำมันจเรสุจริยธรรม ทำให้สุจริต ทำให้เต็มที่แล้วผลดีจะ

ออกมาเองซึ่งคนยังไม่ค่อยเข้าใจ หรือถ้าพูดอย่างที่ขงจื้อท่านพูดไว้ว่า *"ให้ขงจื้อทำอะไรจะทำให้ดีที่สุด ให้ขงจื้อเลี้ยงม้า ม้าจะต้องอ้วน ให้ขงจื้อเป็นเสนาบดีกระทรวงการคลัง เงินจะต้องเต็มคลัง"* ให้ทำหน้าที่อะไรตอนนี้ก็จะทำให้ดีที่สุด ให้ทำวิทยุก็ต้องทำให้ดีที่สุดแล้วผลงานจะออกมาเอง ไม่ใช่ความสามารถของฉันระดับอธิบดีนะ ทำไมมาอยู่แค่โฆษกเลยโฆษกก็ไม่ทำ อะไรก็ไม่ทำ ผลงานก็เลยไม่ออก ทำไมคนที่ทำงานระดับหนึ่งได้เลื่อนไปเป็นระดับอื่นได้ คำตอบก็คือว่าเราทำงานยากก็ถือว่าเป็นประสบการณ์ งานสอนเรา มันก็จะยกระดับขึ้นเรื่อย ขงจื้อท่านบอกว่า *"อย่าห่วงว่าใครไม่รู้ว่าท่านเก่งหรือมีความสามารถ ห่วงว่าแต่สักวันหนึ่งมีคนเขายกย่องท่านเลื่อนตำแหน่งท่าน ท่านมีความเก่งมีความสามารถสมกับที่เขายกย่องท่าน เลื่อนตำแหน่งท่านหรือเปล่า"* ถ้าท่านห่วงว่าวันหนึ่งท่านต้องทำงานเพิ่มท่านก็ต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลาไม่ใช่ รอตำแหน่งมาก่อนแล้วค่อยไต่ระดับ ที่จริงต้องศึกษาหาความรู้เพิ่ม อยู่เสมอใครที่คิดว่าจะไปตายเอาดาบหน้า ได้ตำแหน่งก่อน แล้วค่อย ทำก็ได้ ภาษิตฝรั่งเขาพูดประชดประชันว่า สัญชาติลิงยิ่งปีนสูงขึ้นไปเท่าไหร่ คนก็รู้ว่าเป็นลิงมากขึ้นเท่านั้น ตอนอยู่ใต้ต้นไม้ไม่รู้ว่าเป็นเสือหรือแมวหรือหมี พอให้ปีนยอดมะพร้าวมันอยู่ไม่สุข ลิงแน่นอน ตอนอยู่ตำแหน่งเล็กๆ ไม่ได้เรื่องได้ราวผู้ใหญ่ก็ไม่สังเกตเห็น พอท่านไว้วางใจเลื่อนตำแหน่งขึ้น มั่วไปหมด ลูกน้องนินทาว่าโง่แล้วยังขยันอีก ความรู้ต้องไปก่อน ความสามารถต้องพัฒนาไปก่อน ความบริสุทธิ์ใจมุ่งทำงานเป็นที่ตั้งแล้วเจอปัญหาอุปสรรคต่างๆ ก็ไม่หยุดยั้ง หลวงตาแพรเยื่อไม้ท่านมีคติสอนใจ *"ล้มเพราะก้าวไปข้างหน้า ดีกว่ายืนเต๊ะท่าอยู่กับที่"* แต่ละคนที่กล้าลองผิดลองถูก กล้าพัฒนาตนเอง อาสาทำงานยากๆ จะมีคติสอนใจ อย่างนโปเลียนก็มีคติสอนใจว่า การจะเป็นผู้ยิ่งใหญ่ท่านจะต้องมีสองสิ่ง หนึ่งมีศัตรูที่

กล้าแข็งที่สุดซึ่งต้องเอาชนะให้ได้ สองมีมิตรที่ซื่อสัตย์ที่สุด เขาจะช่วยท่านให้ทำการใหญ่ได้สำเร็จ ต้องมีองค์ประกอบสองประการ ท่านอานันท์ ปันยารชุน ท่านมีคติสอนใจว่า *"ชีวิตผมเหมือนลูกปิงปอง มันจมน้ำตราบเท่าที่มีมือกดลงไปเท่านั้น มือที่กดยกขึ้นเมื่อไรปิงปองก็ลอยขึ้นเมื่อนั้น"* คนที่กลั่นแกล้งที่กดเราเขาอยู่ได้ไม่นานหรอก เขาก็จะต้องย้าย ต้องไป ต้องออก เราเป็นปิงปองที่มีพลังกดแล้วพร้อมที่จะขึ้นเสมอ มีพลังเสมอ ไม่ใช่ปิงปองรั่วอยู่ในน้ำ เพราะฉะนั้นท่านก็ขึ้นจนเป็นนายกรัฐมนตรี แม้ว่าท่านจะออกจากราชการ นี่คือพลังที่สอนใจ ถามตัวท่านเองว่า ท่านมีคติสอนใจว่าอย่างไรที่ทำให้ท่านมุ่งมั่นฟันฝ่า พระพุทธเจ้านั้นเวลาที่ท่านฟันฝ่า ท่านประทับนั่งใต้ต้นโพธิ์วันที่ท่านจะตรัสรู้ ท่านสอนตัวเองว่า ปูหญ้าคา 8 กำ เพ่งไปที่ต้นโพธิ์อธิษฐานจิตขอนั่งเป็นครั้งสุดท้ายเนื้อเลือดจะเหือดแห้งไปจนเหลือแต่หนังหุ้มกระดูกก็ตามที หากเรายังไม่บรรลุสัมมาสัมโพธิญาณตราบใดจะไม่ลุกขึ้นจากบัลลังก์ที่นั่งนี้ตราบนั้น ทราบถึงพญามารซึ่งเป็นหัวหน้าเทวดาสูงสุด พญาปริมานิติมิตสาวดี ซึ่งพระท่านนำมาสวดเป็นบทพาหุงสะหัสสัมมะพินิม แปลว่า พญามารเนรมิตแขนพันแขนขี่ช้างคีรีเมฆ เราไปเห็นรูปภาพที่วาดอยู่ตามผนังโบสถ์ ตรงข้ามพระประธาน นั่งขัดสมาธิแต่มือขวาวางไว้บนเข่าขวาไม่ใช่ปางสมาธิพระประธานในโบสถ์ 90% นั่งขัดสมาธิจริง แต่มือซ้ายวางไว้บนตักและตรงหน้าพระประธานเลยตรงหน้าฝาผนังโบสถ์แม้แต่วัดพระแก้วก็ตาม จะวาดภาพพญามารขี่ช้าง พญามารนั่งอยู่บนหลังช้างคีรีเมฆมีหอกมีดาบ เสนามารเต็มไปหมด พระพุทธเจ้านั่งอยู่ใต้ต้นโพธิ์ แล้วมีแม่ธรณีบีบมวยผม ด้านขวาเป็นภาพมารจมน้ำ วาดภาพตอนที่พระพุทธเจ้านั่งอยู่จะไม่ลุก ตีกิเลสเป็นครั้งสุดท้ายจะให้สำเร็จ เทวดาชั้นสูงสุดก็บอกว่าท่านผู้นี้กำลังจะประกาศอิสรภาพไม่เป็นลูกน้องเรา ใครตายไปเกิดเป็น

เทวดาชอบ แต่พระพุทธเจ้าเทวดาชั้นสูงสุดแต่ไม่ชอบ พญาปริมิตตะนี่ก็เป็นเทวดานะแต่เรียกพญามาร มารแปลว่าผู้ฆ่าความดี ขัดขวางก็เลยยกทัพมา พอเทวดาเพื่อนๆ แปลงกายให้เป็นภูติผีปีศาจเพื่อให้พระพุทธเจ้าเสียความตั้งใจลุกหนีไปเสีย ถ้าลุกหนีไปก็แปลว่าไม่ชนะแล้ว ไม่ตรัสรู้แล้ว วันวิสาขะ ป่าก็ลั่น ฝนก็ตก มารก็ซัดอาวุธท่านจะเห็นว่า มือหนึ่งถือหอกซัดใส่พระพุทธเจ้าเป็นดอกไม้ ถ้าใครได้ไปที่วัดพุทธประทีปที่กรุงลอนดอน ศิลปินไทยไปวาดไว้ มารนี่แปลกมาก มือหนึ่งถือหอก มือหนึ่งถือดาบใส่พระพุทธเจ้า มือหนึ่งถือเอ็ม 16 รัวใส่พระพุทธเจ้าเลย สำหรับคนที่โน้นดูเฉพาะ พระพุทธเจ้าก็ยังนั่งอยู่เฉย นั่งขัดสมาธิอยู่ พระหัตถ์ขวาวางอยู่บนพระหัตถ์ซ้าย ในที่สุดมารก็บอกหมดแล้ว ไม่รู้จะใช้วิธีไหน ก็เลยบอกว่า ลุกๆ ท่านมานั่งบัลลังก์ของเรา นี่ที่ของเรา โดยมีวัตถุประสงค์แค่ให้ไปเท่านั้น แต่พระองค์ตัดสินใจจะไม่ลุก และบอกว่านี่บัลลังก์นี้ของเรานะ ตัดสินใจที่จะบรรลุแล้ว เราต้องนั่งบนบัลลังก์นี้ พญามารก็ถามว่าแล้วท่านมีพยานหรือนี่เป็นที่ของเรานะไม่เชื่อถามลูกน้องเราซิ ลูกน้องซึ่งมากันเยอะมากก็ยกมือพร้อมกันแล้วท่านมีคนยกมือสนับสนุนไหม ไม่มี พระพุทธเจ้าพอถูกถามเช่นนี้ก็เลยอ้างเอาแม่ธรณี ซึ่งเราเรียกกันว่า แม่ธรณีบีบมวยผมนั่นคือศิลปินเขาวาด แต่จริงๆ ก็คือตอนแรกกำลังนั่งขัดสมาธิก็ยกมือขวาวางบนเข่าขวา ชี้ลงบนแผ่นดิน อ้างแม่ธรณีเป็นพยานว่า ที่นี่เราได้ทำเอาไว้แม่ธรณีเห็น เราบำเพ็ญกุศลมาแต่ไหนแต่ไรก็ตรวจน้ำลงบนแผ่นดิน แม่ธรณีเป็นพยานได้ว่าเราบำเพ็ญบารมีเหมาะสมที่จะเป็นพระพุทธเจ้าใช่หรือไม่ถ้าใช่ให้สาธุ แม่ธรณีก็สาธุการโดยการทำแผ่นดินไหว ซึ่งตอนนั้นเกิดแผ่นดินไหวพอดี มารก็ตกใจถือว่ามีพยานแล้วก็ถอยทัพกลับไป พระพุทธเจ้าจึงนั่งสมาธิต่อคืนนั้น ญาปนกิเลสเป็นอาวสกนญาณตอนสว่าง ชนะกิเลสมาร ตอนแรกชนะ

มารข้างนอก เทวบุตรมาร ชนะกิเลสมารก็เป็นมารชิโน ผู้ชนะมาร ปางพระพุทธรูป ชนะมารที่เอาพระหัตถ์วางไว้บนเข่าขวา พระประธานทั่วไปท่านเรียกว่า ปางมารวิชัย ชนะมารคือ อุปสรรค ผู้ขัดขวาง ฆ่าความดี มารวิชัย ถ้าถามชาวบ้านๆ จะเรียกว่า สะดุ้งมาร ทำไมเรียกอย่างนี้ละ ท่านไม่รู้อะไร ตอนนั้นมารยกทัพมา พระพุทธเจ้ายังไม่ได้ หมดกิเลส ก็ตกใจเข่าสั่นเลยเอามือกดเข่าไว้ เรียกว่า สะดุ้งมาร แต่จริงๆ ไม่ใช่สะดุ้งมาร แปลว่า ทำให้มารสะดุ้งคนสมัยหลังไม่ค่อยเข้าใจ สรุปว่าต้องมีความตั้งใจมั่น มุ่งมั่นและในที่สุด จิตใจของเราอยู่ที่เป้าหมาย เรียกว่าวิสุทธิ แต่ใครที่เป็นอย่างนั้นมากก็จะเครียด เก่ง ดี มีอุดมการณ์อย่างที่ว่า ไม่ย่อท้อ ไม่ท้อถอย แต่เครียด ต้องมีสุขภาพดี คือความสุข สุขคือกรุณา ทำเพื่อประโยชน์แก่คนอื่นและเข้ากับคนอื่นได้ ไปอยู่ที่ไหน ก็มีความสุข นักปรัชญาตะวันตกชื่อฌอง ปอร์ล ซาร์ต บอกว่า นรกคือคนอื่น ที่เราทุกข์ฆ่าตัวตายเพราะคนอื่น แต่เขาไม่ได้พูดว่า ที่จริงสวรรค์ในโลกนี้ก็คือคนอื่นเหมือนกัน คนอื่นถ้าดีต่อเราเราก็มีความสุข ครอบครัวดี ที่ทำงานดี ผู้บังคับบัญชาดีก็เป็นสวรรค์สำหรับเรา ความสัมพันธ์เป็นตัวแปรที่จะทำให้ชีวิตของเรามีความสุข แต่เราไม่ค่อยเห็นความสำคัญ ไปสร้างนรกกันมากกว่าจะสร้างสวรรค์ในที่ทำงาน ในบ้าน เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราจะมีสุขภาพจิตดีในที่ทำงาน ต้องฝึกมีเมตตา มีความรัก กรุณา ความสงสาร มองกันในแง่ดีบ้าง ให้มีสุขภาพจิตที่ดี ผิดก็อภัยกันบ้าง มีกรุณา ถ้าหากว่าประสบความสำเร็จก็มีมุทิตาพลอยยินดี ก็คือพรหมวิหารนั่นเอง อาตมาเคยเจอผู้ที่ทำงานแล้วไม่เครียด มีความสุขแต่เป็นพระ นิมนต์ท่านมารับปริญญากิตติมศักดิ์ของมหาจุฬาฯ จากประเทศศรีลังกา ชื่อหลวงพ่ออานันทไมตรี อายุ 103 ปี ตอนนั้น ให้ท่านปราศรัยที่พุทธมณฑลก่อนรับปริญญา ท่านพูดเสียเกือบครึ่งชั่วโมง ขึ้นไปรับ

ปริญญาเสร็จขอพัก อาตมาเคยสัมภาษณ์หลวงพ่อ ทำไมอายุยืน ท่านบอกว่าผมไม่โกรธใคร อารมณ์ดี เคยเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยชั้นนำของศรีลังกา อดีตเคยเป็นพระสังฆราชนิกายหนึ่ง ลาออกหมด ถามว่าทำไมต้องลาออก ท่านบอกว่าถ้าไม่ลาออกรองก็ไม่ได้ขึ้นซิ มรณะภาพไปหมดเพราะว่าผมอายุยืน เลยต้องลาออกเพื่อให้คนรุ่นหลังได้ขึ้นเป็นสังฆราชบ้าง ใจดี ไม่โกรธใคร แล้วมีอารมณ์ขัน ปราศรัยก็มีอารมณ์ขัน พออออกจากที่ประชุม ลูกศิษย์มากระซิบบอกว่าจะรีบกลับศรีลังกา ถามว่าจะไปทำอะไร ท่านบอกว่าไปมรณะภาพ ยังมีกะใจมารับปริญญา มีกะใจมาปราศรัย อารมณ์ดี ลูกศิษย์ลูกหาเลยจับท่านเข้าเช็คสุขภาพที่โรงพยาบาลวิชัยยุทธ ไปตรวจแล้ว หมอบอกต้องผ่าตัดไม่งั้นมรณะภาพ จริงๆ แต่ผ่าตัดที่เมืองไทยไม่ได้ เพราะถ้าผิดพลาดมาเรารับไม่ไหวเพราะท่านเป็นพระอาจารย์ของประธานาธิบดีศรีลังกา เพียงแต่รักษาชะลอไว้แล้วส่งท่านกลับ ถ้าท่านจะมารักษาที่เมืองไทยต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลเขาก่อน เป็นเรื่องใหญ่ ทางโน้นลูกศิษย์ก็ไม่ยอม ให้รักษาอยู่ที่โน่น 3 เดือน อาตมาเห็นภาพท่านจากหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ แพร่ภาพโดยรอยเตอร์ว่า หลวงพ่ออานันทไมตรีมรณะภาพ ในเวลาที่ท่านเผชิญหน้ามฤตยู จิตของท่านยังสม่ำเสมอ อาตมาก็เลยนึกถึงพระไทยรูปหนึ่งอยู่ที่จังหวัดอุดรธานี อายุตอนที่มรณะภาพอายุ 94 ปี อาตมาไปกราบท่านนี่เขาทำรูปปั้นไว้ อยู่ที่ศาลาหลังเล็กๆ เขียนไว้ที่ประตูศาลาว่า "หลวงปู่ดีเน๊อะ" ถามว่าทำไมดีเน๊อะ คนแก่ๆ ก็เล่าว่า สมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านเป็นอดีตเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี เป็นอดีตเจ้าอาวาสวัดมัชฌิมาวาส ไม่เคยแสดงอาการเครียด อาการโกรธให้ใครเห็นเลย ใจดี พูดดีเน๊อะตลอด ใครจะด่าจะว่าเจ้าคณะจังหวัดไม่ได้เรื่อง มาฟ้องท่านท่านก็จะบอกว่าด่าก็ดีเน๊อะ ไปบิณฑบาตรฝนตก ชาวบ้านก็จะบ่นว่าฝน

ตกไม่ดูเวลำเวลา พระบิณฑบาตรลำบาก หลวงพ่อแทนที่จะร่วมวงนินทา ท่านก็จะบอกว่า ฝนตกเย็นดีเนื๊อะ ชาวบ้านจึงเรียกว่า **"หลวงพ่อดีเนื๊อะ"** วันหนึ่งท่านนั่งรถไฟมาที่หัวลำโพงมาทำธุระเสร็จก็ให้ลูกศิษย์มาส่งที่หัวลำโพงไปไม่ทันตกรถไฟ ลูกศิษย์ก็บอกว่าหลวงพ่อครับตกรถไฟแล้วครับ หลวงพ่อก็บอกว่าตกรถไฟก็ดีเนื๊อะปรากฏอีก 2 ชั่วโมง ก็ทราบว่ารถไฟขบวนนั้นตกราง คนลือกันเลยว่าท่านมีญาณวิเศษ ดังเลย วันหนึ่งในหลวงรัชกาลที่ 9 จะไปทอดกฐินที่วัดหลวงพ่อ มัคทายกก็ห่วงว่าหลวงพ่อจะไปพูดดีเนื๊อะใส่ในหลวง ก็เลยถามหลวงพ่อครับ ในหลวงท่านไปที่โน่นที่นี่ท่านจะถามแล้วหลวงพ่อจะตอบอย่างไร ท่านก็ถามว่าดีเนื๊อะไม่ได้หรือ อย่านื๊ะ เป็นเจ้าฟ้า เจ้าคุณต้องพูดราชาศัพท์ หลวงพ่อก็ถามว่าจะพูดอย่างไรล่ะ ต้องพูดว่า ขอถวายพระพรมหาบพิตร หลวงพ่อก็บอกว่า ยาว ท่านมัคทายกก็บอกว่าหลวงพ่อต้องท่องนะ พอในหลวงเสด็จฯ ไปถึง หลวงพ่อท่านก็ประหม่า ซึ่งในหลวงท่านมีบารมีใครเข้าเฝ้าจะประหม่ากันทั้งนั้น แม้แต่พระผู้ใหญ่ก็ประหม่า ที่ต้องไปเทศน์หน้าพระที่นั่งนี่ไม่ค่อยมีใครอยากไปเทศน์หรอก เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังมานิมนต์อาตมาไปเทศน์งานสมเด็จย่า ที่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท กระซิบบอกว่า ท่านเทศน์ดังๆ หน่อยนะ เจ้านายท่านอยากฟังเทศน์ อาตมาถามว่าทำไมไม่มีไมโครโฟน หรือ เจ้าหน้าที่บอกมีแต่ไม่รู้เป็นอย่างไร เวลาที่พระเทศน์หน้าพระที่นั่งนี่พระเสียงหายหมดเลย ผมเร่งจนสุดก็ยังไม่ดังเลย อาตมาพอไปเทศน์ไปขึ้นธรรมาสน์จึงได้รู้ ธรรมาสน์สูง แล้วพระเจ้าอยู่หัวนั่งตรงโน้น ตรงโน้นก็เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นองคมนตรี ทุกคนจะนั่งเงียบกันหมดเลย หน้าตาไม่บอกว่าจะมีอารมณ์เลย ฟังกันเฉยแล้วไม่ใช่เทศน์ง่ายๆ นะ ต้องมีแบบด้วย หลวงพ่อปัญญานันทะจะไปเทศน์งานสมเด็จย่า ไม่เคยจับคัมภีร์ ปกติท่านจะปาฐก วันนั้นท่านเลยนั่งจาก

วัดชลประทานไปที่วัดมหาธาตุก่อนเข้าพระราชวัง ไปถามเจ้าคณะ กทม. ว่าไปเทศน์อย่างไร เจ้าคณะ กทม.บอกว่ามีแบบนะ ท่องไปเลย อารัมภบทก่อนแล้วจึงตั้งนะโม ต้องบอกขอพระราชทาน อภัยโทษก่อน และต้องบอกว่าขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคลพระชนมสุขทุกประการ จงมีแด่สมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารและพระองค์ผู้ทรงคุณอันประเสริฐ ณ บัดนี้จะรับพระราชทานถวายวิสัชชนาพระธรรมเทศนาในปัญณิตคถา ถ้ารับพระราชทานถวายวิสัชนาไปไม่ได้ต้องตามโวหารอรรถาธิบายในพระธรรมเทศนา ณ บทใดบทหนึ่งก็ดี ก็เดชะพระเมตตาคุณ พระขันติคุณ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานอภัยแก่ อาตมะผู้มีสติ

ทีนี้เล่าถึงหลวงพ่อดีเนื๊อะบ้าง สั้นเหมือนกัน พอในหลวงเสด็จถามอะไรก็ตอบดีเนื๊อะหมดเลย ถามอะไรก็ตอบดีเนื๊อะ ในหลวงแปลกพระทัย เลยถามชาวบ้านว่าทำไมพระพูดดีเนื๊อะหมดเลย ชาวบ้านกราบทูลว่า ไม่แสดงอาการโกรธใคร มองคนในแง่ดีตลอด ใจดี ในหลวงมีพระราชศรัทธาวันที่ 5 ธันวาคม เลื่อนสมณศักดิ์จากชั้นราชให้เป็นชั้นเทพตั้งราชทินนามให้ใหม่ว่า **"พระเทพวิสุทธาจารย์ สาธุอุทานธรรมาวาที"** มีองค์เดียวในโลกไทยที่ได้สร้อยนี้ เพราะฉะนั้นมองแง่ดีกันบ้าง

"มองโลกแง่ดีมีผล เห็นคนอื่นมีค่า
ปลุกใจให้เกิดศรัทธา ตั้งหน้าทำดีมีคุณ
มองโลกด้านร้ายกลายกลับ ใจรับแต่เรื่องเคืองขุ่น
เหนื่อยหน่ายเลิกร้างบางบุญ ชีพวุ่นวายแท้แน่เอย"

ท่านแสวงหาปัญญาต้องทำงานหาความจริงทั้งด้านบวกด้านลบ ด้านดีด้านร้าย อาจจะทำให้ชีวิตนั้นเครียดไม่ค่อยมีความสุข ไม่ค่อยมีความหวัง แต่ในฐานะคนทั่วไปต้องมีชีวิตอยู่ ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ ต้องมีความหวังกับมนุษยชาติ ท่านต้องมีเมตตา มองแง่ดี กรุณา มองแง่ด้อย

จุดดีน่ารักก็เมตตา แต่ถ้าเขามีความทุกข์ก็กรุณาคือความสงสาร จะทำงานร่วมกันได้อย่างที่หลวงพ่อดีเน๊อะท่านเป็น คือ มองทั้งแง่ดี แง่ด้อย แล้วก็อยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือกัน ก็จะมีความสุขตามควรแก่อัตภาพ เก่งคือสมรรถภาพ มีปัญญา ดีคือมีคุณภาพ วิสุทธิ มีกำลังใจมุ่งมั่น และมีสุขภาพอยู่กับคนอย่างมีความสุขด้วยกรุณา เมตตา กรุณา ปัญญาคุณ วิสุทธิคุณ มหากรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้าเอามาปรับใช้ในชีวิตเราให้เก่งด้วยปัญญา ดีด้วยวิสุทธิ และมีความสุขด้วย อยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์อย่างเข้าอกเข้าใจ มีความรัก เห็นอกเห็นใจ คือกรุณา ปัญญา วิสุทธิกรุณา พระคุณที่พระพุทธเจ้าประกาศค้นพบในวันวิสาขบูชา อาตมานำมาเป็นข้อคิด มาเป็นคติเตือนใจให้ท่านทั้งหลายได้ตรวจสอบตนเอง ได้มองด้านในเพื่อจะให้ชีวิตได้ไปข้างหน้ายิ่งขึ้น ในเวลาที่จำกัดนี้ เพราะฉะนั้นในโอกาสนี้จึงขอเชิญชวนท่านทั้งหลายตั้งกัลยาณจิตรอธิษฐานอ้างเอาบุญกุศลที่ได้เกิดจากการฟังธรรมนี้ และจะบำเพ็ญกันต่อไปนั้นจงมารวมกันเป็นตบะเป็นเดชะ เป็นพละปัจจัย อุทิศเป็นส่วนกุศลไปให้ผู้มีส่วนสำคัญในการดำเนินกิจการของวิทยุสราญรมย์ทั้งก่อนตั้งแต่เป็นวิทยุเอเชียเสรีนั้น ให้ท่านได้อนุโมทนาบุญ เพื่อสำเร็จเป็นอัฐฐะวิบากสุขสมบัติในสัมปรายภพสำหรับท่านที่ได้ล่วงลับไปแล้ว และขอบุญกุศลที่เราบำเพ็ญนี้จงไปเพิ่มบุญบารมีธรรมสำหรับผู้ที่ยังทำงานอยู่ มีชีวิตอยู่ให้ท่านประสบความสุขความเจริญยิ่งๆ ขึ้นไป ในหน้าที่การงาน ในชีวิตส่วนตัว ครอบครัว และขอให้เป็นปฏิพรย้อนสนองให้เราท่านทั้งหลายผู้มาร่วมในพิธีนี้มีจตุรพิธพรชัยคือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ มีปฏิภาณ ธนสารสมบัติ ธรรมสารสมบัติ ปรารถนาดี สิ่งใดที่ชอบประกอบด้วยธรรมก็ขอให้ความปรารถนานั้นๆ จงพลันสำเร็จๆ ทุกท่านทุกคนตลอดกาลนานเทอญ.

3 ปี สถานีวิทยุสราญรมย์

9-10 พฤษภาคม 2544

สถานีวิทยุสราญรมย์ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมายน 2541 เพื่อสนองตอบนโยบายการทูตเพื่อประชาชน โดยเป็นสื่อกลางระหว่างกระทรวงการต่างประเทศกับประชาชนในชนบททุกภูมิภาค เพื่อให้มีโอกาสได้รับทราบข่าวสารและความรู้ในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว ฉับไว ทันเหตุการณ์ เที่ยงตรงและแม่นยำ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ภายใต้แนวความคิดหลัก ก็คือ “เพื่อไทย ก้าวไกล ทันโลก”

~ การดำเนินการตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา วิทยุสราญรมย์ได้รับการตอบรับจากผู้ฟังอย่างดียิ่ง จากการตอบจดหมายเข้ามาในรายการต่างๆ ของวิทยุสราญรมย์ ทำให้ประเมินได้ว่า

~ เครือข่ายการกระจายเสียงของวิทยุสราญรมย์ ครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน คือ พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้ ฮ่องกง สิงคโปร์และบรูไน รวมทั้งพี่น้องชาวประมงในอ่าวไทยและทะเลโดยรอบ

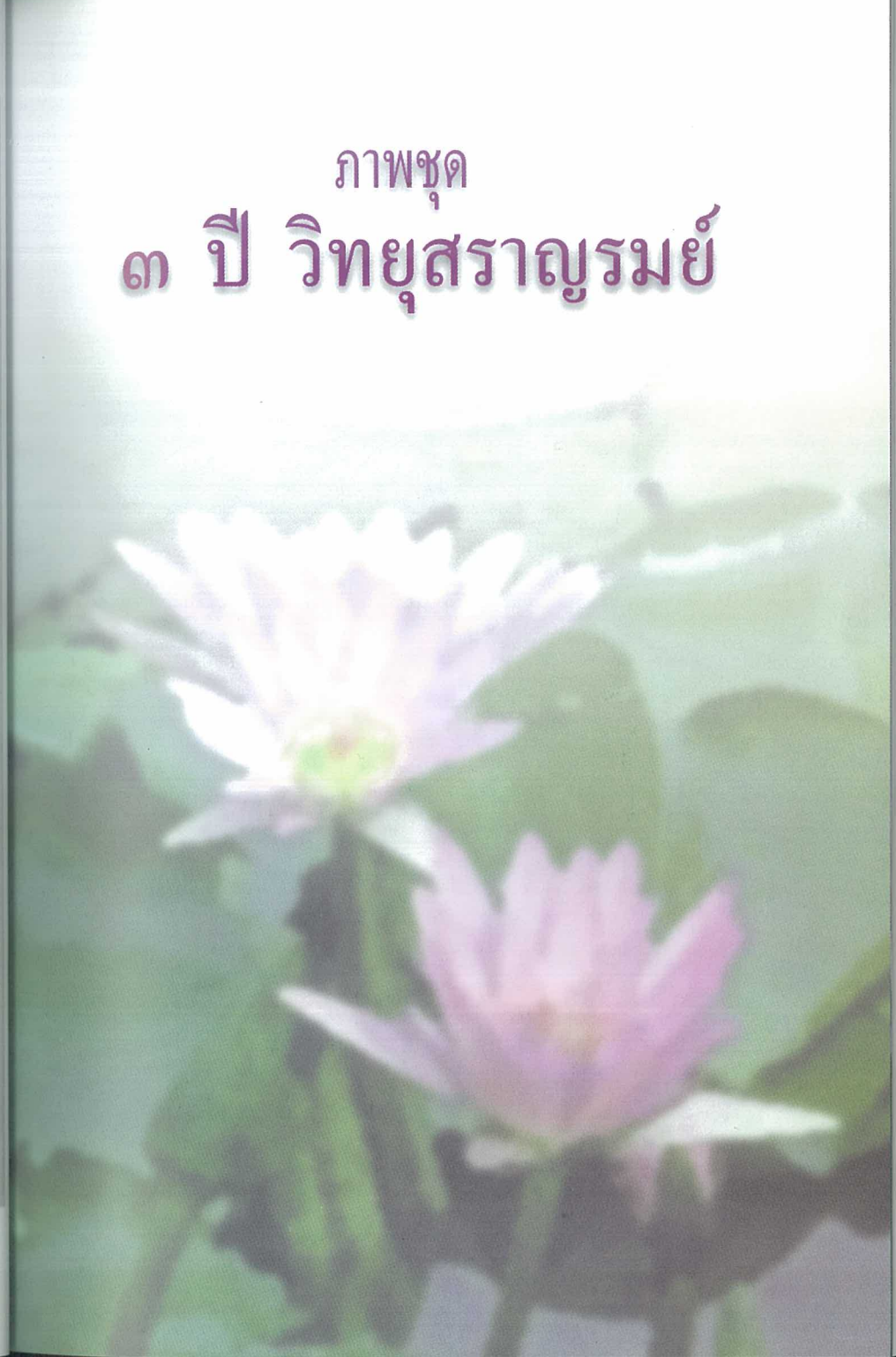
~ ยืนยันได้ว่ากลุ่มเป้าหมายหลัก คือ ประชาชนในเขตชนบทที่ห่างไกล โดยเฉพาะจังหวัดตามแนวชายแดน

~ กลุ่มผู้ฟังมีความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อกระทรวงการต่างประเทศ

~ วิทยุสราญรมย์สามารถทำหน้าที่เชื่อมความเข้าใจที่ถูกต้องสอดคล้องและรวดเร็ว ระหว่างกระทรวงการต่างประเทศกับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พี่น้องประชาชนที่อยู่ในเขตชนบทห่างไกล และด้อยโอกาสในการรับรู้ข่าวสาร

~ เพื่อแสดงจุดยืนที่แน่วแน่ในการดำเนินการตามนโยบายการทูตเพื่อประชาชน และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้มีการติดตามรับฟังรายการของวิทยุสราญรมย์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น กระทรวงการต่างประเทศจึงได้จัดงาน 3 ปี วิทยุสราญรมย์ในรูปของการบรรยายธรรม นิทรรศการและวัฒนธรรม 4 ภาคขึ้น ในวันที่ 9 และ 10 พฤษภาคม 2544.

ภาพชุด
๓ ปี วิทยุสราญรมย์

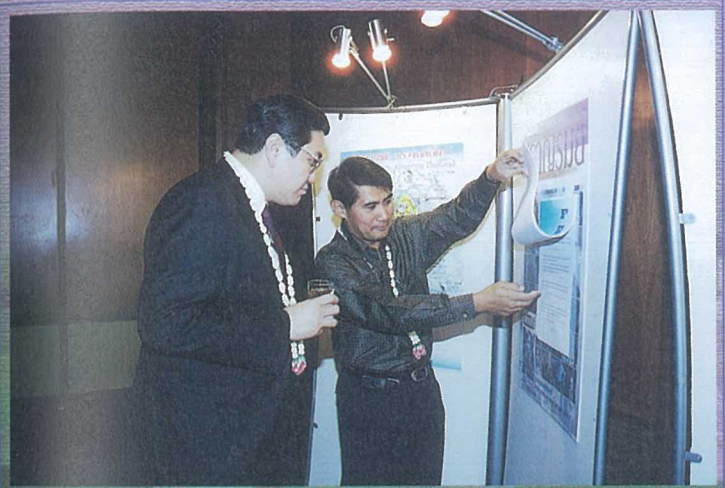
พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต) บรรยายธรรม

ปลัดกระทรวงการต่างประเทศเปิดนิทรรศการงาน 3 ปี วิทยุสราญรมย์

ปลัดกระทรวงการต่างประเทศถวายดาลปัดรที่ระลึก

อธิบดีกรมสารนิเทศและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

๓ ปี วิทยุสราญรมย์

ดร.สุรเกียรติ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ อธิบดีกรมสารนิเทศและแขกผู้ร่วมงาน

ปลัดกระทรวง รัฐมนตรีว่าการและอธิบดีกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

'โจนาส' กับเพลง 'ยอยศพระลอ'

๓ ปี วิทยุสราญรมย์

ถนัด คอมันตร์
อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

อาเซียน
อดีต ปัจจุบัน อนาคต

ถนัด คอมันตร์ *อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ*
แสดงปาฐกถา ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ 5 สิงหาคม 2540

ผมมิใช่เป็นผู้ให้กำเนิดอาเซียน ผมเป็นเพียงหมอตำแย เผอิญในขณะนั้นเหตุการณ์ผันผวน มีการพิพาทอย่างรุนแรงจนสงครามเกือบจะเกิดขึ้น เกี่ยวกับดินแดนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอาณานิคมอังกฤษ คือดินแดนที่เรียกกันว่า *บอร์เนียวเหนือ* หรือตามภาษาของผู้ที่เกี่ยวข้องเขาเรียกว่า *บาซาร์* ทางอังกฤษได้โอนกรรมสิทธิ์ให้แก่มาเลเซียซึ่งขณะนั้นยังเป็นมาลายาอยู่ แต่ว่ามีบางประเทศที่ขัดข้องและคัดค้านถือว่าเขามีกรรมสิทธิ์ ผู้ที่คัดค้านขัดข้องก็คือ อินโดนีเซียฝ่ายหนึ่งและฟิลิปปินส์ฝ่ายหนึ่ง ขัดข้องคัดค้านว่ามาเลเซียไม่ควรจะมีสิทธิที่จะเข้ายึดครอง เข้าครอบครองดินแดนแห่งนี้ จึงมีการประท้วงกันอย่างรุนแรง โดยเฉพาะทางฝ่ายอินโดนีเซียได้ส่งกองทหารที่เรียกว่าคอมมานโดเข้าไปบุกจู่โจมในดินแดนของมาเลเซีย แต่ถูกฝ่ายมาเลเซียจับได้หมด ทางฝ่ายฟิลิปปินส์นั้นคัดค้านแต่เพียงในด้านการเมืองและการทูตเท่านั้น แต่ว่าโดยที่ประเทศอินโดนีเซียนั้นเป็นประเทศที่ใหญ่และมีกำลังมีแสนยานุภาพมากพอสมควร มากกว่ามาเลเซียด้วยซ้ำไป มาเลเซียจึงได้ขอร้องกับฝ่ายอังกฤษให้เข้ามาช่วยเหลือ เพราะว่า

ถนัด คอมันตร์
อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

อาเซียน
อดีต ปัจจุบัน อนาคต

ถนัด คอมันตร์ *อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ*
แสดงปาฐกถา ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ 5 สิงหาคม 2540

ผมมิใช่เป็นผู้ให้กำเนิดอาเซียน ผมเป็นเพียงหมอตำแย เผอิญในขณะนั้นเหตุการณ์ผันผวน มีการพิพาทอย่างรุนแรงจนสงครามเกือบจะเกิดขึ้น เกี่ยวกับดินแดนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอาณานิคมอังกฤษ คือดินแดนที่เรียกกันว่า *บอร์เนียวเหนือ* หรือตามภาษาของผู้ที่เกี่ยวข้องเขาเรียกว่า *บาซาร์* ทางอังกฤษได้โอนกรรมสิทธิ์ให้แก่มาเลเซียซึ่งขณะนั้นยังเป็นมาลายาอยู่ แต่ว่ามีบางประเทศที่ขัดข้องและคัดค้านถือว่าเขามีกรรมสิทธิ์ ผู้ที่คัดค้านขัดข้องก็คือ อินโดนีเซียฝ่ายหนึ่งและฟิลิปปินส์ฝ่ายหนึ่ง ขัดข้องคัดค้านว่ามาเลเซียไม่ควรจะมีสิทธิที่จะเข้ายึดครอง เข้าครอบครองดินแดนแห่งนี้ จึงมีการประท้วงกันอย่างรุนแรง โดยเฉพาะทางฝ่ายอินโดนีเซียได้ส่งกองทหารที่เรียกว่าคอมมานโดเข้าไปบุกจู่โจมในดินแดนของมาเลเซีย แต่ถูกฝ่ายมาเลเซียจับได้หมด ทางฝ่ายฟิลิปปินส์นั้นคัดค้านแต่เพียงในด้านการเมืองและการทูตเท่านั้น แต่ว่าโดยที่ประเทศอินโดนีเซียนั้นเป็นประเทศที่ใหญ่และมีกำลังมีแสนยานุภาพมากพอสมควร มากกว่ามาเลเซียด้วยซ้ำไป มาเลเซียจึงได้ขอร้องกับฝ่ายอังกฤษให้เข้ามาช่วยเหลือ เพราะว่า

มาลายาหรือมาเลเซียในขณะนั้นและอาจจะเป็นในขณะนี้ด้วย ก็ยังเป็นสมาชิกของเครือจักรภพอังกฤษ ทางฝ่ายสหราชอาณาจักรหรืออังกฤษก็ได้ส่งกองเรือรบมาลาดตระเวนริมฝั่งของอินโดนีเซีย และหากฝ่ายอินโดนีเซียตอบโต้ด้วยการใช้กำลังสงครามก็คงจะเกิดขึ้น

ในขณะนั้นเองก็มีทางเลือกว่าเราจะอยู่เฉยๆ เราคือประเทศไทยหรือจะเข้าไปช่วยเหลือเขา เผอิญผมอยู่ในฐานะที่มีความรับผิดชอบในด้านการต่างประเทศ เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศในขณะนั้น ผมก็ได้ปรึกษาหารือกับหลายท่านว่า เราควรจะทำอะไรไหมในฐานะที่เป็นประเทศเอกราชดังที่ท่านรัฐมนตรีประจวบ ไชยสาส์นได้กล่าวไปแล้วว่าเป็นประเทศเอกราชแห่งเดียวในบริเวณนี้ เพราะฉะนั้นเราจึงมีหน้าที่ในด้านศีลธรรม และในด้านทางปฏิบัติด้วย ในด้านทางวัตถุด้วย ว่าเรามีหน้าที่เพราะถ้าเกิดสงครามขึ้นเราคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องถูกกระทบกระเทือนด้วยเหตุนี้เองผมจึงตัดสินใจว่าเราควรต้องทำอะไรบางอย่าง ก็ไปปรึกษาหารือและก็ทำ คือไม่ได้เป็นคนกลางที่เรียกว่า Mediator เข้าไปเสนอที่จะไกล่เกลี่ยให้เขาคืนดีกัน แต่ไปเสนอแนะ ไปหาวิถีทางที่จะช่วยเหลือ

ให้ฝ่ายที่พิพาทกันนั้นสามารถที่จะกลับฟื้นคืนดีเป็นมิตรกันได้ ที่เรียกกันในภาษากฎหมายระหว่างประเทศว่า Good Offices ว่ามีอะไรที่เราจะช่วยได้บ้าง ผมก็วิ่งไปกัวลาลัมเปอร์บ้าง ไปจาร์กาตาบ้าง ไปมะนิลาบ้าง วนเวียนอยู่แถวนี้ หลายเดือนอยู่ ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งฝ่ายคู่พิพาทเอง เขาก็พยายามจะหาทางระงับข้อพิพาทเหมือนกัน เช่น ก่อตั้งขบวนการที่เรียกว่า Maphilindo ประกอบด้วยมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย แต่ก็ไม่สำเร็จ ไม่สามารถจะหาลู่ทางที่จะทำให้คู่พิพาทสามารถกลับคืนดีกันได้ ทั้งๆ ที่ได้พยายามอย่างเต็มที่

ในที่สุดความพยายามนั้นก็บรรลุผลสำเร็จโดยที่ผู้พิพาททั้งสามฝ่ายเขาเห็นเจตนาดีของเรา คือของไทย ว่าไม่ต้องการอะไรนอกจากที่จะต้องการสถาปนาสันติภาพให้เกิดขึ้นและให้เกิดมีความเข้าใจดีระหว่างคู่พิพาท เขาจึงมาที่กรุงเทพฯ มาหาทางตกลง มาหาทางไกล่เกลี่ยกัน ทั้งๆ ที่มีประเทศใหญ่ในเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น ก็อยากให้ไปประชุมที่โตเกียวเพื่อหวังว่าคงจะได้หน้าว่าเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ส่วนเราไม่ได้ขอร้องให้เขามาที่กรุงเทพฯ เขามาเอง ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า เขาเห็นเจตนาดีของเราและเจตนาบริสุทธิ์ของเราว่าเราไม่ต้องการอะไร นอกจากที่จะเห็นสันติภาพกลับคืนมาสู่อาณาบริเวณนี้ เขาจึงมาประชุมกันที่กรุงเทพฯ เพียงไม่กี่วัน สองสามวันเขาก็ตกลงกันได้ว่าจะยุติการพิพาท

ในวันนั้นเอง ผมก็ได้พูดกับรองประธานาธิบดีของอินโดนีเซียชื่ออาดัม มาลิค ซึ่งเรียกตามภาษาชาวบ้านของทางฝ่ายใต้ว่าป๊ะอาดัม ป๊ะคือพ่อนี่เอง ทั้งๆ ที่ก็ไม่ใช่พ่อไม่ใช่ลูกอะไรกัน เขาก็เรียกกันไปอย่างนั้นเอง อินโดนีเซียจะต้องเข้ามามีส่วนในการเสริมสร้างองค์กรส่วนภูมิภาคในบริเวณนี้ ทั้งๆ ที่ได้เคยมีมาแล้ว เช่น สมาคมอาสา ซึ่งก็มีกำเนิดในเมืองไทยเหมือนกันระหว่างไทย-มาเลเซีย-ฟิลิปปินส์ แต่ก็ล้มเหลวลงไป

โดยที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้น อันที่สอง องค์กรร่วมมือส่วนภูมิภาคอีกอันหนึ่ง ที่เรียกกันว่า (ASPAC) Asia- Pacific Council ก็เกิดในเมืองไทยเหมือนกัน แต่ก็ล้มเหลวลงอีก หลังจากที่สาธารณรัฐประชาชนจีนมีกำเนิดขึ้นมา และกลับเข้าไปเป็นสมาชิกของสหประชาชาติแทนไต้หวัน

นี่แหละครับ ได้มีความพยายามที่จะก่อตั้งองค์กรร่วมมือส่วนภูมิภาคมาหลายครั้ง แต่มาประสบความสำเร็จเอาภายหลังจากที่เกิดกรณีที่เรียก Konfrontasi ตามภาษาใต้ของเขา คอนฟรอนตาซี เป็นคำอินโดนีเซียแปลว่า Confrontation นั่นเองแหละครับ ซึ่งมาสำเร็จเอาคราวนี้ และที่สำเร็จได้ก็ด้วยว่า มีประเทศที่ใหญ่พอเข้ามาร่วมด้วย คือ อินโดนีเซีย ก็ตกลงว่ามีอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ไทย แล้วสิงคโปร์ก็ได้ข่าวว่าจะมีการก่อตั้งองค์กรร่วมมือส่วนภูมิภาค เขาก็มาสมัครเพื่อขอเข้าร่วมด้วยคน เราก็บอกว่าได้ จะเสนอให้ประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องพิจารณา เพราะว่าผมตัดสินไม่ได้ เนื่องจากว่ามีหลายสมาชิกต้องไปปรึกษาเขา ในที่สุดทุกฝ่ายก็ยอมให้สิงคโปร์เข้ามาร่วม ก็เลยกลายเป็นห้าประเทศ ดังนั้น ในขั้นแรกท่านจะเห็นโลโกของอาเซียนนี้ ก็คือว่าเป็นคล้ายๆ เป็น Corset คล้ายๆ ที่สุภาพสตรีทางตะวันตกเขาใส่กันเพื่อจะให้รูปร่างสวยงาม เป็นห้าแฉก สมาคมอาเซียนก็เกิดขึ้น วันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2510 เมื่อ 30 ปีมาแล้วยังไม่ครบดีขาดเพียงไม่กี่วันก็จะครบ 30 ปี นี่แหละครับ คือสาเหตุของการที่อาเซียนปฏิสนธิขึ้นมาในภูมิภาคนี้ เป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อันหนึ่ง

ภูมิภาคนี้ท่านทั้งหลายคงทราบว่าประเทศที่เป็นสมาชิกของอาเซียนดังที่กล่าวไปแล้ว อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ล้วนแต่เป็นอดีตอาณานิคมทั้งนั้น เพิ่งปลดแอกกันมาเมื่อเร็วๆ นี้เอง และเป็นประเทศที่ค่อนข้างเล็กเมื่อเทียบกับยักษ์ใหญ่ทั้งสองด้าน คือทั้ง

ตะวันออกและตะวันตก ตะวันออกคือจีน ตะวันตกคืออินเดีย ประเทศที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นสมาคมอาเซียนล้วนเป็นประเทศเล็กๆ ทั้งนั้น เราจำเป็นจะต้องเรียกว่าเอเชียอาคเนย์นี้เป็นบอลข่านของเอเชีย balkanized region เพราะฉะนั้น จุดหมายสำคัญในการก่อตั้งสมาคมอาเซียนนี้ก็คือ พยายามป้องกันหลีกเลี่ยง ไม่ให้มีการแทรกแซงจากภายนอก และเราก็จะไม่ไปแทรกแซงในกิจการภายในของคนอื่นเขาเหมือนกัน เราจะไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่เป็นเรื่องของทหาร เพราะเราไม่มีแสนยานุภาพพอที่จะไปแข่งขันกับใครได้ ไม่สามารถไปแข่งกับจีนหรือ แข่งขันกับอินเดียได้ เพราะฉะนั้นเรื่องทหารเราจะไม่เกี่ยวข้อง การแทรกแซงเราจะไม่ยอมรับ และเราก็ไม่เข้าไปแทรกแซงใครทั้งสิ้น นี่เป็นหลักการสำคัญของสมาคมอาเซียนเมื่อมีกำเนิดขึ้นมา

อีกประการหนึ่งก็คือ เราได้ประสบการณ์มาแล้ว ในขณะที่มีองค์กรที่เรียกว่า SEATO หรือ South East Asia Treaty Organization ซึ่งเป็นองค์กรที่ประกอบด้วยประเทศต่างๆ จากหลายทวีป จากทวีปอเมริกาก็คือสหรัฐฯ จากทวีปยุโรปก็มีอังกฤษ ฝรั่งเศส จากทวีปทางใต้ที่เรียกกันว่า down under ก็มี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และจากเอเชียก็

มีไทย มีปากีสถาน มีฟิลิปปินส์ นี่คือองค์ประกอบของ SEATO

SEATO เป็นองค์การที่ทำอะไรไม่ได้ มีขึ้นมาเพราะเหตุว่าอเมริกาไปชักชวนเอาอังกฤษและฝรั่งเศสเข้ามา ทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสเกรงใจสหรัฐฯ จึงเข้ามาร่วมด้วย แต่ขออยู่เฉยๆ เข้ามาร่วมในลักษณะไม่อยากทำอะไรเลย ไม่อยากเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่อยากเข้ามารับข้อผูกมัด โดยเฉพาะข้อผูกมัดทางทหาร มีสิ่งเดียวเท่านั้นที่สามารถเป็นมรดกสืบต่อจาก SEATO ก็คือ AIT หรือ Asian Institute of Technology ซึ่งต่อมาด้วยการสนับสนุนของรัฐบาลไทยในสมัยก่อนๆ จึงยังดำรงอยู่ได้ และในปัจจุบันนี้ ก็เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงมากพอใช้ เป็นที่ยอมรับของประเทศต่างๆ ทั้งตะวันตกและตะวันออก

สมาคมอาเซียนถือกำเนิดขึ้นมาโดยถือหลักการสำคัญคือ ไม่ยอมรับให้มีการแทรกแซง และจะไม่เข้าไปแทรกแซงใคร ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องทหาร และโดยเฉพาะต้องการที่จะส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษาอะไรต่างๆ แต่เรื่องทหารนั้นไม่เอาด้วย ไม่ขอเกี่ยวข้องด้วยเพราะ หนึ่ง เราไม่มีแสนยานุภาพ และ สอง เราไม่รู้เรื่องทหารพอ แต่ทั้งๆ ที่เรามีเจตนาดีที่จะไม่เกี่ยวข้องกัน ในเรื่องทางความมั่นคงและทางทหาร พอตั้งขึ้นมาได้หน่อยเดียว อาเซียนก็ต้องเผชิญกับปัญหาของการเข้ายึดครองกัมพูชาโดยเวียดนามและนอกเหนือไปจากนั้นเวียดนามซึ่งเข้าไปยึดครองทางทหารในดินแดนกัมพูชาก็ยังขู่สำทับว่าจะขยายการแทรกแซงและอาจมีการแผ่อำนาจต่อไปอีก หมายถึงประเทศไทย สำหรับประเทศไทย ท่านเองอาจจะจำได้ว่าเวียดนามเขาตั้งหัวหน้าแรงงานคนหนึ่งชื่อนายยินดี หรืออะไรจำไม่ได้ ตั้งให้เป็นหัวหน้าอยู่ที่ลาว และมีเจตนาที่จะผนวก 17 จังหวัดทางภาคอีสานของไทยเขาไปรวมอยู่กับลาวเพราะเวียดนามเข้ายึดครองลาวได้แล้ว

ไม่ใช่ยึดครองจากทหารแต่โดยรัฐบาลที่มีเจตนาคล้ายคลึงกันคือ เป็นคอมมิวนิสต์ด้วยกัน

เมื่อเป็นเช่นนี้ ประเทศที่เป็นสมาชิกของอาเซียน ก็จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแนวความคิด หรือวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งขึ้นมาเสียใหม่ แทนที่จะไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องความมั่นคง เรื่องทหารก็จำเป็นต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงและทางทหาร แต่ว่าทางสมาคมอาเซียนฉลาดพอที่จะไม่ไปต่อกรกับเวียดนามในทางทหาร เพราะเราไม่มีกำลังทหารมากพอ กำลังทหารของทั้ง 5 ประเทศ ที่ประกอบเป็นอาเซียนนั้น ไม่สามารถจะไปเทียบกับกำลังทหารของเวียดนามได้ เพราะฉะนั้นเราจึงตกลงใจว่าจะไม่ใช้วิธีการทางทหาร ไม่ใช้กำลัง แต่จะใช้วิธีการทางการเมืองและการทูตเท่านั้น สิ่งนี้เองทำให้สมาคมอาเซียนต้องอาศัยองค์การสหประชาชาติเป็นอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งเดียวที่เป็นเวทีของโลก สามารถที่จะไปสร้างความกดดันและบีบคั้นให้เวียดนามถอนกำลังทหารออกไปจากกัมพูชาได้

นี่แหละครับเป็นต้นเหตุแห่งความสำเร็จของสมาคมอาเซียน โลกภายนอกมองเห็นว่า สมาคมอาเซียนนั้นก็แปลก เป็นประเทศเล็กๆ ทั้งนั้นไม่มีความหมาย ไม่มีความสำคัญอะไรเลย แต่ทำไมจึงทำการแก้ไขสถานการณ์ที่มีปัญหาทางความมั่นคง และทางการทหารได้สำเร็จโดยไม่ต้องใช้กำลังทหารเลย อันนี้ทำให้เขาทึ่งมาก ทั้งๆ ที่ในขณะที่สมาคมอาเซียนมีกำเนิดมาใหม่ๆเขามองเราด้วยความดูหมิ่นว่าพวกนี้เป็นประเทศเล็กๆ ไม่มีกำลังเศรษฐกิจ กำลังทหารก็ไม่มี กำลังทางอุตสาหกรรมก็ไม่มี แล้วตั้งขึ้นมาจะทำอะไรได้

ฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็บอกว่าสมาคมอาเซียนนี้เป็นฉากกำบังหน้าพวกประเทศทุนนิยม คือประเทศที่เป็นอริกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ เพราะใน

ขณะนั้นโลกแบ่งออกเป็นสองค่าย ดังที่พวกท่านอาจจะจำได้ว่า โลกนี้มีค่ายคอมมิวนิสต์กับค่ายที่ไม่เป็นคอมมิวนิสต์ หรือที่เขาเรียกตัวเองอย่างหรูหราว่าเป็นประเทศเสรีประชาธิปไตย ซึ่งผมก็ไม่รู้ว่ามีเสรีภาพแค่ไหน และมีประชาธิปไตยมากแค่ไหน แต่อย่างไรก็ดี สมาคมอาเซียนมีกำเนิดขึ้นมาระหว่างความดูหมิ่นดูแคลนและการเคลือบแคลงสงสัยว่าจะเป็นเครื่องมือของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

แต่ที่แท้ผมขอให้คำมั่นได้ว่าตลอดเวลาที่เราก่อตั้งสมาคมอาเซียนขึ้นมา เราไม่ได้ไปปรึกษากับใครทั้งนั้น นอกจากประเทศในบริเวณนี้ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ก็ไม่ปรึกษาเท่าไหร่ เพราะมาทีหลัง ไม่ได้ปรึกษากับสหรัฐฯ ไม่ได้ปรึกษากับโซเวียต ไม่ได้ปรึกษากับญี่ปุ่นกับจีน โซเวียตนั้นก็พยายามส่งรถมาที่กระทรวงการต่างประเทศหลายครั้งเพื่อจะมาสอดแนมดูว่ามีอะไรบ้างมีใครบ้างบ้าง มาประชุมอะไรกันบ้าง ผมก็พบกับทูตโซเวียต ก็บอกว่าทีหลังไม่ต้องส่งรถมาสอดแนมหรอก อยากรู้อะไรถามผม ผมจะบอกให้ บอกความจริง เพราะเราไม่มีความต้องการจะปิดบัง โดยอยากรู้อะไรถามมา บอกให้ได้ เราไม่ต้องการไปสอดแนมใคร ไม่ต้องการไปแทรกแซงใคร เราไม่ต้องการไปรุกรานหรือแสวงหาผลประโยชน์ นี่เป็นต้นเหตุ ต้นกำเนิดสมาคมอาเซียน

ณ ที่นี้ สมาคมอาเซียนทั้งๆ ที่ต้องการร่วมมือทางเศรษฐกิจแต่ก็ยังร่วมมือไม่ค่อยจะได้ จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการชักจูงชักนำให้เวียดนามถอนทหารออกจากกัมพูชา เมื่อนั้นก็เริ่มกลับไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์เดิมคือ การร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศต่างๆ ข้าราชการประจำเป็นฝ่ายที่ขัดข้องไม่ยอมให้เกิดการร่วมมือทางเศรษฐกิจกันได้ เวลามีการประชุมเรียกว่า การประชุม Task Force ต่างคนก็ต่างแข่งขันกันแก่งแย่งกันไม่ยอมให้ตกลง ผมเสนอให้ลดภาษีต่อกันและกันเพียง 5 รายการ ไม่สำเร็จ ไม่มีใครสามารถจะตกลงได้ ที่เรียกว่า Preferential Tariff นั้น ผมเสนอเพียง 5 รายการเท่านั้น แต่ละประเทศเลือกเอา 5 รายการที่จะขอให้มีการลดหย่อนภาษี แต่พอเข้าประชุมในหมู่ข้าราชการประจำตกลงกันไม่ได้ เพราะต่างฝ่ายจะแก่งแย่งกัน

จนกระทั่งต่อมาผมออกจากตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับสมาคมอาเซียนแล้ว จึงเริ่มที่จะมีการลดหย่อนภาษีซึ่งกันและกันคือที่เรียกว่า Preferential Tariff นี้ได้ ต่อจากนั้นมา ประเทศที่เขามีอำนาจในโลกก็เริ่มที่จะมีความสนใจต่อสมาคมอาเซียน ไม่ดูหมิ่นดูแคลนเหมือนสมัยก่อนว่าเป็นประเทศเล็กๆ ไม่มีความหมาย ไม่มีกำลัง ไม่มีพลัง ไม่มีแสนยานุภาพอะไรทั้งนั้น ทั้งทางเศรษฐกิจ ทั้งทางทหาร ก็เริ่มจะมาติดต่อด้วย ก็เลยกลายเป็นว่ามีประเทศกลุ่มหนึ่งที่เรียกกันในภาษาของสมาคมอาเซียนว่า Dialoque Partners ขอมาร่วมพบปะด้วยทุกๆ ปี หลังจากที่ประเทศสมาชิกในอาณาบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ได้ประชุมกันแล้ว เขาก็ขอมาพบปะพูดจาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือเจรจาต่อรองอะไรกัน นี่ทำให้เห็นว่าสมาคมอาเซียนกลายเป็นองค์กรที่ได้รับการรับรองจากโลกภายนอก เพราะใช้ความสำเร็จในกัมพูชา

โดยที่ไม่ใช้กำลังทหาร โดยที่ใช้แต่เพียงกำลังทางการเมืองและเศรษฐกิจ

อันนั้นก็เป็นเรื่องของอดีต สิ่งที่ผมมีความสนใจมากที่สุด ไม่ใช่เรื่องที่จะทำให้สมาคมอาเซียนนี้มีทุกประเทศเข้าร่วมด้วย กล่าวคือ มีทั้ง 10 ประเทศ ผมได้เตือนไว้แล้วว่าให้ระวัง บางประเทศที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่นั้นมีปัญหาทางการเมือง และทางการปกครอง เพราะฉะนั้นน่าจะพิจารณาดูให้ดี และถ้าจำเป็นก็อาจจะเลื่อนการรับเข้าเป็นสมาชิกได้ อันนี้ผมเขียนลงในหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย ในกรุงเทพฯ แต่เขาก็อยากให้สมาคมอาเซียนมีสมาชิกครบ 10 ตามที่เขาตั้งปณิธานเอาไว้ โดยเฉพาะในโอกาสที่สมาคมอาเซียนจะมีอายุ 30 ปี เขาก็มุ่งหน้าต่อไป เผอิญมีมหาประเทศหรืออภิมหาอำนาจอันหนึ่งสั่งมาบอกอย่ารับบางประเทศ คือ พม่าหรือเมียนมาร์ พอสั่งมาอย่างนั้น ซึ่งเป็นวิธีการที่สมาคมอาเซียนไม่ชอบ เราไม่ชอบให้ใครมาสั่งเรา เพราะเป็นการเข้ามาแทรกแซง ตรงกันข้ามกับหลักการที่เราได้วางไว้ คือ ไม่แทรกแซงและไม่ต้องการให้ถูกแทรกแซง

พอมีอภิมหาอำนาจสั่งมาอย่างนั้น ฝ่ายที่เป็นสมาชิกก็ฮึดขึ้นมาว่าธุระอะไรของประเทศนั้นก็เลยแทนที่จะรับฟังคำสั่งที่จะไม่ให้รับเมียนมาร์หรือประเทศพม่าเข้าเป็นสมาชิก เขาก็เลยรับเป็นเอกฉันท์เลย แม้แต่ประเทศไทยซึ่งที่จริงไม่ค่อยเต็มใจเท่าไหร่นัก หรือฟิลิปปินส์ซึ่งไม่ค่อยเต็มใจเท่าไหร่ ก็บอกเมื่อมีการแทรกแซงอย่างนี้แล้วยอมไม่ได้ ก้มหัวรับคำสั่งจากภายนอกไม่ได้ ก็เลยตกลงใจรับเมียนมาร์เข้าเป็นสมาชิก และก็เตรียมที่จะรับเขมรเข้ามาเป็นสมาชิกเหมือนกัน นี่ก็เป็นเรื่องของการเดินวิธีทางการทูต ที่ไม่ค่อยจะแนบเนียนนัก แทนที่จะได้ผลตามความประสงค์ก็เลยกลายเป็นได้ผลตรงกันข้าม อันนี้จะไปว่าเขาก็ไม่ได้ เพราะเขามีนโยบายเช่นนั้น และมีพลังอำนาจอีกด้วย

ผมก็เลยมีโอกาสเขียนถึงนิตยสาร Time ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์อเมริกา ซึ่งเขาเขียนไว้ว่า America the Brazen นี่มีบางท่านอาจจะไม่ถนัดในความหมาย อย่างผมเองก็ไม่ถนัดเหมือนกันว่ามีความหมายว่าอะไรแน่ จึงไปเปิดปทานุกรม ก็ปรากฏว่ามันตรงกับคำภาษาไทยว่า ไม่มีหิริ โอตัปปะ คือ Shameless นี่เป็นคำขยายความของปทานุกรมอ๊อกซ์ฟอร์ด Shameless แปลว่าอะไรในภาษาไทย ก็คือ ไม่มีหิริโอตัปปะ ไม่มีความละอายใจ ใช่ไหมอาจารย์ นี่แหละคือ America the Brazen มันก็แปลกว่าทั้งๆ ที่เป็นหนังสือพิมพ์อเมริกัน เขาก็ลงว่าอเมริกันนี้ไม่มีวิธีการทางการทูตที่แยบยลแนบเนียน ทำอะไรก็มักจะเหมือนกับวัวกระทิงที่เข้าไปอยู่ในร้านขายถ้วยแก้วที่ได้ชนเอา ชนเอาแตกหัก ก็แตกกันไปถือว่ามีกล้ามเนื้อใหญ่ แต่ในขณะเดียวกันเขาก็ลงบทความข้างกัน อีกอันหนึ่งที่ตอบโต้การที่หาว่าอเมริกานี้ไม่มีหิริ โอตัปปะ เขาบอกว่า American Rules Thank God แสดงว่าการที่อเมริกาเข้ามาแสดงอำนาจบาตรใหญ่นี้ถูกต้อง รักษาเสถียรภาพ รักษาสันติภาพ ไว้ได้ดี แปลว่า ขอให้ทุกๆ คนในโลกนี้ก้มหัวยอมสมัครเป็นคนอเมริกันอันดับสาม ห้า หรือ สิบ อะไรก็แล้วแต่ แทนที่จะเป็นอันดับหนึ่งในประเทศเล็กๆ

นอกจากจากการใช้สื่อมวลชนทั้งในและนอกประเทศทำลายชื่อเสียงของประเทศไทย สหรัฐอเมริกายังใช้องค์กร เช่น Standard & Poor และ Melod บ่อนทำลายเศรษฐกิจของไทยอีกด้วย

การที่ผมเอาเรื่องนี้มาพูดก็เพราะว่าต่อจากนี้นับตั้งแต่วินาทีเป็นต้นไป สมาคมอาเซียนจะต้องเผชิญกับมรสุม กับวิกฤตการณ์ เพราะมรสุมมันได้เกิดขึ้นแล้วเมื่อเร็วๆ นี้เอง ที่ไหน? ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ มีการปะทะอย่างค่อนข้างรุนแรง หรือจะเรียกว่ารุนแรงมากในโลกของการทูต ไม่เคยปรากฏที่ไหนที่มีการปะทะกันระหว่างผู้แทนของประเทศ

หนึ่ง ต่อผู้ที่เป็นผู้จัดการประชุม การปะทะกันนี้เกิดขึ้นระหว่างใคร ก็ระหว่างสตรีผู้เป็นผู้แทนของอภิมหาอำนาจ ประการแรกเรื่องแรกที่ปะทะกันหนักก็คือ เรื่องที่นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย คือ ดร.มหาเธียร์บอกว่ามี ขอใช้คำภาษาอังกฤษแล้วกัน เพราะไม่รู้จะใช้ภาษาไทยว่าอย่างไร มี “rogue speculator” คือ นาย George Soros นี่แหละ เป็นผู้เข้ามาทำลายระบบการเงินและการเศรษฐกิจของประเทศไทยในเอเชียอาคเนย์เข้ามาปล้นสดมภ์ประเทศไทย ทำให้ไทยต้องสูญเสียเงินไปนับหมื่นล้านแล้วทำให้สถานการณ์เศรษฐกิจในภูมิภาคปั่นป่วนไปหมด

นาย Soros นี้ หลายท่านคงจะทราบดีว่าเป็นใคร เป็นชาวฮังกาเรียนสัญชาติอเมริกัน และปัจจุบันนี้ก็ยังอยู่ในประเทศสหรัฐฯ แต่ว่ามีลักษณะสำคัญอยู่ประการหนึ่งก็คือ ถือศาสนายิว และสตรีผู้เป็นผู้แทนของสหรัฐฯ นั้นก็ถือศาสนาเดียวกัน และนี่ก็เป็นคำอธิบายของหลายๆ คนว่าทำไม สตรีที่เป็นผู้แทนของสหรัฐฯ นั้น ของอภิมหาอำนาจถึงโกรธเคืองนักที่ ดร.มหาเธียร์ นั้นไปกล่าวหา George Soros ว่าเป็น rogue speculator ว่านี่เป็นคำอธิบายว่า หนึ่ง ถือศาสนาเดียวกัน สองและที่สำคัญที่สุดก็คือว่า เป็นที่สงสัยและการสงสัยนี้ก็มีเหตุผลและมีหลักฐาน บุคคลผู้นี้ไม่ใช่เป็นบุคคลธรรมดา ประเทศไทยได้สูญเสียเงินไปหลายพันล้านเหรียญเมื่อเร็วๆ นี้เอง จากการเข้ามาโจมตีเงินบาทและเศรษฐกิจของประเทศไทย บุคคลผู้นี้เป็นที่สงสัยและความสงสัยนี้มีหลักฐานว่าเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับสถาบันของอภิมหาอำนาจนั้น

ต่อจากนี้ไป ไทยและประเทศต่างๆ ในบริเวณจะต้องเผชิญกับก่อการร้ายทางเศรษฐกิจ (economic terrorism) อย่างหนักหน่วง ซึ่งฝ่ายตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกา ยังปฏิเสธไม่ร่วมมือปราบปรามเพราะ

ขาดรายได้ ซึ่งเผอิญเมื่อวานนี้ผมยังอยู่ที่สิงคโปร์ เขาได้เชิญไปพูดเรื่องอาเซียนเหมือนกัน ก็ได้พบกับเพื่อนชาวเอเชียคนหนึ่งซึ่งเคยมีตำแหน่งเป็นรัฐมนตรี ผมขอไม่เอ่ยชื่อเขา และชื่อประเทศ ผมก็ถามเขาว่า ประเทศของท่านก็ถูกโจมตีจาก Soros เหมือนกัน ท่านนึกว่า Soros มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางราชการของประเทศนั้น เขาบอกว่าเขาไปในงานของกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐก็พบ Soros นี่แหละ จะเชื่ออย่างไรก็แล้วแต่ แต่ไม่มีหลักฐานหรือไม่มีสูจิบัตร หรือไม่มีบัตรประจำตัวที่แสดงว่า Soros นี้เป็นคนที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการของประเทศนั้นที่จะไปเที่ยวโจมตีเงินตราของประเทศต่างๆ ในบริเวณนี้ในเอเชียอาคเนย์นี้ แต่ที่โดนโจมตีไปแล้วก็มีหลายประเทศ แล้วขณะนี้ก็มีโดนโจมตีอีก ประเทศไทยและประเทศฟิลิปปินส์นั้นโดนโจมตีมาแล้วจนกระทั่งประเทศไทยต้องสูญเสียเงินมาก มาเลเซียก็กำลังถูกโจมตี อินโดนีเซียก็กำลังถูกโจมตี เพราะสิงคโปร์เป็นประเทศเล็กและเป็นประเทศที่แข็งแกร่งมากในด้านเศรษฐกิจและด้านบริหาร เขาสามารถและมีวิถีทางที่จะปกป้องระบบเศรษฐกิจของเขาและระบบการเงินของเขาได้อย่างดีมาก ที่จริงแล้วเราน่าจะไปคบหาและปรึกษาเขาทั้งในด้านระบบเศรษฐกิจและด้านการบริหาร แต่เรากลับไปปรึกษาใครก็ไม่ทราบในเวลานี้

อีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าอนาคตของสมาคมอาเซียนไม่ค่อยจะแจ่มใสนัก จะต้องเผชิญกับมรสุม ก็คือเรื่องสิทธิมนุษยชน ดร.มหาเธียร์บอกว่า มีอีกหลายประเทศที่สนับสนุน และเห็นด้วยว่า สิทธิมนุษยชนตามที่ทางตะวันตกมาแอบอ้าง โดยอ้างปฏิญญาที่เรียกกันว่า UN Declaration on Human Rights มาใช้กับภูมิภาคนี้ไม่ได้ ต้องมีการพิจารณาแก้ไขใหม่เท่านั้นเอง สตรีผู้นี้ที่เป็นผู้แทนอภิมหาอำนาจก็เต้นเลย

ฝ่ายอเมริกาบอกว่า ถ้าอเมริกาสั่งใครคนนั้นจะต้องเต้นแต่พอสั่งให้สมาคมอาเซียนไม่รับเมียนมาร์เข้าเป็นสมาชิกของอาเซียนเราไม่เต้น และแทนที่จะยอมก้มหัวรับคำสั่ง เรากลับจูงมือให้พม่าเข้ามาเป็นสมาชิกของอาเซียน อันนี้ทำให้โกรธ ขุ่นเคืองมากที่สุด และมาเจอท่าน ดร.มหาเธียร์ บอกว่าจะต้องแก้ไขสิทธิมนุษยชน อันนี้เต้นเลย ไม่ใช่เราเต้น เธอเต้น

ทำไมถึงเต้น เขาบอกว่าสิทธิมนุษยชนนี้เป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดสำหรับพวกประเทศตะวันตก มีคนถามต่อไปว่าศักดิ์สิทธิ์อย่างไร ประเทศที่เป็นเจ้าของอาณานิคมนี้ ละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือเปล่า การที่ไปประกาศยื้อแย่งเอาเสรีภาพ และความเป็นอิสระของประชาชาติต่างๆ และประชาชนต่างๆ ในโลกนี้ ซึ่งเป็นสิทธิของประชาชาติและของประชาชนที่จะเป็นเสรีและอยู่อย่างอิสระ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง เพราะฉะนั้น ท่านเป็นผู้ใด ท่านเคยเป็นประเทศเจ้าของอาณานิคมมาหรือเปล่า ก็เถียงไม่ได้ว่าเคยเป็นมาก่อน เมื่อเช่นนั้นเอง ท่านจะมาแอบอ้างว่าท่านเป็นแชมเปี้ยนของสิทธิมนุษยชนได้อย่างไร เมื่อท่านเองก็ละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง โดยการยื้อแย่งฉกชิงเอาอิสรภาพและเสรีภาพของประชาชนไป นี่แหละครับก็เกิดถกเถียงกันใหญ่ เขาก็บอกว่าเขาจะต่อสู้ถ้า ดร.มหาเธียร์ และประเทศในเอเชียนี้ ซึ่งก็รวมทั้งประเทศอาเซียนด้วย ทำการเสนอให้มีการพิจารณาใหม่ มีการแก้ไขปฏิญญาขององค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนนี้ เขาจะสู้จนถึงที่สุดจนถึงหลังชนฝาว่างั้นเถอะ

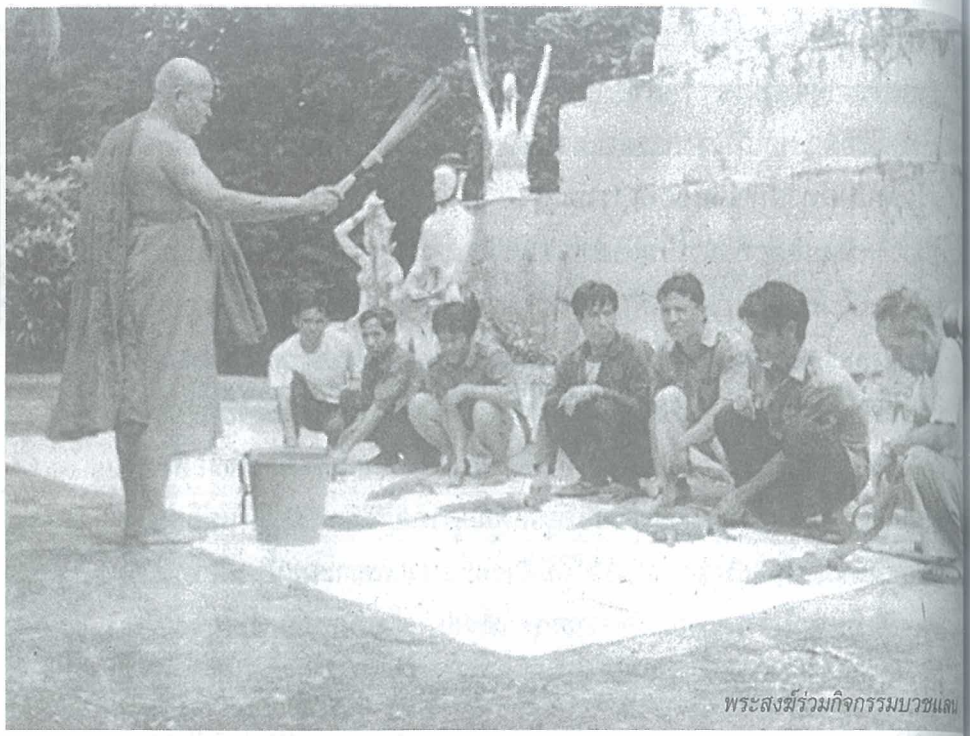
นี่แหละครับ แสดงว่าอย่างไร แสดงว่าการต่อสู้กำลังฟักตัวขึ้นอย่างรุนแรง เพราะฉะนั้นระวังตัวไว้ให้ดี สำหรับท่านที่มีหน้าที่ในการปกป้องประเทศ รักษาอิสรภาพและเสรีภาพของประเทศ ไม่ใช่แต่

เฉพาะทางภาครัฐเท่านั้น ทุกท่าน อาจารย์ต่างๆ นิสิต นักศึกษา เราเป็นเจ้าของสิทธิเสรีภาพของเรา อย่าให้ใครมาจ่ายเงินให้เรา แล้วบอกยอมตัวเป็นเมืองขึ้นเขาได้ไหม ให้เขามาสั่งได้ไหม รับคำสั่งเขาได้ไหม เขาสั่งอะไรมาทำตามเขา ซึ่งเวลานี้ก็มีลักษณะใกล้ที่จะเกิดขึ้นอยู่มาก โดยเฉพาะสื่อมวลชนก็ดี วงการต่างๆ NGO ต่างๆ เหล่านี้เป็นอิสระหรือเปล่าหรือตกเป็นทาสน้ำเงินของฝรั่งไปแล้ว

ท่านลองพิจารณาดู ผมขอเสนอแนะให้เป็นปัญหาอันหนึ่งของการศึกษา แม้แต่ในวงการศึกษายังถูกแทรกแซงแค่ไหน มีการแทรกแซงไหม ที่จะเปลี่ยนความคิดเห็นว่าไทยเป็นประเทศประชาธิปไตยเป็นประเทศอิสระ เป็นประเทศที่มีอธิปไตย จนกลายเป็นต้องสั่งให้มา ต้องยอมรับ โดยเฉพาะประเทศอภิมหาอำนาจ นี่แหละครับเป็นหัวข้อที่ต้องระมัดระวังที่สุด สมาคมอาเซียนอยู่ได้ตลอดรอดฝั่งมา 30 ปี แต่อีก 30 ปีข้างหน้านี้ มันจะหนักกว่า 30 ปีที่ล่วงมาแล้ว เพราะฉะนั้นเมื่อเหลียวมองสิ่งที่แล้วมา แล้วเหลียวมองสิ่งที่จะเกิดในภายภาคหน้าจึงเป็นโอกาสที่จะขอเตือนใจไว้ว่าขอให้ระวังตัวไว้ให้ดี มิฉะนั้นประเทศไทยจะเป็นประเทศที่มีอธิปไตยแต่เพียงในนามเท่านั้น ขอฝากเป็นข้อคิด จากผู้ที่มีส่วนก่อตั้ง เป็นหมอตำแยของสมาคมอาเซียนมา แต่ว่าหมอตำแยนี้อยากจะเห็นสมาคมอาเซียนอยู่ตลอดรอดฝั่ง ไม่ใช่แต่เฉพาะเพียง 30 ปี แต่ต่อไปอีกเกินร้อยๆ ปี ถ้าทำได้

ก็ขอขอบคุณทุกท่าน ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ ขอขอบคุณครูบาอาจารย์ นิสิต นักศึกษาทุกท่าน ที่ให้เกียรติให้ผมได้มีโอกาสมาแสดงความคิดเห็นวันนี้.

จาก สราญรมย์ 2541

พระสงฆ์ร่วมกิจกรรมบวชแล

'บวชแลน' ที่ศรีดอนไชย

เปิดภาพแนวคิดใหม่สังคมคนเมืองแพร่

สมโรจน์ สำราญชลารักษ์

สภาพทั่วไปของจังหวัดแพร่ตามหลักภูมิศาสตร์นั้น พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง และมีแหล่งลำธารน้อยใหญ่จำนวนมากก่อเกิดเป็นสาขาแม่น้ำยม สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้จังหวัดแพร่กลายเป็นเมืองป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ในอดีต แต่ทว่าการใช้ทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัดแพร่ที่ได้รับอิทธิพลจากกฎหมาย จนทำให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการดูแลป่า ในที่สุดไม้ในป่ากลายเป็นของทางราชการ ใครมีช่องทางก็แย่งชิงตัดไม้ขายเป็นว่าเล่น สภาพป่าลดลงจนขาดความสมดุลเพราะผู้บริโภคมีมาก

จังหวัดแพร่กลายเป็นเมืองส่งไม้ออกจนได้ฉายาเป็นเมืองไม้สัก เมื่อป่าไม้ลดจำนวนลง ความชุ่มชื้นในดินก็จากไปพร้อมๆ กัน ไม้ที่เหลืออยู่ส่วนใหญ่เป็นไม้ผลัดใบ ความร้อนและแห้งแล้งบังเกิดขึ้นอย่างรุนแรงกลางป่าที่เคยเขียวขจีในอดีต วันนี้ส่งผลกระทบไปถึงสัตว์ป่านานาชนิดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในที่สุดสัตว์ป่าก็ต้องหากินในที่โล่ง กลายเป็นเหยื่อของการไล่จาก นายพราน สัตว์ใหญ่ประเภทช้าง วัวป่า กระทิง เสือ ไม่พบอีกแล้วในป่าเมืองแพร่ เก้ง หมูป่า และหมี ก็กำลังลดจำนวนลงไปพร้อมกับสัตว์ปีกนานาชนิดใกล้สูญพันธุ์เต็มที

สัตว์ป่าชนิดหนึ่งที่ยังคงดำรงชีวิตอยู่ได้ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ คือตัวตะกวด ซึ่งในภาคเหนือเรียกว่า **"ตัวแลน"** ถึงแม้เป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ แต่ก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับอากาศที่ร้อนและแห้งแล้งได้เป็นอย่างดี โดยอาศัยอยู่ตามโพรงไม้ โพรงดิน และหลืบหินตามถ้ำที่ไม่มีมนุษย์ไปรบกวนได้ ช่วงนี้ตะกวดเหมือนจำศีล กินอาหารน้อยลง ตามสภาพความสมบูรณ์ของป่า และจะออกมาเริงร่าเล่นน้ำและหาอาหารอีกครั้ง เมื่อมีฝนตกลงมาครั้งแรกของปี

ช่วงสงกรานต์ของทุกปีตะกวดจะถูกจับมากที่สุด เนื่องจากออกมาหาอาหารในช่วงที่ฝนตกและเป็นเวลาแห่งหายนะ ร้านค้าในชุมชนต่างๆ ในช่วงหน้าแล้งโดยเฉพาะตลาดสดจะมีตะกวดวางจำหน่ายทั้งที่ยังมีชีวิตและชำแหละย่างจนเหลืองวางเรียงรายรอการจำหน่าย มีให้เห็นอยู่ทั่วไป ความนิยมกินเนื้อตะกวดทำให้ประชากรของมันลดลงไปอย่างรวดเร็ว ถึงแม้ว่าสัตว์ชนิดนี้จะสามารถปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติ ได้ดีเยี่ยมสักเพียงใดก็หาได้พ้นหนทางแห่งการสูญพันธุ์ไปได้

แนวคิดการอนุรักษ์ป่าเริ่มมีกระแสออกมาต่อต้านการทำลายป่ามากขึ้นเป็นลำดับ ในทุกๆ อำเภอของจังหวัดแพร่ ที่บ้านศรีดอนไชย หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 10 ต.ทุ่งแล้ง อ.ลอง จ.แพร่ ที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำยม ก็เป็นอีกแห่งหนึ่งที่ชุมชนมีการรวมตัว และคิดคืนธรรมชาติให้กลับมาสู่สังคมอีกครั้ง

ในหมู่บ้านแห่งนี้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเสื่อมโทรม บางส่วน

มิอาจฟื้นได้ เนื่องจากมีประชาชนเข้าไปจับจอง กลุ่มคนกลุ่มเล็กๆ ช่วยกันอนุรักษ์ต้นยางใหญ่ที่ขึ้นอยู่เป็นดงใหญ่ของหมู่บ้าน ห้ามไม่ให้ มีการตัดทำลายจนทำให้ป่ายางแห่งนี้เขียวขจีตลอดทั้งปีและอยู่ในชุมชน ต้นยางใหญ่ขึ้นหนาแน่นกลายเป็นป่าชุมชนที่สมาชิกในหมู่บ้านรักและหวงแหน และในความร่มรื่นเขียวขจีเป็นธรรมชาติที่คืนกลับมาอีกครั้งความสมบูรณ์ ทำให้ป่าแห่งนี้มีตัวแลนเข้ามาอาศัยอยู่ แต่ก็หาได้พ้นจากการไล่ล่าจากชาวบ้านที่ช่วยกันอนุรักษ์ป่านั่นเอง

ชาวบ้านกลุ่มหนึ่งราว 50 คน รวมตัวกันจัดกิจกรรมอนุรักษ์ป่าเพิ่มขึ้น และมีการจัดเวทีพูดคุยเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันในการดำเนินการอนุรักษ์ป่าเพื่อขยายพื้นที่ป่าอันอุดมสมบูรณ์ออกไปอีก

แลนหรือตะกวด ที่เข้ามาพึ่งพิงมนุษย์ในป่าต้นยางริมฝั่งแม่น้ำยม เป็นที่สนใจของชาวบ้านอนุรักษ์กลุ่มนี้และนำเข้ามาประกอบในกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าด้วย เพราะการสรุปบทเรียนร่วมกัน พบว่าการช่วยกันสร้างป่าสัตว์ป่าก็จะกลับมาด้วย

นายอำนวย พลกล้า แกนนำกลุ่มอนุรักษ์ป่าบ้านศรีดอนไชย เผยว่า พยายามรณรงค์ไม่ให้มีการจับตะกวดจากป่าชุมชนเป็นอาหาร เดิมทีนั้นการรณรงค์ไม่ได้ผล เพราะชาวบ้านเชื่อว่าสัตว์ป่าไม่มีใครเป็นเจ้าของ และยังเป็นอาหารที่วิเศษของมนุษย์ สมาชิกในกลุ่มจึงมีการคิดหาทางออก และได้แนวคิดเช่นเดียวกับการบวชป่า เพราะได้ บทเรียนจากการอนุรักษ์ ต้นยางด้วยการบวชในที่สุดได้ผลดี ดังนั้น นับตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา กิจกรรมการบวชแลนจึงเกิดขึ้นในหมู่บ้านแห่งนี้

กิจกรรมนี้มีชาวบ้านร่วมกันคิดในหลายแนวทางการบวชแลนเพื่อให้พิธีกรรมทางศาสนาเข้ามาช่วย ซึ่งชาวบ้านจะไม่ไปทำร้าย สัตว์ป่าที่ถูกสมมุติว่าบวชแล้ว แต่จะให้ทราบอย่างไรว่าแลนตัวไหนบวชแล้วหรือ

ยังไม่บวช มีชาวบ้านนำเสนอว่าจะต้องใช้สีทา หรือทำตำหนิที่ลำตัวเป็นสัญลักษณ์ แต่ในที่สุดได้ข้อสรุปว่า การบวชนั้นเป็นเพียงกุศโลบายหยุดยั้งการฆ่าสัตว์ชนิดนี้ ดังนั้น ไม่ต้องทำเครื่องหมาย ใดๆ เมื่อพบแลนในหมู่บ้านหรือในป่าชุมชนก็ถือว่าบวชมาแล้วทั้งสิ้น และชาวบ้านก็จะไม่กล้าฆ่าสัตว์ที่พบเห็น

ดังนั้น ทุกปีกิจกรรมบวชแลนจะมีขึ้นที่บ้านศรีดอนไชยปีละ 1 ครั้ง แต่มิได้กำหนดวันตายตัว โดยคิดเอาความสะดวกเป็นหลัก ช่วงเวลานั้นสมาชิกในหมู่บ้านคิดจะทำบุญ ไปพบการจำหน่ายแลนก็จะซื้อ เป็นการไถ่ชีวิตออกมาจากที่ขายแล้วจึงนำมาปล่อยร่วมกับการบวชแลนในหมู่บ้าน นอกจากเป็นการเพิ่มจำนวนแล้ว ยังสร้างความสมบูรณ์ของสายพันธุ์อีกด้วย

วันนี้ป่าชุมชนศรีดอนไชย มีไก่ป่าและแลนเข้ามาอาศัยอยู่อย่างมีความสุข ริมน้ำยมที่ไหลเอื่อยลงสู่ทางใต้ การเกิดป่าชุมชนแบบครบวงจรอย่างนี้ ไม่เพียงเป็นเหมือนป้ายประกาศขนาดใหญ่ให้สังคมอื่นทราบว่าคนกับสัตว์และป่าสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเอื้ออาทรเท่านั้น แต่กิจกรรมนี้ยังเป็นการประกาศเจตนารมณ์แนวคิดของชาวแพร่ ที่กำลังกลับไปสู่ความเป็นอยู่ดั้งเดิมที่เต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ ความสงบสุข และต้านกระแสการทำลายป่าได้เป็นอย่างดีอีกด้วย.

จาก มติชน วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2544

สับปะรดกวน

ส่วนผสม:

สับปะรดสับฝอยละเอียด	2	ถ้วยตวง
น้ำสะอาด	1/4	ถ้วยตวง
น้ำตาลทรายขาว	1	ถ้วยตวง
เกลือป่น	1/2	ถ้วยตวง

วิธีทำ:

- ผสมสับปะรดกับน้ำสะอาดใส่หม้อเคลือบตั้งไฟปานกลาง ประมาณ 10 นาที
- ใส่น้ำตาลทรายขาว เกลือ ป่น คนจนน้ำงวด ลดไฟอ่อน
- กวนจนส่วนผสมข้นใส ยกลง
- ห่อเป็นคำด้วยกระดาษแก้ว บรรจุในขวดโหลสะอาด ปิดสนิท

มะละกอเชื่อมแห้ง

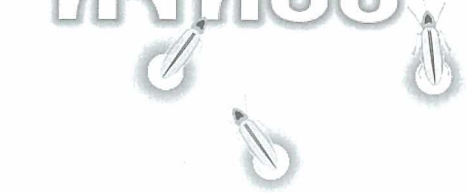
ส่วนผสม:

มะละกอปอกเปลือกแล้ว	300	กรัม
ปูนขาว	1/2	ถ้วยตวง
น้ำสะอาด	5	ถ้วยตวง
น้ำตาลทรายขาว	3	ถ้วยตวง

วิธีทำ:

- หั่นมะละกอเป็นเสี้ยว ขนาดยาว 1 นิ้วครึ่ง หนา 1/2 นิ้ว แช่ในน้ำปูนขาว (ปูนขาว 1/2 ถ้วยตวง น้ำสะอาด 3 ถ้วยตวง) แช่ประมาณ 3 ชั่วโมง นำไปล้างให้สะอาด แช่น้ำทิ้งไว้ประมาณ 2 ชั่วโมง ผึ่งให้สะเด็ดน้ำ
- ผสมน้ำตาลทรายขาว 1 ถ้วยตวง น้ำสะอาด 2 ถ้วยตวง ใส่กระทะทองตั้งไฟพอเป็นน้ำเชื่อมใส ใส่มะละกอลงเชื่อม โรยน้ำตาล ทรายบนมะละกออีก 1 ถ้วยตวง เชื่อมต่อไป พอน้ำตาลละลายหมด โดยน้ำตาลที่เหลืออีก 1 ถ้วยตวง เชื่อมจนน้ำเชื่อมแห้ง น้ำตาลตกผลึก ลดไฟให้อ่อนลง
- ตักมะละกอขึ้นจากผลึกน้ำตาล ขึ้นผึ่งจนข้างในเย็นสนิท เก็บในภาชนะสะอาดปิดฝาให้สนิท

'หิ่งห้อย'

คำกล่าวที่ว่าที่ไหนมีต้นลำพู ที่นั่นมีหิ่งห้อย ณ วันนี้ อาจไม่เป็นเช่นนั้น

เหตุผลสำคัญ นักกีฏวิทยาอธิบายว่า เจ้าไฟกะพริบบินได้ตัวน้อยนี้ ไม่ได้อาศัยอยู่ใกล้ตัวเราดั่งเช่นยุง แมลงวัน หรือแมลงอีกหลายชนิด แต่พวกมันเลือกอยู่เฉพาะที่ที่อากาศ และสายน้ำบริสุทธิ์ ห่างไกลจากฝุ่นควัน และมลพิษ

ในเมื่อวงจรชีวิตหิ่งห้อยมีความสัมพันธ์กับคุณภาพน้ำและอากาศ การได้เห็นมันในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน แม้จะในชนบทที่มีต้นลำพูหนาแน่น แต่หากน้ำและอากาศบริเวณนั้นไม่ดีพอ หรือไม่อยู่กลางทุ่งนาป่าเขาไกลผู้คนและมลพิษ จึงไม่ได้เห็นกันง่ายๆ

"หิ่งห้อย" หรือ fire fly ในชื่อที่รู้จักแบบสากล เป็นแมลงปีกแข็ง จำพวกด้วงชนิดหนึ่ง ออกหากินยามกลางคืน ลักษณะลำตัวยาวรี มีหนวดแบบฟันเลื่อยเป็นเอกลักษณ์แบ่งออกเป็นหลายสกุล บางสกุลตัวเมียไม่มีปีก เช่น หิ่งห้อยช้าง รูปร่างคล้ายหนอน แต่ไม่ว่าจะอยู่ในสกุลใด ตัวเต็มวัยของหิ่งห้อยเพศผู้ มักมีปีกเสมอ ขณะที่เพศเมีย มีทั้งชนิดที่มีปีกและไม่มีปีก

การที่แมลงชนิดนี้สามารถผลิตแสงได้ในตัว ทำให้มันโดดเด่นกว่าแมลงทั่วไป ยิ่งกว่านั้นการกะพริบแสงของหิ่งห้อย ยังแบ่งเป็น 2 ลีลา คือ แบบกะพริบพร้อมกันเป็นหมู่คณะ และต่างตัวต่างกะพริบ

อีกสิ่งที่หลายคนอาจไม่รู้ก็คือ มันสามารถทำแสงได้ทั้งเวลากลางวัน และกลางคืน

นักกีฏวิทยา (ผู้ที่ศึกษาด้านแมลง) เชื่อว่า การกะพริบแสงของหิ่งห้อย กระทำด้วยเหตุผลเพื่อใช้เป็นสื่อล่อให้คู่ของมันมาผสมพันธุ์

แสงสีเขียวปนเหลืองที่เห็นตามก้นหิ่งห้อย เป็นแสงที่เกิดจากกระบวนการทางเคมี กล่าวคือ ในปล้องแสงที่อยู่บริเวณปล้องท้าย หรือที่คนทั่วไป เรียกกันว่า ก้นหิ่งห้อยนั้น มีสารเคมีชื่อ ลูซิเฟอริน (Luciferin)

สารตัวนี้จะทำปฏิกิริยาสันดาปกับออกซิเจนในอากาศ โดยมีเอนไซม์ ลูซิเฟอเรส (Luciferase) เป็นตัวกระตุ้น และอาศัยพลังงานเอทีพี ซึ่งให้พลังงานในเซลล์ ร่วมกับเกลือแมกนีเซียม ทำให้เกิดการเรืองแสงอย่างชัดเจนในยามค่ำคืน

บาทหลวง*กวีย์ ตาชาร์ด* ซึ่งเดินทาง มาร่วมกับคณะราชทูตของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 เมื่อ 316 ปีก่อน บันทึกไว้อย่างน่าสนใจว่า

"เราเดินทางทวนแม่น้ำสายหนึ่งขึ้นไปตลอดทั้งคืน ระหว่างนี้ได้เห็นสิ่งที่เจริญตาเป็นอย่างยิ่ง มีหิ่งห้อยจำนวนเหลือคณานับ จับเต็มอยู่ตามต้นไม้ที่ขึ้นอยู่ตามชายตลิ่งแม่น้ำทั้งสองฟาก

ไม้ริมน้ำแต่ละต้น ราวกับโคมระย้าแก้วอันแพรวพราวไปด้วยจุดแสงนับมิถ้วน สะท้อนแสงลงบนผิวน้ำที่ราบเรียบ ราวกับแผ่นกระจก"

ย้อนยุคไปเมื่อสมัยที่เมืองไทยยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ชาวเรือเคยได้ อาศัยแสงไฟระยับจากหิ่งห้อยที่เกาะตามต้นลำพู สำหรับกะระยะชายฝั่ง ชาวบ้านได้อาศัยโคมไฟธรรมชาติจากก้นหิ่งห้อยตัวน้อย เพื่อสังเกตบ้านเรือน 2 ฝั่งคลอง

หิ่งห้อยจึงเป็นความทรงจำอันงดงามในใจผู้คน จากยุคสู่ยุคนับไม่ถ้วน แต่หลังจากแสงสังเคราะห์ที่ได้จากไฟฟ้าประดิษฐ์เข้ามาแทนที่ความมืด และแสงตะเกียงสลัวยามค่ำคืน จุดแสงเล็กๆ จากแมลงชนิดนี้ก็เริ่มหมดความหมาย และค่อยๆ ราแสงหายไป

เรื่องราวของหิ่งห้อยตัวน้อย เคยผูกพันเป็นนิทานของชาวภารตะว่า นานมาแล้ว พระปารวตี ได้ทอดพระเนตรเห็นมนุษย์กินเนื้อและข้าวดิบ บังเกิดความสงสารจึงขอให้พระมหาเทพนำไฟไปให้มนุษย์ใช้

พระมหาเทพจึงนำเหงื่อไคลของพระองค์ มาปั้นเป็นแมลงตัวหนึ่ง แล้วให้ไปเฝ้าพระภควัน เมื่อพระภควันถามว่า เจ้าต้องการอะไร แมลงตัวนั้นตอบว่า ข้าฯ ต้องการไฟ

พระองค์จึงถูพระวรกาย แล้วนำไฟติดไว้ที่ก้นของแมลง เจ้าแมลงตัวนี้จึงกลายเป็นหิ่งห้อยตัวแรกของโลก

นิทานก็นิทาน กลับมาสู่โลกแห่งความเป็นจริง ทุกวันนี้แม้หิ่งห้อยจะยังไม่สูญหายไปจากโลกนี้ แต่จากสภาพแวดล้อมปัจจุบันที่เปลี่ยนไป ทำให้โอกาสที่จะได้เห็นหิ่งห้อยริบหรี่ลง

โชคดีที่แมลงแสงสวยชนิดนี้ มีกระจายอยู่ทั่วทุกทวีป และเท่าที่มีการศึกษา ทั่วโลกมีหิ่งห้อยมากมายถึง 2,000 ชนิด โดยมากพบในเขตร้อนชื้น และยังไม่เคยมีรายงานพบในทะเลทราย

เมืองไทย เมื่อเทียบกับหลายประเทศ การศึกษาเกี่ยวกับหิ่งห้อย

ยังมีน้อยมาก

ครั้งแรกที่มีการนำหิ่งห้อยในเมืองไทยมาจำแนกชนิด เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2472 จนเมื่อวาระที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเปิดโครงการจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ที่อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2539 โอกาสนั้น ได้ทรงมีพระราชเสาวนีย์ต่อ ดร.สง่า สรรพศรี ประธานคณะกรรมการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ และ ดร.วีระชัย ณ นคร ผู้อำนวยการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ในขณะนั้นว่า

"หิ่งห้อยเป็นแมลงที่เกี่ยวข้องกับความอุดมสมบูรณ์ของป่าและธรรมชาติ ให้สวนพฤกษศาสตร์ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของพรรณไม้ป่ากับหิ่งห้อย ให้ได้ทราบครบวงจรชีวิต"

สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้น้อมเกล้าฯ รับสนองพระราชเสาวนีย์ โดยได้ประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญสาขากีฏวิทยาในเมืองไทย จากหลายสถาบัน เร่งดำเนินการสำรวจและศึกษาวิจัยให้ได้ผลสนองตามพระราชประสงค์ ภายใต้โครงการที่ชื่อว่า "โครงการศึกษาความหลากหลาย และนิเวศวิทยาของหิ่งห้อยในประเทศไทยในพระราชดำริ"

คณะกรรมการโครงการนี้ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสิ้น 14 คน มี ดร.วีระชัย ณ นคร เป็นประธาน ร่วมกับคณะผู้ทำการศึกษา สำรวจและวิจัยหิ่งห้อยในแต่ละภูมิภาค ที่แบ่งออกเป็น 4 ภาค

ทั้งนี้ มีองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน รับผิดชอบดูแลด้านงบประมาณ ติดตามผล และรวบรวมเอกสารข้อมูล โดยสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์ มาเพื่อโครงการนี้จำนวนหนึ่ง

จากสายพระเนตรอันยาวไกล นอกจากเป็นความหวังในการขยายพันธุ์หิ่งห้อยในธรรมชาติให้ทวีจำนวนขึ้นอีกครั้ง ยังได้จุดประกายความคิดให้ชาวบ้านบางพื้นที่ซึ่งยังมีหิ่งห้อยชุกชุม เริ่มเห็นช่องทางในการทำเงิน

บันทึกเก่าเล่าว่าหิ่งห้อยไทยตัวแรกถูกนำมาศึกษาทางวิชาการ มีชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์ว่า Luciola substriata ถูกจับได้เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2472 โดยนายทหารอังกฤษประจำประเทศไทยชื่อ พันตรีดับเบิลยู. อาร์. เอส. ลาเดลล์ ต่อมา หิ่งห้อยตัวนี้ได้รับการจำแนกชนิดพันธุ์ โดย มิสเตอร์ จี.อี. ไบรอันท์

ทุกวันนี้ตัวอย่างหิ่งห้อยตัวที่ว่า ยังคงถูกเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑ์แมลง กองกีฏและสัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร

หลังจากนั้น มีฝรั่งอีก 2 คน ชื่อ Lloyd และ Wing ได้ร่วมกันรายงานเกี่ยวกับหิ่งห้อยชนิด Pteroptyx Valida Olivier ที่พบในป่าแห่งหนึ่งใกล้กรุงเทพฯ และรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมการจับคู่ผสมพันธุ์ของหิ่งห้อยสกุล Pteroptyx spp. ตลอดจนพฤติกรรมการกะพริบแสงอุปนิสัย และนิเวศวิทยา ของหิ่งห้อยสกุล Luciola spp.

รายงานของฝรั่งเหล่านี้ ได้รับการสนับสนุนเงินทุนโดย The National Geographic Society ของสหรัฐอเมริกา เมื่อ 20 ปีก่อน

จะเห็นว่า เรื่องราวของหิ่งห้อยตัวน้อยๆ มีฝรั่งมังค่ามากมายสนใจ แต่คนไทยซึ่งเป็นเจ้าของภูมิประเทศ ที่เต็มไปด้วยแมลงแสงสวย ชนิดนี้กลับทำตัวเหมือนนอนหลับไม่รู้นอนคู่ไม่เห็น

ว่ากันว่า สาเหตุที่ฝรั่งตาน้ำข้าว ให้ความสนใจหิ่งห้อยกันมาก ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะในระยะที่ผ่านมา พวกเขาใคร่จะรู้ว่า อะไรกันแน่คือปัจจัยที่ทำให้หิ่งห้อยเรืองแสงได้

และอาจเพราะความสงสัยเล็กๆ นี้ก็เป็นได้ ทำให้ต่อมา องค์การนาซา (NASA) ของสหรัฐฯ สามารถสังเคราะห์สารเรืองแสง เลียนแบบพฤติกรรมการกะพริบแสงของหิ่งห้อยขึ้นมาได้สำเร็จ ปัจจุบันนำมาใช้เป็นสารตรวจสอบ หรือดัชนีชี้วัดว่า บริเวณพื้นที่นอกโลกแห่งใดบ้างที่มีออกซิเจนหรือมีสิ่งมีชีวิตอาศัย

สำหรับเมืองไทย การศึกษาสำรวจและวิจัยเกี่ยวกับหิ่งห้อย ที่ผ่านมามีอยู่น้อยมาก

ดังนั้น จึงนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงสนพระทัย และทรงให้การสนับสนุนงานวิจัยเพื่อส่งเสริม จนทำให้การศึกษาเรื่องหิ่งห้อยในประเทศไทย เริ่มมีการดำเนินงานอย่างจริงจัง และก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ

"ทุกวันนี้เราเริ่มมีความรู้มากขึ้น ตั้งแต่ลักษณะทั่วไปของหิ่งห้อยแต่ละชนิดพันธุ์ ที่อยู่อาศัย นิเวศวิทยา การแพร่กระจาย วงจรชีวิต พฤติกรรมการเรืองแสง ตลอดจนประโยชน์ของมัน รวมถึงความพยายามที่จะเพาะเลี้ยงหิ่งห้อยขึ้นมาในห้องปฏิบัติการ"

ดร.องุ่น ลิ่ววานิช นักกีฏวิทยา หนึ่งในคณะผู้ทำการศึกษาวิจัยหิ่งห้อยในพื้นที่รับผิดชอบภาคกลาง พูดถึงผลความคืบหน้าภายในระยะ 4 ปีที่ผ่านมา

"เกือบทุกอย่างมีความก้าวหน้าไปมาก ยกเว้นการเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์หิ่งห้อยในห้องแล็บ เพื่อให้เพิ่มปริมาณคราวละเยอะๆ ยังทำได้ไม่ดีพอ เพราะคำว่า ความสำเร็จในการเพาะเลี้ยง จะต้องเลี้ยงในห้องแล็บได้ทั้งปี จนมีปริมาณเพิ่มขึ้นจนสามารถนำไปปล่อยคืนสู่สภาพธรรมชาติ"

ดร.องุ่น ให้เหตุผลว่า ที่เป็นเช่นนั้น เพราะก่อนอื่นต้องมีการสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเพาะเลี้ยงให้เหมาะสม แต่การทดลองยังต้องอาศัย

เวลาอีกระยะในการพัฒนา

ที่ผ่านมา การเพาะเลี้ยงในห้องปฏิบัติการ เต็มไปด้วยความยุ่งยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หิ่งห้อยชนิดที่อยู่บนบก มีวงจรชีวิตค่อนข้างยาวถึง 1 ปี ซึ่งต้องมีการเพาะเลี้ยงหอยทาก ที่เป็นอาหารสำหรับตัวอ่อน ตลอดทั้งปีด้วย ทำให้ยากในการจัดการ

จากประสบการณ์เพาะเลี้ยงในห้องแล็บ พบว่าการเพาะเลี้ยงหิ่งห้อย ชนิดที่มีระยะตัวอ่อนอยู่ในน้ำ จะมีวิธีปฏิบัติและดูแลตัวอ่อนง่ายกว่า หิ่งห้อยที่มีตัวอ่อนอยู่บนบก เพราะชนิดที่อยู่ในน้ำมีวงจรชีวิตสั้นกว่า

หิ่งห้อยที่พบในเมืองไทยในห้องปฏิบัติการได้อย่างครบวงจรชีวิตที่คุณหภูมิ 25 (+-2) องศาเซลเซียส

ไข่ของหิ่งห้อย มีสีเหลือง กลม ไม่เรืองแสง จากระยะไข่ 7-11 วัน จึงจะฟักเป็นตัวหนอน ตัวหนอนของมันมี 5 ระยะ ทุกระยะกินหอยทากเป็นอาหาร ใช้เวลาประมาณ 1 ปี จึงเข้าดักแด้

ระยะที่เป็นดักแด้ ใช้เวลา 7-11 วัน จึงจะฟักออกเป็นตัวเต็มวัย แต่เมื่อเป็นตัวเต็มวัยแล้วกลับมีอายุสั้น โดยเฉพาะเพศผู้มีอายุเฉลี่ยประมาณ 10 วัน และเพศเมียเฉลี่ยเพียงแค่ 13 วัน

ขณะที่คณะผู้วิจัยหิ่งห้อยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการเพาะเลี้ยงโดยนักกีฏวิทยา คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทำการเพาะเลี้ยงในห้องปฏิบัติการที่อุณหภูมิ 25 (+-2) องศาเซลเซียส เช่นเดียวกับของภาคเหนือทำการศึกษาหิ่งห้อยสกุล Luciola 2 ชนิด ชนิดที่ตัวอ่อนอาศัยในน้ำและอาศัยบนบก

ชนิดที่ตัวอ่อนอาศัยอยู่บนบก ตัวเมียจะวางไข่เป็นฟองเดี่ยวๆ กระจายตามพื้นดินที่มีความชื้นสูง ใกล้แหล่งน้ำ ขณะที่ตัวอ่อนชนิดที่อาศัยในน้ำ ตัวเมียจะวางไข่เป็นกลุ่มตามใบจอก ซึ่งลอยอยู่บนผิวน้ำ

ระยะที่เป็นตัวหนอน ชนิดที่ตัวอ่อนอาศัยในน้ำ จะมีการลอกคราบถึง 5 ระยะ ดำรงชีวิตอยู่ในน้ำจืด เข้าระยะเป็นดักแด้ในดิน ใช้เวลาในการเจริญเติบโตครบวงจรชีวิต จากไข่จนถึงตัวเต็มวัยเป็นเวลา 3-4 เดือน โดยมีระยะที่เป็นตัวหนอนนาน 2-3 เดือน ใช้ชีวิตดักแด้แค่ 9-14 วัน และใช้ชีวิตตัวเต็มวัย พร้อมที่จะผสมพันธุ์เพียงแค่ 2 สัปดาห์

"เท่าที่ทราบ นักกีฏวิทยาในญี่ปุ่น อาศัยห้องแล็บเป็นเพียงตัวช่วยเสริม ในการเพิ่มปริมาณให้หิ่งห้อยในสภาพธรรมชาติที่มีอยู่แล้ว

ส่วนเมืองไทยเราพยายามวิจัยเพาะเลี้ยง เพื่อนำไปสู่การขยายพันธุ์ในห้องแล็บ แล้วนำกลับสู่สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่ออนุรักษ์ชนิดพันธุ์ต่างๆ ของหิ่งห้อย ให้เกิดความสมดุลทางธรรมชาติ

แต่ก็มีปัญหาตรงที่เรายังขาดแคลนข้อมูล และตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อใช้จำแนกชนิดพันธุ์ ฉะนั้น การศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับถิ่นอาศัยของหิ่งห้อยพันธุ์ต่างๆ เพื่ออนุรักษ์สายพันธุ์เหล่านั้น จำเป็นต้องประสานกัน ระหว่างนักวิชาการกับพิพิธภัณฑ์แมลงในต่างประเทศ"

"สิ่งที่เรากำลังทำกันอยู่ในขณะนี้ก็คือ พยายามเก็บตัวอย่างหิ่งห้อยให้มากสายพันธุ์ที่สุดเท่าที่พบได้ มาทำการศึกษาเพื่อให้รู้ว่ามีทั้งหมดกี่ชนิด".

จาก น.ส.พ. ไทยรัฐ วันที่ 10 และ 11 พฤษภาคม 2544

โรคลมพิษ

พศ.พญ.พรรณแข มไหสวริยะ

ผื่นลมพิษเป็นผื่นที่คนทั่วไปรู้จักกันดี ลักษณะผื่นจะเป็นปื้นนูนขนาดใหญ่ หรือเล็กก็ได้ มักมีสีแดง และมีอาการคัน ผื่นมักจะขึ้นและกระจายทั่วตัวอย่างรวดเร็ว ถ้ามีผื่นบริเวณหนังตาและปาก มักจะบวมมาก มองดูน่ากลัว ทำให้ต้องรีบมาพบแพทย์ โรคลมพิษนี้พบได้บ่อยมาก เชื่อกันว่าประมาณร้อยละ 10 ของประชากรทั่วไปมักจะเคยมีผื่นลมพิษขึ้นอย่างน้อย 1 ครั้งในชีวิต

การวินิจฉัย

ในการวินิจฉัยผื่นลมพิษอาศัยการตรวจพบผื่นที่มีลักษณะดังกล่าว แต่เนื่องจากผื่นลมพิษมักจะขึ้นอยู่ในระยะเวลาสั้นๆ และจะยุบหายไปได้เอง โดยไม่มีร่องรอยเหลืออยู่ภายในเวลาเป็นชั่วโมง ดังนั้นหากผู้ป่วยมีผื่นขึ้นกลางดึก กว่าจะมาพบแพทย์ในตอนเช้าผื่นก็อาจยุบหายไปหมดแล้ว ถึงแม้จะตรวจไม่พบผื่น แต่แพทย์ก็สามารถให้การวินิจฉัย

ได้จากการที่ผื่นสามารถหายไปได้เองโดยไม่ทิ้งร่องรอยไว้แม้จะไม่ได้ รับประทานยาใดๆ ซึ่งลักษณะนี้จะไม่พบในโรคผิวหนังอย่างอื่น อาการสำคัญอีกอย่าง ที่จะช่วยในการวินิจฉัย คือ ผู้ป่วยมักจะให้ประวัติว่าผื่นมักจะขึ้นตามรอยเกา กล่าวโดยสรุปก็คือ แพทย์จะอาศัยลักษณะสำคัญของผื่นดังได้กล่าวแล้ว ทั้งหมดนี้เป็นเครื่องช่วยในการวินิจฉัยโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยการตรวจทางห้องปฏิบัติการใดๆ เข้าช่วย หากจะทำการตรวจเพิ่มเติมก็เพื่อช่วยในการวิเคราะห์หาสาเหตุของการเป็นลมพิษเท่านั้น

สาเหตุของลมพิษ

ผื่นลมพิษเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ เช่น ยา อาหาร การติดเชื้อ และปัจจัยทางกายภาพ เช่น แสงแดด ความร้อน ความเย็น แรงสั่นสะเทือน สิ่งกดรัด เป็นต้น โดยสาเหตุเหล่านี้จะกระตุ้นให้มีการหลั่งสารเคมีชนิดที่เรียกว่า ฮิสตามีน ออกจากเซลชนิดหนึ่งในผิวหนัง ซึ่งจะทำให้เกิดอาการผื่นแดง บวม และคัน ในการค้นหาสาเหตุของลมพิษนี้จะต้องอาศัยการสังเกตของผู้ป่วยเป็นหลัก ว่าผื่นลมพิษมักจะขึ้นภายหลังการรับประทานอาหารหรือยาชนิดใด ผื่นขึ้นมากในระหว่างการทำอะไรหรือช่วงใดของวัน ในรายที่เพิ่งเป็นลมพิษมาไม่นาน ก็อาจจะสังเกตสาเหตุได้ง่าย หากหลีกเลี่ยงสาเหตุได้ผื่นลมพิษก็จะไม่ขึ้นอีก แต่ถ้าเป็นมานานๆ ก็มักจะหาสาเหตุได้ยาก ทำให้เป็นเรื้อรังเนื่องจากอาจจะได้รับสิ่งกระตุ้นให้ลมพิษขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกโดยไม่ทราบว่าสิ่งนั้นเป็นสาเหตุ

อาหาร

การเกิดลมพิษ อาจเกิดจากแพ้อาหาร หรือสิ่งอื่นที่ผสมอยู่ในอาหาร เช่น สารแต่งกลิ่นรส สีผสมอาหาร สารกันบูด หรือสิ่งปนเปื้อนอื่นๆ ผื่นอาจขึ้นภายในเวลาเป็นนาทีหรือชั่วโมงภายหลังรับประทานอาหารที่มี

รายงานว่าทำให้ลมพิษขึ้น ได้แก่ ถั่ว ปลา ไข่ นม ชอกโกแลต มะเขือเทศ และผลไม้สดบางชนิด หากสงสัยว่าแพ้อาหาร ผู้ป่วยจะต้องจัดชนิดของอาหารที่รับประทานทุกมื้อในแต่ละวัน เพื่อนำมาพิจารณาว่าเมื่อรับประทานอาหารชนิดใดแล้วผื่นขึ้นมากบ้าง และอาจลองหยุดรับประทานอาหารที่สงสัยดูว่าผื่นลมพิษจะหายไปหรือไม่

ยา

ที่จริงแล้ว ยาทุกชนิดมีโอกาสทำให้เกิดผื่นลมพิษได้ทั้งสิ้น แต่ชนิด ที่มักเป็นสาเหตุได้บ่อย ได้แก่ ยาปฏิชีวนะ ยาแก้ปวด ยาคลายเครียดและระงับประสาท การสืบค้นว่ายาชนิดใดเป็นสาเหตุต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้งผู้ป่วยและแพทย์ มียาบางชนิดที่ผู้ป่วยอาจนึกไม่ถึงว่าอาจจะเป็นสาเหตุของลมพิษ ได้แก่ วิตามิน ยาถ่าย ยาระบาย ยาหยอดหู ยาหยอดตา ยาลูกกลอน หรือยาแผนโบราณชนิดต่างๆ ที่ผู้ป่วยอาจซื้อมารับประทานเองก็ได้

การติดเชื้อ

ชนิดที่เป็นสาเหตุของลมพิษได้บ่อยคือ การเป็นหวัด และการติดเชื้อในทางเดินหายใจส่วนต้น เช่น จมูกอักเสบ ทอนซิลอักเสบ ไซนัส อักเสบ เป็นต้น นอกจากนี้อาจเป็นการอักเสบเฉพาะที่ เช่น ฟันผุ กระเพาะปัสสาวะอักเสบ การติดเชื้อในช่องคลอดสตรี หรือการมีพยาธิลำไส้ เป็นต้น ซึ่งแพทย์จะทำการตรวจหาการอักเสบติดเชื้อเหล่านี้ และให้การรักษา

สาเหตุทางกายภาพ

สาเหตุเหล่านี้ ได้แก่ ความเย็น ความร้อน แสงแดด แรงกดรัด ความสั่นสะเทือน การออกกำลังกาย หากลมพิษเกิดจากสาเหตุเหล่านี้ ผู้ป่วยจะเป็นผู้สังเกตได้ดีกว่าแพทย์และอาจทดสอบง่ายๆ โดยทดลองทำกิจกรรมที่สงสัยนั้นซ้ำ ตัวอย่างเช่น ผู้ป่วยที่เป็นลมพิษจากความร้อน เมื่อไปเล่นกีฬาจนเหงื่อออกจะเกิดลมพิษขึ้นทุกครั้ง และเมื่อพักลมพิษก็จะหายไปเอง เป็นต้น

การรักษา

การรักษาโรคลมพิษที่ดีที่สุดก็คือ หาสาเหตุให้พบและหลีกเลี่ยงสาเหตุนั้น แต่บางครั้งเราก็ไม่สามารถหาสาเหตุได้พบ อย่างไรก็ตามเพื่อทำให้ผื่นยุบและบรรเทาอาการคัน แพทย์จะต้องให้ยาที่ออกฤทธิ์ต่อต้านสารฮีสตามิน ซึ่งบางครั้งจะมีฤทธิ์ข้างเคียงที่ทำให้ง่วงซึม ซึ่งมักจะง่วงมากในระยะแรก แต่ต่อมาผู้ป่วยจะพอทนได้ แต่หากง่วงมาก จนรบกวนการทำงานหรือทำกิจวัตรประจำวัน ก็ให้บอกแพทย์เพื่อขอเปลี่ยน ชนิดของยา ยาแต่ละชนิดจะมีประสิทธิภาพดีต่อผู้ป่วยแต่ละคนไม่เท่ากัน เข้าทำนองลางเนื้อชอบลางยา หากรับประทานยาในขนาดเหมาะสม เป็นระยะเวลานานพอควรแล้วยังมีผื่นลมพิษขึ้นมาอยู่ ควรบอกกับแพทย์ ผู้ทำการรักษา เพื่อแพทย์จะได้พิจารณาเปลี่ยนยาให้เหมาะกับผู้ป่วยต่อไป ในรายที่เป็นลมพิษเรื้อรังบางครั้งอาจต้องรับประทานยาติดต่อกันเป็นเวลานาน ก็ไม่ต้องกังวลใจว่าจะทำให้เกิดเป็นพิษตกค้าง แต่หากรับประทานยาชนิดใดชนิดหนึ่งติดต่อกันเป็นระยะเวลานานๆ อาจมีอาการดื้อยาได้ ควรบอกแพทย์เพื่อเปลี่ยนชนิดยาให้เหมาะสมต่อไป.

ความเชื่อกับความต้องการมีบุตร

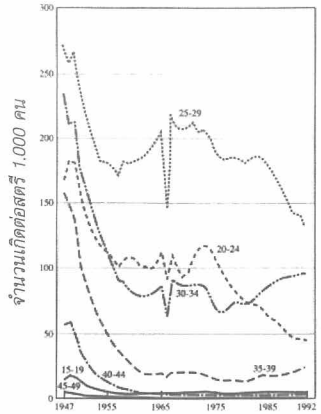
โยธิน แสวงดี

ความเชื่อ หมายถึง ความศรัทธา เลื่อมใส ยึดมั่น ถือมั่น ต่อบุคคล สิ่งของ หรือสิ่งเหนือธรรมชาติ ด้วยใจแห่งความศรัทธาอย่างแท้จริง ยกตัวอย่างเช่น มีบางคนเชื่อในเรื่องโชคลาง เขาก็จะยึดมั่นในศรัทธาที่มีต่อโชคลางนั้น หรือบางคนเชื่อในสิ่งที่เหนือธรรมชาติ เช่น ภูต ผี วิญญาณ หรืออิทธิฤทธิ์ต่างๆ เขาก็จะเลื่อมใสสิ่งนั้น และไม่อยากให้ใคร มาตำหนิติเตียนในความเชื่อของเขาว่าไม่ดี ไม่ถูกต้อง ดังเช่นคำกล่าวที่ว่า **"ไม่เชื่อก็อย่าลบหลู่"** ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในสังคมภาคอีสานของไทย คือในเรื่อง "ปีมะ" ซึ่งเชื่อว่า ผู้ชายที่เกิดในปีที่ขึ้นต้นด้วย "มะ" อาทิ ปี มะโรง มะเส็ง มะเมีย มะแม จะถูกผีแม่หม้ายมาเอาชีวิต ถ้าไม่อยากตายจะต้องทำหุ่นผ้าที่มีเครื่องหมายอวัยวะเพศชายไว้หน้าบ้าน ผีแม่หม้ายจะกลัวไม่มารบกวน

ในสังคมมนุษย์ มีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องความต้องการมีบุตรที่นอกเหนือจากการมีเพื่อเป็นสายใยแห่งความรักระหว่างสามีและภรรยาอยู่ 3 แนวคิด คือ 1) ความเชื่อในการอยากมีบุตรเพศชายไว้สืบวงศ์ตระกูล ซึ่งความเชื่อนี้มีผลไปสู่การมีอคติทางเพศในการเลือกเพศบุตรในบางสังคม เช่น สังคมชาวชนบทในประเทศบังคลาเทศจะพบว่ามีการลำเอียงในการ

เลี้ยงบุตรชายดีกว่าบุตรเพศหญิง 2) ความเชื่อในการอยากมีบุตรในปีแห่งการเป็นมงคล ซึ่งสังเกตได้ชัดในสังคมจีนที่มีความเชื่อว่าลูกเกิดในปีมังกรทองจะเป็นเด็กที่ฉลาด มีภาวะผู้นำ ดังนั้น เมื่อถึงปีมังกรทองมีคนกล่าวกันว่าจะมีเด็กเกิดมากจากหญิงวัยเจริญพันธุ์ในทุกกลุ่มอายุในสังคมจีน 3) ความเชื่อในการไม่อยากมีบุตรในปีแห่งการไม่เป็นมงคล ซึ่งพบว่าความเชื่อนี้มีปรากฏในสังคมของชาวญี่ปุ่น ซึ่งต่อไปนี้จะขอกล่าวถึง

ชาวญี่ปุ่นมีความเชื่อว่าในปี **"ม้าไฟ"** (The year of the older fire horse) หรือภาษาญี่ปุ่นที่เรียกว่า "ฮิโนเออูมะ" โดยที่ "ฮิโนเอ" แปลว่า ไฟ "อูมะ" แปลว่า ม้า ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่าเป็นปีแห่งความไม่เป็นมงคลในการที่จะมีบุตร ถ้าครอบครัวใดมีบุตรเกิดในปีแห่งการไม่เป็นมงคลนี้ บุตรที่เกิดมาจะโชคร้าย เช่น เรียนไม่เก่ง จะมีปัญหาด้านสุขภาพ จะมีปัญหาในเรื่องมนุษยสัมพันธ์ ถ้าเป็นผู้ชายก็จะไม่มีภาวะผู้นำ ถ้าเป็นผู้หญิงอาจจะต้องไร้คู่ อยู่เป็นโสดถาวร ไม่มีใครอยากแต่งงานด้วย เพราะคนจะคิดว่าเป็นผู้หญิงอันตราย หัวดื้อ และเป็นอันตรายต่อผู้ชาย ปีเกิดของคน หากนับตามปีนักษัตรจะเหมือนกันในทุกสังคม เช่น คนไทยที่เกิดปี พ.ศ. 2509 ก็จะเรียกว่าเกิดปีมะเมีย ซึ่ง พ.ศ. 2509 ก็จะตรงกับคำว่า "ปีม้า" ของชาวญี่ปุ่น หรือปีม้าของสังคมอื่นๆ เช่นกัน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2509 ที่ผ่านหรือเท่ากับ ค.ศ. 1966 ก็คือปีมะเมียนั่นเอง แต่ปีมะเมียเมื่อปี ค.ศ. 1966 ตามความเชื่อของชาวญี่ปุ่นในยุคนั้นซึ่งเท่ากับว่าเมื่อ 35 ปีที่แล้ว เชื่อว่าเป็นปีแห่งการไม่เป็นมงคลที่จะมีบุตร เพราะเป็นปี "ม้าไฟ" คู่สมรสชาวญี่ปุ่นจึงไม่นิยมที่จะมีบุตรในปีนั้น ซึ่งจะสังเกตได้จากกราฟแสดงอัตราการเจริญพันธุ์ตามกลุ่มอายุของผู้หญิงวัยเจริญพันธุ์ชาวญี่ปุ่นระหว่าง ค.ศ. 1947 ถึง 1992

กราฟ อัตราเจริญพันธุ์ตามกลุ่มอายุ ประเทศญี่ปุ่น ค.ศ.1947-1992

จากกราฟเส้นที่แสดงอัตราการเจริญพันธุ์ตามกลุ่มอายุของผู้หญิงวัยเจริญพันธุ์ออกเป็น 7 กลุ่ม คือ 15-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-44 และ 45-49 จะพบว่าในปี ค.ศ. 1966 ทุกกลุ่มอายุของผู้หญิงที่สามารถมีบุตรได้ไม่ต้องการให้มีบุตรเกิดในปี "ม้าไฟ" นี้ ซึ่งภาษาทางประชากรศาสตร์เรียกว่า "ผลกระทบของคาบเวลา" หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า "Period Effect" การที่จะระบุว่าพฤติกรรมทางประชากรจะเปลี่ยนแปลงไปเพราะเหตุการณ์ในคาบเวลาใดเวลาหนึ่งได้นั้น จะต้องพบว่าเหตุการณ์ทางประชากรที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องเกิดขึ้นกับทุกกลุ่ม อายุของประชากรดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นในสังคมญี่ปุ่นในเรื่องความเชื่อของการมีบุตร

เมื่อพิจารณาถึงปีแห่ง "ม้าไฟ" ทราบว่า 60 ปี จะมี 1 ครั้ง หรือ 5 รอบ ดังนั้น ครั้งต่อไปที่จะเกิดขึ้นอีกในสังคมของชาวญี่ปุ่น คือในปี ค.ศ. 2026 หรือในอีก 25 ปีข้างหน้า

เกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องปีแห่ง "ม้าไฟ" กับความต้องการไม่อยากมีบุตรในสังคมของชาวญี่ปุ่น ดร.มาซากิ มัตซึมูระ อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นชาวญี่ปุ่นแสดงทัศนะว่าเป็นความเชื่อในอดีต ซึ่งผ่านมา 35 ปีแล้ว และไม่ได้หมายความว่า ชาวญี่ปุ่นทุกคนจะเชื่อในเรื่องนี้ ในปัจจุบันชาวญี่ปุ่นไม่ค่อยจะมีความเชื่อในเรื่องปี "ฮิโนเออูมะ"

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ชาวญี่ปุ่นในปัจจุบัน ไม่ต้องการมีบุตรเพราะผู้หญิงไม่แต่งงาน ผู้หญิงทำงานนอกบ้านมากขึ้น ผู้หญิงแต่งงานเมื่อมีอายุมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับสมัยก่อน ค่าใช้จ่าย ในการเลี้ยงดูบุตรแพงขึ้น ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจและที่อยู่อาศัย ฯลฯ

ดร.มาซากิ มัตซึมูระ กล่าวถึงผลดีของการมีเด็กเกิดน้อยในปี ค.ศ. 1966 ว่า มีผลดีต่อเด็กมากในเรื่องการจัดห้องเรียนและการสมัครเรียนต่อ เพราะจำนวนเด็กมีน้อยทำให้การแข่งขันมีไม่มาก แต่ในเรื่องการแข่งขันในการเข้าทำงานยังไม่สามารถกล่าวได้ว่าจะมีผลหรือไม่เพราะการเกิดลดลงเพียงปีเดียวเท่านั้น น่าจะมีผลเฉพาะในด้านการจัดการศึกษาของเด็กมากกว่า

ในการวิจัยทางประชากรศาสตร์จะพบว่ามีการถามถึงปีเกิดเป็นปีนักษัตรอยู่เสมอ เพราะต้องการใช้ประโยชน์ 2 ด้าน ด้านที่ 1 คือ ใช้เทียบอายุกับปีปัจจุบันที่ทำการสำรวจเพราะบางคนจะจำปี ค.ศ. หรือ พ.ศ. เกิดไม่ได้ แต่จะจำปีนักษัตรที่ตนเกิดได้ ด้านที่ 2 ใช้วิเคราะห์ในเรื่องต่างๆ ที่จะเกี่ยวข้องกับความเชื่ออาจจะมีผลต่อพฤติกรรมทางประชากรที่เกี่ยวข้องกับ "ผลกระทบของคาบเวลา" ซึ่งในที่นี้ได้แก่ การเกิด ดังนั้น หากจะพิสูจน์ว่าความเชื่อปี "ม้าไฟ" จะยังมีจริงต่อความไม่ต้องการมีบุตรของชาวญี่ปุ่นต้องรออีก 25 ปี คือในปี ค.ศ. 2026 ซึ่งอีกไม่นานก็คงจะได้ทราบกันว่าเป็นอย่างไร ในทำนองเดียวกัน หากมีความเชื่อว่า "ผลกระทบของคาบเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2543" ซึ่งเป็นคาบเวลาที่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยถดถอยต่อความไม่ต้องการมีบุตร ก็ควรจะทำการทดสอบให้เห็นได้ชัดเจนในทุกกลุ่มอายุของหญิงวัยเจริญพันธุ์ในสังคมไทยดังตัวอย่างที่แสดงไว้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน 1 คาบเวลาของสังคมญี่ปุ่นข้างต้น.

จาก วารสารประชากรและการพัฒนา เมษายน-พฤษภาคม 2544

เจ้ากรมการหมา

ทัศน์ทรง ชมภูมิ่ง

ท่านผู้อ่านที่รัก...เมื่อปี 2430 คือเมื่อหนึ่งร้อยกว่าปีที่ผ่านมานี้ ข่าวการถึงมรณกรรมของเซอร์ทอมมัส นอคซ์ ข้าราชการวัย 63 ปีของอังกฤษ เป็นข่าวใหญ่ข่าวหนึ่งของเมืองไทย คนไทยรุ่นเก่าซึ่งเคยเห็นฤทธิ์เดชของเซอร์ทอมมัส เมื่อทราบข่าวนี้ต่างก็ร้องสาธุพร้อมกับยกมือขึ้นไว้สุดศอกสุดแขน เซอร์ทอมมัส นอคซ์ คนนี้ก็คือกงสุลนอคซ์ กงสุลอังกฤษผู้อื้อฉาวที่ประพฤติตนเป็นฝรั่งชั่วฝรั่งเนรคุณคู่กันกับกงสุลปาวีหรือ ม. ปาวีของฝรั่งเศส...

ข้าราชการกระทรวงต่างประเทศของอังกฤษนายหนึ่ง ซึ่งมีโอกาสไปร่วมในพิธีฝังศพเซอร์ทอมมัส ที่สุสานประจำตำบลแลมเบทชานกรุงลอนดอน ได้เขียนจดหมายมาเล่าให้นายหลุยส์ ที. เลียวโนเวนส์ นายห้างป่าไม้ ลูกชายของแหม่มแอนนา อดีตครูสอนภาษาอังกฤษประจำราชสำนัก ซึ่งขึ้นไปตั้งห้างทำป่าไม้สักอยู่ที่เมืองเชียงใหม่ฟังว่างานฝังศพของเซอร์ทอมมัส ในครั้งนั้นดูกร่อยเต็มที พิธีการต่างๆ ทำกันอย่างรีบๆ ลวกๆ เพราะผู้ตาย ไร้ทั้งญาติและขาดทั้งมิตรสนิท ผู้มาร่วม

ในพิธีต่างก็มาอย่างเป็นทางการ แม้แต่การอ่านสดุดีเกียรติคุณของผู้ล่วงลับก็ใช้เวลาเพียงสองหรือสามนาที ที่ข้าราชการผู้นั้นเล่าให้นายเลียวโนเวนส์ฟัง เพราะนายเลียวโนเวนส์นั้นเป็นสามีของแคโรไลน์ เป็นบุตรเขยคนเล็กของเซอร์ทอมมัสจึงน่าจะได้รับทราบความจริงไว้ ส่วนบุตรเขยคนใหญ่สามีของแฟนนีนั้น ถ้าบอกว่าชื่อคุณพระปรีชากลการแล้ว ท่านผู้อ่านก็ย่อมจะต้องร้องอ๋อยาวๆ เพราะใครๆ ก็รู้กันว่าที่คุณสำอางค์ อมาตยกุลหรือคุณพระปรีชากลการ ต้องราชทัณฑ์ถึงกับถูกประหารชีวิตนั้นไม่ใช่เนื่องมาจากกรณีเหมืองทอง กบินทร์บุรีล่ม แต่เนื่องมาจากพระพรหมลิขิตให้คุณพระปรีชาต้องไปได้เมียเป็นฝรั่ง และเมียฝรั่งคนนั้นก็จำเพาะต้องเป็นลูกสาวคนโปรดของท่านกงสุลอังกฤษคนที่ชื่อ ทอมมัส นอคซ์

ความจริง ทอมมัส นอคซ์ เป็นทหารอาชีพที่หันมาได้ดีทางด้านการทูตและการเมืองระหว่างประเทศ จนได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ชั้นอัศวินในตอนหลัง ประวัติเดิมก็มีอยู่ว่าเมื่อได้รับยศร้อยเอก ทอมมัส นอคซ์ ก็ถูกส่งตัวมาทำหน้าที่เป็นครูฝึกอบรมทหารในกองทัพของอังกฤษที่มาประจำการอยู่ในอินเดีย รับราชการนานเข้าก็บังเกิดความเซ็งจึงลาออกจากราชการทหาร แต่หลายเสียงก็ลงความเห็นว่าร้อยเอกทอมมัส นอคซ์ ลาออกตามโผหรือตามคำสั่งอุปราชอินเดียให้มาปฏิบัติภารกิจลับเฉพาะในประเทศไทย ครั้นเมื่อได้รับอนุมัติให้ลาออกแล้ว นายร้อยเอก นอคซ์ก็พาลูกหาบซึ่งเป็น พม่า มอญ และกะเหรี่ยงเดินทางมะงุมมะงาหราบุกป่าฝ่าดงข้ามเทือกเขาตะนาวศรีมุ่งหน้ามาเมืองไทย และพอล่วงล้ำชายแดนเข้ามา อุปนิกขิตหรือสายลับก็รายงานให้เจ้าเมืองกุยเมืองปราณทราบ เจ้าเมืองทั้งสองจึงมีคำสั่งให้หน่วยอาทมาต หรือหน่วยล่าสังหารที่ปฏิบัติราชการอยู่ตามชายแดนคล้ายกับต.ช.ด.ในปัจจุบัน เร่งออกไปเกาะเอาตัวส่งกรมท่าในกรุงเทพมหานคร ในสมัยนั้นงานต.ม. ยังคงขึ้น

อยู่กับกรมท่าของเจ้าพระยาภาณุวงศ์มหาโกษาธิบดี

จากคำให้การ เจ้าพระยาภาณุวงศ์ฯ ผู้ว่าราชการกรมท่าก็ได้ทราบว่าฝรั่งตาน้ำข้าวคนนั้นเป็นคนเชื้อชาติและสัญชาติอังกฤษ ชื่อ ทอมมัส นอคซ์ เมื่อก่อนหน้านี้เคยรับราชการเป็นนายทหารยศร้อยเอก ทำหน้าที่เป็นครูฝึกสอนอย่างที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นส่วนจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายที่นายร้อยเอกนอคซ์ละเมิดด่านทางจู่สู่เข้ามาทางสยามประเทศโดยพลการเช่นนี้ ก็เพื่อจะมาอาสาแผ่นดิน อาสาฝึกสอนวิชาการทหารอย่างใหม่ให้แก่ทหารไทย เจ้าพระยาภาณุวงศ์พิจารณาแล้วเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อราชการ จึงรีบนำความขึ้นกราบบังคมทูลให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงทราบทันที และเมื่อสมเด็จพระจอมเกล้าได้ทรงทราบแล้ว ก็ทรงโปรดฯ ให้หาตัวท่านสมุหกลาโหมคือเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์เข้ามาปรึกษาเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์เป็นนกรู้จึงถวายคำปรึกษาไปในทำนองไม่ไว้ใจกลัวนายทหารอังกฤษผู้นี้จะเข้ามาเป็นไส้ศึก แต่สมเด็จพระจอมเกล้าทรงเสียดายความรู้ความสามารถของนายร้อยเอกนอคซ์ แต่ถ้าจะให้อยู่รับราชการวังหลวงก็ดูไม่เป็นการบังควร จึงปรึกษากับเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ให้ส่งตัวไปรับราชการวังหน้า ให้ไปอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว นายร้อยเอกนอคซ์ผู้นี้เมื่อได้เข้ารับราชการในตำแหน่งครูฝึกทหารของวังหน้าแล้วก็ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างดีเด่น ทำความชอบในราชการทหารจนเกือบจะเรียกได้ว่าเป็นผู้จัดตั้งกองทัพอย่างใหม่ นอกจากนี้นายร้อยเอกนอคซ์ยังได้แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีและความเป็นผู้มีกตเวทิตาคุณ เป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าอยู่หัวทั้งสองพระองค์ โดยเฉพาะพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้านั้น ทรงโปรดปรานถึงขนาดไปทรงสู่ขอกุลสตรีไทยชื่อคุณปรางให้เป็นคู่ครอง นายร้อยเอกนอคซ์มีธิดากับคุณปรางสองคน

คนพี่ชื่อแฟนนี คนน้องชื่อแคโรไลน์

บุตรสาวทั้งสองของนายร้อยเอกนอคซ์ที่เกิดกับคุณปรางนี้ มีบุคลิก ลักษณะและกิริยาท่าทางผิดกันอย่างสิ้นเชิง แฟนนี่ นอคซ์ผู้เป็นพี่สาวเป็นฝรั่งทั้งแท่ง ส่วนแคโรไลน์น้องสาว มีตาคม ผมดำ และผิวคล้ำเป็นไทย นายร้อยเอกนอคซ์รักแฟนนี่พี่สาวมากกว่า จึงส่งไปอบรมศึกษาไปซุบตัวในอังกฤษตั้งแต่ยังเยาว์ เมื่อกลับมาเมืองไทยก็ได้แต่งงานอยู่กินกับพระปรีชากลการวิศวกรคนแรกของเมืองไทยอย่างที่ได้เล่าให้ฟังตั้งแต่ต้น

เมื่อสมเด็จพระปิ่นเกล้าสวรรคต นายร้อยเอกทอมมัส นอคซ์ ก็ลาออกจากราชการไทย และก็เหมือนกับจะมีการตระเตรียมกันไว้ล่วงหน้าพอลาออกจากราชการไทยปั๊บ นายร้อยเอกนอคซ์ก็เข้ารับตำแหน่งกงสุลอังกฤษประจำประเทศไทยทันที

และพอได้เป็นกงสุลอังกฤษ นายร้อยเอกนอคซ์ก็เปลี่ยนลักษณะท่าทีจากหน้ามือกลับเป็นหลังมือทันที นายร้อยเอกนอคซ์ผู้สุภาพเรียบร้อย และสงบเสงี่ยมเจียมตน กลับกลายเป็นกงสุลนอคซ์ผู้ยโสโอหังและก้าวร้าว เริ่มแผลงฤทธิ์เอากับข้าราชการไทยทันที

เล่ากันว่ากงสุลนอคซ์ผู้นี้สนใจเรื่องหัวเมืองฝ่ายเหนือ คือ แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน และเชียงใหม่ มากกว่ากรุงเทพฯ หรือหัวเมืองฝ่ายอื่น ยิ่งมีบุตรเขยไปปักหลักทำป่าไม้สักอยู่ที่นั่น กงสุลนอคซ์ก็ยิ่งเพิ่มความสนใจมากขึ้นกว่าเดิมหลายเท่า เชียงใหม่สมัยนั้นอยู่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ ต้องใช้เวลาแรมเดือน และถึงแม้จะมีเจ้าผู้ครองนครแต่ก็ปกครองไม่ทั่วถึง จึงปรากฏว่ามีผู้ร้ายชุกชุม ทำให้พ่อค้าชาวอังกฤษต้องประสบกับความยากลำบาก เพราะสินค้ามักจะถูกตีปล้นเอาไป และเวลามีเรื่องวิวาทกับคนไทย ก็มักจะไม่ได้รับความยุติธรรมในการตัดสินคดีความ เมื่อเรื่อง

ราวต่างๆ เหล่านี้ทราบถึงสถานกงสุลที่กรุงเทพฯ กงสุลนอคซ์ก็เลยถือโอกาสโวยวายเอากับฝ่ายไทย เรียกร้องเอาเงินทองเป็นค่าตอบแทน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดฯ ให้เจ้าหลวงเมืองเชียงใหม่ลงมาเฝ้าเพื่อชำระความ บังเอิญเจ้าหลวงเชียงใหม่ประชวรจึงส่งเจ้าราชภาคินัยเป็นตัวแทนลงมา

ได้มีการตั้งศาลผสมขึ้นพิจารณาคำฟ้องต่างๆ ผู้พิพากษาศาลผสมประกอบด้วยผู้พิพากษาไทย 2 นาย ผู้พิพากษาอังกฤษ 2 นาย ไทยเราไม่มีหลักฐานว่าผู้พิพากษาทั้งสองนายชื่ออะไร แต่ของอังกฤษนั้นชื่อนายหรีดคนหนึ่งกับนายนิวแมนอีกคนหนึ่ง นายหรีดเป็นพ่อค้า มาจากเมืองสิงคโปร์ ส่วนนายนิวแมนเป็นข้าราชการประจำสถานกงสุล การพิจารณาข้อฟ้องต่างๆ นี้กล่าวกันว่าได้ทำกันอย่างเร่งรีบ แม้เจ้าราชภาคินัยจะร้องของความปรานีขอเวลานำสืบพยานต่างๆ ไปทางเชียงใหม่ ทางศาลซึ่งความจริงก็คือทางกงสุลนอคซ์นั่นเองก็ไม่ยินยอม ผลที่สุดศาลก็ตัดสินให้เจ้าหลวงเมืองเชียงใหม่ชดใช้ค่าเสียหายเป็นจำนวนมากมายถึง 466,015 รูปี คิดเป็นเงินไทยตามอัตราแลกเปลี่ยน 1 รูปีต่อ 1.40 บาท ก็ตกอยู่ราว 652,000 บาท ได้มีการต่อรองกันอีกหลายขั้นตอน แต่นายนอคซ์ก็ไม่ยอมลดราวาศอก มิหนำซ้ำยังกำชับมาอีกว่าในฐานะที่เชียงใหม่เป็นเมืองขึ้นของไทย ไทยจะต้องร่วมรับผิดชอบด้วย พระพุทธเจ้าหลวงทรงเห็นเรื่องจะเลยเถิดกันไปใหญ่ ก็เลยทรงให้ทางเชียงใหม่ "ยืม" เงิน 230,000 รูปี เอาไปจ่ายให้นายนอคซ์เป็นงวดแรกครึ่งหนึ่ง ส่วนอีกครั้งหนึ่งทางรัฐบาลไทยค้ำประกันว่าจะชดใช้ให้ภายในหกเดือน

การที่รัฐบาลไทยต้องรับผิดชอบจ่ายค่าเสียหายให้แก่พ่อค้าชาวอังกฤษที่ประสบภัยอันตรายในหัวเมืองฝ่ายเหนือเช่นนี้ ทำให้ฐานะของพ่อค้าอังกฤษวิเศษยิ่งกว่าฐานะของคนไทย เพราะถ้าพ่อค้าคนไทยถูก

ปล้นสดมภ์ ก็จะไม่มีใครเอาเงินทองไปทดแทน

มีจดหมายเหตุของพวกมิชชันนารีอเมริกันบันทึกไว้ว่า ในปี พ.ศ. 2419 ได้มีโจรกลุ่มหนึ่ง เข้าตีปล้นและฆ่าพ่อค้าชาวอังกฤษตายถึง 3 คน ทางฝ่ายอังกฤษจึงเร่งให้ฝ่ายไทยทำการสืบสวนจับตัวผู้ร้าย ซึ่งก็ปรากฏว่ามีอยู่ด้วยกัน 6 คน คือ ไอ้พริก ไอ้บอด ไอ้จีนดอง ไอ้จีนด้วง ไอ้จีนดี และไอ้จีนไข่ ไอ้พริก ไอ้บอด ไอ้จีนดองสามคนแรกเป็นตัวการฆ่าฝรั่งจึงถูกตัดสินประหารชีวิต แต่ก่อนที่จะประหารต้องเฆี่ยนหรือโบยด้วยหวายอีกคนละ 90 ที ส่วนสามคนที่เหลือเป็นแต่เพียงรับของโจรให้โบยคนละ 30 ที และให้สักหน้าผากว่า "ผู้ร้ายปล้น" เรื่องนี้ไทยต้องชดใช้ ค่าเสียหายให้แก่อังกฤษอย่างมากมายเช่นเคย

ส่วนกงสุลนอคซ์นั้น ยิ่งนานวันก็ยิ่งกำเริบเสิบสาน นับวันแต่จะแผลงฤทธิ์ขึ้นทุกที และเมื่อใดถูกขัดใจก็จะบังเกิดโทสะร้ายกาจ แม้กระทั่งเจ้าพระยาภาณุวงศ์มหาโกษาธิบดี ผู้ว่าราชการกรมท่า ซึ่งเคยเป็นเจ้าบุญนายคุณของตนมา นายนอคซ์ก็ยังบังอาจออกปากด่าว่า...ไอ้อัปรีย์...

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ เอกอัครมหาเสนาบดีในสมัยนั้น เห็นว่าถ้าจะปล่อยให้กงสุลอังกฤษคนนี้ยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไปแล้ว ก็ย่อมจะทำให้สัมพันธภาพระหว่างไทยกับอังกฤษเสื่อมทรามลง จึงมีบันทึกช่วยจำไปถึงเอิร์ล แห่งแกรนวิลล์ เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศของอังกฤษว่า

".....กิริยามารยาทที่แปลกประหลาดของท่านกงสุลใหญ่ ทำให้การเจรจาข้อราชการเป็นไปอย่างไม่ราบรื่นเท่าที่ควร และอีกประการหนึ่งนั้น ถ้าจะไม่มีความเคารพต่อคำพูดของเรา เราก็ไม่มีทางที่จะเจรจากับเขาได้ ความโอหังของเขานั้น เกินกว่าที่รัฐบาลไทยจะทนได้...."

ในปี พ.ศ. 2422 อังกฤษเริ่มรู้สึกตัวว่า กงสุลใหญ่ของตนคือตัวการ

ที่ทำให้อังกฤษเสียผลประโยชน์มากกว่าได้ประโยชน์ จึงเรียกตัวกลับอังกฤษ ให้ไปรับงานใหม่ในตำแหน่ง Master of Hounds Biarritz

เพราะพระเจ้าแผ่นดินไทยเราทรงไว้ซึ่งคุณธรรมอันประเสริฐ ไม่ทรงโปรดล่าเนื้อเบื่อปลา ตำแหน่งหัวหน้าคนเลี้ยงหมาล่าเนื้อจึงไม่มี แต่ตำแหน่ง Master of Hounds Biarritz นี้ ถ้าจะให้ตั้งจริงๆ ก็ต้องตั้งเป็น **"เจ้ากรมการหมา"**.

จาก บันทึกจากนักอ่านถึงนักอ่าน (ชุด 2) 2532

เรื่องของกู เรื่องของมึง หรือเรื่องของเรา

เหรียญชัย เรียงวิไลสุข

แม่ค้าหาบเร่ร่างใหญ่ ท้วม มีอายุอยู่ในวัยกลางคน ชื่อป้าแช่ม ก้าวอาดๆ ขึ้นรถโดยสารประจำทางสายหนึ่งของกรุงเทพฯ ในเวลากลางวันซึ่งมีผู้โดยสารเบียดเสียดกันไม่แน่นนัก พอมีที่ว่างด้านในพอสมควร ตัวป้าแกโหนเกาะอยู่ที่บันไดทางขึ้น ไม่ยอมเดินเข้าไปภายในรถ พนักงานเก็บค่าโดยสารตะโกนบอก

"ป้า ป้า เดินขึ้นบนเข้าในด้วย"

ป้าแช่มยืนเฉยเอาหูทวนลม หลังจากพูดเตือนซ้ำอีกหลายครั้งก็ยังเฉยเหมือนเดิม กระเป๋ารถทนไม่ไหว ก็เตือนด้วยถ้อยคำรุนแรงว่า

"ถ้าป้าไม่เดินเข้าข้างใน เดี๋ยวรถกระชาก ป้าก็จะตกรถลงไปเจ็บตัวหรอก"

"เรื่องของกู" ป้าแช่มตะโกนตอบ

"ถ้าป้าตกรถลงไปเกิดถึงตายขึ้นมา ผมก็ติดคุกนะซี"

"เรื่องของมึง" ป้าแช่มตอบอย่างหน้าตาเฉย

ในสังคมของเรา เรามักจะพบคนอย่างป้าแช่มเสมอ คนที่ทำตามใจชอบของตัวเองโดยไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์ใดๆ การกระทำของตนอาจทำให้ คนอื่นเขาเดือดร้อน เขาอาจจะติดคุกติดตะรางก็ยังไม่สนใจ รอบๆ ตัวเรา ในทุกวันนี้ เราจึงได้เห็นรถมอเตอร์ไซค์ซิ่งแข่งกันบนถนนหลวงด้วยความเร็วสูง ด้วยเสียงที่ดังสนั่นหวั่นไหว อย่างไม่กลัวอันตรายที่อาจจะเกิดกับตัวเอง หรือไม่กลัวคนขับรถอื่นๆ ที่ใช้เส้นทางบนถนนต้องเดือดร้อน ถ้ารถซึ่งเกิดพลาดพลั้งมาปะทะกับรถของชาวบ้าน เรามักจะได้เห็นอยู่เสมอๆ รถมอเตอร์ไซค์วิ่งแซงเลนล้ำเข้ามาในทางรถสวน วิ่งผิดเลนสวนทางเข้ามาในทางรถวิ่งปกติ หรือแม้แต่วิ่งสวนทางวันเวย์ทำให้รถที่วิ่งอย่างถูกต้อง ต้องหลบกันจ้าละหวั่น เพราะมอเตอร์ไซค์กล้าตายเหล่านั้น เขาถือหลักว่า ถ้าเขาถูกรถอื่นชนตายไปมันก็เรื่องของกู ถ้าเกิดใครไปชนเขาตายต้องเป็นผู้ต้องหา ต้องเดือดร้อน ก็เรื่องของมึง จึงไม่ใช่เรื่องแปลก ที่เราจะได้เห็นรถยนต์ที่วิ่งอยู่บนถนนใหญ่บนทางเอกต้องหลบกันตัวโก่งให้กับรถเล็ก รถมอเตอร์ไซค์ ที่วิ่งพุ่งออกมาจากซอยเล็กออกมาสู่ถนนใหญ่ด้วยความเร็วสูง หรือได้เห็นรถใหญ่วิ่งด้วยความเร็วสูง หรือได้เห็นรถใหญ่ชนรถมอเตอร์ไซค์ ชนรถเล็กแล้วหนีเป็นจำนวนมาก

พฤติกรรมที่กล้าอย่างบ้าบิ่น ที่ไม่เหมาะสม ที่ไม่ดีไม่งามในส่วนนี้ ก็เลยทำให้เข้าใจผิดว่า เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยที่ว่า ทำอะไรได้ตามใจคือไทยแท้ ความจริงแล้วไม่ใช่ เป็นเรื่องที่เราปล่อยปละละเลย ไม่ช่วยกันดูแลไม่ช่วยกันเป็นหูเป็นตา ไม่ช่วยกันรักษากฎหมาย อีกทั้งผู้รักษากฎหมายก็ไม่เข้มแข็งต่างหาก เพราะเรามักจะไม่เอาใจใส่เมื่อเราเห็นพวกที่ทำผิดกฎหมาย เห็นการละเมิดกฎหมาย โดยมักจะถือว่า

เรื่องของมึง ไม่ใช่เรื่องของกูเช่นกัน จึงไม่มีใครไปแจ้งความเอาเรื่องเอาราวกับเรื่องพวกนี้อย่างจริงจัง การรักษากฎหมายก็หย่อนยาน

การที่พวกเราส่วนใหญ่มักจะถือว่าธุระไม่ใช่ ไม่อยากเอามือไปซุกหีบไม่ช่วยกันเป็นหูเป็นตา ช่วยกันดูแลกฎหมายบ้านเมืองทำให้หลายสิ่งหลายอย่างเกิดเป็นปัญหาหมักหมม เช่นเราปล่อยให้พ่อค้าแม่ค้าไม่กี่รายในครั้งแรกให้ยึดครองทางเท้ามาขายของ โดยไม่แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาจัดการเสียแต่ต้นมือ ก็เป็นผลให้เกิดเป็นตลาดขายของบนทางเท้าขึ้นหลายๆ แห่ง จนบางแห่งเราพบจะไม่มีที่เดิน เราปล่อยให้มีผู้บุกรุกที่สาธารณะ ปลูกสร้างเพิง สร้างบ้านในที่สาธารณะใต้สะพาน รุกล้ำลำน้ำข้างคูคลอง โดยเราเห็นแล้วแต่ก็ไม่แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้จัดการเสียแต่แรก แถมยังสงสารช่วยต่อน้ำ ไฟไปให้ใช้ด้วย ต่อมาก็เลยกลายเป็นชุมชนแออัด เป็นสลัมต่างๆ มากมาย เพราะผู้ที่พบเห็นแต่แรก ไม่เอาใจใส่ ไม่ช่วยเป็นหูเป็นตา เพราะถือว่าธุระไม่ใช่ เรื่องของมึงไม่ใช่เรื่องของกู กว่าเจ้าหน้าที่จะมาจัดการได้ผู้บุกรุกก็เป็นชุมชนใหญ่จัดการอะไรไม่ถนัดเสียแล้ว

เมื่อเราไม่สนใจที่จะช่วยเป็นหูเป็นตา จึงทำให้สาธารณะสมบัติของชาติถูกทำลายอย่างง่ายดาย ดังจะเห็นได้จากตู้โทรศัพท์สาธารณะจำนวนมากถูกงัดแงะ ถูกทำลาย สายเคเบิลโทรคมนาคมเชื่อมโยงไปต่างจังหวัดบางแห่ง ถูกกระสุนปืนลมยิงเสียหาย บางแห่งถูกลอบตัดไปเผาเพื่อลอกเอาทองแดงมาขาย มีน้อยรายที่ถูกจับได้ ดังนั้นเมื่อประชาชนไม่ช่วยเป็นหูเป็นตา จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่เราจึงต้องมีตำรวจจำนวนมากกว่า 2 แสนคน หรือโดยเฉลี่ยเรามีตำรวจหนึ่งคนต่อประชากรสามร้อย

คน แต่ก็ดูเหมือนว่าจะไม่เพียงพอ มีความพยายามเพิ่มอัตราขึ้นไปอีก

ในประเทศที่เจริญแล้วส่วนมากประชาชนจะช่วยกันเป็นธุระเอาใจใส่กับสังคมรอบข้างช่วยเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่ ถือเป็นเรื่องปกติที่เกือบทุกคนช่วยกันคอยรายงานสิ่งไม่เหมาะสม สิ่งที่ผิดปกติ สิ่งที่ผิดกฎหมายที่ตนพบเห็นให้ทางราชการทราบ รวมทั้งร่วมช่วยกันจัดการสิ่งที่ไม่ดีงามให้ถูกต้องขึ้นมา เช่นเห็นคนจรจัดพเนจรที่มีท่าทีส่อพิรุธที่เข้ามาอยู่ในชุมชนก็รีบรายงาน เห็นคนลักขโมย หรือทำลายสมบัติของส่วนรวมก็ช่วยกันจับส่งตำรวจ มีเรื่องเล่าว่าคนไทยไปยืนเข้าคิวรอแท็กซี่เป็นแถวยาวที่เมืองนอก เมื่อถึงคิวที่คนไทยจะได้ขึ้นรถก็มีฝรั่งคนหนึ่งซึ่งมาทีหลังที่ไม่ได้ต่อคิวแซงจะไปขึ้นรถก่อน คนไทยเราวางเฉยไม่ว่าอะไร รอรถคันต่อไปอย่างสงบ แต่ฝรั่งคนอื่นที่อยู่ในแถวฮือออกไปช่วยกันลากตัวฝรั่งผู้ที่แซงคิวลงมาจากรถแล้วให้คนไทยขึ้นรถ และช่วยกันประนามฝรั่งคนที่ฝ่าฝืนกติกาแซงคิวโดยมิชอบกันยกใหญ่ หรือตัวอย่างเมื่อเร็วๆ นี้จากข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ ชาวกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษกลุ่มหนึ่งช่วยกันจับนักท่องเที่ยวผู้หนึ่ง ส่งให้ตำรวจดำเนินคดีในฐานที่หยิบเอาตุ๊กตาหมีตัวหนึ่งที่ประชาชนนำไปวางไว้หน้าวังรวมกับดอกไม้ เพื่อเป็นการไว้อาลัยในการเสียชีวิตของเจ้าหญิงไดอานา เพียงแต่เขาหยิบมาเพื่อเก็บไว้เป็นส่วนตัวเพื่อเป็นที่ระลึกเท่านั้น เพราะมีตุ๊กตาแบบนี้มีคนนำมาวางเพื่อไว้อาลัยเป็นจำนวนมากวางไว้เกลื่อนไปหมด แต่ประชาชนเขาถือว่าเป็นการลักขโมยของสาธารณะจึงช่วยกันปกป้อง ดังนั้น ประเทศที่เจริญแล้วเหล่านี้จึงมีตำรวจไม่มากนัก แต่มักจะจับผู้ร้ายได้รวดเร็วเสมอ เพราะประชาชนส่วนใหญ่เป็นหูเป็นตาให้

ของเรานั้นมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปก็จริงอยู่ แต่การเป็น

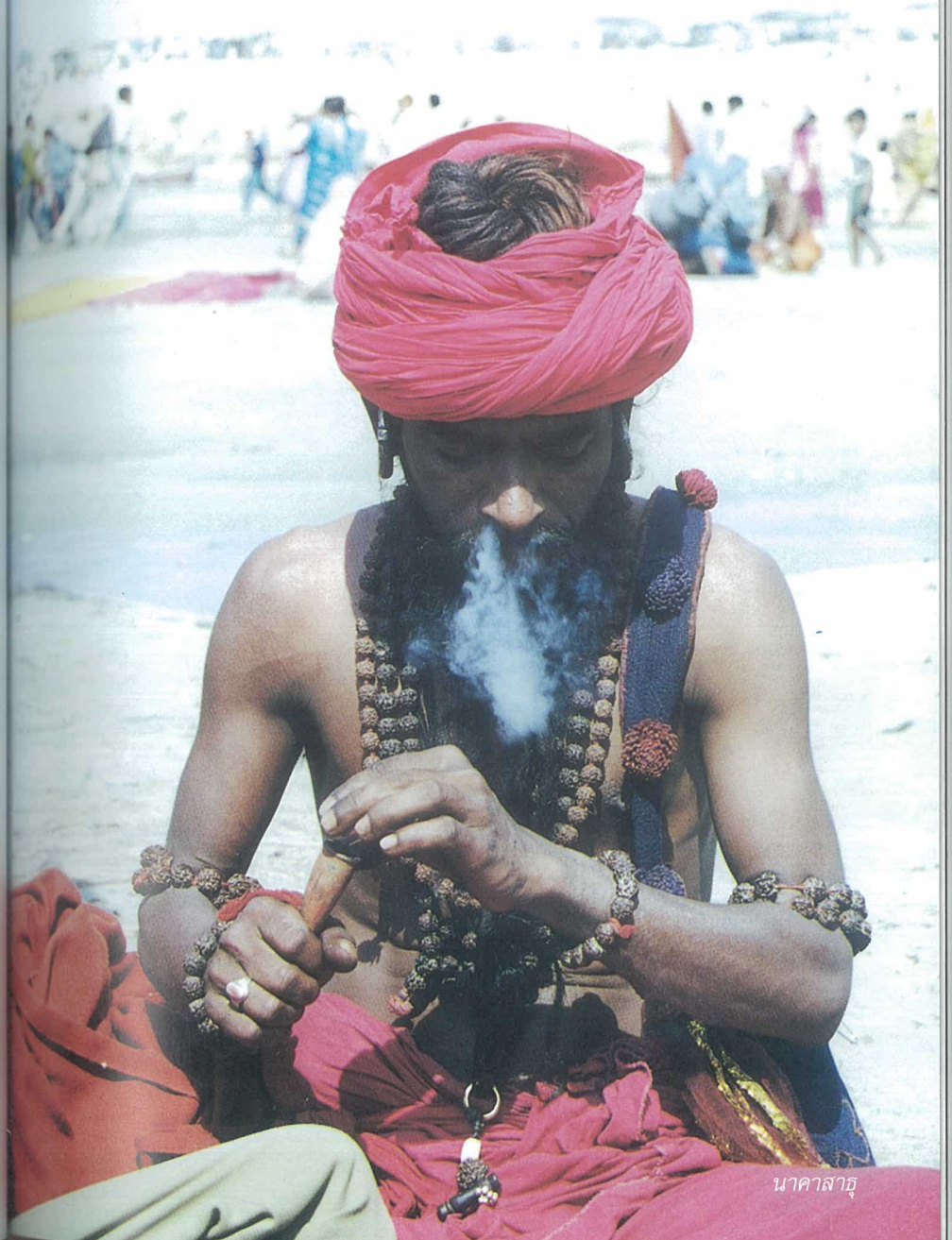
พลเมืองดีช่วยเป็นหูเป็นตาให้ทางราชการ ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายเมื่อเห็นเรื่องผิดกฎหมาย อย่างจะๆ จะไปเรียกตำรวจให้มาจัดการเดี๋ยวนั้นก็หาตำรวจในที่เกิดเหตุไม่ค่อยพบ จะแจ้งทางโทรศัพท์เบอร์โทรศัพท์ที่จะใช้แจ้งเหตุสถานีตำรวจท้องที่ ก็เป็นเลขเจ็ดตัวที่ไม่เลขเรียงพิเศษยากที่ประชาชนจะจดจำ จะหมุนเบอร์ด่วนเลขสามตัว ก็มักจะสายไม่ว่าง อีกประการหนึ่งถ้าไปแจ้งด้วยตนเอง คนแจ้งแทบจะเป็นผู้ร้องทุกข์ หรือผู้เสียหายเสียเอง ต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องที่แจ้งจนกว่าจะจบคดี บ่อยครั้งคนที่ทำผิดก็มีเส้นสาย เป็นพวกที่มีอุปการะคุณต่อเจ้าหน้าที่ เช่น แหล่งอบายมุขบางแห่ง แหล่งบันเทิงที่ผิดกฎหมาย รถรับจ้างผิดกฎหมายต่างๆ เป็นต้น คนแจ้งก็อาจเดือดร้อนไปด้วย สร้างภัยให้ตัวเอง เป็นที่ปองร้ายของผู้ทำผิดกฎหมายนั้นๆ หรือเมื่อพบเห็นเหตุร้ายจะเข้าไปช่วยเหลือ ก็อาจจะตายเปล่าเพราะหาคนร่วมมือช่วยกันหลายๆ คนไม่ได้ง่ายๆ บ้านเราบ่อยครั้ง เรื่องไม่ดีที่พบเห็นที่ควรมีพลเมืองดีแจ้งเหตุกลับไม่มีใครทำ แต่เรื่องปกติที่ไม่เป็นเรื่องก็มักจะมีพลเมืองดีทำหน้าที่แจ้งเหตุให้อย่างเข้มแข็ง เช่น กรณีผู้จัดการหนุ่มพาเลขาสาวสวยไปรับประทานอาหารเย็น และไปฟังเพลงกันต่อในตอนดึก ก็จะมีคนทำหน้าที่พลเมืองดีทำหน้าที่อย่างเข้มแข็งแจ้งเรื่องนี้ให้กับภรรยาผู้จัดการทราบโดยใช้สื่อประเภทต่างๆ โดยมิชักช้า เป็นอย่างนี้ทุกที

ในสังคมที่ไม่มีระเบียบวินัย มักจะทำอะไรตามใจชอบโดยไม่คำนึงถึงคนอื่น โดยถือว่าเป็น **'เรื่องของกู'** และเห็นใครจะทำอะไรพิลึกกึกกือหรือได้พบเห็นสิ่งไม่ดีไม่งาม ผิดกฎหมายอย่างไรก็ไม่สนใจ เพราะถือว่าเป็น **'เรื่องของมึง'** ค่านิยมแบบนี้จะหาทางช่วยกันเปลี่ยนแปลงได้แล้ว การช่วยกันสร้างสรรค์สังคมไทยให้ดีขึ้น จึงไม่ใช่เป็น เรื่องของมึง หรือ เป็น

เรื่องของกู หรือ เป็นเรื่องของใครทั้งสิ้น แต่ต้องเป็นเรื่องของทุกคน น่าดีใจที่เห็นคนรุ่นใหม่ของเราณรงค์ให้ทุกคนช่วยกันเป็นพลเมืองดี เป็นหูเป็นตาให้ราชการ รณรงค์ให้มีระเบียบวินัย เปลี่ยนคำขวัญเดิมที่ว่า "ทำอะไร ได้ตามใจคือไทยแท้" ให้เปลี่ยนไปเป็น **"ทำอะไร อย่างมีวินัย คือไทยแท้"** อ้าว คำขวัญใหม่ๆ อย่างนี้อย่าเขียนตัวโตๆ ประกาศให้คนอื่นเห็นโดยการพ่นสีสเปรย์ขีดเขียนบนกำแพงวัดอย่างนั้นซี แล้วกัน.

จาก หนังสือรวบรวมบทความใน GM BUSINESS 2541

มหากุมภเมลา

นาคาสาธุ

'มหากุมภเมลา'
เทศกาลอาบน้ำที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก

รุจิกร แสงจันทร์ / สอท. ณ กรุงนิวเดลี

ทำกระทงบูชาพระแม่คงคาในคืนมหาศิวะราตรี

"สุริยะนมัสการ' การบูชาพระอาทิตย์และแม่น้ำคงคา

ฉันได้รู้จักคำว่า "มหากุมภเมลา" ครั้งแรกจากการสนทนากับท่านผู้รู้ท่านหนึ่ง ซึ่งท่านได้เล่าว่าเป็นเทศกาลอาบน้ำที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก ชาวอินเดียที่นับถือศาสนาฮินดู ประมาณ 60 ล้านคนจากทั่วทุกสารทิศจะหลั่งไหลไปรวมกันที่เมืองๆ หนึ่ง ชื่อว่า "อัลลาฮาบาด" เขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า Allahabad ตั้งอยู่ในรัฐอุตรประเทศ ทางภาคเหนือของอินเดีย ลักษณะเด่นทางภูมิประเทศของอัลลาฮาบาดก็คือเป็นเมืองที่แม่น้ำชื่อดังสองสาย คือ แม่น้ำคงคา กับแม่น้ำยมุนา ไหลมาบรรจบกัน

แน่ล่ะ ด้วยเหตุผลเพียงเท่านี้ คงไม่เพียงพอที่จะดึงดูดคนร่วม 60 ล้านคน ให้เดินทางจากเมืองที่ห่างไกล หอบลูกหอบหลานเบียดเสียดกันในรถไฟ บ้างก็เดินเท้า บ้างก็ขับรถ บ้างก็ขี่ช้าง ขี่ม้า ขี่อูฐ ตามอัตภาพของตน เพื่อให้ได้มาอาบน้ำที่เมืองนี้เท่านั้น ลองนึกดูเถอะ 60 ล้านคนนั้น เท่ากับจำนวนประเทศไทยทั้งประเทศทีเดียว ถึงขนาดหนังสือ The Guinness Book of Records ยังบันทึกไว้ว่าเป็นการชุมนุมของมวลมนุษยชาติที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันที่มากที่สุดในประวัติศาสตร์ "The largest number of human beings to ever assemble with a common purpose, in the entire history of mankind."

ดังนั้น ย่อมมีเหตุผลเบื้องหลังแน่นอน...

อันที่จริงแล้วจะเรียกว่าเหตุผลก็ไม่เชิง ควรเรียกว่า "ความเชื่อ" จะดีกว่า และก็เป็นความเชื่อที่ฝังรากลึกมานานนับพันปี....ชาวฮินดูเชื่อกันว่าเมืองอัลลาฮาบาดเป็นจุดบรรจบ (Confluence) ของแม่น้ำสามสาย (ไม่ใช่สองสายตามแผนที่ภูมิศาสตร์) แม่น้ำทั้งสามสายที่ว่าได้แก่ แม่น้ำคงคา แม่น้ำยมุนา และแม่น้ำสรัสวดี ซึ่งสายหลังนี้ เป็นแม่น้ำที่มองไม่เห็น (invisible river) แต่ความเชื่อก็คือความเชื่อ (ไม่เชื่ออย่าลบหลู่) ชาวฮินดูเขาเชื่อว่าแม่น้ำสรัสวดี เป็นแม่น้ำสายที่ผุดขึ้นมาจากใต้ดิน จุดที่แม่น้ำทั้งสามสายไหลมารวมกันจะเกิดเป็นน้ำอมฤต หรือน้ำศักดิ์สิทธิ์ การได้มาอาบน้ำอมฤตในเทศกาลมหากุมภเมลาถือเป็นการล้างเคราะห์ล้างบาปที่ติดตัวบุคคลผู้นั้นจนหมดสิ้น... เรื่องของความเชื่อนั้นก็ไม่ควรนำมาถกเถียงหาเหตุผล หรือคำอธิบายให้เสียเวลา สามสาย ก็สามสาย ศักดิ์สิทธิ์ก็ศักดิ์สิทธิ์แล้วกัน...

ไม่เพียงเท่านั้น เรื่องนี้ยังมีการเล่าขานสืบต่อกันมาในลักษณะเทพนิยาย (Mythology) ตามความเชื่อของฮินดู แต่ก่อนอื่น ต้องขออธิบายความหมายของคำว่า "มหากุมภเมลา" เสียก่อน... มหากุมภเมลาเป็นคำเรียกตามภาษาฮินดี (ภาษาราชการของอินเดีย) เขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า Mahakumbhmela แยกออกได้เป็นสามคำ คือ มหา แปลว่า ยิ่งใหญ่ เช่นเดียวกับภาษาไทย กุมภ์ แปลว่า หม้อ (pitcher) ส่วนเมลา แปลว่า เทศกาล (festival) ณ จุดนี้ ขอสงวนสิทธิ์ที่จะแปลคำทั้งสามคำออกมาเป็นคำจำกัดความภาษาไทย เพราะแปลแล้วคงฟังแปร่งหูและหาความหมายไม่ได้ด้วย เรื่องราวที่น่าสนใจกว่า ก็คือเรื่องความเชื่อที่ถูกผูกโยงไว้กับเรื่องของ "กุมภ์"

ณ มหาสมุทร "milky ocean" ในเทพนิยายของฮินดู มวลหมู่

เทวดากับเหล่าอสูรร้ายกำลังต่อสู้เพื่อแย่งชิงหม้อน้ำอมฤต ซึ่งเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ ทันใดนั้น พญาครุฑ ซึ่งเป็นพาหนะของพระวิษณุได้มาฉกชิงหม้อน้ำอมฤตแล้วบินหนีไป แต่ในขณะบินไปยังสรวงสวรรค์ พญาครุฑคงจะถือหม้อน้ำไม่ถนัด เป็นเหตุให้น้ำอมฤตหยดลงบนพื้นโลกสี่แห่ง คือ เมืองอัลลาฮาบาด เมืองหริตวา เมืองนาสิก และเมืองอุเชน ทั้งสี่เมืองตั้งอยู่ในประเทศอินเดีย ในทุกๆ สามปีโดยประมาณ จะมีเทศกาลอาบน้ำตามเมืองต่างๆ ทั้งสี่ เรียกว่า "กุมภเมลา" แต่เทศกาล "มหากุมภเมลา" ที่เมืองอัลลาฮาบาด จะมีขึ้นทุกๆ สิบสองปี ตามคำเล่าขานของเทพนิยายนั้น หนึ่งปีของเทวดาเท่ากับสิบสองปีของมนุษย์ แต่ตามหลักดาราศาสตร์ได้อธิบายไว้ว่า เป็นการครบรอบการโคจรของดาวสามดวงด้วยกัน โดยดาวพฤหัส (Jupiter) ได้เคลื่อนเข้าสู่ราศีเมษหรือพฤษภ ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์เข้าสู่ราศีมังกรการเคลื่อนเข้าสู่ราศีของดวงดาวดังกล่าวนี้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบ 144 ปี จึงทำให้เทศกาล "มหากุมภเมลา" ในปี 2544 นี้ มีความสำคัญยิ่งใหญ่เป็นพิเศษ เทศกาลมหากุมภ์ ดำเนินไปเป็นเวลาประมาณ 1 เดือนเศษ คือระหว่างเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ มหากุมภเมลาครั้งที่แล้วมีขึ้นเมื่อปี 2532 ครั้งปัจจุบันระหว่างวันที่ 9 มกราคม - 21 กุมภาพันธ์ 2544

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้เทศกาลจะดำเนินไปเป็นเวลา 1 เดือน หากแต่ความสำคัญและความศักดิ์สิทธิ์ของแต่ละวันนั้นไม่เท่ากัน ชาวฮินดูจะคำนวณวันที่พระจันทร์เต็มดวง ถือเป็นวันศักดิ์สิทธิ์ สมควรที่จะอาบน้ำ ศักดิ์สิทธิ์ (Take a holy dip) มีด้วยกัน 6 วัน คือ

1. วันที่ 9 มกราคม 2544 เรียกว่า โปษ ปูรณิมา (ปูรณิมา แปลว่า พระจันทร์เต็มดวง) จำนวนคนอาบน้ำ 3 ล้านคน
2. วันที่ 14 มกราคม 2544 เรียกว่า มกร สังกรานตี

จำนวนคนอาบน้ำ 7 ล้านคน

3. วันที่ 24 มกราคม 2544 เรียกว่า โมนี อมาวาสย
จำนวนคนอาบน้ำ 25 ล้านคน

4. วันที่ 29 มกราคม 2544 เรียกว่า วสันต์ ปัญจมี
จำนวนคนอาบน้ำ 10 ล้านคน

5. วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2544 (ตรงกับวันมาฆบูชา)
เรียกว่า มาฆะ ปูรณิมา
จำนวนคนอาบน้ำ 10 ล้านคน

6. วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2544 (วันสุดท้าย) เรียกว่า มหาศิวะราตรี
จำนวนคนอาบน้ำประมาณ 2 ล้านคน

วันที่สำคัญที่สุดที่ชาวฮินดูอาบน้ำศักดิ์สิทธิ์ คือ โมนี อมาวาสย วันที่ 24 มกราคม 2544 จำนวนคนไปอาบน้ำสูงถึง 25 ล้านคน

น่าเสียดายที่ฉันไม่ได้ไปร่วมอยู่ในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ในวันนั้น... แต่ก็ยังหาโอกาสไปดูให้เห็นกับตาตัวเองถึงสองครั้ง คือ ในวันมาฆะ ปูรณิมา กับ วันมหาศิวะราตรี ฉันร่วมเดินทางไปกับเพื่อนนักการทูตชาวยุโรปอีก 3 คนในครั้งที่สอง... และในครั้งที่สองนี้เอง ฉันกับเพื่อนชาวไอริชตัดสินใจลงอาบน้ำศักดิ์สิทธิ์ร่วมกับชาวฮินดูอีกนับล้านคน...

ในจำนวนคนอาบน้ำศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้มีทั้งชาวบ้านทุกระดับชั้นวรรณะ นักบวชนิกายต่างๆ ของฮินดู ทุกคนล้วนมีใบหน้าแช่มชื่น สมหวังที่ได้มาอาบน้ำที่นี่ น่าชมเชยพวกฮินดูเหล่านี้ที่เขาประกอบกิจกันด้วยความสงบ ไม่มีการกินเหล้าเมามาย (แต่เมากัญชากันหลายคน) และไม่มีการทะเลาะวิวาทกัน

วิธีการอาบน้ำศักดิ์สิทธิ์ หรือ holy dip นั้น มีแบบแผนเฉพาะ มีวัตถุประสงค์เพื่อบูชาพระแม่คงคาและพระสุริยา (พระอาทิตย์นั่นเอง)

และเพื่อชำระบาป โดยชาวฮินดูจะยืนที่บริเวณน้ำตื้น ระดับน้ำประมาณเอว หันหน้าเข้าหาดวงอาทิตย์ ใช้อุ้งมือทั้งสองวักน้ำขึ้นเหนือผิวน้ำ ปล่อยให้น้ำไหลออกไปตามร่องนิ้ว ทำใจให้แน่วนิ่ง จากนั้นใช้มือบีบจมูกไว้ ลงไปดำผุดดำว่ายขึ้นลงสามครั้ง โดยให้น้ำมิดศีรษะ เป็นอันเสร็จพิธี เท่านี้ ชาวฮินดูก็ถือว่าพวกเขาได้ชำระล้างบาปแล้ว

จุดเด่นที่เรียกความสนใจของผู้คนมากที่สุดเห็นจะเป็นพวกชีเปลือย หรือที่เรียกว่า นาคาสาธุ (Naga Sadhu) พวกนี้เป็นพวกบำเพ็ญเพียร นั่งสมาธิ ถือศีลปฏิบัติเคร่งครัดอยู่ตามถ้ำ ตามป่าเขา เหล่านาคาสาธุจะเดินทางเป็นขบวนไปยังเมืองอัลลาฮาบาด (ส่วนใหญ่จะเอาโคลนทาบริเวณใบหน้าและร่างกาย) ผมยาวแต่ไม่สลวย เพราะคงไม่ได้สระผมมาประมาณ 12 ปี บ้างก็นั่งสมาธิยกตัวลอยโดยทรงตัวอยู่บนแขนทั้งสองข้าง บ้างก็นอนเอาทรายกลบหน้า บ้างก็ฝึกสมาธิท่าหกสูงลำตัวตรงตั้งฉากกับพื้นดิน ขาชี้ฟ้า บ้างก็นั่งจ้องเทพสุริยะ (ดวงอาทิตย์) จนตาบอด เป็นต้น ในขณะเดียวกัน นาคาสาธุบางคนก็สูบกัญชา ใช้โทรศัพท์มือถือ ขอทาน ตรวจโชคชะตาราศี แสดงจำอวด....

เมื่อวันมหาศิวะราตรี ฉันผิดหวังเหลือเกินที่ไม่ได้พบปะกับเหล่านาคาสาธุพวกนี้ ชาวบ้านแถวนั้นเล่าว่า พวกสาธุได้ย้ายกระโจมไปตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำคงคาที่เมืองพาราณสีแล้ว เพื่อฉลองคืนวันมหาศิวะราตรี... ด้วยความอยากรู้อยากเห็น เราทั้งสี่คนได้เช่ารถจี๊ปมุ่งหน้าสู่เมืองพาราณสี ห่างจากเมืองอัลลาฮาบาดไปทางตะวันออก 135 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมงเศษ และแล้ว...เราก็ได้ปะกับเหล่านาคาสาธุจริงๆ เราเก็บภาพคนเหล่านี้ไว้นับไม่ถ้วน บางครั้งพวกเราก็ถูกสาบแช่ง เพราะนาคาสาธุบางคนไม่ยอมให้ถ่ายภาพ

ริมฝั่งคงคาในคืนวันมหาศิวะราตรีช่างเต็มไปด้วยชีวิตชีวา ผู้คน

นับแสนมารวมกันเพื่อประกอบพิธีบูชาพระศิวะ โดยมีคำสวดว่า "โอม นะโม ศิวะ" และบูชาพระแม่คงคาโดยการเย็บกระทงใบลาน จุดเทียน และโรยกลีบดอกไม้ไปในกระทง จากนั้นก็ลอยกระทงไปในแม่น้ำคงคา... ฉันหวนรำลึกถึงประเพณีลอยกระทงที่บ้านเรา ว่าคงได้รับอิทธิพลมาจากอินเดียนั่นเอง...

พวกเราอำลาอัลลาฮาบาดด้วยความปลาบปลื้มใจที่ได้มาอยู่อินเดีย ในช่วงเวลานี้ เพราะได้มีโอกาสสัมผัสวัฒนธรรมอันลึกซึ้งยาวนานของชาวฮินดู ซึ่งจะถือเป็นมรดกล้ำค่าทางวัฒนธรรมของโลกก็ว่าได้ มหากุมภเมลาครั้งต่อไปจะมีขึ้นในปี พ.ศ. 2556 หรือ ค.ศ. 2013 (อีก 12 ปีข้างหน้า) ซึ่งคงจะไม่นานเกินรอ?

น้ำมหัศจรรย์ แห่งเมืองโคโลญ

วิญญู แจ่มขำ

"..... ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าใคร่ขอท่านจัดส่งน้ำมหัศจรรย์แห่งเมืองโคโลญ ขนาดกล่องเล็ก 6 ขวด ไปให้ทางรถม้าโดยสารด้วย....."

ไวมาร์, 9 พฤษภาคม 1802

เกอเธ่

โคลิ์น (KOLN) หรือ โคโลญ (COLOGNE) เป็นเมืองใหญ่เมืองหนึ่งของรัฐนอร์ดไรน์ เว้สทฟาเล่น ซึ่งมีนครดึ๊สเซ็ลดอร์ฟ (DUSSEL DORF) เป็นนครหลวง ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำไรน์ และไม่ไกลจากกรุงบอนน์ นครหลวงของเยอรมนี เท่าใดนัก

ในสมัยที่ชาวโรมันเข้ามาตั้งถิ่นฐานตามชายฝั่งแม่น้ำไรน์และแม่น้ำโมเซ็ล ก็ได้สร้างเมือง ป้อมปราการ เส้นทางคมนาคม และสาธารณูปโภคต่างๆ รวมทั้งทำไร่องุ่นด้วย ต่อมาจักรพรรดิ์ เคลาดิอุส (CLAUDIUS) ได้ยกฐานะดินแดนที่เป็นเมืองโคโลญในปัจจุบันขึ้นเป็นอาณานิคมของจักรวรรดิ์โรมันชายฝั่งแม่น้ำไรน์ และขนานนามว่า

"โคโลเนีย อะกริ๊ปพิเน็นลิส" (COLONIA AGRIPPINENSIS) หรือเมืองของอะกริ๊ปพิน่า (AGRIPPINA) ซึ่งเป็นพระนามของจักรพรรดินีอะกริ๊ปพิน่า ผู้ประสูติที่เมืองนี้

โคโลญเคยเป็นศูนย์และชุมทางการค้า การเดินทาง ในสมัยกลาง และในช่วงคริสศตวรรษที่ 18 โคโลญก็เป็นเมืองใหญ่และก้าวหน้ามากในบรรดาเมืองต่างๆ ของแคว้นไรน์ แต่เมื่อภายหลังการปฏิวัติในประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ. 1789 และนายพลนโปเลียน โบนาปาร์ต ได้นำกองทัพฝรั่งเศสแผ่อำนาจมายังประเทศต่างๆ ในยุโรป เยอรมนี โดยเฉพาะเมืองโคโลญ ก็ได้รับผลกระทบจากการอพยพลี้ภัยของผู้คนและนักบวชจากฝรั่งเศส แต่แล้วในที่สุด กองทัพฝรั่งเศสก็เข้ายึดครองโคโลญ อย่างไรก็ตาม การยึดครองเมืองโคโลญนั้น ได้ส่งผลให้เมืองโคโลญมีชื่อเสียงขจรขจายเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในฐานะแหล่งกำเนิดน้ำหอมชนิดหนึ่งซึ่งเรียกว่า โอ เดอ โคโลญ (EAU DE COLOGNE) ตราบจนทุกวันนี้

เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม ค.ศ. 1792 ครอบครัวมีลเล่นส (MULHENS) ได้จัดงานฉลองแต่งงานให้นายวิลเล่ฮ์ม มีลเล่นส (WILHELM MULHENS) บุตร ซึ่งเป็นนายธนาคารหนุ่มวัย 30 ปี ที่บ้านย่านตรอกระฆัง หรือกล๊อคเค่นก๊สเซ่ (GLOCKEN GASSE) ตรงข้ามท่ารถม้าโดยสารของเมืองโคโลญ ซึ่งใช้เป็นสถานที่ประกอบกิจการธนาคารด้วย

คู่บ่าวสาวได้รับของขวัญมากมาย และหนึ่งในจำนวนนั้นเป็นกระดาษเก่าแผ่นหนึ่ง มีข้อความเขียนด้วยลายมือที่นักบวชนิกายคาร์ธูเซียนของฝรั่งเศสรูปหนึ่ง ซึ่งครอบครัวมีลเล่นสได้ให้ที่พำนักหลบภัย ประสงค์มอบให้เป็นของขวัญ เพื่อแสดงความยินดีและขอบใจต่อความเอื้ออารีของครอบครัวนี้ ความในแผ่นกระดาษเก่านั้น ขึ้นต้นว่า "แอคคว

มิราบิลิส (AQUA MIRABILIS)" หรือ "น้ำมหัศจรรย์" รายละเอียดเป็นสูตรสำหรับทำน้ำหอม และเครื่องชะโลมร่างกายให้สดชื่น ถือได้ว่าแผ่นกระดาษเก่านี้เป็นของขวัญชิ้นที่มีค่าที่สุด

นายธนาคารหนุ่มได้เล็งเห็นคุณค่าของสูตรลับนี้ จึงได้ทดลองผลิตน้ำมหัศจรรย์ตามสูตรดังกล่าวที่บ้าน โดยใช้ชื่อตามหัวข้อสูตรเดิมคือ "AQUA MIRABILIS" ออกขาย ปรากฏว่าได้รับความนิยมจากหญิงสูงศักดิ์ และสาวสมัยอย่างรวดเร็วจนน้ำกลิ่นหอมหวลนี้กลายเป็นของใช้ที่จำเป็นมากในเวลานั้น

ต่อมา ในปี 1794 กองทัพปฏิวัติของนายพลนโปเลียน โบนาปาร์ต ก็กรีฑาเข้ายึดรองเมืองโคโลญ จนถึงปี 1814 รวมเป็นเวลา 20 ปี ในสมัยนั้น เมืองโคโลญยังไม่มีการใช้เลขที่บ้าน แต่ใช้ความจำโดยยึดวิหารใหญ่ (DOM) เป็นหลัก ทหารฝรั่งเศสเองก็สับสนในการจดจำที่ตั้งค่ายของพวกตนมาก ผู้บังคับการจึงสั่งให้ทหารจัดทำเลขที่บ้านทุกหลังในเมืองโคโลญเรียงตามลำดับให้หมด อยู่มาวันหนึ่ง ทหารม้าฝรั่งเศสก็เข้ามาที่ตรอกระฆัง และเมื่อมาถึงผนังหน้าประตูบ้านของครอบครัวมีลเล่นส ซึ่งอยู่ตรงข้ามท่ารถม้าโดยสารของเมืองโคโลญ ก็เขียนหมายเลข 4711 ลงไป บ้านของครอบครัวมีลเล่นส จึงมีเลขที่ 4711 ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ไม่นานนัก ทหารฝรั่งเศสก็ได้รู้กิตติศัพท์ของน้ำมหัศจรรย์ที่ขายอยู่ที่บ้านเลขที่ 4711 จึงได้พากันซื้อกลับไปเป็นของฝากให้ภรรยาหรือคนรักที่ฝรั่งเศส หรือไม่ก็ซื้อติดตัวไปเมื่อเดินทางผ่านเมืองโคโลญในการไปสงครามต่างแดนโดยเรียกชื่อว่า "4711 โล แมร์ไวเยิ้ส เดอ โคโลญ" (4711 L'EAU MERVEILLEUSE DE COLOGNE) หรือ "4711 น้ำมหัศจรรย์แห่งเมืองโคโลญ" ซึ่งคนเยอรมันเรียกว่า "4711 เคิลเน่อร์ วุนแดร์วัสเซ่อร์" (4711 KOLNER WUNDERWASSER) ตั้งแต่นั้นมา

บรรดาหญิงสูงศักดิ์ฝรั่งเศสต่างก็คลั่งไคล้สินค้าฟุ่มเฟือยชนิดนี้ จากเมืองโคโลญถึงกับสั่งซื้อโดยตรงตลอดมา ครอบครัวมีลเล่นสจึงได้จดทะเบียนใช้เลขที่บ้าน 4711 เป็นเครื่องหมายการค้า โดยเพิ่มรูประฆังใบหนึ่งไว้ ข้างท้ายหางพยัญชนะ "N" (ซึ่งหมายถึงหมายเลข) ม้วนเป็นเส้นล้อมเลขที่บ้าน 4711 ประกอบข้อความว่า "น้ำทิพย์แห่งเมืองโคโลญขนานแท้" หรือ "เจนูอีน โอ เดอ โคโลญ (GENUINE EAU DE COLOGNE) หรือ "เอ๊ชท เคิลนิช วัสเซ่อร์ (ECHT KOLNISCH WASSER)"

การที่ทหารฝรั่งเศสยึดครองเมืองโคโลญนั้น ได้ช่วยส่งผลให้น้ำทิพย์ 4711 แห่งเมืองโคโลญ รับประโยชน์สำคัญเพิ่มขึ้นอีก กล่าวคือ จักรพรรดิ์นโปเลียนทรงตรากฎให้ประเทศต่างๆ ในยุโรปสมัยนั้น ต้องแจ้งส่วนผสมของตัวยาที่ใช้ทางอายุรศาสตร์ไว้บนสลากยาต่างๆ ซึ่งรวมถึงแอลกอฮอล์ และหัวเชื้อน้ำมันระเหยด้วย แต่เนื่องจากน้ำทิพย์ 4711 แห่งเมืองโคโลญ ผลิตออกจำหน่ายเพื่อใช้ทาร่างกายภายนอกเท่านั้น จึงได้รับอนุญาตให้รักษาสูตรการทำน้ำหอมไว้เป็นความลับมาจนถึงทุกวันนี้ คงมีเฉพาะบุคคลในครอบครัวมีลเล่นสเท่านั้นที่รู้และกำความลับสูตรสำหรับปรุงส่วนผสมน้ำหอมนี้ตลอดมา แต่เท่าที่รู้กันก็มีเพียงว่า น้ำทิพย์ 4711แห่งเมืองโคโลญผลิตจากส่วนผสมของหัวน้ำหอมจากดอกไม้นานาชนิดในบริเวณภาคใต้ของฝรั่งเศส อิตาลี และส่วนอื่นของโลกที่เป็นแหล่งกำเนิดของบรรดาดอกไม้ที่ดีที่สุด รวมทั้งหัวน้ำหอมซึ่งกลั่นจากผิวลูกไม้ตระกูล มะกรูด มะนาว และส้ม ผสมกันเป็นของเหลวบริสุทธิ์สำหรับใช้ทาผิวกายภายนอกเพื่อเพิ่มความสดชื่น แล้วนำไปบ่มในถังไม้โอ๊คคล้ายการบ่มหมักเหล้าองุ่น เพื่อให้ส่วนผสมนั้นกลืนกินเคล้ากันจนได้ที่ มีกลิ่นหอมกรุ่น นุ่มนวลน่าใช้ตลอดไป

น้ำทิพย์แห่งเมืองโคโลญมีคุณสมบัติพิเศษกว่าน้ำหอมประเภทอื่น

ประการหนึ่ง คือ เมื่อทาน้ำหอมอื่นซ้ำลงไปแทนที่กลิ่นน้ำหอมจะกลบหรือตีกันกลับช่วยเสริมความหอมของน้ำหอมที่ทาซ้ำลงไปนั้นให้หอมยิ่งขึ้น ฉะนั้น ถ้าหากชะโลมน้ำทิพย์แห่งเมืองโคโลญหลังอาบน้ำ แล้วฉีดน้ำหอมอย่างอื่นซ้ำลงไป ก็จะช่วยให้รู้สึกสดชื่น และผิวกายมีกลิ่นหอมอบอวลยิ่งขึ้น.

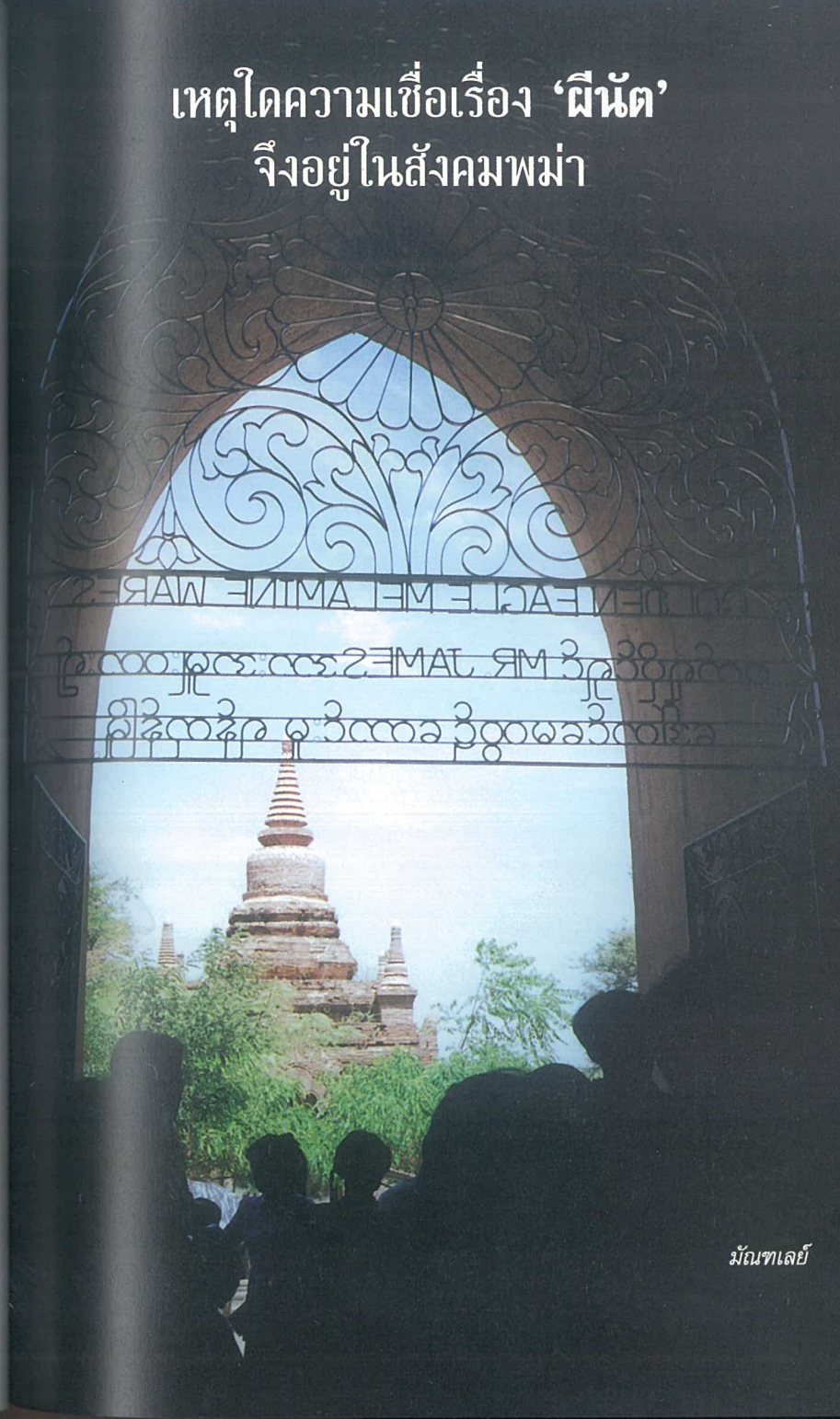
Top Ten

เมืองที่น่าอยู่ที่สุดในโลก

บริษัท Cooperate Researches Group (CRG) ของสวิตเซอร์แลนด์ ได้สำรวจเมืองที่น่าอยู่ที่สุดในโลก จากมาตรการ 8 ประการ คือ เสถียร ภาพทางการเมือง ภาพพจน์ในทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์วัฒนธรรมที่เคียงคู่ไปกับความทันสมัย การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การบริการด้านสาธารณสุข ระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การสื่อสารคมนาคมที่สะดวกสบาย และคุณภาพในการดำรงชีวิต และ 10 เมืองที่น่าอยู่ ที่สุดในโลกได้แก่

10. บรัสเซลส์ เบลเยี่ยม
9. เวียนนา ออสเตรีย
8. เฮลซิงกิ ฟินแลนด์
7. ซิดนีย์ ออสเตรเลีย
6. เมลเบิร์น ออสเตรเลีย
5. เจนีวา สวิตเซอร์แลนด์
4. ซูริค สวิตเซอร์แลนด์
3. โตรอนโต แคนาดา
2. โอคแลนด์ นิวซีแลนด์
1. แวนคูเวอร์ แคนาดา

เหตุใดความเชื่อเรื่อง 'ผีนัต' จึงอยู่ในสังคมพม่า

มัณฑเลย์

ผีนัต

พะโค

เหตุใดความเชื่อผีนัตจึงอยู่ในสังคมพม่า

วิรัช นิยมธรรม

นัตเป็นผีพื้นถิ่นในสังคมพม่า ที่มีเรื่องเล่าสืบต่อเป็นตำนานมาแต่โบราณ ตามตำนานกล่าวไว้ว่าพม่าเคยมีนัตหลวง หรือผีหลวงมาตั้งแต่ยุคเมืองตะกอง ซึ่งถือว่าเป็นราชธานีแห่งแรกของชนชาติพม่า และเมืองตะกองนั้นก็มีอายุเก่าแก่กว่าเมืองพุกามซึ่งถือว่าเคยเป็นศูนย์กลางทางพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทที่โดดเด่นในอดีต จึงเป็นไปได้ว่าพม่าคงจะนับถือ ผีนัตมาก่อนที่จะหันมานับถือพุทธศาสนาในภายหลัง ก็ด้วยเพราะเมืองตะกองซึ่งนับถือนัตหลวงนั้น มีมาก่อนเมืองพุกามซึ่งหันมานับถือพุทธศาสนาในกาลหลัง

ผีนัตหรือที่ชาวพม่ามักถือว่าเป็นเทพนั้น เป็นวิญญาณของผู้ที่จบชีวิตลงอย่างน่าสะเทือนใจ ส่วนใหญ่ถูกฆาตกรรม หรืออาจตายด้วยโรคร้าย การตายของนัตจะถูกเล่าขานเป็นดุจโศกนาฏกรรม มีการแต่งเป็นเพลงเล่าปูมตำนานเพื่อขับกล่อมนัตแต่ละตน ชาวพม่าเชื่อว่านัตที่

ตายร้ายเหล่านี้ มีฤทธิ์และอำนาจมากกว่าวิญญาณทั่วไป สามารถบนบานขอพรหรือขอความคุ้มครองจากนัตเหล่านี้ได้ ถ้าหากไล่เรียงนามนัตตามที่ปรากฏในตำนานและจากการเล่าขานสืบกันมา นัตของชาวพม่าจะมีจำนวนกว่าร้อย ส่วนใหญ่มีเชื้อสายพม่า นอกนั้นเป็นนัตมอญ นัตแขก นัตจีน นัตไทใหญ่ และนัตกะเหรี่ยง ในประวัติศาสตร์พม่าสมัยราชวงศ์ได้เคยมีการจัดทำทำเนียบนัตไว้ว่ามีนัตที่ตายร้ายเหล่านี้ 37 ตน และเรียกนัตดังกล่าวว่า นัตนอก เพื่อให้ต่างจากนัตทางฝ่ายพุทธศาสนาหรือนัตที่สถิตอยู่ในเขตพระเจดีย์ และนัตนอกทั้ง 37 ตนนั้นจะถูกกำหนดให้สิงสถิตอยู่นอกเขตเจดีย์ ซึ่งถือเป็นใจกลางของแผ่นดินแห่งพระศาสนา

ในบรรดานัต 37 ตนนั้น จะมีพระอินทร์ซึ่งเป็นเทวราชรวมอยู่ด้วย โดยมีนัยให้พระอินทร์เป็นประธานแห่งนัตอีก 36 ตน ที่ถูกพระเจ้าอโนรธา มอบหมายให้มาเป็นนัตเฝ้าพระเจดีย์ ในหมู่นัตดังกล่าว เมงมหาคีริ หรือเจ้าพ่อเขาหลวง เป็นนัตที่มีตำนานว่าสืบมาจากนัตหลวงแห่งเมืองตะกอง พอถึงสมัยพระเจ้าอโนรธา พระองค์ได้กำราบความเชื่อนัตที่เมืองพุกามอย่างรุนแรง มีการรื้อทำลายศาลนัตที่ชาวบ้านบูชา และกำหนดให้นัตทั้งหลายมีหน้าที่พิทักษ์พุทธศาสนา ซึ่งเข้าใจกันว่าพระเจ้าอโนรธาปราบนัต ก็ด้วยทรงต้องการให้ราษฎรของพระองค์ตัดผีและหันมาพึ่งพุทธศาสนาแทน อย่างไรก็ตาม แม้เมงมหาคีริจะมิได้เป็นนัตหลวงเฝ้าพระนครอีกต่อไป แต่ก็ได้เปลี่ยนบทบาทมาเป็นนัตประจำเรือนของชาวบ้าน จึงอาจกล่าวได้ว่าพุทธศาสนาได้เข้าสู่แผ่นดินพม่าก็ด้วยอำนาจรัฐ โดยทวนกระแสความเชื่อของชาวบ้านที่บูชานัตพื้นถิ่นมาแต่เดิม อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการแยกนัตตายร้ายออกจากพุทธศาสนา โดยถือให้เป็นความเชื่อต่างสารบบ และให้ดูเสมือนว่าสังคมพม่ามีเพียงพุทธศาสนาเป็นหลักก็ตาม แต่ชาวพม่ากลับยังคงแฝง

ไปด้วยการพึ่งพาผีนัตไว้ในวิถีชีวิตกันอยู่ไม่น้อย และยังมีการประกอบพิธีบูชาเซ่นสรวงนัตกันทั่วไป พิธีลงผีนัตดูคล้ายกับการทรงเจ้าของไทย ต่างเพียงที่พม่ามีการขับร้องและเต้นรำประกอบดนตรีกันอย่างครื้นเครง จากการที่พม่ายังเชื่อถือในนัตนั้น ได้ส่งผลให้ชาวพม่าส่วนใหญ่ ยังเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับวิญญาณ ทั้งที่พบเห็นเป็นปรากฏการณ์ และมีเรื่องเล่าขานกันอยู่เสมอ ดังเมื่อไม่นานมานี้ราว 2 ปีก่อน มีข่าวลือกันว่าในตลาดย่านมเยนีโกง ซึ่งเคยเป็นจุดที่ชาวพม่าจำนวนมากจบชีวิตลงจากเหตุการณ์จลาจล เมื่อปี ค.ศ. 1988 ได้เกิดปรากฏการณ์ ที่อาจเรียกว่า "วิญญาณเฮี้ยน" ที่อยู่ๆ ในร้านค้าหนึ่ง โทรทัศน์เกิดระเบิดพร้อมกันหลายเครื่อง ชาวบ้านลือกันว่ามีคนแถวนั้นเลี้ยงผี ข่าวยังลือไปว่ามีผู้นิมนต์พระสงฆ์มาไล่ผี แต่ก็กำราบไม่อยู่ ชาวบ้านต่างแห่ไปดูกันมาก จนทางการต้องส่งตำรวจไปควบคุมสถานการณ์ พร้อมกับจับเจ้าของร้านต้นเรื่อง ไปสอบปากคำ แล้วเรื่องก็ค่อยๆ เงียบหายไป บางคนบอกว่าวิญญาณที่แสดงฤทธิ์เดชเป็นวิญญาณของผู้ตายในการจราจลเมื่อ 10 ปีก่อน บ้างว่า เป็นผีดิบ เรียกได้ว่าเป็นผีที่ตายร้ายแบบเดียวกับนัต การตื่นข่าวในลักษณะดังกล่าว ซึ่งสะท้อนความเชื่อทางวิญญาณของชาวพม่านั้น จึงอาจพบได้แม้แต่ในสังคมเมืองหลวงอย่างย่างกุ้ง และหากเดินดูตามย่านชุมชน และตรวจสอบตามบ้านเรือนของชาวพม่า จะพบว่ามีการบูชานัตกันหลากหลาย อาทิ เมงมหาคีริ (นัตเรือน) พะโคแมต่อ (เจ้าแม่นางกระบือ) โกจีจ่อ (นัตเล่นพนัน) โก-มโยะฉิ่ง (นัตไทใหญ่) อะเมจาง (นัตปากร้าย) มะแนเล (นัตเด็กผู้หญิง) ชเวพีญญีนอง (นัตสองพี่น้อง) และโปปาแมต่อ (เจ้าแม่กินมังสะวิรัติ) เป็นต้น ผู้ที่เชื่อในปรากฏการณ์ทางวิญญาณอย่างปักใจ จึงมักจะเป็นผู้ที่ยังคงบูชานัต ดังนั้นความตื่นกลัวในเรื่องลึกลับหรือ ตื่นเต้นกับปาฏิหาริย์จึงบ่งบอกถึง

ความเชื่อเกี่ยวกับนัตซึ่งเชื่อว่าเป็นวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ที่เวียนว่ายอยู่ในภพภูมิมนุษย์

อันที่จริงสังคมพม่าได้ชื่อว่าเป็นสังคมพุทธ แต่ความเชื่อนัตซึ่งถูกกีดกันให้อยู่นอกสารบบของวิถีพุทธนั้นกลับยังมีผู้เชื่อถือศรัทธาเสมอมา และชาวพุทธพม่าทั่วไปก็มักแฝงความเชื่อเรื่องนัตอยู่ในใจไม่มากก็น้อย ทั้งในลักษณะเปิดเผยถึงขนาดยอมเป็นสาวกหรือไม่ก็แอบแฝงแบบเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง แม้แต่ผู้เคร่งพุทธศาสนาเองก็ไม่กล้าปฏิเสธความเชื่อเกี่ยวกับนัตเสียทีเดียว และไม่กล้าที่จะแสดงอาการลบหลู่ ส่วนใหญ่กล่าวแต่เพียงว่าการบูชาเซ่นสรวงนัตถือเป็นสิ่งงมงาย บ้างกล่าวว่าการลงผีนัตเป็นพิธีกรรมที่หลอกลวงและเหลวไหล มีการดื่มเหล้าเมายา เรียกร้องเงินทอง เสียค่าใช้จ่ายสูง เป็นพิธีที่ผิดไปจากแนวทางพุทธศาสนาที่สอนให้พึ่งพระรัตนตรัย หรือ ยะตะนะโตงบา ส่วนการบูชานัตในเรือนนั้นในบ้านที่เคร่งพุทธจะไม่จัดหิ้งหรือศาลสำหรับบูชานัต ด้วยเหตุผลว่าหากเซ่นดีก็ดี แต่ถ้าทำสิ่งใดผิดพลาดก็อาจมีเคราะห์ถึงเจ้าของบ้านได้เช่นกัน เห็นได้ว่าสำหรับผู้เคร่งพุทธแล้ว แม้จะไม่สนใจที่จะติดต่อกับนัตด้วยพิธีกรรมก็ตาม แต่ก็ยังคงหวั่นเกรงอำนาจนัตอยู่ดี

ภาพที่แสดงให้เห็นว่าชาวพม่ามิได้ปฏิเสธความเชื่อนัตมีพบอยู่ทั่วไปในสังคมพม่า อาทิ ในบ้านพม่าบางหลังนอกจากจะมีหิ้งบูชาพระพุทธรูปแล้ว ยังพบหิ้งนัตตั้งอยู่ใกล้กับหิ้งพระ โดยเฉพาะหิ้งนัตเรือนจะขนาบอยู่ด้านขวาของหิ้งพระนั้น บางบ้านตั้งศาลนัตไว้ในบริเวณหน้าบ้านหรือร้านค้า ในเมืองย่างกุ้งจะนิยมตั้งศาลนังกะไร่ หรือเจ้าแม่นางกระบือ และมยิงผยูชิง หรือเจ้าพ่อม้าขาว ซึ่งต้องบูชาด้วยหุ่นม้าขาว หากเป็นร้านหมอดูจะพบรูปนัตตั้งอยู่ที่ร้านเช่นกัน รถเข็นขายของบางคันก็ประดับรูปสลักนัต ที่พบอยู่เสมอมักเป็นรถขายสลากกินแบ่งรัฐบาล

รถขายหวยบางคันใช้ชื่อนัตเป็นชื่อร้านก็มี ตามเส้นทางสัญจรจะมีศาลนัตอยู่ริมทางใกล้ทางแยกหรือใต้ร่มไม้ใหญ่ ศาลนัตบางที่มีคนนิยมนำรถใหม่ไปประพรมน้ำเพื่อความเป็นสิริมงคล ตามบ่อน้ำสาธารณะอาจมีศาลนัตตั้งอยู่ หากไม่มีศาลตั้งไว้ชาวพม่าก็เชื่อว่ามีนัตคอยดูแล แม้แต่ในงานบวชบางพื้นที่จะต้องประกอบพิธีบูชานัตด้วยเครื่องเซ่น หากเดินดูตามตลาดสดจะพบว่าแทบทุกแห่งจะมีร้านขายเครื่องบูชานัต มีมะพร้าว กล้วย เครื่องหอม และเครื่องเซ่นอื่นๆ บางที่มีหิ้งนัตเรือนวางขาย พบมากตามร้านค้าใกล้เจดีย์ หิ้งดังกล่าวจะทำเป็นทรงซุ้มปิดทองประดับลวดลาย ส่วนที่บ้านของนัตกะต่อ หรือร่างทรงจะพบเห็นผู้คนที่มีเรื่องทุกข์ร้อนมาขอคำปรึกษาหรือคำทำนายอยู่เสมอ และในบางช่วงเวลาจะพบพิธีลงผีนัตที่จัดกันตามศาล ตามบ้าน หรือไม่ก็ตั้งเป็นปะรำ พบมากทั้งในตัวเมืองและพื้นที่ชนบท ที่กล่าวมานี้เป็นภาพความเชื่อเกี่ยวกับนัตนอกเขตพุทธสถาน หากเป็นเขตวัดหรือลานเจดีย์จะพบรูปแบบการบูชานัตและสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ อีกเช่นกัน

รูปนัตตนหนึ่งที่มักพบเห็นบนลานพระเจดีย์ ก็คือ โพโพจี หรือ “พ่อปู่” Taw Sein Ko นักปราชญ์ชาวพม่าเชื้อสายจีนกล่าวไว้ในหนังสือของเขาชื่อ Burmese Sketches ว่า โพโพจี เป็นนัตตนหนึ่งคอยดูแลเมืองท่าตอน ซึ่งเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมมอญเมื่อครั้งอดีตของแผ่นดินพม่าตอนล่าง ปัจจุบันโพโพจีเป็นที่บูชาของชาววพม่าทั่วไป เป็นนัตพ่อปู่ที่คอยเฝ้าดูแลพระเจดีย์และบำบัดความเจ็บไข้ได้ป่วยให้กับลูกหลาน คนพม่ามักชอบพาบุตรหลานมาบีบนวดรูปปั้นโพโพจี นัยว่าเพื่อเอาใจพ่อปู่หรือไม่ก็ขอพรจากพ่อปู่เพื่อช่วยให้พ้นจากโรคภัย เจดีย์ในพม่าแทบทุกแห่งมักต้องมีรูปปั้นพ่อปู่โพโพจีตนนี้อยู่เสมอ นอกจากพ่อปู่โพโพจีแล้วยังพบรูปนัตตนอื่นสถิตอยู่รายรอบพระเจดีย์อีก อาทิ รูปปั้นยักษ์

สองพี่น้องนั่งชันเข่าถือพระขรรค์ หลายแห่งมีรูปปั้นผู้วิเศษที่พม่าเรียกว่าทวดยะเป้า ที่พบบ่อยคือ โพโพอ่องอยู่ในชุดขาว และโพมีงข่องอยู่ในท่านั่งไขว่ห้าง นอกจากรูปนัตแล้วบริเวณลานพระเจดีย์มักมีรูปปั้นพระอินทร์ เทวดา ตลอดจนรูปพระอรหันต์ ที่พบเห็นเสมอคือ พระสีวลี พระอุปคุต นอกจากนี้พบว่าเจดีย์บางแห่งมีรูปปั้นพระสังกระจาย และเจ้าแม่กวนอิม รวมอยู่ด้วย พระเจดีย์จึงเป็นแดนสถิตของทั้งทวยเทพ พระอรหันต์ ผู้วิเศษ และนัต ด้วยเหตุนี้ชาวพุทธพม่าจึงมิได้ไปวัดเพียงเพื่อกราบไหว้ขอพรจากพระเจดีย์เท่านั้น แต่ยังอ้อนวอนขอความคุ้มครองจากนัตและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่รายรอบพระเจดีย์อีกด้วย อย่างไรก็ตาม นัตในเขตพระเจดีย์ที่กล่าวมานี้ชาวพม่าถือเป็นนัตที่ใกล้ชิดพุทธศาสนามากกว่านัตที่เป็นผีอารักษ์ที่จบชีวิตด้วยภัยอันร้ายแรง กล่าวได้ว่าชาวพุทธพม่าจะแยกแยะนัตเจ้าพ่อเจ้าแม่ออกจากนัตฝ่ายพุทธอย่างชัดเจน กำหนดให้นัตนอกจะต้องอยู่นอกเขตลานพระเจดีย์ ถือเป็นนัตฝ่ายโลกียะไม่นำมาปนเปกับนัตฝ่ายพุทธ

ไม่ว่าชาวพุทธพม่าจะแยกนัตนอกตามกล่าวออกจากสารบบของพุทธศาสนาก็ตาม แต่นัตหรือผีอารักษ์ที่เป็นวิญญาณของผู้ที่ตายร้ายนั้น เป็นนัตนอกที่ยังคงมีอิทธิพลต่อชาวพม่าในระดับหนึ่ง และบรรดานัตกะต่อ หรือร่างประทับทรงของนัตยังคงมีบทบาทอยู่ได้ก็ด้วยชาวพม่าบางส่วนยังคงพึ่งพิงนัต ส่วนเหตุที่นัตยังคงมีพลังอยู่ในสังคมพม่านั้น อาจเป็นเพราะวิถีพุทธแท้ๆ ตอบสนองได้เฉพาะทางด้านจิตใจ มีเป้าหมายเพื่อความหลุดพ้น ในขณะที่ความต้องการของคนส่วนใหญ่เป็นเรื่องทางวัตถุที่ตอบสนองความสุขในปัจจุบัน และไม่อาจรอเวลาให้กรรมดีส่งผล ยิ่งกว่านั้นการสร้างกุศลเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในพรที่ปรารถนานั้น ต้องหมั่นสั่งสมผลบุญอยู่เสมอ และบางทีก็ต้องขึ้นอยู่กับ

กรรมเก่าแต่หนหลัง หรือไม่ก็ต้องจำนนต่อผลกรรม อีกทั้งเรื่องทุกข์ใจก็มักจะเกี่ยวข้องกับความมั่นคงในชีวิตที่ไม่อาจพึ่งเฉพาะกำลังตน อาทิ ปัญหาความรัก ครอบครัว การแต่งงาน การหย่าร้าง อาชีพการงาน การศึกษาเล่าเรียน การเดินทาง ของหาย โรคภัยไข้เจ็บ หรือการทำนายโชคลาภ พุทธศาสนา ซึ่งสอนให้พึ่งตนเองนั้นไม่อาจตอบสนองต่อปัญหาเช่นที่ว่านี้โดยตรง ด้วยเหตุนี้ พุทธจึงอาจไม่ใช่ทางออกที่ทันใจนัก ดังนั้นชาวพม่าบางส่วนจึงฝากความหวังไว้กับนัต ด้วยเชื่อว่านัตมีตัวตนและมีอำนาจ อาจช่วยบันดาลสิ่งต่างๆ ให้ได้นั่นเอง

นอกจากนี้ นัตยังดูจะให้ความรู้สึกที่ใกล้ชิดและเป็นกันเองแก่ผู้เชื่อถือศรัทธาอีกด้วย อาทิ ในเวลาที่นัตประทับทรง ผู้ศรัทธานัตจะสามารถพูดคุยปรับทุกข์และขอคำชี้แนะจากนัตโดยผ่านร่างทรง จนดูประหนึ่งว่า ผู้ศรัทธานั้นได้มีโอกาสใกล้ชิดผู้มีอำนาจที่เข้าใจปัญหาของตน บางรายถึงขนาดร่ำไห้ทุกคราที่นัตองค์ที่ตนศรัทธาลงประทับทรง และบางรายอาจถูกนัตนั้นเข้าสิงโดยไม่มีพิธีอัญเชิญก่อนก็มี ในความรู้สึกของผู้บูชานัตนั้น จะเชื่อว่านัตคือผู้คอยให้ความช่วยเหลือต่อผู้ศรัทธาและแต่ละคน สามารถเลือกบูชานัตตามภาวะวิสัยของตน จึงนิยมบูชานัตเฉพาะตนหรือเชื่อว่าเหมาะกับตน ด้วยหวังพรจากนัตที่ตนเคารพเชื่อถือนั้น และหากสิ่งที่ร้องขอสำเร็จผลก็ต้องเซ่นไหว้กันตามความเหมาะสม แต่ถ้าไม่เป็นผลสัมฤทธิ์ ก็มิใช่เป็นเหตุให้ต้องเลิกเชื่อถือนัตนั้นเสียทีเดียว ผู้เชื่อมักหวนกลับมาสำรวจตนว่าอาจทำสิ่งไม่เหมาะไม่ควรจนทำให้นัตไม่ให้ความเมตตา ฉะนั้น จึงต้องปฏิบัติตามความพึงพอใจของนัตแต่ละตนอย่างเคร่งครัด อาทิ งดกินเนื้อสัตว์ รักษาศีล และถวายอาหารที่นัตโปรดเป็นต้น

ความเชื่อในนัตจึงมักเกี่ยวพันอยู่กับข้อห้ามข้อนิยมไม่จำเพาะ

ต้องพึ่งการสั่งสมบุญกุศลและอดีตกรรมมากนัก ผลบุญผลกรรมจึงดูจะมีน้ำหนักน้อยกว่าการเอาใจนัตเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จตามประสงค์ ด้วยเหตุนี้นัตจึงเปรียบดุจผู้อารักษ์ที่คอยปัดเป่าเรื่องทุกข์กายทุกข์ใจ ที่ชาวพุทธพม่ามักเชื่อกันว่าเป็นผลมาจากข้อด้อยในกุศลและอดีตกรรมที่ก่อไว้นั่นเอง จากปรากฏการณ์ทางความเชื่อที่ชาวพม่ามีต่อผีนัตและวิญญาณนั้น คงพอจะบอกได้ว่าสังคมพม่าทั่วไปยังยึดติดกับการพึ่งพาอำนาจวิเศษหรืออิทธิฤทธิ์เหนือธรรมชาติ และแม้แต่การดำเนินชีวิตของชาวพุทธเองก็ยังระคนไปด้วยความเชื่อทางวิญญาณ อีกทั้งชาวพม่าบางส่วนยังพึ่งนัตในเรื่องต่างๆ ทั้งทางด้านการดำเนินชีวิตและสุขภาพ และพบว่าสาเหตุของการจัดพิธีแก้บนกับผีนัตมักเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในอาชีพการงาน ส่วนในยามเจ็บป่วยหรือมีปัญหาชีวิตบางคนอาจไปขอให้ร่างทรงประกอบพิธีหรือสำรวจดวงชะตา แต่ผู้เชื่อถือนัตอย่างปักใจมักถูกวิจารณ์ว่างมงายอยู่ในทางเบื้องล่าง และมักถูกแนะให้หันมาพึ่งพาพุทธศาสนาซึ่งถือเป็นทางเบื้องบน อย่างไรก็ตาม การชักชวนให้ประชาชนตัดผีนัตแล้วหันมายึดแนวทางพุทธศาสนานั้น ไม่เป็นผลได้อย่างจริงจัง ดังพบว่ายังมีการจัดพิธีลงนัตอยู่ทั่วไปในประเทศพม่า

อันที่จริง สังคมพม่านับว่ามีความพร้อมที่จะโน้มนำผู้คนให้หันมาพึ่งแนวทางพุทธศาสนาได้มาก แต่ดูเหมือนว่าการไม่อาจหลุดพ้นจากความทุกข์ยากของประชาชนที่ด้อยโอกาส มิได้เป็นเพราะผู้คนต่างละเลยต่อหลักศาสนาและมัวหลงพึ่งผีนัตอย่างลมๆ แล้งๆ หากเป็นเพราะความยากลำบากทั้งหลายในชีวิตนั้น น่าจะมีสาเหตุแท้จริงมาจากความไม่เสมอภาคทางการศึกษา สาธารณสุข และเศรษฐกิจ ซึ่งยังเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมพม่าและเป็นภาระที่ภาครัฐต้องดำเนินการแก้ไขให้ถูกจุด ส่วนการที่มีผู้รู้วิจารณ์ว่าผู้เชื่อนัตงมงายนั้นอาจเป็นเพียงการแสดงทัศนะ เพื่อดูแคลนสิ่งยึดเหนี่ยวของผู้คนเท่านั้น และคงไม่อาจทำให้ชาวพม่าเลิกพึ่งพานัตไปได้โดยง่าย.

จาก เอกสาร รู้จักพม่า ของมหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 3 ฉบับที่ 13 มกราคม 2544

Top Ten

เจนเนอริกเนม

เจนเนริก เนม (Generic Name) หมายถึงยี่ห้อของสินค้าที่กลายเป็นชื่อเรียกขานจนติดปาก ซึ่งบริษัทเทดัมกรุ๊ปได้ทำการสำรวจ และพบว่า 10 อันดับแรกมีดังนี้

10. **สก๊อตไบร์ท** 3 เอ็ม จากชื่อของสินค้าและโลโก้รูปแม่บ้านถือภาชนะกับแผ่นใยขัดภาชนะ ทำให้ชื่อของสินค้าเป็นที่ติดปากทั่วไป
9. **ลิควิดเปเปอร์** เป็นชื่อของสินค้าประเภทน้ำยาลบคำผิดและครองความเป็นผู้นำมากว่า 10 ปี จนกลายเป็นคำแทนชื่อของสินค้าประเภทนี้
8. **มาม่า** ผู้ตั้งชื่อนี้คือ คุณเทียม โชควัฒนา แห่งสหกรุ๊ป และทำให้กลายเป็นคำที่ใช้เรียกบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปไปโดยปริยาย
7. **แฟ๊บ** แฟ๊บเป็นผงซักฟอกชนิดแรกที่ประสบความสำเร็จในการเข้าสู่ตลาดเมืองไทยเมื่อ 60 กว่าปีที่แล้ว โดยมีชื่อเต็มว่า Fabric Care ซึ่งหมายถึงผลิตภัณฑ์รักษาเส้นใยผ้า
6. **โพลาริส** เป็นน้ำดื่มบรรจุขวดยี่ห้อแรกของไทย เพื่อบริการแก่ทหารอเมริกันที่เข้ามาเมืองไทยสมัยสงครามเวียดนาม และเลยเป็นคำที่ใช้เรียกน้ำดื่มบรรจุขวดทั่วไป
5. **แพมเพอร์ส** ผ้าอ้อมสำเร็จรูปรายนี้ถือกำเนิดเมื่อ 38 ปีที่แล้ว จากความคิดของนักวิจัยบริษัท P&G ที่ชื่อ นายวิค มิลล์
4. **ซีร๊อกซ์** ซีร๊อกซ์เป็นชื่อทางการค้าของบริษัทผู้ผลิตเครื่องถ่ายเอกสาร ซึ่งแพร่หลายในอเมริกามากว่า 50 ปีแล้ว แต่การที่ชื่อนี้ได้กลายเป็นชื่อแทนคำว่าเครื่องถ่ายเอกสารไป ได้กลายเป็นปัญหาของบริษัทซีร๊อกซ์เอง ซึ่งปัจจุบันผลิตสินค้าสำนักงานหลายชนิด
3. **รถจี๊ป** จี๊ปถือกำเนิดใน ค.ศ.1940-1946 จากนโยบายของกองทัพบกสหรัฐที่ต้องการรถเพื่อใช้งานเอนกประสงค์ (General Purpose) หรือเรียกย่อๆ ว่า GP และเพี้ยนมาเป็น Jeep
2. **คอฟฟี่เมด** สาเหตุที่ครีมเทียมยี่ห้อนี้กลายเป็นที่ติดปาก เนื่องมาจากเป็นที่คุ้นเคยกับนักดื่มชากาแฟมานาน
1. **โกเต๊กซ์** โกเต๊กซ์เป็นผ้าอนามัยยี่ห้อแรกที่มีการโฆษณาอย่างหนักในไทย จนติดปากมาร่วม 40 ปี

มหัศจรรย์น้ำมันมะพร้าว

พิษณุรักษ์ ปิตานะสังข์

ไม่มีใครคิดว่าความช่างคิดช่างสังเกตตั้งแต่เด็กจะทำให้เกษตรกรวัยกลางคนผู้ยืนอยู่เบื้องหน้าขณะนี้ กลายเป็นคนดังในฐานะผู้คิดค้นน้ำมันเชื้อเพลิงทางเลือกตัวใหม่ ร่วมเดือนที่ผ่านมา ทุกวันนี้เขาไม่ค่อยได้พักผ่อนเท่าไรนัก เพราะคิวการเดินทางไปให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องน้ำมันเชื้อเพลิง ทางเลือกยาวเหยียดไปถึงเดือนหน้า ยังไม่รวมคิวอย่างไม่เป็นทางการจากผู้ผ่านไปมาอีกนับสิบ ร่างกายที่ดูซูบในวันนี้ แต่กลับแฝงไว้ด้วยรอยยิ้มแห่งความเปี่ยมสุขอยู่ลึกภายใน

ลองผิดลองถูกจนได้ดี

ยุทธชัย วิวัฏฏ์กุลธร หรือ คนแถบนั้นเรียกคุ้นปากว่า 'โกบั๊ก' เล่าว่าราวปี 2517 ได้ไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาลเจ้าและเห็นตะเกียง

ที่จุดไว้ ไส้ตะเกียงลอยอยู่ในอ่างน้ำมันมะพร้าว เห็นเปลวไฟมีความสว่างดี และไม่มีควัน จึงคิดว่าน่าจะใช้เป็นเชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ดีเซลได้

จนกระทั่งหลายปีต่อมาได้ศึกษาเรื่องเชื้อเพลิงอย่างจริงจัง และทดลองผสมด้วยตัวเองลองผิดลองถูก ระหว่างนั้นได้แลกเปลี่ยนกับความรู้กับนักวิชาการบ้าง จนปี 2526 ทดลองนำมาเติมกับรถอีแต๋น วิ่งจากพิษณุโลกไปถึงสุไหงโก-ลก รวมระยะทาง 6,000 กิโลเมตร ในตอนนั้นพอจะเป็นข่าวอยู่ระยะหนึ่ง บางคนอาจจะพอจำได้

ผลการทดลอง 6,000 กิโลเมตร พบว่า ไม่มีปัญหากับเครื่องยนต์ เมื่อลองผ่าเครื่องออกมาพิสูจน์เห็นว่าทุกอย่างปกติดี มีเพียงที่กรองโซล่าที่มักอุดตันบ่อยมาก เพราะน้ำมันมะพร้าวที่บีบออกมาด้วยเครื่องจักรจะมีพวกเศษผงเล็กๆ ออกมาด้วย และในน้ำมันมะพร้าวจะมีไขไปจับที่กรองทำให้อุดตันได้ง่าย แต่ก็สามารถล้างไส้กรองได้ง่ายๆ ด้วยน้ำมันก๊าด

"การทดลองก็ใช้วิธีลองผิดลองถูกมาตลอด ลองหาค่าความร้อนและตัวค่าอย่างอื่นอีกหลายอย่าง โดยเทียบกับเชื้อเพลิงที่ใช้กันทั่วไป วิธีการบางอย่างใช้ลักษณะเดียวกับห้องแล็บแต่ดัดแปลงแบบชาวบ้าน เพราะเราไม่มีทุนรอนอะไรมากนัก จนได้ผลสำเร็จ" โกบั๊กเล่าให้ฟัง

ผลการทดลองครั้งนั้นไม่ได้รับความสนใจจากคนภายนอกมากนัก อาจเป็นเพราะช่วงนั้นวิกฤตการณ์ด้านน้ำมันเบาบางลง ทำให้ความสนใจของคนส่วนใหญ่ยังอยู่ที่น้ำมันจากฟอสซิล โกบั๊กเล่าด้วยน้ำเสียงจริงจังต่อไปว่า พยายามไปตามต่างๆ ที่จะได้พบปะกับผู้นำชุมชนเพื่อนำเสนอผลงานที่ได้ทดลอง และเห็นว่าใช้ได้ผลจริงๆ

หลังจากครั้งนั้นเรื่องเงียบหายไปอีกพักหนึ่ง จนเมื่อปี 2542-2543

วิกฤตการณ์น้ำมันกลับมาอีกครั้ง น้ำมันเบนซินแพงขึ้นอย่างที่ไม่เคยแพงมาก่อน ราคาขึ้นมาแตะที่ลิตรละ 14 จนถึงปัจจุบัน 17.59 บาท ส่วนดีเซลไม่เคยเกิน 10 บาทเลย ก่อนหน้านั้น ก็ขยับเข้าใกล้ 15 บาท ในวันนี้

มะพร้าวราคาตก น้ำมันราคาขึ้น

พิษสงของราคาน้ำมันที่ขยับขึ้นแต่ละครั้งนั้นเป็นอย่างไร ถึงวันนี้คนทั่วไปต่างซึ้งกันดี ราคาที่แพงที่สุดถึง 17 บาทสำหรับเบนซิน และ 14 บาทสำหรับดีเซล ทำให้ต้องจ่ายเงินมากขึ้นอย่างเลี่ยงไม่ได้ ยังรวมไปถึงราคาข้าวของเครื่องใช้ก็จ่ายมากขึ้น เพราะของกินของใช้ต้องมีค่าขนส่งซึ่งต้องอาศัยน้ำมันทั้งสิ้น ผลที่สุดแล้วก็ลงที่ผู้บริโภคเช่นทุกครั้ง

โดยเฉพาะงานที่ต้องอาศัยน้ำมันสำหรับการขนส่ง ต้องบวกมูลค่าที่ต้องจ่ายเพิ่มไว้ล่วงหน้า เมื่อจะมีการประกาศขึ้นราคาน้ำมัน หนึ่งในนั้น คือ เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นหนึ่งในหลายจังหวัดที่ปลูกมะพร้าวยังชีพ ในบางอำเภอชาวสวนมีรายได้จากการขายมะพร้าวอย่างเดียว ทำให้พื้นที่มากกว่าร้อยละ 50 ของจังหวัด เป็นสวนมะพร้าวทอดตัวขนานกับอ่าวไทย หากแต่เบื้องหลังลำต้นมะพร้าวที่เรียงรายนั้น คือ ความทุกข์ที่ชาวสวนต้องแบกไว้

"ชาวสวนทับสะแกฮือปิดเพชรเกษม หวังรัฐอุ้มมะพร้าวราคาตก" ข่าวพาดหัวหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์รายวันปรากฏขึ้นเมื่อเกือบสองปีที่แล้ว และเป็นเช่นเดียวกับสื่ออีกหลายสำนักที่รายงานถึงสถานการณ์ของชาวสวนมะพร้าว อ.ทับสะแก ทำการปิดถนนเพชรเกษม เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ปัญหาราคามะพร้าวตกต่ำอย่างจริงจัง พร้อมๆกับสถานการณ์

น้ำมันในตอนนั้นกลับพุ่งสูงขึ้น

เปิดปั๊ม - จุดประกายพลังงานทางเลือก

ในระหว่างการชุมนุมเรียกร้องบนถนนเพชรเกษมครั้งนั้น น้อยคนนักที่จะสังเกตเห็นว่า ยุทธชัย ยืนร่วมชุนนุมเรียกร้องกับชาวสวนมะพร้าวทับสะแกด้วย ในฐานะที่เขาก็เป็นเกษตรกรคนหนึ่ง หากลึกกว่านั้นแล้วเหตุการณ์ครั้งนั้นเป็นสิ่งที่จุดประกายให้ความคิดเรื่องการใช้น้ำมันมะพร้าวกลับคืนมาอีกครั้ง

โกบั๊ก เล่าว่า ได้นำเรื่องไปปรึกษากับนายอำเภอ คือ วิทิต เจียรนัย เพื่อเสนอเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาเรื่องราคามะพร้าวตกต่ำพร้อมๆ กับปัญหาราคาน้ำมันแพงในขณะนั้น โดยเปิดแนะนำน้ำมันมะพร้าวที่บ้านของตนเองในเดือนตุลาคม 2543 โดยมีผู้นำชุมชนและชาวบ้าน 6 ตำบลมารับฟัง

"ต้องการมอบสูตรนี้ให้กับชาวบ้านทับสะแกไว้ และต้องการให้เกิดปั๊มน้ำมันมะพร้าวใช้กันเองที่นี่ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาในระยะยาว ชาวบ้านผลิตน้ำมันไว้ใช้เองได้ แถมมะพร้าวก็ขายได้ด้วย" ความตั้งใจของโกบั๊ก

ความพยายามในครั้งนั้นบวกกับการลงมือพิสูจน์ก่อนหน้านี้ โดยพยายามให้ผู้นำชุมชนในทับสะแกได้นำน้ำมันมะพร้าวไปลองใช้ ทั้งกับรถยนต์ดีเซล และเครื่องจักรที่ใช้น้ำมันดีเซลแล้ว ทำให้เกิดความยอมรับจากคนในชุมชนมากขึ้น เมื่อผู้นำชุมชนเห็นว่าทดลองใช้แล้วดี จึงบอกต่อปากบอกไปสู่คนในตำบลต่างๆ

โกบั๊ก บอกว่า ส่วนผสมที่ลงตัวที่สุดคือ 20 ต่อ 1 คือน้ำมันมะพร้าว 20 ส่วนกับน้ำมันก๊าด 1 ส่วน การผสมน้ำมันก๊าดนี้เพื่อปรับคุณสมบัติของน้ำมันมะพร้าวให้เหมาะกับการใช้งานมากขึ้น เช่น การสตาร์ทเครื่องยนต์ให้ติดง่ายและในขณะที่เครื่องเย็น และเป็นการละลายไข

ในน้ำมันมะพร้าวให้แตกตัว เพื่อลดปัญหาการอุดตันที่ไส้กรอง และเป็นการลดค่าความหนืดให้น้อยลง เพราะค่าความถ่วงจำเพาะของน้ำมันมะพร้าวสูงกว่าน้ำมันดีเซล ทำให้การไหลสะดวกขึ้น

ด้วยสูตรที่ว่านี้ เมื่อเปรียบเทียบเป็นมูลค่าการซื้อขาย จากต้นทุนน้ำมันมะพร้าวรับซื้อจากโรงหีบของผู้ประกอบการ อยู่ที่ลิตรละประมาณ 9 บาท และน้ำมันก๊าด ทำให้ราคาขายอยู่ที่ 10 บาท ซึ่งเทียบกับดีเซลทั่วไปแล้ว ต่างกันถึง 4 บาท

ความพยายามนี้ถูกรับรองด้วยการวิเคราะห์ของภาควิชาเคมีเทคนิค คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้ค่าต่างๆ ออกใกล้เคียงกับในน้ำมันดีเซล เช่น ค่าความร้อนน้ำมันมะพร้าวจะอยู่ที่ 9371.97 แคลอรี่ต่อกรัม น้ำมันมะพร้าวผสมน้ำมันก๊าด 9226.26 ขณะที่ค่าของน้ำมันดีเซลอยู่ที่ 11269.10 โดยมีการลงชื่อไว้ ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2544 โดย ผศ.ดร.ธราพงษ์ วิทิตศานต์ หัวหน้าภาควิชาเคมีเทคนิค คณะวิทยาศาสตร์

เมื่อผลการรับรองจากนักวิชาการเป็นที่เรียบร้อยแล้วทำให้ป้ายเปิดงานปั๊มน้ำมันมะพร้าวของตำบลทับสะแกถูกเปิดขึ้นเมื่อเดือนเมษายนที่ผ่านมา ตามความตั้งใจของโกบั๊ก และเป็น 2 ปั๊มนำร่อง ที่เกิดจากความร่วมแรงร่วมใจของคนทับสะแกด้วย

ในวันนี้หากมีโอกาสผ่านบนถนนเพชรเกษมก่อนถึงตัวอำเภอทับสะแกเล็กน้อย จะเห็นป้ายไบโอดีเซล ทับสะแก ติดไว้เป็นระยะเพื่อบอกถึงสถานที่ตั้งที่สามารถเข้าไปใช้บริการได้ ทั้ง 2 ปั๊มอยู่ห่างกันราว 1 กิโลเมตร ภายใต้การดูแลของ 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มทับสะแก และกลุ่มแสงอรุณ

ผู้ใหญ่เกษราวรรณในฐานะผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งรั้งตำแหน่งประธาน

กลุ่มเกษตรเกษรแสงอรุณอีกหนึ่งตำแหน่ง บอกว่า เมื่อได้รับการรับรองจากทางคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ แล้ว ทำให้ชาวบ้านมั่นใจว่า น้ำมันมะพร้าวจากภูมิปัญญาคนทับสะแกได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการ ซึ่งเท่ากับเป็นการเปิดทางออกสำหรับการแก้ปัญหามะพร้าวราคาตก ไปในตัว

"พวกเรานำความตั้งใจของคุณยุทธชัยมาทำให้เป็นรูปเป็นร่างซึ่งเขาต้องการให้สูตรที่คิดขึ้นมาอยู่กับพี่น้องทับสะแกเพื่อลดปัญหาที่เกิดกับชาวสวนมะพร้าว วิธีการก็คิดกันเอง ใครมาเติมเราก็ถามว่าผลเป็นอย่างไร เหมือนทำแบบสอบถาม ใครที่เป็นลูกค้าประจำเราก็จะจดเลขทะเบียนไว้ว่าเติมกี่ครั้งแล้ว แล้วก็ถามผลทุกครั้ง" ผู้ใหญ่บ้านบอกอย่างจริงจัง

กลุ่มเกษตรกรทั้ง 2 นำเงินทุนจากกลุ่มมาลงทุนเปิดกิจการ ซึ่งเกิดขึ้นจากการซื้อหุ้นของสมาชิก ด้วยเงินก้อนแรก 1 แสนบาท ก็เกิดปั๊มน้ำมัน 1 หัวจ่ายขนาดกะทัดรัด สำหรับปั๊มของกลุ่มทับสะแกเปิดตลอด 24 ชั่วโมง และปั๊มแสงอรุณเปิดถึงเที่ยงคืน เพื่อรองรับลูกค้าจากทุกสารทิศ

ผู้ใหญ่บ้านคนเดิมบอกว่า ทุกวันนี้ให้บริการน้ำมันประมาณ 10,000 ลิตรต่อวัน บางวันไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรถบรรทุก รถโดยสาร และรถยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซล หากสำหรับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกในกลุ่ม สามารถที่จะ 'เชื่อ' หรือนำเงินมาจ่ายทีหลังได้ ซึ่งถือเป็นความต้องการหลักของกลุ่มเกษตรกร ที่จะผลิตและใช้กันเองในชุมชน โดยไม่มุ่งหวังทำกำไรเป็นหลักอย่างผู้ประกอบการน้ำมันทั่วไป

แนวคิดนี้เอง ทำให้ปัจจุบันปั๊มหลายแห่งบริเวณใกล้เคียงกับ 2 ปั๊ม นำน้ำมันมะพร้าวสูตรสาธารณะนี้ไปผลิตด้วยตัวเองและขายเพิ่มเติมจาก

น้ำมันดีเซลปกติ ซึ่งราคาจะอยู่ที่ 11-12 บาท แต่ผู้ใหญ่บ้านบอกว่าสูตรที่ว่านี้ เมื่อนำไปผลิตในปริมาณมากจะมีความคลาดเคลื่อน ซึ่งทางกลุ่มทับสะแกมีการศึกษาสูตรสำหรับการผลิตปริมาณมาก

"ปั๊มส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการที่มุ่งหวังกำไร แต่พวกเราหวังที่จะลดทอนปัญหาในชุมชนมากกว่า จึงขายที่ราคา 10 บาท ไม่ว่าน้ำมันมะพร้าวซึ่งเป็นวัตถุดิบจะมีราคาสูงขึ้นก็ตาม" ผู้ใหญ่บ้านยืนยัน

เพราะความโด่งดังของปั๊มภูมิปัญญาชาวบ้าน ทำให้ถึงวันนี้มีปั๊มไบโอดีเซลจากน้ำมันมะพร้าวเปิดตัวกันไปหลายแห่ง ทั้งนอกและในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์การเกิดของปั๊มทำให้เกิดทั้งความภูมิใจและความกังวล ดีใจที่ภูมิปัญญาได้ถูกนำไปถ่ายทอดยังชุมชนอื่นๆ ในขณะที่ก็อดห่วงไม่ได้ที่บางปั๊มนำสูตรไปผสมผิดๆ โดยเฉพาะเรื่องความคลาดเคลื่อนของค่าบางอย่าง อันจะนำมาซึ่งความไม่เชื่อถือของผู้ใช้บริการ หากว่าน้ำมันนั้นทำให้เกิดความเสียหาย

สร้างโรงหีบ

ตลอดหนึ่งเดือน ปั๊มน้ำมันมะพร้าวทั้ง 2 แห่งได้ต้อนรับลูกค้าและผู้ต้องการสอบถาม เพื่อจะนำไปดำเนินกิจการต่อ ซึ่งเป็นหนึ่งในความมุ่งหวังของกลุ่ม แต่บนระยะทางของความสำเร็จที่จะเป็นรูปเป็นร่างอย่างสมบูรณ์นั้น ยังมีอีกหลายเรื่องที่กลุ่มเกษตรกรต้องการ

"โรงหีบเป็นความหวังหนึ่งที่ชาวสวนมะพร้าวต้องการมากที่สุดในเวลานี้ เพราะถ้ามีโรงหีบเท่ากับว่าสามารถลดทอนค่าใช้จ่ายไปได้มากและเท่ากับเป็นการสกัดวงจรอุบาทว์อย่างเห็นผล" ผู้ใหญ่เกษราวรรณกล่าวถึง 'โรงหีบ' หนึ่งในความหวังของชุมชน

ผู้ใหญ่บ้านคนเดิมขยายความทันทีว่าวงจรอุบาทว์คือเมื่อก่อน

เกษตรกรต้องขายมะพร้าวให้กับผู้ประกอบการโรงหีบ เพื่อนำไปทำน้ำมันมะพร้าว กระบวนการหีบเป็นกระบวนการสำคัญที่กลั่นเอาน้ำมันจากมะพร้าวออกมาได้ ซึ่งน้ำมันมะพร้าวทับสะแกใช้สูตรนี้

แต่ปัจจุบัน ชาวบ้านต้องขายมะพร้าวให้กับผู้ประกอบการเพื่อเข้าโรงหีบ และทำการซื้อกลับมาอีกครั้งเพื่อนำมาทำเป็นน้ำมันมะพร้าวที่สมบูรณ์แบบ จะไม่มีปัญหาเกิดขึ้นเลยหากราคาของน้ำมันมะพร้าวของนายทุนนั้นคงที่ แต่จาก 8 บาท เมื่อไม่กี่เดือนที่ผ่านมาถึงวันนี้ราคาอยู่ที่ 9.25 บาท ทำให้ชาวบ้านไม่แน่ใจในสถานการณ์ที่ผ่านมานัก และความหวังเรื่องโรงหีบของชุมชนจึงเกิดขึ้นทันที

ผู้ใหญ่เกษราวรรณบอกว่า หากจะสร้างโรงหีบก็ต้องใช้เงินราวๆ 5 ล้านบาท ทำให้ความหวังดูเลื่อนลอยนัก เพราะเพียงลำพังพยุงกลุ่มให้อยู่รอดก็ไม่ง่ายนัก สิ่งที่ชาวบ้านต้องการตอนนี้คือ อยากให้ภาครัฐเข้ามาช่วยสร้างโรงหีบให้ เพราะเท่ากับตัดวงจรอุบาทว์ได้ทันที ถ้ามี โรงหีบก็เอามะพร้าวจากชาวบ้านมาเข้าโรงหีบของชุมชน แล้วทำเป็นน้ำมันมะพร้าวขาย การกำหนดราคาจึงอยู่ที่ชาวบ้านเอง ไม่ต้องห่วงว่าวัตถุดิบจะขึ้นไปเท่าไหร่

ความตั้งใจของชาวบ้านนี้เป็นไปได้และไม่ยากนัก เพียงแต่รัฐจะจริงใจเพียงใด นักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์อย่าง ดร.สังศิต พิริยะ-รังสรรค์ ให้ทรรศนะว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่มากเพราะสามารถเปลี่ยนแปลงรากฐานทางสังคมได้ และคงมีคนไม่มากนักที่จะกล้าคิดและนำเสนอความคิดของตนเอง แต่จริงๆ มีคนทำอยู่และประสบความสำเร็จ

"เรื่องนี้เป็นการนำเศรษฐกิจชุมชนเชื่อมกับโครงสร้างของประเทศ รัฐต้องเข้าใจในโครงสร้างและวัฒนธรรมท้องถิ่นของพวกเขา

ในเรื่องน้ำมัน มะพร้าวนี้ อาจจะมีเรื่องที่ต้องปรับปรุงอยู่บ้าง แต่นั่นเป็นเรื่องของการทำวิจัยเพื่อการพัฒนาต่อไป โดยรัฐต้องให้ความดูแลช่วยคิดในสิ่งที่พวกเขายังขาด"

ในตอนนี้ อาจารย์สังศิตจึงเห็นว่า ควรจะมาคิดกันว่าจะทำอย่างไรให้เศรษฐกิจพอเพียงเชื่อมต่อกับโลกาภิวัตน์ เราต้องหาอะไรสร้างให้เราพึ่งตนเองได้ แล้วสร้างค่ากับสิ่งนั้นได้ด้วย อย่างที่ชาวทับสะแกทำอยู่ ก็เป็นคำตอบหนึ่งของเหตุการณ์เหล่านี้ เพราะต่อไปนี้ Product มาก่อน Marketing

นอกเหนือจากการทำวิจัยเพิ่มเติมแล้ว อาจารย์เสนอว่า ต้องทำวิจัยพลังงานทางเลือกเป็นยุทธศาสตร์ของชาติอย่างไร ที่สำคัญเศรษฐกิจ พอเพียงอาศัยขนาดของการทำงานเป็นสำคัญ ถ้าทำอะไรที่ใหญ่เกินการควบคุมจะทำให้ดูแลลำบาก

และที่สำคัญทำให้อย่างไรจะให้รัฐบาลเข้ามามีส่วนอุดหนุนได้.

จาก กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันศุกร์ 11 พฤษภาคม 2544

น้ำมันมะพร้าว : ทางรอดของพลังงานไทย

อันที่จริงแล้ว ก่อนจะมีน้ำมันมะพร้าวของทับสะแกในวันนี้ ไบโอดีเซล หรือพลังงานเชื้อเพลิงจากพืช เป็นที่รู้จักกันมานาน ตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้ง ที่ 2 ในแอฟริกาใต้ใช้เชื้อเพลิงชนิดนี้ขับเคลื่อนยานยนต์หนัก ภายหลังจากวิกฤตการณ์น้ำมันเมื่อปลายทศวรรษที่ 70 หลายหน่วยงานในภาครัฐและสถาบันการศึกษาของกลุ่มประเทศผู้ใช้น้ำมัน ได้ทำการวิจัย และพัฒนาคุณภาพ เชื้อเพลิงชนิดนี้ กระทั่งสามารถผลิตในเชิงพาณิชย์ได้ จนทำให้ไบโอดีเซล เป็นที่รู้จักไปทั่วโลกในฐานะพลังงานทดแทน

เอกสารประกอบการเสวนาเรื่อง "วิกฤตการณ์น้ำมันกับการพัฒนาน้ำมันเชื้อเพลิงทางเลือก" ของสมาคมเทคโนโลยีที่เหมาะสม บอกถึงคุณสมบัติของไบโอดีเซลว่า คุณสมบัติทางกายภาพคล้ายกับดีเซลปกติ แต่ให้การเผาไหม้ที่สะอาดกว่า ไอเสียมีคุณภาพดีกว่า เพราะออกซิเจนในไบโอดีเซลให้การสันดาปที่สมบูรณ์กว่าดีเซลปกติ จึงมีคาร์บอนมอนอกไซด์น้อยกว่า และเนื่องจากไม่มีกำมะถันในไบโอดีเซล จึงไม่มีปัญหาสารซัลเฟต นอกจากนี้ยังมีเขม่าน้อย จึงไม่ทำให้เกิดการอุดตันของระบบไอเสียได้ง่าย และช่วยยืดอายุการทำงานของเครื่องยนต์เป็นอย่างดี

จากข้อดีหลายประการในด้านความปลอดภัย ไบโอดีเซลจึงเป็นเชื้อเพลิงทางเลือกอีกชนิดหนึ่งสำหรับเครื่องยนต์ดีเซล เอกสารจากแหล่งเดิมบอกว่า ไบโอดีเซลมีคุณสมบัติที่สามารถใช้ได้ทันที ไม่ว่าจะเป็นเครื่องยนต์ระบบสันดาป หัวฉีดที่ใช้กับดีเซลมาตรฐานทั่วไป แต่เนื่องจากคุณสมบัติเป็นตัวทำลายของไบโอดีเซล อาจจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนท่อส่งเชื้อเพลิงบางส่วน

ส่วนกำลังม้าที่ได้เปรียบเทียบกับดีเซลปกติแทบจะไม่มีอะไรที่แตกต่างกันเลย

ไบโอดีเซล ยังคงมีความเสี่ยงสูง

สมโรจน์ สำราญชลารักษ์

ท่ามกลางกระแสความแตกตื่นในการค้นพบสูตรในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันปาล์มดิบและน้ำมันมะพร้าวได้เกิดขึ้นภายในประเทศอย่างกว้างขวาง โดยมีสาเหตุมาจากราคาน้ำมันดีเซลภายในประเทศได้ปรับตัวสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์นั้น ได้สร้างข้อสงสัยให้เกิดขึ้นกับผู้ใช้รถที่ว่า น้ำมันไบโอดีเซลที่คิดค้นขึ้นมาจากภูมิปัญญาชาวบ้านดังกล่าว มีความปลอดภัยเพียงพอที่จะใช้เติมรถยนต์หรือไม่เพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบจากการเติมน้ำมันไบโอดีเซลในระยะยาว

สถาบันวิจัยและเทคโนโลยีการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ได้ส่งข้อมูลการใช้น้ำมันปาล์มดิบกับน้ำมันมะพร้าวผสมในน้ำมันดีเซลอย่างไม่เป็นทางการมายังกระทรวงอุตสาหกรรม โดยผลการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวได้ระบุอย่างชัดเจนในข้อที่ว่าหากมีการผสมน้ำมันปาล์มดิบลงไปในน้ำมันดีเซลในอัตราส่วนที่เกินกว่า 10% หรือผสมน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ที่สกัดเอา wax ออกไปแล้วเกินกว่า 20% โอกาสที่เครื่องยนต์จะพังจึงมีความเสี่ยงที่สูงมาก

ทั้งนี้สูตรการคิดค้นตามภูมิปัญญาชาวบ้านที่ผลิตน้ำมันไบโอดีเซลออกมาจำหน่าย ในปัจจุบันจะมีการผสมน้ำมันปาล์มดิบหรือน้ำมันมะพร้าวในอัตราส่วนตั้งแต่ 10% จนกระทั่งถึง 40% รวมทั้งมีการผสมน้ำมันก๊าดลงไปด้วย ผลการเติมรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซลในระยะแรกยังไม่ปรากฏอาการผิดปกติ อาจจะมีการสตาร์ทยากหลังจากปล่อยให้เครื่องยนต์เย็น แต่ในระยะยาวแล้ว ยังไม่มีใครบอกได้ถึงผลกระทบกับเครื่องยนต์ที่จะเกิดขึ้นจากการใช้น้ำมันไบโอดีเซลสูตรต่างๆ ที่คิดค้นกันขึ้นมา

อย่างไรก็ตาม ทางสถาบันวิจัยและเทคโนโลยี ปตท.ได้ทำการรวบรวมข้อมูลการใช้น้ำมันไบโอดีเซลสูตรต่างๆ พบว่า หากมีการผสมน้ำมันปาล์มดิบ (Palm Oil) เกินกว่า 10% หรือผสมน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์เกินกว่า 20% ลงไปในน้ำมันดีเซลเพื่อเติมเครื่องยนต์แล้ว มีโอกาสเสี่ยงสูงที่เครื่องยนต์จะเกิดอาการดังต่อไปนี้ 1) หัวฉีดอุดตัน เนื่องจากกรดไขมันในน้ำมันปาล์มจะแตกตัวที่อุณหภูมิประมาณ 300-400^{0}C ทำให้เกิดเขม่าและถ่านแข็ง 2) แหวนลูกสูบไม่ทำงาน ตามปกติแหวนลูกสูบจะทำหน้าที่กวาดหรือชะล้างเขม่าจากห้องเผาไหม้ลงไปในอ่างน้ำมันเครื่อง หากมีเขม่าเนื่องจากกรดไขมันแตกตัวจะทำให้แหวนตายไม่เคลื่อนไหว มีผลทำให้เครื่องยนต์เสียหาย และ 3) ไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิงอุดตัน ในไส้กรองน้ำมันทำหน้าที่กรอง wax อยู่แล้ว หากมี wax เข้ามาเป็นจำนวนมากจะทำให้เชื้อเพลิงเดินทางไม่สะดวก

"การผสมน้ำมันมะพร้าวลงไปในน้ำมันดีเซลในสัดส่วนเดียวกันกับน้ำมันปาล์มข้างต้นก็มีโอกาสเสี่ยงที่เครื่องยนต์จะเกิดอาการทั้ง 3 ประการ ดังนั้นในขณะนี้ถ้าต้องการให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุดในการใช้น้ำมันไบโอดีเซล สถาบันวิจัยและเทคโนโลยี ปตท. จึงมีข้อแนะนำเบื้องต้น

ไม่ควรผสมเกินกว่า 10% ส่วนการผสมเกินกว่าสัดส่วนนี้ทางสถาบันจะใช้เวลาทำการวิจัยประมาณ 6 เดือน จึงจะทราบผล"

ทางด้านการส่งเสริมการเกษตรเปิดเผยว่า หากมีการใช้น้ำมันไบโอดีเซลที่ใช้น้ำมันมะพร้าวผสมมากขึ้นในอนาคต จะส่งผลกระทบต่อปริมาณความต้องการใช้น้ำมันมะพร้าวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ปัญหาที่จะเกิดตามมาก็คือการขาดแคลนน้ำมันมะพร้าว มีผลทำให้เกษตรกรหลายรายแสดงความสนใจที่จะขยายพื้นที่การปลูกมะพร้าวเพิ่มขึ้น

"กรมส่งเสริมการเกษตรได้ประเมินต้นทุนการปลูกมะพร้าวออกมาแล้วว่าจะไม่คุ้มกับการลงทุน เนื่องจากในปี 2546 ประเทศไทย ต้องเปิดตลาดสินค้าเกษตรตามพันธกรณีเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ด้วย การลดภาษีนำเข้ามะพร้าวลงจากร้อยละ 40 ลงเหลือร้อยละ 0-5 ดังนั้น การขยายพื้นที่ปลูกมะพร้าวอาจจะประสบปัญหานำเข้าจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำมันมะพร้าวราคาถูก จากประเทศมาเลเซีย-อินโดนีเซีย"

ส่วนนายทวี ศรีสุคนธ์ นายกสมาคมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม กล่าวว่า สมาคมต้องการให้รัฐบาลเร่งรัดดำเนินการตั้งโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มของสหกรณ์นิคมอ่าวลึก จังหวัดกระบี่ให้เร็วขึ้น เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์เกิดความเข้มแข็งในการผลิตและจำหน่ายน้ำมันปาล์มดิบ โดยการตั้งโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดังกล่าว นับว่าสอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลของรัฐบาล.

จาก *ประชาชาติธุรกิจ 28-30 พฤษภาคม 2544*

Top Ten

ธุรกิจดาวรุ่ง

10. **บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป** เมื่อประมาณ 20 ปีก่อน บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปมีมูลค่าในตลาดเพียง 100 ล้านเท่านั้น แต่ปัจจุบันมีมูลค่าถึง 6,000 ล้านบาท และจะพุ่งขึ้นถึง 10,000 ล้านบาทได้โดยไม่ยาก ขณะที่มีผู้ผลิตรายใหญ่เพียง 4 บริษัทเท่านั้น

9. **ไดเรคเซลล์** ปัจจุบันธุรกิจขายตรงในไทย มีมูลค่า 20,000 ล้านบาท และมีอัตราการเติบโต ร้อยละ 10-20

8. **แฟรนไชส์** แบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ อาทิ อาหาร โรงแรม คอนวีเนี่ยนสโตร์ การดูแลรักษารถยนต์ แต่กลุ่มอาหารมีมูลค่ากว่า 15,000 ล้านบาท และมีช่องทางดีที่สุด

7. **ธุรกิจวิวาห์** เริ่มเข้ามาแพร่หลายเมื่อ 5-6 ปีที่แล้ว ปริมาณเงินหมุนเวียน 3-4 หมื่นล้านบาท ซึ่งคู่บ่าวสาวสามารถกำหนดรูปแบบและวงเงินได้ตามต้องการ

6. **ธุรกิจเสริมความรู้** ปัจจุบันมีตลาดรองรับอย่างกว้างขวาง มีมูลค่าถึง 50,000 ล้านบาท สามารถขยายสาขาได้อย่างรวดเร็ว

5. **เครื่องกีฬา** ความตื่นตัวของคนไทยในเรื่องกีฬามีมากขึ้นตามกระแสของการออกกำลังกาย และการถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆ ทางโทรทัศน์

4. **เครื่องมือสื่อสาร** การสื่อสารโทรคมนาคมได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในชีวิตประจำวัน ในปี 2538 มีผู้ใช้โทรศัพท์มือถือเพียง 170,352 เครื่อง แต่ปัจจุบันสูงกว่า 2 ล้านคน

3. **เครื่องดื่ม** น้ำดื่มบรรจุขวด นมและผลิตภัณฑ์นม น้ำอัดลม เบียร์ และเครื่องดื่มประเภทบำรุงกำลัง มีอัตราการเติบโตที่สูงและมีอนาคตที่ยาวไกล หากแต่ธุรกิจประเภทนี้มีเจ้าตลาดที่เข้มแข็ง

2. **เครื่องใช้สำนักงาน** มีมูลค่าการตลาดที่สูงเกือบแสนล้านบาท ขณะที่ความต้องการเครื่องใช้ในสำนักงานยังเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

1. **ธุรกิจค้าปลีก** เป็นธุรกิจที่กำลังเจริญเติบโต และมีแนวโน้มที่จะไปได้สวยแม้ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน และได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากเดิม ไปเป็นรูปของห้างสรรพสินค้า คอนวีเนียนสโตร์ ดิสเคาน์สโตร์ สเปเชียลสโตร์ ซึ่งส่วนหนึ่งจะเป็นการลงทุนของต่างประเทศ

กรรมวิธีในการสร้าง 'หัวโขน'

หน้าครูพระพิราพ

หน้าครูพระภรตมุนี

กรรมวิธีในการสร้าง 'หัวโขน'

ศิริพงศ์ ครุพันธ์

หัวโขน คือ เครื่องประดับสวมหัว สำหรับการแสดงโขนซึ่งแบ่งสี และลักษณะของหัวโขนไปตามพงศ์ ในเรื่องรามเกียรติ์ ก่อนที่หัวโขนจะสำเร็จบริบูรณ์ต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอนด้วยกัน แต่ในที่นี้ ผู้เขียนจะเขียนเฉพาะกรรมวิธีการสร้างหัวโขนพ่อครูฤาษี และท่านครู (พระพิราพ) เท่านั้น ซึ่งการสร้างหัวครู หรือหน้าครูทั้งสองนี้ มีกรรมวิธีแตกต่างไปจากการสร้างหัวโขนทั่วไป คือ ต้องมีการตั้งเครื่องพลีกรรมในขั้นตอนต่างๆ ของการสร้าง พร้อมวัสดุที่ใช้จะประณีตกว่าหัวโขนทั่วไป ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ขั้นตอนด้วยกัน

1. การขึ้นรูป หรือปั้นหุ่น ผู้สร้างต้องจัดเตรียมดินเหนียวที่สะอาด ปราศจากซากสัตว์ และแมลงต่างๆ ให้พร้อม เมื่อถึงวันเวลาที่

กำหนด ผู้สร้างต้องจัดเตรียมเครื่องสังเวยมัจฉะมังสาหาร และเครื่องผลาหารให้ ครบถ้วน พร้อมกันนั้นผู้สร้างต้องนุ่งขาวห่มขาว สมาทานศีล 5 ให้บริสุทธิ์ แล้วจุดธูปเทียนประกาศสังเวยบอกกล่าวเทพเจ้าครูอาจารย์ ขออนุญาตสร้างหัวโขน (หน้าครู) ที่ตนกำหนดไว้ว่าจะสร้างหน้าใดเสร็จแล้วถึงขั้นตอนการพลีดินที่เตรียมไว้มานวดขึ้นรูปตามต้องการ แล้วนำกระดาษสา มาปิดหุ่นดินนั้น เพื่อสำรอกหุ่นเปลี่ยนมาเป็นหุ่นปลาสเตอร์อีกทีหนึ่ง

2. เมื่อได้หุ่นปลาสเตอร์ที่ต้องการแล้ว นำกระดาษสามาปิดที่หุ่นปูนโดยใช้กาวเหลว เป็นตัวประสาน ปิดให้หนาพอสมควร ปิดไปรีดกระดาษไล่น้ำ และกาวไป ให้เข้ารูปตามลักษณะ ส่วนโค้ง ส่วนเว้าของหุ่นต้นแบบ จนหนาพอกับความต้องการ นำหุ่นนั้นผึ่งให้แห้ง โดยใช้แสงแดดและลม ให้แห้งตามธรรมชาติ ห้ามนำหุ่นโขน (หน้าครู) ย่างไฟเหมือนหัวโขนอื่นๆ โดยเด็ดขาด เพราะจะนำความเดือดร้อนมาสู่ผู้สร้าง

3. การผ่าหุ่น เมื่อกระดาษที่ปิดแห้งได้ที่ ผู้สร้างจะต้องจัดเครื่องสังเวยมัจฉะมังสาหาร และผลาหารอีกเป็นครั้งที่สอง แล้วจุดธูปเทียนสังเวยบอกกล่าวขออนุญาตผ่าหุ่น โดยการใช้มีดบางคม ผ่าด้านหลังหุ่นส่วนบนจนถึงท้ายทอย แกะออกจากหุ่นปูน นำมาเย็บแล้วปิดด้วยกระดาษสา ตัดแต่งให้เรียบร้อย

4. การปั้น เมื่อได้หุ่นกระดาษหัวโขนเรียบร้อยตามความต้องการแล้วนำผงจันทน์หอม นวดกับกาว ปั้นแต่งเน้นส่วนต่างๆ เช่น จมูก ปาก แก้ม คิ้ว คาง และตา ให้คมชัด ผึ่งให้แห้ง ลงดินสอพองขัดเรียบ เตรียมพร้อมที่จะติดลวดลายต่อไป

5. การตีขึ้รักประกอบลวดลาย งานในขั้นตอนนี้ ผู้สร้างต้องนำสมุกรัก ที่เคี่ยวไว้เรียบร้อยแล้วมาตีกระจังคะแหนะรัก ลงบนพิมพ์หิน

แล้วนำไปติดตามตำแหน่งต่างๆ ที่กำหนด วาดลวดลายไว้ตามลักษณะของหัวโขนนั้นๆ งานนี้ต้องใช้ความละเอียดและเวลามากพอสมควร

6. การทำเครื่องประกอบ เช่น จอนหู กรวยหู ประจำทิศ ลายประกอบยอดโดยผู้สร้างวาดแบบลวดลายตามความต้องการลงบนกระดาษแล้วนำไปทากาว ปิดลงบนหนังวัว ตอกลายออกจากแผ่นหนัง นำลวดมาเย็บประกอบทำแกนเพื่อความคงทน และสะดวกในการตัดให้เข้ารูปทรง แล้วติดลวดลายลงบนแผ่นหนังนั้นๆ เสร็จแล้ว นำเข้าประกอบกับหัวโขน

7. ลงรักปิดทอง โดยทำพื้นหัวโขนให้เรียบ แล้วลงรักน้ำเกลี้ยงพอ หมาดนำทองใบปิดลงตามตำแหน่งต่างๆ ที่ต้องปิดทอง เว้นส่วนที่ลงสีพื้นหนาไว้

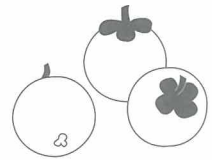
8. การเขียนลวดลายประดับกระจก ติดพลอยสีที่ใช้ในการเขียนหัวโขนใช้เฉพาะสีฝุ่น เพราะเป็นสีที่ละเอียด และให้ความเป็นธรรมชาติของสีที่ดี การเขียนสีนั้นจะเขียนเฉพาะลวดลายบนใบหน้า คิ้ว คาง หนวด เครา จมูก ปาก และไพลปาก เท่านั้น โดยกำหนดเว้นช่องที่เป็นเบ้าตาไว้ ทำเป็นสีพื้นลงขาว ลงดินสอร่างรูปตาไว้เป็นเสร็จสมบูรณ์ในขั้นตอนนี้

9. การเขียนตา เบิกพระเนตร ขั้นตอนนี้ ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการสร้างหัวโขน ผู้สร้างจะต้องจัดเครื่องสังเวย มัจฉะมังสาหาร และผลาหารอีกครั้งเป็นคำรบที่ 3 (ถ้าเป็นการสร้างหน้าครู [พระพิราพ] ต้องจัดเครื่องดิบเพิ่มขึ้นอีกชุดหนึ่งด้วย) ผู้สร้างนุ่งขาวห่มขาว สมาทานศีล 5 ให้บริสุทธิ์ แล้วประกาศบวงสรวงสังเวยขอทำการเบิกพระเนตรโดยการลงสีเขียนดวงตา และแวววตา พร้อมทั้งเชิญวิญญาณพ่อครูลงสถิตย์ ที่หัวโขน ขนานนามตั้งชื่อหัวโขนนั้นๆ เช่น พระภรตมุนี พระนารทฤาษี พระปรครธรรพ พระพิราพ ฯลฯ ตามแต่ที่จะกำหนดว่า

สร้างหัวใด เสร็จในขั้นตอนนี้ ถือว่าเป็นการสร้างหัวโขนที่สมบูรณ์

ขั้นตอนและพิธีกรรมนี้ใช้เฉพาะของผู้เขียนแต่ผู้เดียวเท่านั้น ช่างที่ทำหัวโขนท่านอื่นก็มีกรรมวิธีการแตกต่างกันออกไป ความรู้ในการสร้าง หัวโขนนี้ ผู้เขียนได้รับความเมตตาในด้าน กิจพิธีพลีกรรมจากพ่อครูอาคม สายาคม และกรรมวิธีการสร้างจากคุณพี่ตาบทิพย์ แก้วดวงใหญ่ นับเป็นพระคุณอันสูงสุดของผู้เขียนในการเรียนวิชาแขนงนี้.

'มังคุด' พืชเศรษฐกิจเพื่อส่งออก

ศิริพงศ์ ครุพันธ์

มังคุด เป็นไม้ผลที่ตลาดมีความต้องการสูงมากทั้งภายในและต่างประเทศ ราคาผลผลิตมังคุดคุณภาพดีที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มสูงขึ้น เกษตรกรจึงขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มมากขึ้นทั้งนี้ มังคุดเป็นไม้ผลอีกชนิดหนึ่ง ที่ถูกกำหนดให้เป็นพืชเศรษฐกิจ ที่จะต้องเร่งรัดเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อการส่งออก

มังคุดเป็นไม้ผลยืนต้นขนาดใหญ่ ที่ชอบอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิที่เหมาะสมอยู่ในช่วง 25-30 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์สูงประมาณ 75-85% ดินควรมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5-5.6 และที่สำคัญควรเลือกพื้นที่ปลูกที่มีน้ำเพียงพอตลอดช่วงฤดูแล้ง มังคุดมีระบบ

รากหาอาหารค่อนข้างลึก 90-120 ซม. จากผิวดิน ดังนั้น จึงต้องการสภาพแล้งก่อนออกดอกค่อนข้างนาน โดยต้นมังคุดที่สมบูรณ์ ใบยอดมีอายุประมาณ 9-12 สัปดาห์ เมื่อผ่านช่วงแล้งติดต่อกัน 21-30 วัน และมีการกระตุ้นน้ำถูกวิธีก็จะออกดอก

มังคุดจะให้ผลผลิตในปีที่ 7 หลังปลูก แต่ผลผลิตต่อต้นในระยะแรกจะต่ำ ช่วงให้ผลผลิตดีประมาณ 13 ปีขึ้นไป โดยเฉลี่ย 60 กก.ต่อต้น (น้ำหนักผลเฉลี่ย 80 กรัม) ฤดูเก็บเกี่ยวในภาคตะวันออกอยู่ช่วงเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ภาคใต้ กรกฎาคม-กันยายน ปลูกกันมากที่ จันทบุรี ชุมพร นครศรีธรรมราช ตราด ระนอง ระยอง และนราธิวาส มีพื้นที่ปลูกประมาณ 3 แสนไร่ ซึ่งต้นทุนการผลิตประมาณ 14,471 บาทต่อไร่ต่อปี หรือ 15.79 บาทต่อกิโลกรัม

วิธีการปลูกทำได้ทั้งการขุดหลุมปลูกซึ่งเหมาะกับพื้นที่ที่ยังไม่มีการวางระบบน้ำไว้ก่อนปลูกวิธีนี้ดินในหลุมจะช่วยเก็บความชื้นได้ดีขึ้น ส่วนการปลูกโดยไม่ต้องขุดหลุมเหมาะกับพื้นที่ที่ฝนตกชุก วิธีนี้การระบายน้ำดี น้ำไม่ขังโคนต้น แต่ต้องมีการวางระบบน้ำไว้ก่อนปลูก ซึ่งต้นมังคุดจะเจริญเติบโตเร็วกว่าการขุดหลุม ทั้งนี้ จุดที่เน้นในการปลูกก็คือควรใช้ต้นกล้าที่มีระบบรากดี ไม่ขดงอในถุง แต่ถ้าจะใช้ต้นกล้าขนาดใหญ่ก็ให้ติดดินและรากที่ขดหรือพันตรงกับหลุมออก ระยะปลูกคือ 8-9 x 8-9 เมตร สำหรับสวนที่จะใช้เครื่องจักรกลแทนแรงงาน ควรเว้นระยะระหว่างแถวให้ห่างพอที่เครื่องจักรกลจะเข้าไปทำงาน แต่ให้ระยะระหว่างต้นชิดขึ้น

ต้นมังคุดที่มีอายุให้ผลผลิตแล้วควรจะต้องดูแลเป็นอย่างดี เมื่อผ่านสภาพแล้ง 21-30 วัน จะแสดงอาการใบตก ปลายใบบิด ก้านใบและกิ่งที่ปลายยอดเริ่มแสดงอาการเหี่ยว ให้กระตุ้นการออกดอกด้วย

การให้น้ำอย่างเต็มที่ในปริมาณมาก จากนั้นให้หยุดดูอาการ 7-10 วัน เมื่อพบว่าก้านใบและกิ่งที่ปลายยอดเริ่มเร่งขึ้น ก็ให้น้ำเป็นครั้งที่ 2 ในประมาณครึ่งหนึ่งของครั้งแรก

หลังจากนั้น 10-14 วัน ตาดอกจะผลิออกมาให้เห็น ควรมีการจัดการน้ำเพื่อควบคุมปริมาณดอกให้มีเพียงร้อยละ 35-50 ของยอดทั้งหมด เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยหลังจากมังคุดออกดอกแล้ว 10-15% ของตายอดทั้งหมดควรให้น้ำในปริมาณมากๆ ทุกวัน จนพบว่าใน ยอดที่ยังไม่ออกดอกเริ่มมียอดอ่อนแทนตาดอกจึงค่อยให้น้ำตามปกติ และจะต้องให้น้ำในปริมาณนี้อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องทุกวันเพื่อให้ผล มังคุดมีพัฒนาการที่ดี

การเตรียมสภาพต้นให้พร้อมต่อการออกดอกในฤดูกาลถัดไปคือการจัดให้มีการแตกใบอ่อนในเวลาที่เหมาะสม และพัฒนาเป็นใบแก่ได้พอดีกับช่วงที่มีสภาพแวดล้อมเหมาะสม ปกติต้นมังคุดที่ตัดแต่งกิ่งและใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำจะแตกใบอ่อนตามเวลาที่เหมาะสม แต่ต้นที่ให้ผลมากและขาดการบำรุงต้นที่ดีในฤดูกาลที่ผ่านมา แม้จะจัดการต่างๆ แล้วก็มักจะไม่ค่อยแตกใบอ่อนหรือแตกใบอ่อนช้า จึงควรกระตุ้นการแตกใบอ่อนโดยฉีดพ่นปุ๋ยยูเรียอัตรา 100-200 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

แต่ถ้าพ่นยูเรียไปแล้วมังคุดยังไม่ยอมแตกใบอ่อนอีก ให้ใช้ไทโอยูเรีย 20-40 กรัม ผสมน้ำตาลเด็กซ์โตรส 600 กรัม ในน้ำ 20 ลิตร (ไทโอยูเรียมีความเป็นพิษต่อพืชสูง จะทำให้ใบแก่ร่วงได้จึงต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง) เมื่อมังคุดแตกใบอ่อนแล้วให้ดูแลรักษาใบอ่อนที่แตกออกมาให้สมบูรณ์ โดยการหมั่นตรวจสอบและป้องกันการระบาดของหนอนกัดกินใบและโรคใบจุดอย่างใกล้ชิด

การจัดการเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตที่มีคุณภาพ (มังคุดคุณภาพ

หมายถึง ผลมังคุดที่มีผิวลายได้ไม่เกิน 5% ของผิวผล และมีน้ำหนักไม่น้อยกว่า 80 กรัม ปราศจากอาการเนื้อแก้ว ยางไหลภายในผล และจะต้องเป็นผลที่เก็บเกี่ยวถูกวิธี) ควบคุมปริมาณดอกทุกดอกที่จะเจริญเป็นผลได้โดยไม่ต้องผสมเกสร ถ้าปล่อยให้ออกดอกมากเกินไปผลจะเล็ก ราคาไม่ดี และยังมีผลต่อความสมบูรณ์ของต้นในปีถัดไป

นอกจากการจัดการน้ำตามที่กล่าวมาแล้ว ในกรณีที่พบว่ามังคุดออกดอกมากเกินไปแล้ว ให้หว่านปุ๋ยทางดินสูตร 16-16-16 หรือ 15-15-15 ปริมาณ 2 เท่าของปกติ ควบคู่กับการให้น้ำจะทำให้ผลที่มีอายุ 2-3 สัปดาห์ร่วงได้บางส่วน ตรวจสอบและป้องกันกำจัดศัตรูเพลี้ยไฟ ไรแดง อย่างใกล้ชิด ในช่วงดอกไม้บานและติดผลขนาดเล็ก

ส่วนการเก็บเกี่ยวในระยะที่เหมาะสมคือ เมื่อผลเริ่มเป็นระยะสายเลือด คือผลมีสีเหลืองอ่อนปนเขียว มีจุดประสีชมพูกระจายทั่วผล เน้นให้เก็บเกี่ยวด้วยตะกร้อผ้าเพื่อป้องกันผลกระแทกและป้องกันการขีดข่วนที่ผิว

การกำจัดศัตรูพืช สุมหญ้าใต้โคนต้นมังคุดเพื่อให้หนอนกินใบมาหลบซ่อนตอนกลางวันแล้วเผาทำลาย ถ้าพบว่ามีมากให้ฉีดพ่นด้วยคาร์บาริล เก็บใบอ่อนที่มีหนอนชอนใบไปเผา ส่วนโรคใบจุดในระยะที่แตกใบอ่อนให้ฉีดพ่นด้วยสารเคมีแมนโคเซบ คาร์เบนดาวิม หรือเบนโนมิล หากเพลี้ยไฟระบาดให้ฉีดพ่นด้วยสารเคมีโบซัลแฟนหรือฟิโปรนิลหรือมิลาโคลพริดให้ทั่วทั้งภายในและภายนอกทรงพุ่ม ส่วนไรแดงให้พ่นด้วยกำมะถันหรือสารเคมีโอไมท์ผง

สำหรับปัญหาของการปลูกมังคุดนอกจากจะมีศัตรูพืชระบาดแล้ว ยังมีเรื่องสภาพภูมิอากาศแปรปรวน การจัดการผลิตที่ไม่เหมาะสมจึงมีปัญหาการออกดอกน้อยหรือไม่ออกดอกในบางปี หรือออกดอกช้า ผลแก่

ในช่วงฝนตกชุกมีปัญหาเนื้อแก้วยางไหล ปัจจัยการผลิตมีราคาแพงและมีปัญหาด้านแรงงานที่ต้องใช้มาก โดยเฉพาะแรงงานเก็บเกี่ยว การขาดแคลนน้ำในแหล่งปลูกบางพื้นที่ บางปี โดยเฉพาะช่วงที่มังคุดกำลังติดผล การขยายพื้นที่ปลูกที่ใช้เงินลงทุนมาก เนื่องจากเป็นไม้ที่ให้ผลผลิตช้า และการส่งออกยังไม่ขยายตัวเท่าที่ควร โดยเฉพาะเงื่อนไขการกักกันพืชของบางประเทศ.

จาก น.ส.พ.ไทยโพสต์ ประจำวันที่ 25 พฤษภาคม 2544

สัจธรรมจากงานศพ

ค่ำนั้นฉันข้ามมางานศพ
ฉันพบบางตาน้ำตาไหล
ฉันพบบางตาหวนอาลัย
ลมไหวเร็วรี่เทียนหรี่ลด

ควันธูปอ่อนเอื่อยลอยเฉื่อยช้า
ลมพาหมุนหายกระจายหมด
ร่างนั้นเคยสู้อยู่รันทด
ยอมอดลูกอิ่มทนยิ้มรับ

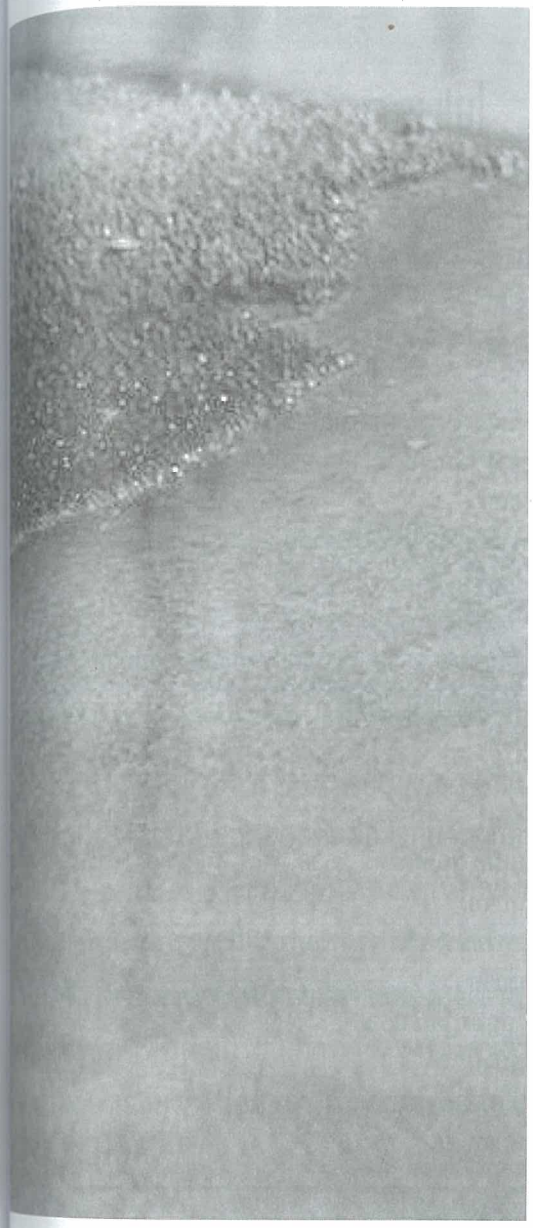
เทียนนั่นสั้นเข้าชีพเราสั้น
ทั้งวันทั้งคืนตื่นและหลับ
ละลายไส้อยู่ดูแวบวับ
พอดับภาพถ้วนล้วนมืดดำ

ต่างก้าวกันไปในโลกทุกข์
หลงสุขสดใสกลอกใจฉ่ำ
งามสว่างข้างหน้ามาหลอกย้ำ
ก้าวย่ำยาวสั้นไม่ทันรู้

สะอื้นยืนร่ำค่ำคืนหนาว
ดอกดาวสว่างแย้มแต้มเต็มอยู่
พระสวดคล้ายสอนให้ย้อนดู
ล้วนสู่ว่ายวนผลกรรมนาน

จบงานลงเรือเพื่อข้ามกลับ
น้ำวับดอกดาวพราวผสาน
เพ่งอีกทีปลาวนอยู่ลนลาน
โดดผ่านแรงมากเหมือนอยากพ้น

โกศล กลมกล่อม
จาก "บ้านฯ" (2543)

ไปไหม ?

กลับบ้านเกิดดีไหม..ไปเยี่ยมแม่
กลับไปดูความแก่ของแม่ไหม
ว่านานเนิ่นเหินห่างอยู่อย่างไร
หง่อมเหงาเพียงใดกับวัยชรา

กลับไปกราบแม่ไหมไปด้วยกัน
กราบแม่เธอ, แม่ฉัน แล้วซบหน้า
เกลือกกลางอกเหี่ยวยาน อกมารดา
แล้วปลดปล่อยน้ำตาสักนาที

ไปเยี่ยมแม่ดีไหม..ไปดูรัก
กลับไปดูให้ประจักษ์เป็นสักขี
ไปดูรักแท้แท้ซึ่งแม่มี
ดูแววตาอารีอันจีรัง

เคยแอบฉกเศษเหรียญในเชี่ยนหมาก
ซื้อโน่นนี่ยามอยากเคยฝากหวัง
เคยแม่เฆี่ยนหลายหนแทบก้นพัง
ก่อนนิ่งฟังเทศนาน้ำตาพรู

ไปไหม..ไปอบอุ่น ไปหนุนตัก
ฟังคำรักแม่พร่ำให้ฉ่ำหู
ไปสบตาให้เห็นแววเอ็นดู
เถอะ กลับไปรับรู้ตาคู่นั้น

ไปนั่งมือเท้าคางอยู่กลางชาน
อ้าปากหวอฟังนิทานตำนานสวรรค์
ฟังเรื่องยาย เรื่องตา..เรื่องสารพัน
เรื่องกระต่ายบนดวงจันทร์แม่สรรมา

ไปไหม...ไปด้วยกันสักวันไหม
ไปให้แม่ดีใจลูกไปหา
แม่ยังรักยังห่วงดังดวงตา
ขอค่ารถแม่ตอนลา...ยังน่ารัก.

สุขุมพจน์ คำสุขุม
จาก "สายรุ้งแห่งความรัก" (2544)

Top Ten

ไฟนรก

มหันตภัยที่ร้ายแรงประการหนึ่งได้แก่อัคคีภัย และสาเหตุส่วนใหญ่จำแนกได้ดังนี้

1. ความประมาทและอุบัติเหตุ ร้อยละ 69
2. เครื่องมือและอุปกรณ์ไฟฟ้าชำรุด ร้อยละ 10
3. ลอบวางเพลิง ร้อยละ 8
4. ไฟฟ้าลัดวงจร ร้อยละ 3
3. อื่นๆ ร้อยละ 10

สำหรับอันดับเหตุเพลิงไหม้ที่รุนแรงในประเทศไทย มีดังนี้

10. **บริษัทไทยทัฟเฟต้า (ระยอง)** เมื่อ 19 มีนาคม 2539
    ความเสียหาย 160 ล้านบาท
9. **บริษัทตรีออรถบูรณ์ (นครปฐม)** เมื่อ 28 ธันวาคม 2539
    ความเสียหาย 186 ล้านบาท
8. **ห้างคาเซ่ย์** เมื่อ 18 เมษายน 2536 ความเสียหาย 226 ล้านบาท
7. **สยามเซ็นเตอร์** เมื่อ 4 พฤษภาคม 2538 ความเสียหาย 265 ล้านบาท
6. **ห้างแฟรี่ พลาซ่า** เมื่อ 17 กรกฎาคม 2538
    ความเสียหาย 289 ล้านบาท
5. **บริษัทเดเคอร์อินดัสทรี่** เมื่อ 10 พฤษภาคม 2536
    ความเสียหาย 963 ล้านบาท
4. **เดอะมอลล์ งามวงศ์วาน** เมื่อ 20 ตุลาคม 2538
    ความเสียหาย 1,020 ล้านบาท
3. **โรงแรมรอยัล จอมเทียน (พัทยา)** เมื่อ 11 กรกฎาคม 2540
    ความเสียหาย 1,000 ล้านบาท
2. **เซ็นทรัล ชิดลม** เมื่อ 22 พฤษภาคม 2538
    ความเสียหาย 1,232 ล้านบาท
1. **เพรสซิเดนท์ ทาวเวอร์** เมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2540
    ความเสียหาย 1,500 ล้านบาท

10 คำถาม เรื่อง ไข้เลือดออก

1 เชื้อไข้เลือดออกติดต่อจากยุงมากัดคนเท่านั้นหรือ?

ใช่... เชื้อไวรัสต้องผ่านการเจริญเติบโตเพิ่มจำนวนในตัวยุงลายก่อน เมื่อยุงลายดูดเลือดผู้ป่วยในระยะที่มีเชื้อไวรัสเดงกี่ เชื้อไวรัสจะผ่านเข้าไปสู่กระเพาะของยุงเข้าไปเจริญเติบโตและเพิ่มจำนวนอยู่ที่เซลล์ที่บุกระเพาะอาหาร หลังจากนั้นเชื้อไวรัสจะมาอยู่ที่ต่อมน้ำลายของยุง เมื่อยุงนั้นไปกัดบุคคลอื่นก็จะถ่ายทอดเชื้อไวรัสออกมากับน้ำลาย

2 เชื้อไข้เลือดออกมาจากไหน ก่อนมาถึงคน

เชื่อกันว่ายุงลายมีถิ่นกำเนิดในแอฟริกา ดังนั้น ในอดีตอันไกลโพ้น เชื้อน่าจะอยู่ในสัตว์ป่าก่อน (แมลงต่างๆ รวมทั้งยุง ตลอดจนสัตว์ป่ากำเนิด ขึ้นในโลกและมีวิวัฒนาการมาก่อนมนุษย์) การติดเชื้อในสัตว์ป่าได้ผ่านกระบวนการวิวัฒนาการที่ยาวนาน กว่ามนุษย์คนแรกจะได้รับเชื้อนั้นมา มีหลักฐานที่แสดงว่าในป่าของเอเชียและแอฟริกาตะวันตกนั้น เชื้อไวรัสเดงกี่เกี่ยวพันอยู่ในระหว่าง ยุง-ลิง-ยุง ทั้งเชื้อไวรัสและยุงก็มีการปรับตัวให้เข้ากับ host (คน) เช่น จะเห็นได้ว่ายุงลายออกหากินกลางวัน เป็นการลดการแข่งขันระหว่างสกุลของยุง (ยุงสกุลอื่นๆ มักออกหากินกลางคืน) เชื้อไวรัสก็ปรับตัวจนไม่เป็นอันตรายต่อยุงที่เป็นพาหะ (ยุงไม่ป่วยเป็นไข้เลือดออก) ในระยะที่ผู้ป่วยมีเชื้อไวรัสอยู่ในกระแสเลือด เชื้อจะไม่ทำให้ผู้ป่วยตาย เพราะถ้าผู้ป่วยตายเชื้อก็ตายด้วย เป็นต้น

3 อะไรเป็นสาเหตุทำให้ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกมาก

หลายๆ ปัจจัยได้รับการพิจารณาว่าน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานการณ์โรคไข้เลือดออกที่ผิดปกติไป เช่น ภาวะภูมิคุ้มกันในกลุ่มประชากรลดลง เชื้อไวรัสมีความรุนแรงในการก่อโรคมากขึ้น ยุงพาหะเพิ่มจำนวนมากขึ้น ซึ่งสาเหตุหนึ่งอาจเนื่องมาจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปเพราะปรากฏการณ์ El Nino

ปรากฏการณ์ El Nino ก่อให้เกิดภาวะแห้งแล้งและอุณหภูมิสูงขึ้นในหลายๆ ประเทศ ภาวะแห้งแล้งมีผลกระทบต่อจำนวนแหล่งเพาะพันธุ์ ของยุงลาย เนื่องจากยุงลายเพาะพันธุ์อยู่ในภาชนะขังน้ำต่างๆ ซึ่งภาชนะเหล่านั้นอยู่ภายในบ้านเรือนเป็นส่วนใหญ่ ในภาวะแล้งนี้

ประชาชนยิ่งจะทำการกักตุนน้ำไว้ใช้และบริโภคมากขึ้น (ทำให้ดูเหมือนว่า จำนวนแหล่งเพาะพันธุ์ของยุงลายจะยิ่งเพิ่มมากขึ้น) ลูกน้ำยุงลายสามารถเจริญเติบโตจนครบวงจรชีวิตได้ แม้ว่าในภาชนะนั้นจะมีน้ำขังอยู่สูงเพียง 1/4 นิ้ว

อุณหภูมิที่สูงขึ้นก็มีผลกระทบต่อยุงลาย โดยทำให้ยุงลายเจริญเติบโตจนครบวงจรชีวิตได้เร็วขึ้น ยุงลายออกหากินถี่ขึ้น และไวรัสก็แบ่งตัวเพิ่มจำนวนในตัวยุงได้เร็วขึ้น หรืออีกนัยหนึ่งคือระยะฟักตัวของไวรัสในตัวยุงลายสั้นลง หมู่บ้านที่อยู่บนภูเขาก็เริ่มมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก

แต่ก่อนนี้มักพบยุงลาย Aedes aegypti ได้ที่ระดับความสูงไม่เกิน 1,000 เมตร ปัจจุบันมีรายงานจากหลายประเทศว่าสามารถพบยุงลายได้ที่ระดับความสูงมากขึ้น เช่นที่คอสตาริกาพบยุงลายได้ที่ระดับ 1,350 เมตร โคลัมเบียและอินเดียพบได้ที่ 2,200 เมตร ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากอุณหภูมิบนภูเขาสูงขึ้นทำให้ยุงลายสามารถเพาะพันธุ์ได้ สิ่งเหล่านี้รวมทั้งความรุนแรงของสายพันธุ์ของเดงกีไวรัส type 3 ภาวะภูมิคุ้มกันในกลุ่มประชากร (herd immunity) ที่ลดน้อยลง และการอพยพข้ามถิ่น (เช่น ผู้ที่ว่างงานเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิมของตน หรือไปหางานใหม่ ต่างถิ่นที่อยู่เดิม) ทำให้มีโอกาสไปสัมผัสกับเชื้อสายพันธุ์ที่ตนเองขาดภูมิคุ้มกัน

4 การติดต่อ แพร่กระจายของโรคเกิดขึ้นได้อย่างไร การสังเกตอาการดูได้อย่างไร

ยุงลายไปกัดดูดเลือดผู้ป่วยในระยะที่ผู้ป่วยมีไข้สูง ยุงลายจะมีเชื้อไวรัสอยู่ในตัวตลอดชีวิตของยุง เนื่องจากยุงลายชอบกัดดูดเลือด

หลายครั้ง จึงจะอิ่ม บางครั้งดูดเลือดจากคนหลายคน ทำให้แพร่กระจายเชื้อไวรัสไปได้มาก

ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกมีไข้สูงเฉียบพลันนาน 2-7 วัน หน้าแดง ส่วนใหญ่ผู้ป่วยจะไม่มีอาการน้ำมูกไหลหรืออาการไอ ซึ่งช่วยในการแยกโรคหวัดและโรคระบบทางเดินหายใจได้ การติดตามฤดูการเปลี่ยนแปลงของเกล็ดเลือดและการรั่วของพลาสมาจะช่วยในการวินิจฉัยแยกโรคไข้เลือดออกจากโรคไข้เดงกี่และโรคอื่นๆ

5 อาการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ ที่เกิดขึ้นตามมาเป็นอย่างไร ในเด็กและผู้ใหญ่จะมีความรุนแรงของอาการต่างกันหรือไม่อย่างไร

ในระยะที่มีไข้ ผู้ป่วยอาจมีอาการทางระบบเดินอาหารร่วมด้วย เช่น เบื่ออาหาร อาเจียน ปวดท้อง ในระยะที่มีอาการตับไต จะกดเจ็บบริเวณชายโครงขวา อาการเลือดออกที่พบบ่อยคือที่ผิวหนัง เป็นจุดเลือดออกเล็กๆ กระจายตามแขน ขา ลำตัว รักแร้ ผู้ป่วยบางรายอาจมีเลือดกำเดาไหล มีเลือดออกตามไรฟัน ในรายที่อาการรุนแรงมีเลือดออกในระบบทางเดินอาหาร และอาเจียนเป็นเลือดหรือถ่ายอุจจาระเป็นเลือด มักพบในผู้ป่วยที่มีภาวะช็อกอยู่นาน ผู้ป่วยที่มีภาวะช็อกส่วนใหญ่ จะมีความรู้สติ พูดจารู้เรื่อง แต่หากไม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้องทันท่วงทีก็จะมีอาการเลวลง ตัวเย็นชืดจับชีพจรไม่ได้ วัดความดันโลหิตไม่ได้ ความรู้สติเปลี่ยนไป และจะเสียชีวิตภายใน 12-24 ชั่วโมง

เด็กมีความเสี่ยงที่จะเป็นโรคไข้เลือดออก (DHF) มากกว่าผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่มักเป็นไข้เดงกี่ (DF) ปกติมีอาการไม่รุนแรง อัตราการเสียชีวิตต่ำ อาการที่แตกต่างจากไข้เลือดออก คือ เมื่อยตามตัว ปวดกล้ามเนื้อ ปวด

กระดูก แต่อาจมีจุดเลือดที่ผิวหนัง เส้นเลือดเปราะและแตกง่ายได้ การที่จะเกิดโรคเป็นแบบใด (DF หรือ DHF) ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่สำคัญ คือ อายุ ภาวะภูมิคุ้มกันของผู้ป่วย และชนิดของเชื้อไวรัสเดงกี่ที่มีในขณะนั้น

6 การรักษาพยาบาลเบื้องต้นก่อนไปพบแพทย์ควรทำอย่างไร

ใช้ผ้าชุบน้ำธรรมดาเช็ดตัวผู้ป่วยเพื่อช่วยลดไข้ ถ้าไข้สูงมาก โดยเฉพาะในรายที่มีประวัติว่าเคยชักหรือในรายที่มีอายุน้อยกว่า 5 เดือน จำเป็นต้องให้ยาลดไข้ ให้ใช้ยาพาราเซตามอลเท่านั้น ห้ามใช้ยาแอสไพริน ควรให้ยาลดไข้เป็นครั้งคราว เฉพาะเวลาที่ไข้ขึ้นสูง เนื่องจากการใช้ยาลดไข้นานๆ อาจเป็นพิษต่อตับได้ นอกจากนี้ ควรให้ผู้ป่วยดื่มน้ำผลไม้หรือสารละลายผงน้ำตาลเกลือแร่เพื่อป้องกันการขาดน้ำและเกลือโซเดียม ผู้ป่วยที่อาเจียนควรให้ดื่มครั้งละน้อยๆ และดื่มบ่อยๆ

7 ภาวะช็อกเกิดขึ้นได้อย่างไร ควรช่วยเหลืออย่างไรเมื่อเกิดกรณีนี้ขึ้น

ภาวะช็อก คือ ภาวะการไหลเวียนของเลือดล้มเหลว เกิดจากการที่พลาสมารั่วออกไปจากหลอดเลือด ส่วนใหญ่ภาวะช็อกจะเกิดขึ้นพร้อมๆ กับที่ไข้ลดลงอย่างรวดเร็ว อาการนำของช็อก คือ เบื่ออาหารมากขึ้น ไม่รับประทานอาหาร ไม่ดื่มน้ำ ถ่ายปัสสาวะน้อยลง กระสับกระส่าย มือเท้าเย็น ชีพจรเต้นเบา เร็ว ความดันโลหิตเปลี่ยนแปลง ภาวะช็อกอาจเกิดได้ตั้งแต่วันที่ 3 ของโรค (หากมีไข้ 2 วัน) หรือเกิดวันที่ 8 ของโรค (หากมีไข้ 7 วัน) หากพบอาการนำของภาวะช็อกให้รีบพาผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลทันที แพทย์จะแก้ไขภาวะช็อกด้วยสารน้ำ

พลาสมาหรือสาร colloid หรือเลือดแล้วแต่กรณี

8 ขั้นตอนการรักษาโรคไข้เลือดออกอย่างถูกต้องและปลอดภัย

8.1 ลดไข้ด้วยการเช็ดตัวหรือให้ยาพาราเซตามอลถ้าจำเป็น

8.2 ให้ผู้ป่วยได้รับน้ำชดเชย โดยเฉพาะในรายที่เบื่ออาหารและอาเจียน ให้ดื่มน้ำผลไม้หรือสารละลายผงน้ำตาลเกลือแร่

8.3 ติดตามอาการของผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด เพื่อสังเกตภาวะช็อก หากพบอาการนำของช็อกให้รีบนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลทันที

9 การป้องกันโรคไข้เลือดออกควรทำอย่างไร มีข้อควรระวังอะไรเป็นพิเศษไหม

การป้องกันที่ดีที่สุด คืออย่าให้ถูกยุงลายกัด นอกจากนี้ การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ของยุงลายอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ข้อควรระวัง คืออย่าใช้สารเคมีมากเกินไปและอย่าใช้สารเคมีผิดวิธี โดยเฉพาะในการพ่นสารเคมีเพื่อกำจัดยุงตัวเต็มวัย เพราะจะทำให้ยุงค่อยๆ พัฒนาการดื้อต่อสารเคมี ควรอ่านฉลากให้เข้าใจก่อนใช้ เนื่องจากสารออกฤทธิ์มีหลายประเภทต่างๆ กัน อย่าทายากันยุงติดต่อกันเป็นเวลานานๆ และห้ามใช้สารออกฤทธิ์ประเภท DEET กับเด็กอายุน้อยกว่า 4 ปี

10 สังเกตความแตกต่างได้อย่างไร ระหว่าง ไข้หวัด หัด และไข้เลือดออก

ทั้งสามโรคนี้มีอาการคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะผื่น หัดและจุดเลือดออกเนื่องจากโรคไข้เลือดออก อาการที่เป็นรูปแบบค่อนข้างเฉพาะ

ของโรคไข้เลือดออกจะเกิดเรียงลำดับกันดังนี้

1. ไข้สูงลอย ซึ่งมักเป็นนานประมาณ 2-7 วัน
2. มีอาการเลือดออก ที่พบบ่อยคือเป็นจุดหรือจ้ำ เลือดออกตามผิวหนัง ที่แขน ขา ลำตัว รักแร้
3. ตับไต กดเจ็บบริเวณชายโครงขวา
4. ภาวะการไหลเวียนของเลือดล้มเหลวหรือภาวะช็อก

ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกส่วนใหญ่ไม่มีอาการไอหรืออาการน้ำมูกไหล ซึ่งแตกต่างจากโรคหัดในระยะแรก และโรคหวัด สำหรับผื่นหัดนั้นเวลาลูบจะรู้สึกสากมือ และหากเป็นจุดเลือดออกเนื่องจากถูกยุงกัดเวลากดที่ผิวหนังจุดเลือดออกนั้นจะหายไป แต่ถ้าเป็นจุดเลือดออกของโรคไข้เลือดออกจุดนั้นจะยังคงอยู่.

ช่วงเวลา 'ยุงลาย' หากิน

โดยทั่วไปยุงลายจะออกหากินในเวลากลางวัน แต่ถ้าในช่วงเวลากลางวันนั้นยุงลายไม่ได้กินหรือกินเลือดไม่อิ่ม ยุงลายก็อาจออกหากินในเวลาพลบค่ำด้วย หากในห้องนั้นหรือบริเวณนั้นมีแสงสว่างพอเพียง ช่วงเวลาที่พบยุงลายได้มากที่สุดมี 2 ช่วง ในเวลาเช้าและในเวลาบ่ายถึงเย็น โดยบางรายงานระบุว่า ช่วงเวลาที่ยุงลายออกหากินมากที่สุด คือ ระหว่าง 09.00-11.00 น. และ 13.00-14.30 น. แต่บางรายงานก็ระบุแตกต่าง กันออกไป เช่น ระหว่าง 06.00-07.00 น. และ 17.00-18.00 น. ทั้งนี้ แล้วแต่ว่าการทำการศึกษาในฤดูกาลใด จากการศึกษาพฤติกรรมการกัดของยุงลาย (Aedes aegypti) ที่กรุงเทพฯ พบว่าจะกัดในเวลากลางวัน ช่วงเวลาที่มีการกัดมากได้แก่ 09.00-10.00 น. และ 16.00-17.00 น.

Top Ten

สุนัขยอดนิยมที่มีราคาแพง

10. **อเมริกัน คอกเกอร์** (American Cocker) จัดอยู่ในกลุ่ม Gun Dog ในอดีตใช้ล่านก เหมาะในการเฝ้าบ้าน ราคาตัวละ 25,000 บาท
9. **แมสติฟ** (Mastiff) เป็นสุนัขพันธุ์เก่าแก่ ตัวโต แต่ใจดี เรียบร้อย ราคาตัวละ 30,000 บาท
8. **เชา เชา** (Chaw Chaw) ในอดีตชาวจีนเลี้ยงไว้ล่าสัตว์และเฝ้าบ้าน เป็นสุนัขพันธุ์เดียวที่มีลิ้นสีเงินดำ มีนิสัยฉลาด รักเจ้าของ ราคาตัวละ 35,000 บาท
7. **ร๊อตไวเลอร์** (Rottweiler) เป็นสุนัขพันธุ์ดั้งเดิมของเยอรมัน เป็นสุนัขอารักขาที่เยี่ยมยอด ราคาตัวละ 35,000 บาท
6. **ยอร์คเชีย เทอร์เรีย** (Yorkshire Terrier) เป็นสุนัขพันธุ์แคระ ว่องไว สนุกสนาน ราคาตัวละ 35,000 บาท
5. **เซนต์เบอร์นาร์ด** (St.Bernard) มีชื่อเสียงในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยกลางหิมะ ตัวใหญ่ ขนหนา ราคาตัวละ 40,000 บาท
4. **ลาบราดอร์** (Labrador) ใช้นำทางคนตาบอด ฉลาด ใจดี ชอบเด็ก ราคาตัวละ 40,000 บาท
3. **ชิสุ** (Shih Tsu) ในภาษาจีนหมายถึงสิงโต ในอดีตนิยมเลี้ยงในราชสำนัก ราคาตัวละ 40,000 บาท
2. **โกลเด้นรีทรีฟเวอร์** (Golden Retriever) เป็นสุนัขที่ฉลาดเรียบร้อย รักเจ้าของ มีขนสีทอง ราคาตัวละ 50,000 บาท
1. **ปอม เมอร์เรเนียน** (Pomeranian) สายพันธุ์เดียวกับสปิทย์ จุดเด่นอยู่ที่หางงอเป็นพวง พระราชินีวิคตอเรียทรงนำพันธุ์มาจากยุโรป และได้รับการพัฒนาสายพันธุ์จนมีลักษณะเช่นในปัจจุบัน ราคาตัวละ 50,000 บาท

ทวาทศมาส (ตอน 5) พระราชพิธีเดือนยี่

สุวรรณา ฟองสมุทร

พระราชพิธีบุษยาภิเษก

คำให้การขุนหลวงหาวัด กล่าวถึงพระราชพิธีบุษยาภิเษกว่า พระเจ้าแผ่นดินเสด็จขึ้นประทับบนมณฑปดอกไม้ 7 สี แล้วเจริญพระนขาพราหมณ์ 8 คนถวายพระพร

ตามตำราของพราหมณ์ “บุษยะ” เป็นชื่อของดาวนักษัตร ถ้าเริ่มนับดาวนักษัตรแรกที่ดาวลูกไก่ บุษยะจะเป็นดาวนักษัตรที่ 6 แต่ถ้าเริ่มนับดาวนักษัตรแรกที่ดาวอัศวินี หรือดาวม้า จะเป็นดาวนักษัตรที่ 8 บุษยะเป็นกลุ่มดาวฤกษ์ 5 ดวง ได้แก่ ดาวสมอสำเภา ดาวปุยฝ้าย ดาวพวงดอกไม้ ดาวดอกบัว และดาวโลงหรือดาววิธยะ เป็นบริเวณที่ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ และดาวเคราะห์โคจรผ่านอยู่เสมอ โดยเฉพาะดวงจันทร์จะโคจรผ่านเดือนละครั้ง จันทร์เพ็ญจะผ่านในเดือนยี่

ตามประเพณีพราหมณ์ เรียกชื่อ “บุษยาภิเษก” อีกอย่างหนึ่งว่า “บุษยสนาน” เป็นพิธีสนานกาย คือการอาบน้ำชำระมลทินบาปโทษต่างๆ ในโอกาสที่จันทร์เพ็ญเคลื่อนผ่านกลุ่มดาวบุษยะ

ไทยเรารับชื่อพิธีนี้มา แต่ได้เปลี่ยนแปลงแนวความคิดและวิธีปฏิบัติใหม่ ให้เป็นพระราชพิธีเฉพาะของพระมหากษัตริย์ ในคำให้การชาวกรุงเก่า ได้กล่าวถึงพิธีนี้ว่า "พระราชพิธีบุษยาภิเษก ตั้งพระมณฑปเอาดอกไม้ 7 สีมาเรียงไว้ พระเจ้ากรุงศรีอยุธยาเสด็จประทับเหนือบัลลังก์ดอกไม้นั้น จำเริญพระนขา แล้วพราหมณ์จึงถวายมุรธาภิเษก"

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงอธิบายถึงพระราชพิธีนี้โดยอ้างสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหามาลา กรม สมเด็จพระบำราบปรปักษ์[1] ว่า เป็นพระราชพิธีสรงมุรธาภิเษก โดยพระเจ้าแผ่นดินประทับในมณฑปดอกไม้สด พระองค์ยังได้ทรงพระราชวิจารณ์ว่า พระราชพิธีบุษยาภิเษกนี้ เป็น "พระราชพิธีโพยมยาน[2] อย่างเชื่องเหมือนพิธีเฉวียนพระโคกินเลี้ยง จึงได้สูญเร็ว

พระราชพิธีตรียัมพวาย-ตรีปวาย

พระราชพิธีตรียัมพวาย (ตรียัมปวาย) และตรีปวาย เป็นพิธีทางศาสนาพราหมณ์ กระทำขึ้นเพื่อต้อนรับพระผู้เป็นเจ้าที่เสด็จมาเยี่ยมมนุษยโลกปีละครั้ง ในโอกาสขึ้นปีใหม่ เป็นพิธี 2 พิธีต่อกัน คือพิธีตรียัมพวาย เป็นพิธีฝ่ายพระอิศวรหรือพระศิวะ ซึ่งเสด็จลงมาในวันขึ้น 7 ค่ำ และเสด็จกลับวันแรม 1 ค่ำ และพิธีตรีปวาย เป็นพิธีฝ่ายพระนารายณ์หรือพระวิษณุ ซึ่งจะเสด็จลงในวันแรม 1 ค่ำ และเสด็จกลับในวันแรม 5 ค่ำ คติพราหมณ์ถือว่าพิธีทั้งสองนี้เป็นพิธีขึ้นปีใหม่ แบ่งการพระราชพิธีออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. การเปิดประตูศิวาลัยไกรลาสอัญเชิญพระผู้เป็นเจ้าลงมาสู่มนุษยโลกเพื่อประทานพร จากนั้นเป็นพิธีโล้ชิงช้าเพื่อหยั่งความแข็งแรงมั่นคงของโลก

2. การกล่าวสรรเสริญเทพเจ้า ถวายข้าวตอกดอกไม้ เครื่องกระยาบวชแด่พระผู้เป็นเจ้า เสร็จแล้วนำมาแจกจ่ายแก่มวลมนุษย์ เพื่อความเป็นสิริมงคล

3. พิธีสรงน้ำพระผู้เป็นเจ้า เสร็จแล้วอัญเชิญพระผู้เป็นเจ้าขึ้นสู่หงส์ ซึ่งเป็นพาหนะที่นำพระผู้เป็นเจ้าเสด็จกลับคืนสู่วิมาน ขั้นตอนนี้เรียกว่า "กล่อมหงส์" หรือ "ช้าหงส์"

พระราชพิธีตรียัมพวายนี้ ในกฎมณเฑียรบาลครั้งกรุงศรีอยุธยาระบุว่ามีขึ้นในเดือนอ้าย แต่ในพระราชนิพนธ์พระราชพิธีสิบสองเดือนระบุว่าเลื่อนมาทำในเดือนยี่ โดยอ้างพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า เปลี่ยนมาแต่ครั้งกรุงเก่าแล้ว เนื่องจากว่าเดือนอ้าย น้ำพึ่งจะลด ถนนหนทางยังเป็นน้ำเป็นโคลนทั่วไป จึงต้องย้ายมาทำในเดือนยี่ ซึ่งถนนแห้งแล้ว

พระราชพิธีตรียัมพวาย

ตามลัทธิพราหมณ์ถือว่า พระอิศวรจะเสด็จมาเยี่ยมโลกปีละครั้งเป็นเวลา 10 วัน โดยจะเสด็จลงในวันขึ้น 7 ค่ำ เดือนยี่ และเสด็จกลับในวันแรม 1 ค่ำ เดือนยี่ ในระหว่างที่ประทับอยู่ในโลก พราหมณ์จะได้ทำพิธีต้อนรับ เรียกว่า "พิธีตรียัมพวาย" การต้อนรับพระอิศวรนี้เป็นไปอย่างสนุกสนานครึกครื้น มีเทพเจ้าทั้งหลาย เช่น พระอาทิตย์ พระจันทร์ แม่พระธรณี แม่พระคงคา ซึ่งจำลองในรูปแผ่นกระดาน มาเฝ้าประชุมกัน โลกบาลทั้ง 4[3] มาโล้ชิงช้าถวาย พญานาครำเสนงพ่นน้ำ หรือสาดน้ำถวาย

พิธีตรียัมพวายนี้เป็นพิธีที่กระทำในต้นปี ตลอดพิธีจะมีการอ่านโศลกสรรเสริญพระอิศวร การถวายข้าวตอกดอกไม้ ผลไม้ต่างๆ ตาม

ฤดูกาล เป็นพิธีที่สอดคล้องกับพิธีแรกนาขวัญ ซึ่งกระทำขึ้นในต้นฤดูหว่านพืชเพาะปลูก มีการขอพรให้พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและบ้านเมือง ส่วนพิธีตรียัมพวายนี้ ถึงเวลาเก็บเกี่ยวพืชผลแล้ว เราจึงถวายของเพื่อแสดงความขอบคุณพระผู้เป็นเจ้า พิธีตรียัมพวาย หรือเรียกกันอย่างสามัญว่า "พิธีโล้ชิงช้า" มีประวัติความเป็นมา 2 ทาง ได้แก่

1. เพื่อแสดงตำนานของพระอิศวร หลังจากที่พระพรหมสร้างโลกเสร็จแล้วได้ขอพรให้พระอิศวรรักษา แต่พระอิศวรเกรงว่าโลกจะไม่แข็งแรง จึงเสด็จลงมายังโลกโดยพระบาทข้างเดียว (เพราะเกรงว่าหากลงมาทั้ง 2 พระบาท โลกจะแตก) แล้วให้พญานาคโล้ยื้อยุดระหว่างขุนเขาสองข้างฝั่งมหาสมุทร ปรากฏว่าโลกยังแข็งแรงมั่นคงดีอยู่ พญานาคทั้งหลายดีใจ ต่างพากันลงเล่นน้ำเฉลิมฉลองกันเป็นการใหญ่

2. เมื่อพระอิศวรสร้างโลก พระพรหม และพระนารายณ์ ขึ้นแล้ว พระอุมาก็มีดำริว่าโลกนี้มีแผ่นดินน้อยกว่าผืนน้ำ จึงเกิดความสลดใจที่มนุษย์และเหล่าบรรดาสรรพสัตว์ที่พระอิศวรสร้างขึ้น จะต้องถึงกาลวิบัติ จึงไม่ยอมบรรทม ไม่เสวย จนพระวรกายซูบผอม พระอิศวรทอดพระเนตรเห็นเช่นนั้น จึงตรัสถามว่าโลกทั้ง 3 เป็นอย่างไร พระอุมาจึงทูลตอบไปตามความคิด พระอิศวรเมื่อทรงทราบเรื่องปริวิตกของพระอุมาแล้วก็ตรัสปลอบ แต่พระอุมาก็ยังไม่คลายความวิตก ในที่สุด พระผู้เป็นเจ้าทั้งสองจึงพนันกัน โดยให้พญานาคเอาหัวและหางเกี่ยวต้นพุทราที่สองฟากฝั่งของแม่น้ำ แล้วแกว่งไกวตัว และพระอิศวรประทับยืนพระบาทเดียวในลักษณะไขว่ห้าง หากโลกที่พระอิศวรสร้างขึ้นนี้ไม่มั่นคงแข็งแรง พระบาทของพระอิศวรที่ยืนไขว่ห้างก็จะตกลงมา ถือว่าพระอิศวรแพ้พนัน แต่หากพระบาทไม่ตกพระอุมาจะแพ้พนัน ปรากฏว่าโลกก็ไม่สั่นสะเทือน

พญานาคพากันดีใจ จึงพากันลงเล่นน้ำดำผุดดำว่ายเป็นการใหญ่

พระราชพิธีตรีปวาย

เรียกกันเป็นสามัญว่า "พิธีแห่พระนารายณ์" เป็นพิธีรับพระนารายณ์ หรือพระวิษณุ มีขึ้นระหว่างวันแรม 1-5 ค่ำ เดือนยี่

พราหมณ์ที่กระทำพิธีตรีปวายเป็นพราหมณ์ที่จัดอยู่ในพวกพราหมณ์โหรดาจารย์ คือพราหมณ์ที่กระทำพระราชพิธีทั่วๆ ไปเรียกกันว่าพราหมณ์พิธี [4]

พราหมณ์โหรดาจารย์นับถือพระอิศวรเป็นใหญ่ และถือว่าพระนารายณ์หรือพระวิษณุเป็นผู้รับใช้พระอิศวร เป็นพนักงานเฉพาะที่จะอวตารลงมาเกิดในมนุษยโลก เพื่อปราบปรามผู้ที่จะทำอันตรายแก่โลก พระนารายณ์จึงเป็นผู้ทำลายล้างผลาญความชั่ว

การพระราชพิธีตรีปวาย หรือแห่พระนารายณ์นี้ เนื่องมาจากศาสนาพราหมณ์ถือว่า พระอิศวรเสด็จมาเยี่ยมโลกปีละครั้ง เมื่อพระอิศวรเสด็จกลับเทวโลกแล้ว พระนารายณ์จึงจะเสด็จลงมาเยี่ยมมนุษยโลก การพระราชพิธีตรีปวายจะทำกันอย่างเงียบๆ เพราะพระนารายณ์ไม่โปรดการสมาคมที่เป็นการอึกทึกครึกโครม พิธีรับพระนารายณ์ในวันแรม 1 ค่ำ เดือนยี่นั้น ในเวลาเช้าตรู่ พราหมณ์จะมาประชุมกันที่สถานพระนารายณ์

ลำดับการพระราชพิธีตรียัมพวาย-ตรีปวาย

วันขึ้น 7 ค่ำ เวลาเช้า มีกระบวนแห่พระยายืนชิงช้า ซึ่งสมมุติว่าเป็นพระอิศวร ตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าแผ่นดินโปรดแต่งตั้งเจ้าพระยาพลเทพ เกษตราธิบดี เป็นพระยายืนชิงช้า ครั้นมาถึงรัชกาล

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อเจ้าพระยาพลเทพ (ฉิม) ถึงแก่อสัญกรรมแล้ว โปรดให้ขุนนางผู้ใหญ่ท่านอื่นเป็นพระยายืนชิงช้า ในรัชกาลต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้ขุนนางที่ได้รับพระราชทานพานทองผลัดกันเป็นพระยายืนชิงช้า

กระบวนแห่พระยายืนชิงช้า จะเริ่มจากวัดราชบูรณะไปตามถนนรอบกำแพงพระนคร แล้วเลี้ยวลงถนนบำรุงเมือง หยุดพักที่โรงมาฬก (โรงมานพ) ที่เชิงสะพานเจริญทัศน์ ข้างวัดสุทัศน์เทพวราราม (ปัจจุบันสะพานนี้ถูกรื้อไปแล้ว) ณ ที่นี้ พราหมณ์จะนำกระดานชิงช้าที่เรียกว่ากระดานครู ซึ่งสมมุติว่าจะนำไปแขวน (ที่เสาชิงช้า) ออกมารับพระยายืนชิงช้า เสร็จแล้วนำกระดานกลับคืนเทวสถาน ปล่อยกระดานซึ่งแขวนไว้ที่เสาชิงช้า เสร็จเอาเชือกรัดให้ตั้งติดอยู่กับเสานั้นลง สมมติเอากระดานแผ่นที่เอาไปเก็บไว้ในเทวสถานขึ้นไปแขวน แล้วรดน้ำสังข์จุณเจิม เสร็จแล้วนำพระยายืนชิงช้าไปยังโรงชมรม ซึ่งทำเป็นปะรำไม้ไผ่ เพดานดาดผ้าขาว กลางโรงชมรม ตั้งราวไม้ไผ่หุ้มผ้าขาวสำหรับนั่งราวหนึ่งและพิงราวหนึ่ง นำพระยายืนชิงช้ามานั่งบนราว ยกเท้าขวาขึ้นพาดเข่าซ้าย เท้าซ้ายยันพื้น มีพราหมณ์ยืนข้างขวา 4 คน และเกณฑ์หลวงในกรมมหาดไทยและกรมพระกลาโหม แห่งละ 2 คน ไปยืนข้างซ้าย เบื้องหน้ามีพราหมณ์เป่าสังข์ 2 คน เมื่อพระยายืนชิงช้ามาถึงโรงชมรมแล้ว ส่งธูปเทียนไปบูชาพระศรีศากยมุนีในวิหารวัดสุทัศน์เทพวราราม ทั้งเช้าและเย็น

นาลิวัน หรือผู้โล้ชิงช้า ขึ้นโล้ชิงช้ากระดานละ 4 คน 3 กระดาน หน้าเสาชิงช้าปักเสาไม้ไผ่ ปลายเสาผูกถุงเงิน กระดานแรก 3 ตำลึง กระดานที่ 2 - 10 บาท และกระดานที่ 3 - 2 ตำลึง นาลิวันกลุ่มแรกขึ้นไปนั่งชิงช้า ถวายบังคม และโล้ไปจนชิงช้าโยนแรงจึงลุกขึ้นยืน คน

หน้าคอยคาบถุงเงินบนปลายเสาไม้ไผ่ เมื่อโล้ชิงช้าเสร็จ 3 กระดานแล้ว ตั้งกระบวนแห่กลับไปตามถนนบำรุงเมือง เลี้ยวลงถนนสนามไชย เมื่อกระบวนแห่มาถึงท้ายพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ พระยายืนชิงช้าเข้าเฝ้าฯ เพื่อรับพระราชทานผลกัลปพฤกษ์ 200 ผล แล้วกลับไปที่โรงชมรม

วันขึ้น 8 ค่ำ เว้นพิธีโล้ชิงช้า

วันขึ้น 9 ค่ำ ตั้งกระบวนแห่จากวัดราชบูรณะ มาคอยที่หน้าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เวลาเสด็จฯ ออก พระยายืนชิงช้าเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานผลกัลปพฤกษ์ 200 ผล กระบวนเดินออกถนนบำรุงเมือง โดยไม่ต้องแวะโรงมาฬก พระยายืนชิงช้านั่งราวที่โรงชมรม นาลิวันโล้ชิงช้า 3 กระดาน เสร็จแล้วนาลิวันทั้ง 12 คน ยก “ขันสาคร” ที่มีน้ำเต็มมาตั้งหน้าโรงชมรม รำเสนง (รำเขาสัตว์) สาดน้ำกันครบ 3 เสนง แล้วพระยายืนชิงช้าย้ายไปนั่งโรงชมรมที่ 2 และที่ 3 ตามลำดับ นาลิวันก็ยกขันตามไปรำเสนงที่หน้าโรงชมรม สาดน้ำแห่งละ 3 เสนง เสร็จแล้วแห่พระยายืนชิงช้ากลับไปยังวัดราชบูรณะ

เสาชิงช้าทั้งคู่เปรียบเสมือนขุนเขาสองฟากฝั่งมหาสมุทร ขันสาครคือมหาสาครอันกว้างใหญ่ ซึ่งพญานาคพากันเล่นน้ำ รำเสนงสาดน้ำ นาลิวันหรือผู้ที่ขึ้นโล้ชิงช้า หมายถึงพญานาค ซึ่งจะต้องสวมหัวนาคด้วย นัยหนึ่งของการโล้ชิงช้าคือเพื่อแสดงตำนาน แต่อีกนัยหนึ่งที่สำคัญกว่า มีความหมายในเชิงกุศโลบายทางการเมืองว่า แผ่นดินที่ได้กระทำพิธีตรียัมพวายไปแล้ว จะมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง เข้มแข็ง มีความสามัคคี ไม่มีวันจะแตกสลายไป

พิธีพราหมณ์เริ่มขึ้นตั้งแต่วันขึ้น 6 ค่ำ เวลาบ่ายประมาณ 14.00 น. คณะพราหมณ์มาประชุมพร้อมกันที่สถานพระอิศวร ชำระกาย ผูกพรต[5]

เตรียมรับพระอิศวร

วันขึ้น 7 ค่ำ รุ่งเช้า พระราชครูอ่านเวทเปิดประตูศิวาลัยไกรลาส เชิญพระผู้เป็นเจ้าเสด็จลงแล้ว จึงมายืนรอรับพระยายืนชิงช้าที่โรงชมรม

เวลาค่ำประมาณ 20.00 น. พราหมณ์กระทำพิธีที่เทวสถาน เริ่มที่สถานพระอิศวร โดยพระราชครูทำพิธีอัตมวิสูทธิ์ (การทำตนให้บริสุทธิ์สะอาด) คือการชำระล้างร่างกายให้บริสุทธิ์ด้วยพระเวทก่อนบูชาครู เครื่องบูชาครูได้แก่ พานข้าวตอก เผือกและมันต้ม กล้วย ส้ม ข้าวต้มน้ำวุ้น น้ำอ้อยงบ แตงกวา หมากพลู มะพร้าวแก่ - อ่อน และอ้อย 2 ลำ นอกจากนี้ มีดอกไม้ 3 ดอก ธูป 3 ดอก และเทียน 9 เล่ม พระราชครูจุดธูปเทียน นำเทียนติดบนกากะเยีย (ที่วางคัมภีร์สมุดข่อย) ถาดบาตรแก้ว และวางบนโต๊ะแห่งละ 2 เล่ม เทียนที่เหลืออีก 3 เล่ม พร้อมด้วยดอกไม้และธูป ให้พราหมณ์นำไปบูชาที่เทวรูป พระราชครูอ่านพระเวทเพื่อทำพิธีเปิดประตูศิวาลัยไกรลาส โดยมีพราหมณ์คู่สวด 4 คนเป็นผู้ช่วย เสร็จแล้วแจกจ่ายข้าวตอกแก่คนที่ประชุมกันในที่นั้นให้กินเป็นสวัสดิมงคลกันเสนียดจัญไร เป็นอันเสร็จพิธีที่เทวสถานใหญ่ แล้วจึงไปทำพิธีที่เทวสถานกลาง (สถานพระมหาพิฆเนศวร) ต่อไป ทำพิธีเช่นเดียวกันนี้ 10 คืน

วันขึ้น 8 ค่ำ เวลาจวนรุ่ง พระราชครูเชิญแผ่นกระดาน 3 แผ่น ขนาดยาว 4 ศอก กว้าง 1 ศอก สลักเป็นรูปพระอาทิตย์ พระจันทร์ แผ่นหนึ่ง เป็นรูปแม่พระธรณี และแม่พระคงคาอย่างละแผ่น สมมุติว่าเป็นพระอาทิตย์ พระจันทร์ แม่พระธรณี และแม่พระคงคา มาประชุมเฝ้าพระอิศวร พระราชครูทำพิธีบูชาในเทวสถาน แล้วเชิญแผ่นกระดานออกมาที่หลุมขุดหน้าโรงชมรม ที่ก้นหลุมวางหญ้าคา[6] และมีราวสำหรับพิงกระดาน มีชมรม 4 เสา เพดานกั้นม่านรายรอบ ข้างนอกล้อมด้วย

ราชวัติ ที่มุมราชวัติผูกด้วยฉัตรกระดาษ พระราชครูเอาแผ่นกระดานเวียนขวา 3 รอบ แล้ววางลงที่ปากหลุมให้พิงกับราว โดยกระดานรูปพระอาทิตย์-พระจันทร์ ลงหลุมทางทิศตะวันออก รูปแม่พระธรณีลงหลุมกลาง และรูปแม่พระคงคา ลงหลุมทางทิศตะวันตก หน้ากระดานหันมาทางทิศใต้ตรงกับโรงชมรม ที่พระยายืนชิงช้านั่ง ที่หน้ากระดานวางเครื่องบูชาอย่างเดียวกับในเทวสถาน

วันแรม 1 ค่ำ เดือนยี่ เป็นพิธีตรียัมพวาย-ตรีปวาย ต่อเนื่องกัน เวลาเช้าตรู่พราหมณ์มาประชุมกันที่สถานพระนารายณ์ พระราชครูอ่านพระเวทเปิดประตูศิวาลัยไกรลาสเช่นเดียวกับที่เปิดถวายพระอิศวร และมีการสวดบูชาเช่นเดียวกับที่ทำกันในสถานพระอิศวร เสร็จแล้วต้องมาทำพิธีที่สถานพระมหาพิฆเนศวรอีก พิธีที่เทวสถานทั้งสองนี้จะต้องรีบทำให้เสร็จในตอนเย็น เพราะต้องเตรียมพิธีที่สถานพระอิศวรต่อไป

ประมาณ 18.00 น. กระบวนแห่ส่งพระอิศวร ประกอบด้วยแถวทหาร-ตำรวจเกียรติยศ เครื่องประโคม เครื่องสูง โคมบัว เสลี่ยงหงส์เสลี่ยงสำหรับเทวรูป ซึ่งได้แก่ พระอิศวร พระอุมา และพระมหาพิฆเนศวร มีพราหมณ์ถือสังข์เดินนำหน้า 4 คน และมีการเกณฑ์นางละครแต่งตัวเป็นพราหมณ์เดินเทียนแห่ 2 แถว กระบวนแห่เริ่มต้นที่เทวสถานไปตามถนนบำรุงเมือง แล้วเลี้ยวลงถนนสนามไชย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โปรดให้ปักพุ่มดอกไม้เพลิงบูชาพระผู้เป็นเจ้า 10 พุ่ม พอกระบวนแห่มาถึงหน้าพระที่นั่ง พราหมณ์เป่าสังข์โองการถวายชัย ทรงจุดดอกไม้เพลิง และโปรดให้เจ้าพนักงานอัญเชิญเทวรูปพระอิศวร พระอุมา และพระมหาพิฆเนศวร ที่ประดิษฐานในพระบรมมหาราชวัง ออกมาให้ทรงเจิมและทรงพระสุหร่าย เสร็จแล้วจึงอัญเชิญเทวรูปทั้งสามมา

ประดิษฐานบนเสลี่ยงหงส์ แล้วแห่มายังเทวสถานด้วย

เวลา 21.00 น. มีพิธีพราหมณ์ที่เทวสถานเช่นเคย แต่ในวันนี้ไม่มีการแจกข้าวตอก พระราชครูอ่านเวททรงสาร และโตรพัด แล้วทักษิณบูชาศาสตร์ รินน้ำเบญจคัพย์[7] อ่านเวทสนานหงส์ และสรงน้ำพระอิศวร พระอุมา และพระมหาพิฆเนศวร แล้วจึงอัญเชิญขึ้นภัทรบิฐ ที่ปูด้วยหญ้าคาและโรยแป้ง ทำศาสตร์บูชา อ่านเวท 3 เวท คือ สารเหลือง มาลัยและสังวาล แล้วจึงเชิญเทวรูปตั้งบนพานทองขาว เดินชูประทักษิณไปรอบที่ตั้งหงส์ ที่อยู่กลางเทวสถาน 3 รอบ ณ ที่ตั้งหงส์นี้จะตั้งศิลาบดอันหนึ่ง เรียกว่าบัพโต ซึ่งสมมุติว่าเป็นภูเขา เมื่อถึงบัพโต พระราชครูจะต้องยกเท้าขวาขึ้นเหยียบบนศิลาบดทุกครั้ง เสร็จแล้วจึงเชิญเทวรูปขึ้นหงส์ ในระหว่างนั้นพราหมณ์ต้องเป่าสังข์ตลอดเวลา พระราชครูอ่านเวทบูชาหงส์ พระครูพราหมณ์ 2 คน อ่านพระเวทช้าหงส์ ที่เรียกว่า “กล่อมหงส์” พระราชครูไปที่หน้าหงส์ รดน้ำและจุณเจิม ในขณะที่พระครูพราหมณ์อีกคนหนึ่งไกวเปลหงส์ช้าๆ เป็นจังหวะ เสมือนหนึ่งพญาหงส์กำลังโบยบินไปรอบๆ จักรวาลและจะไปยังสวรรค์ พระราชครูอ่านพระเวทส่งพระผู้เป็นเจ้า 1 บท และอ่านพระเวทปิดประตูศิวาลัยไกรลาส เป็นอันเสร็จสิ้นพิธีส่งพระผู้เป็นเจ้า

วันแรม 2 ค่ำ พระราชครูและพราหมณ์เข้าเฝ้าฯ ถวายน้ำสังข์และเครื่องบูชา นับจากวันนี้จะเป็นการพิธีตรีปวายในสถานพระนารายณ์เพียงแห่งเดียว ซึ่งกระทำเช่นเดียวกับที่กระทำในวันแรม 1 ค่ำ ถึงวันแรม 5 ค่ำ ก่อนพระจันทร์ขึ้น มีการแห่พระนารายณ์ การจัดกระบวนเหมือนแห่พระอิศวร แต่ไม่มีเสลี่ยงหงส์ ในเสลี่ยงเทวรูปตั้งรูปพระนารายณ์ พระลักษมี พระเทศวรี และเมื่อกระบวนแห่มาถึงพระบรมมหาราชวัง โปรดให้เจ้าพนักงานอัญเชิญเทวรูปพระนารายณ์ที่

ประดิษฐานในพระบรมมหาราชวัง มาให้ทรงเจิมและทรงพระสุหร่าย เสร็จแล้วอัญเชิญขึ้นเสลี่ยงกั้นกลดไปเข้าพิธีในเทวสถานเช่นเดียวกับพิธีส่งพระอิศวร

มีคำพูดคล้องจองกล่าวถึงพิธีแห่พระอิศวรและพระนารายณ์ว่า แห่พระอิศวรเดือนหงาย พระนารายณ์เดือนมืด และมีความเชื่อกันว่าพระนารายณ์เป็นผู้ทำลาย จึงย่อมไม่ประสิทธิ์พรให้เกิดความสวัสดี ดังนั้นเครื่องบูชาในพระราชพิธีตรีปวายจะไม่นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระเจ้าแผ่นดิน หรือแจกแก่ขุนนางผู้ดี แต่จะนำไปแจกเฉพาะวณิพกยาจกเท่านั้น

พระราชพิธีตรียัมพวาย-ตรีปวาย นี้ มาถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้เพิ่มพิธีสงฆ์ด้วยโดยนิมนต์พระสงฆ์ 15 รูป ไปรับพระราชทานฉันเช้าที่พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ ในวันขึ้น 7 ค่ำ และคืนวันขึ้น 7-9 ค่ำ นิมนต์พระสงฆ์ไปสวดมนต์ในอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม หน้าพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร หรือพระแก้วมรกต มีพานข้าวตอก มะพร้าว กล้วย อ้อย ตั้งบูชาเหมือนอย่างที่พราหมณ์ตั้งหน้าเทวรูปในเทวสถาน ทรงจุดเครื่องนมัสการ ราชบัณฑิตอ่านคำบูชาถวายข้าวตอก เสร็จแล้วพระสงฆ์สวดมนต์

ในวันแรม 5 ค่ำ นิมนต์พระสงฆ์ 10 รูป ไปรับพระราชทานฉันเช้า และเวลาค่ำสวดมนต์ในอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามแต่ไม่มีการกล่าวคำบูชา

ในการพระราชพิธีทั้งสองนี้ พราหมณ์ได้สมโภชและทำบุญตามอย่างพระพุทธศาสนาด้วย คือในวันแรม 5 ค่ำ เวลาบ่าย นิมนต์พระสงฆ์ 11 รูป ไปสวดมนต์ในเทวสถาน รุ่งขึ้น พระสงฆ์ฉันเช้า ในวันนี้ประชาชนจะนำบุตรหลานของตนไปโกนจุกด้วย พระราชครูแจกเงินให้เด็ก

ตกบ่ายมีพิธีเวียนเทียนเทวรูปของหลวง มีบายศรีตองซ้าย-ขวา และการประโคมดนตรีเวลาเวียนเทียน

พระราชพิธีในปัจจุบัน

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 แล้ว พระราชพิธีตรียัมพวาย-ตรีปวาย ไม่ได้จัดอย่างใหญ่โตเหมือนเมื่อก่อน มีการจัดทำพิธีเพียง 5 วันในเทวสถานเท่านั้น เริ่มจากวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนยี่ เวลาบ่าย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกให้คณะพราหมณ์เข้าเฝ้าฯ เจ้าพนักงานอัญเชิญเทวรูปพระอิศวร พระอุมา พระมหาพิฆเนศวร และพระนารายณ์ ให้ทรงเจิม และพระราชทานเงินช่วยในพิธี ในวันเดียวกันนี้ พระราชครู ประธานพราหมณ์ และคณะพราหมณ์ประชุมกันผูกพรต มีการเจิมหน้าเกยวัดสุทัศน์เทพวราราม และเสาชิงช้าทั้ง 2 เสา ถวายเครื่องกระยาบวชและมีพิธีเชิญแผ่นกระดานลงหลุม

วันแรม 1 ค่ำ ประมาณ 18.00 น. รถยนต์หลวงอัญเชิญเทวรูปพระอิศวร พระอุมา และพระมหาพิฆเนศวร ที่ทรงเจิมแล้วมาเข้าพิธีพระราชครูกระทำอัตมวิสูทธิ์ ทำพิธีเปิดประตูศิวาลัยไกรลาสที่สถานพระอิศวร และสถานพระมหาพิฆเนศวร เสร็จแล้วกลับไปทำพิธีที่สถานพระอิศวรอีกครั้ง อัญเชิญพระผู้เป็นเจ้าขึ้นสู่หงส์ พราหมณ์ 2 คน อ่านช้าหงส์ และพระราชครูอ่านพระเวทปิดประตูศิวาลัยไกรลาส

วันแรม 2 ค่ำ คณะพราหมณ์เข้าเฝ้าฯ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายน้ำเทพมนต์และใบพรหมจรรย์และของที่นำเข้าพิธี ตลอดจนถวายพระพรชัยและพิธีตรียัมพวาย

วันแรม 5 ค่ำ เป็นพิธีตรีปวาย เวลา 16.00 น. พระสงฆ์ 9 รูป เจริญพระพุทธมนต์ ผู้ปกครองนำบุตรหลานที่ประสงค์จะให้พราหมณ์

ตัดจุก เปีย แกละ มาร่วมพิธีด้วย

เวลา 18.00 น. เจ้าพนักงานอัญเชิญเทวรูปพระนารายณ์มาเข้าพิธี เครื่องกระยาบวช ได้แก่ข้าวตอก ข้าวเม่า และผลไม้ เมื่อเสร็จพิธีแล้วจะแจกจ่ายให้แก่ประชาชนเพื่อเป็นสิริมงคล

วันแรม 6 ค่ำ เวลาเช้า เลี้ยงพระสงฆ์ ในระหว่างที่พระกำลังฉันอยู่ พระราชครูและพราหมณ์ จะตัดจุกให้แก่เด็กๆ แลเมื่อพระสงฆ์กลับแล้ว นำเด็กเข้าโบสถ์ เพื่อเวียนเทียนสมโภช เป็นอันเสร็จพิธีตรีปวาย แล้วอัญเชิญเทวรูปหลวงกลับพระบรมมหาราชวัง

พระราชพิธีถวายผ้าจำนำพรรษา

เป็นพิธีที่เกิดใหม่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อาศัยเหตุที่ทรงมีพระราชปรารภเรื่องพระบรมอัฐิที่ประดิษฐานตามพระอารามต่างๆโดยมีพระราชประสงค์จะบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศแด่พระบรมอัฐิเพิ่มเติมให้มากกว่าแต่ก่อน ตามแบบอย่างของพุทธศาสนิกชนที่ได้กระทำมาแต่โบราณ จึงได้เกิดการพระราชกุศลถวายผ้าจำนำพรรษาที่วัดอรุณราชวราราม และวัดราชโอรสาราม[8] แต่ไม่กำหนดวันที่จะถวายแน่นอน สุดแล้วแต่จะทรงว่างพระราชภารกิจ แต่จะให้อยู่ระหว่างวันแรม 1 ค่ำ เดือน 12 - วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4

สำหรับรายละเอียดของการพระราชพิธีดังกล่าวคือ ในตอนค่ำพระสงฆ์สวดมนต์ในพระอุโบสถวัดอรุณราชวราราม (ไม่มีการเสด็จพระราชดำเนิน) วันรุ่งขึ้นจึงเสด็จพระราชดำเนินเลี้ยงพระสำรับหลวง 20 รูป เสร็จแล้วถวายผ้าขาวเป็นของสงฆ์ 20 พับ ส่วนพระสงฆ์รูปอื่นๆ ถวายสบง ร่ม รองเท้า หมากพลู ธูปเทียน อ่างมังกรบรรจุข้าวสาร ผักปลา และในตอนเย็นพระสงฆ์สวดมนต์ในพระอุโบสถวัดโอรสาราม วัน

รุ่งขึ้น มีการเลี้ยงพระสำรับหลวง 10 รูป และถวายผ้าขาวเป็นของสงฆ์ 10 พับ

การที่ทรงมีพระราชดำริให้มีการถวายผ้าจำนำพรรษานี้ เป็นที่นิยมของเจ้านายฝ่ายในอย่างมาก เพราะเป็นโอกาสได้ออกไปเที่ยว ได้พบปะเจ้านายฝ่ายนอกที่เป็นพี่น้อง และพระญาติวงศ์ที่เป็นชายที่มาเฝ้าถวายของ.

เชิงอรรถ

1. พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ประสูติแต่เจ้าฟ้ากุณฑลทิพยวดี เป็นต้นราชสกุลมาลากุล
2. ในที่นี้หมายถึงเหลวไหล
3. หัวหน้าเทวดาในชั้นจาตุมหาราช มีหน้าที่รักษาทิศทั้ง 4 เรียกว่าท้าวจตุโลกบาล หรือท้าวมหาราชทั้ง 4 ได้แก่ ท้าวธตรัฐ เจ้าแห่งภูติ หรือคนธรรพ์ รักษาโลกด้านทิศตะวันออก, ท้าววิรุฬหก เจ้าแห่งยักษ์ รักษาโลกด้านทิศใต้, ท้าววิรูปักษ์ เจ้าแห่งนาค รักษาโลกด้านทิศตะวันตก และท้าวเวสสุวัณ หรือท้าวกุเวร เจ้าแห่งยักษ์ รักษาโลกด้านทิศเหนือ
4. พราหมณ์จัดแบ่งเป็น 2 จำพวก คือพราหมณ์โหรดาจารย์ และพราหมณ์พฤฒิบาศ ซึ่งจะทำพิธีเกี่ยวกับช้าง การปัดเสนียดจัญไร หรืองานอวมงคลต่างๆ
5. ทำด้วยด้ายสายสิญจน์ ตรงกลางผูกดอกบานไม่รู้โรยขาว สำหรับคาดไว้ที่ต้นแขนขวา โดยปรกติ พราหมณ์จะผูกพรต 3 วัน คือวันขึ้น 7-9 ค่ำ จึงออกพรต ในระหว่างที่ผูกพรตจะต้องถือมังสวิรัติ และประพฤติพรหมจรรย์ ในขณะที่พระมหาราชครูจะต้องผูกพรตตลอด 15 วัน คือตั้งแต่วันขึ้น 6 ค่ำ - แรม 6 ค่ำ เดือนยี่ และนอนประจำที่เทวสถาน
6. คติทางศาสนาพราหมณ์ถือว่าเป็นหญ้าศักดิ์สิทธิ์ เกิดจากชิ้นส่วน (เส้นผม และผิวหนัง) ของเทวดา เชื่อว่าสามารถชำระล้างมลทินให้เกิดความบริสุทธิ์ขึ้นได้ ในขณะที่คติทางพระพุทธศาสนากล่าวว่า วันก่อนหน้าที่พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ พระองค์ทรงรับหญ้าคา 8 กำ จากโสตถิยพราหมณ์ ทรงนำมาปูลาดเป็นบัลลังก์ ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ แล้วประทับบำเพ็ญสมาธิบนบัลลังก์นี้ ทรงเอาชนะกิเลสมาร และตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ดังนั้นในพิธีมงคลของไทย เมื่อมีการทำน้ำพระพุทธมนต์ จะต้องมีมัดหญ้าคาอยู่ด้วย สำหรับจุ่มน้ำประพรมเป็นสิริมงคล

7. หมายถึงถ้วย 5 ใบ ทำด้วยทอง เงิน นาค สัมฤทธิ์ และเหล็ก น้ำที่อยู่ในถ้วยทั้งห้านี้สมมุติว่าปัญจมหานที
8. วัดอรุณราชวราราม และวัดราชโอรสาราม มีพระบรมสรีรอังคาร ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นพระบรมราชชนกและพระบรมเชษฐาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตามลำดับ

บรรณานุกรม

1. กรมศิลปากร. พระราชพิธีในรัชกาลพระบาทสมเด็จปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ สยามินทราธิราชบรมนาถบพิตร. กรุงเทพฯ:บริษัทกราฟิคฟอร์แมท (ไทยแลนด์) จำกัด. 2543
2. กรมศิลปากร. ศิลปวัฒนธรรมไทย เล่ม 3. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์พิฆเนศ. 2525
3. คณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยวัฒนธรรมและสนเทศ, คณะทำงานโครงการวรรณกรรมอาเซียน. วรรณกรรมอาเซียนประเทศไทย เล่ม 2 บี วรรณกรรมสมัยอยุธยา ฉบับถอดความ. กรุงเทพฯ:บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิง จำกัด (มหาชน). 2539
4. จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระราชพิธีสิบสองเดือน เล่ม 2-3, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุสภา. 2506
5. บำราบปรปักษ์. สมเด็จเจ้าฟ้ามหามาลา กรมพระยา. โคลงพระราชพิธีทวาทศมาส. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช. 2509
6. ประยุทธ สิทธิพันธ์. พระราชประเพณีและประเพณีชาวบ้าน. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์บำรุงนุกูลกิจ. 2524
7. ประวัติเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ พระราชพิธีตรียัมปวาย-ตรีปวาย. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. 2531
8. สมปราชญ์ อัมมะพันธ์. ประเพณีและพิธีกรรมในวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. 2536
9. สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่ม 10. กรุงเทพฯ:บริษัท สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด. 2542
10. สุภาพรรณ ณ บางช้าง. ขนบธรรมเนียมประเพณี : ความเชื่อและแนวทางการปฏิบัติในสมัยสุโขทัยถึงสมัยอยุธยาตอนกลาง.. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2535
11. อุรคินทร์ วิริยะบูรณะ (รวบรวม). ประเพณีไทยฉบับพระมหาราชครู. พระนคร:โรงพิมพ์ประจักษ์วิทยา. 2513.

ตัวแทนน้องๆ จากโรงเรียนวัดไร่ขิง โรงเรียนพร้านิลวัชระ
โรงเรียนอนุบาลราชบุรีและโรงเรียนอนุบาลชลบุรี เยี่ยมรายการดาวดวงน้อย

ดาวดวงน้อย

ปาริชาติ รักตะบุตร

สวัสดีค่ะ...น้องๆ แฟนรายการดาวดวงน้อยทุกคน เป็นอย่างไรกันบ้างคะ ช่วงนี้ก็เปิดเทอมกันแล้ว ขอให้น้องๆ ตั้งใจเรียนกันตั้งแต่เนิ่นๆ นะคะ และอย่าลืมนำคาถาเรียนเก่งที่พี่ฝากไว้ให้เอาไปใช้นะคะ จำได้ไหมเอ่ย เอ้า...บางคนอาจจะจำไม่ได้ พี่บอกให้อีกครั้งนะคะ คาถาเรียนเก่งมี 3 ข้อ ข้อแรก ใฝ่รู้ คือ หมั่นแสวงหาความรู้ ทั้งความรู้ในตำราเรียนและความรู้รอบตัว ข้อสองใฝ่เรียน คือ ตั้งใจเรียนในห้องเรียน หากสงสัยไม่เข้าใจ ก็ให้รีบถามคุณครู ข้อสาม ใฝ่ทบทวน เมื่อน้องๆ กลับบ้านแล้ว อย่าลืมหมั่นทบทวนวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมานะคะ อย่าลืมเอาคาถาเรียนเก่งฝากไปให้เพื่อนคนอื่นๆ ด้วยนะคะ

วันนี้...เรามีน้องๆ จากโรงเรียนวัดไร่ขิง โรงเรียนพร้านิลวัชระ โรงเรียนอนุบาลราชบุรีและโรงเรียนอนุบาลชลบุรี เดินทางมาเยี่ยมพี่ๆ ที่รายการดาวดวงน้อยด้วยค่ะ ทีมงานดีใจเป็นอย่างยิ่งที่พบกับตัวแทน

เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการยุวทูตความดี น้องๆ คงจำกันได้นะคะว่าโครงการยุวทูตความดีเป็นโครงการที่กระทรวงต่างประเทศกับกระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกันปลูกฝังเด็กไทยให้เป็นเด็กที่มีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งทางรายการดาวดวงน้อยเราก็ส่งเสริมให้เด็กทุกคนเป็นเด็กดี และกระตุ้นให้มีจิตสำนึกของการทำความดีมาจากตัวเอง โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ เรามาช่วยกันสร้างและปลูกจิตสำนึกของการทำความดีกันนะคะ

ทีมงานได้สัมภาษณ์น้องๆ ออกอากาศไปเมื่อเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา แต่อาจจะมีบางคนที่พลาดไม่ได้ฟังรายการช่วงนั้น เราก็เลยนำบทสัมภาษณ์มาให้อ่านกันนะคะ เริ่มจาก**น้องอ๊อบ**จาก**โรงเรียนวัดไร่ขิง** *จังหวัดนครปฐม สวัสดีครับ...ผมชื่อ* ***ด.ช.สาธิต นาคหงส์*** *ผมขอเล่าเกี่ยวกับโครงการยุวทูตความดีว่า ที่โรงเรียนผมได้จัดทำธนาคารความดี ธนาคารความดี คือ การที่เด็กทำความดีแล้วนำมาฝากธนาคาร หากใครทำความดีแล้วก็ไปบอกกับครูผู้จดบันทึกประจำวัน เช่นผมเก็บเงินได้ 5 บาท ก็เก็บไปให้ครูประกาศหาเจ้าของ หลังจากนั้น ครูก็จดบันทึกแล้วใส่ไว้ในธนาคารความดี หากเราทำความดีอีกก็มาเก็บสะสมไปเรื่อยๆ นอกจากนี้ทางโรงเรียนผมก็มีโครงการเก็บขยะพัฒนาวัดด้วย ซึ่งเด็กๆ เต็มใจทำโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ความดีไม่ต้องทำให้ใครรู้ก็ได้ เรารู้จากตัวเอง*

สวัสดีค่ะ...หนูชื่อ ***ด.ญ.วันวิสาข์ สุขเถียรธานนท์*** *หรือน้องหนึ่งจาก****โรงเรียนพร้านิลวัชระ*** *จังหวัดสมุทรปราการ โรงเรียนหนูมีโครงการส่งเสริมให้เด็กรักการเรียนและการอ่านค่ะ ทางโรงเรียนจะมีการจัดเป็นหัวข้อให้นักเรียนได้อ่านอย่างสม่ำเสมอ โดยให้อ่านหนังสือ หาความรู้แล้วก็จะให้กรอกลงในแบบบันทึก ถ้าอ่านหนังสือหนึ่งครั้ง ก็จะมีการปั๊มเพชรลงในสมุดบันทึก หากใครอ่านมากก็ได้เพชรสะสมมากค่ะ*

นอกจากนี้โรงเรียนหนูยังมีโครงการเด็กดีให้เด็กๆ ปฏิบัติอีกหลายข้อ เช่น ข้อ 1 หากเก็บของได้ให้ส่งคืนเจ้าของ ข้อ 2 ช่วยเหลืองานผู้อื่นเท่าที่ทำได้ ข้อ 3 เมื่อพบผู้ประสบอุบัติเหตุหรือว่าไม่สบายก็พาไปห้องพยาบาล ข้อ 4 ก็คือ ประหยัดทรัพยากร ปิดน้ำปิดไฟ ข้อ 5 รักษาสิ่งแวดล้อม เช่นเก็บขยะ รดน้ำต้นไม้ ข้อ 6 ให้คำแนะนำตักเตือนแก่คนที่ทำผิด ข้อ 7 อ่านหนังสือหาความรู้ทั่วไป

สวัสดีค่ะ...หนูชื่อ ***ด.ญ.วิลาวรรณ ดำเกิงสุนทร*** *หรือน้องวรรณจาก****โรงเรียนอนุบาลชลบุรี****ค่ะ ที่โรงเรียนหนูมีโครงการดอกบัวเกียรติยศค่ะ คุณครูจะแจกกระดาษเป็นรูปดอกบัว แล้วให้เราเขียนสิ่งที่อยากทำความดี แล้วจะนำสติกเกอร์รูปดอกบัวสีแดงกับสีเหลืองไปติด สีแดงหมายถึง สิ่งที่ได้รับการยกย่อง สีเหลืองคือ ความดีและคุณธรรมค่ะ*

เด็กๆ ที่โรงเรียนอนุบาลชลบุรีนะคะ มีความกระตือรือร้นที่จะทำความดีและแสดงความสามารถของตนเองที่มีอยู่ออกมาให้สังคมได้รับรู้ หากเด็กคนไหนมีคุณธรรม มีความสามารถก็จะได้ดอกบัวสีแดงและสีเหลืองไปติดที่ดอกบัว ซึ่งจะเป็นเหมือนตัวกระตุ้นให้เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะทำความดี เด็กที่ตั้งใจเรียนก็จะได้ดอกบัวเกียรติยศ หากเราฝึกฝนกันตั้งแต่เด็กๆ นะคะ ก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า ทำให้สังคมเรามีความเจริญมากกว่านี้ค่ะ

สวัสดีครับ...ผมชื่อ ***ด.ช.ทัชชา เต็มพร้อม*** *หรือน้องเสก จาก****โรงเรียนอนุบาลราชบุรี****ครับ โรงเรียนผมมีสมุดบันทึกความดีครับ ใครที่ทำความดีจะได้รับการรับรองจากผู้ปกครอง ครูประจำชั้น คุณครูเวร เพื่อนๆ หรือสารวัตรนักเรียนครับ พอปลายภาคเรียนแล้ว เราก็จะนำคะแนนทั้งหมดมารวมแล้วหาผู้ที่คะแนนสูงสุด และมีธนาคารความดี ซึ่งธนาคารของเราจะมีบัตรความดี 5 สี คือ สีขาว สีเหลือง สีเขียว สีฟ้าและสีชมพู ซึ่งแต่ละสี จะมีความหมายต่างกัน เมื่อเด็กคนใดทำความ*

ดีในแต่ละประเภทของสีบัตรความดี เมื่อครบ 1 สัปดาห์ก็จะนำมาฝากธนาคารความดี

หลังจากที่โรงเรียนผมเข้าร่วมโครงการยุวทูตความดีแล้วเห็นได้ว่านักเรียนต่างพยายามทำความดีกันมากขึ้นนะครับ โดยเฉพาะความดีที่สามารถทำได้ในชีวิตประจำวัน เช่น สวัสดีคุณพ่อคุณแม่ สวัสดีคุณครู โครงการของเราเป็นการสร้างจิตสำนึกให้เด็กๆ ได้ทำความดี โดยความดีที่เราต้องการไม่ใช่ความดีที่ต้องแข่งขันกัน แต่เป็นความดีที่เกิดจากใจอันบรสุทธิ์ของเรา เกิดมาจากว่าเราอยากจะทำความดีไม่มีใครบังคับ ความดีไม่มีขาย ใครอยากได้ต้องทำเอง การทำความดีไม่สำคัญว่าใครจะเห็นหรือไม่ ขอให้ใจเรารู้และตัวเรารู้ก็พอ

น้องๆ คะเรามาร่วมกันปลูกจิตสำนึกในการทำความดีกันตั้งแต่วันนี้นะคะ เริ่มจากเป็นเด็กดีของคุณพ่อ-คุณแม่ ตั้งใจเรียนหนังสือและประพฤติแต่สิ่งที่ดีๆ นะคะ

จดหมายจากน้อง

เอาล่ะค่ะ ช่วงนี้เรามาตอบจดหมายกันดีกว่านะคะ จดหมายของน้องๆ ก็ยังคงหลั่งไหลกันมาไม่ขาดสาย พี่ก็เร่งรีบตอบให้อยู่นะคะ บางคนอาจจะต่อว่ามาว่า พี่ยังไม่ตอบจดหมายเลย ขอให้ใจเย็นๆ กันนะคะ แม้จะช้าแต่ก็ตอบแน่นอนค่ะ อ้อ...ขอให้น้องเขียนที่อยู่ ของน้องให้ชัดเจนด้วยนะคะ บางฉบับเขียนแต่ชื่อไปให้แต่ไม่มีบ้านเลขที่ทำให้พี่ไม่สามารถส่งจดหมายไปหาน้องได้ แล้วจะหาว่าพี่ไม่ตอบจดหมายไม่ได้นะคะ

ฉบับแรกจาก **น้องอ้อมเดือน อินทรวงศ์ 8/6 หมู่ 8 ต.กำเนิด อ.บางสะพาน จ.ประจวบคีรีขันธ์**

"หนูเขียนจดหมายมาเป็นฉบับที่ 2 แล้ว จำหนูได้ไหมคะ พ่อแม่หนูเป็นช่างก่อสร้าง พอเสร็จงานก่อสร้างก็มาทำสวน ที่บ้านหนูปลูกมะพร้าว มะนาว กล้วย และผักอีกหลายชนิด พ่อแม่ฝึกให้หนูทำงานทุกอย่างตั้งแต่เด็ก หนูช่วยผ่อนแรงพ่อแม่ได้ พ่อบอกว่าหากเราทำงานเป็นทุกอย่างแล้ว โตขึ้นจะได้เอาตัวรอดได้"

"พี่ๆ จำแฟนรายการของเราได้ทุกคนค่ะ เพราะเราเก็บจดหมายน้องทุกฉบับและเราเก็บประวัติน้องๆ ไว้ด้วยนะคะ น้องอ้อมเดือนบอกว่าช่วยคุณพ่อ-คุณแม่ทำงาน พี่ๆ ขอชื่นชมน้องที่เป็นเด็กดีนะคะ ช่วงนี้เปิดเทอมแล้วขอให้น้องตั้งใจเรียนหนังสือ หมั่นทบทวนตำราเรียนอย่างสม่ำเสมอ หากมีเวลาอย่าลืมเขียนจดหมายมาคุยกับพี่ๆ อีกนะคะ"

น้องไพศาล แซ่เฮ่อ (น้องเต่า) 20 หมู่ 7 ต.แม่โถ อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน 38120

"สวัสดีครับ ผมเป็นชาวเขาเผ่าม้งครับ คิดว่าพี่คงไม่โกรธผมนะครับ ผมติดตามรายการดาวดวงน้อยเป็นประจำ แต่ไม่มีเวลาเขียนจดหมายมาหาพี่ขอให้พระเจ้าทรงอวยพรให้พี่และทีมงานทุกคนอยู่คู่รายการตลอดไป"

"สวัสดีค่ะ... น้องเต่า พี่ๆ ดีใจมากที่น้องเขียนจดหมายมาคุยกับพี่ๆ ไม่ว่าน้องจะเป็นชาวเขาเผ่าม้งหรือชาวเขาเผ่าไหน หรือไม่ว่าน้องจะอยู่ที่ใด ขอให้น้องได้รับรู้ว่า พี่ๆ มีความรักความห่วงใยและความปรารถนาให้แก่เด็กทุกคนค่ะ"

น้องวาทิยา เฉลิมรัตน์ (น้องหญิง) 93/1 หมู่ 6 บ้านหนองมะนาว ต.กุดลาด อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

"น้องเขียนจดหมายมาหาพี่หลายฉบับแล้ว หวังว่าพี่คงไม่เบื่อนะคะ น้องชอบรายการดาวดวงน้อยมากค่ะ โดยเฉพาะช่วงสนุกกับภาษา

อังกฤษ ทำให้ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ ขอให้พี่ๆ รักษาสุขภาพด้วยนะคะ และอยู่คู่รายการดาวดวงน้อยตลอดไป"

"ขอบคุณน้องหญิงนะคะ ที่ติดตามฟังรายการและเขียนจดหมายมาพูดคุยกับพี่ๆ อย่างสม่ำเสมอ พี่ๆ จะสรรหาสิ่งที่ดีและมีประโยชน์มาฝากน้องๆ เช่นกันนะคะ อย่าลืมชวนเพื่อนๆ และคนในครอบครัวฟังรายการด้วยนะคะ เพราะเราอยากให้รายการ ของเราเป็นรายการสำหรับทุกคนในครอบครัวค่ะ"

น้อง Palee P.O.Box. 195/A Phone Sa Vanh, Xieng Khouang, Laos.

"น้องติดตามฟังรายการตลอด เพราะเป็นรายการที่ดีมีประโยชน์สำหรับน้องมาก เพื่อนๆ น้องก็ชอบฟัง น้องขอโทษด้วยที่เขียนภาษาไทยไม่ค่อยถูก หากสะกดผิดพลาดช่วยแก้ไขแนะนำด้วย ขอให้พี่ มีความสุขความเจริญก้าวหน้ายิ่งๆ ขึ้น และอยู่คู่รายการนี้ไปนานๆ"

"เมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมาพี่ได้มีโอกาสเดินทางไปทำรายการดาวดวงน้อยสัญจรที่เชียงขวาง ประเทศลาว ดีใจมากๆที่ได้พบเด็กๆ แฟนรายการดาวดวงน้อย ไม่ว่าจะเป็นน้องคำหล้า น้องบุญหยด น้องเหมย และน้องๆ อีกหลายคน เสียดายที่ไม่มีโอกาสพบกับน้องป่าลี ที่เชียงขวางอากาศดีมาก สภาพภูมิประเทศสวยงาม อุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้และทุ่งหญ้า สมกับที่มีบางคนกล่าวว่า ที่นี่คือสวิสเซอร์แลนด์ของประเทศลาว หากมีโอกาสพี่คงจะได้ไปเยี่ยมน้องป่าลีนะคะ"

สนุกกับภาษาอังกฤษ

วันนี้พี่สำนวนภาษาอังกฤษมาฝากน้องๆ ด้วยค่ะ เราเริ่มกันเลยนะคะ สำนวนแรก "ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก" น้องๆ คงเคยทาน

กล้วยกันนะคะ ไม่ว่าจะเป็นกล้วยน้ำว้า กล้วยไข่ กล้วยหอม กล้วยทุกชนิดทานแล้วมีประโยชน์ค่ะ มีทั้งวิตามินเอ วิตามินอีและวิตามินซี และกล้วยก็จะมีเปลือกใช่ไหมคะ เวลาน้องจะทานกล้วยก็ต้องปอกเปลือกก่อน การปอกกล้วยก็ไม่ยากเลยใช่ไหมคะ เพียงแต่ลอกเปลือกออกเท่านั้นเอง เขาก็เลยเปรียบเทียบการทำสิ่งที่ง่ายๆ ว่าเหมือนการปอกกล้วยสำนวนนี้ตรงกับสำนวนฝรั่งฝรั่ง ที่ว่า **"as easy as pie"** อาจจะแต่งเป็นประโยคได้ว่า Learning to swim is as easy as pie. การเรียนว่ายน้ำง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก อีกสำนวนคือ "ลื่นยังกับปลาไหล" สำนวนนี้ใช้กับคนปลิ้นปล้อน น้องๆ คงเคยจับปลาไหลนะคะ จับแล้วลื่นขนาดไหนน้องๆ คงทราบ เรามาดูตัวอย่างประโยคนะคะ Kelvin can't be trusted. He is as slippery as eel. เคลวินไว้ใจไม่ได้ เขากะล่อนเหมือนปลาไหล น้องๆ คะ คำว่า " slippery" ใช้กับอะไรที่ลื่นๆ เช่น a slippery road ถนนลื่น หรือ ประโยค เช่น Watch out! The floor is slippery. ระวัง! พื้นลื่น หากน้องเห็นป้ายเตือนแบบนี้แล้วให้เดินอย่างระมัดระวังนะคะ เดี๋ยวจะหกล้มหัวแตกไป นอกจากนี้เรายังใช้ในความหมายว่าไม่ซื่อสัตย์ เช่น he is a slippery customer. เขาเป็นลูกค้าที่ไม่ซื่อสัตย์ หรือ I won't lend them money again. They are slippery. ฉันไม่ให้พวกเขายืมเงิน เขาเชื่อไม่ได้ เอาล่ะค่ะ...น้องๆ คงได้สำนวนภาษาอังกฤษไปฝึกเขียนฝึกอ่านกัน อย่าลืมไปบอกเพื่อนๆ ด้วยนะคะ

นิทานก่อนนอน

และแล้วก็มาถึงช่วงสุดท้ายของรายการนะคะ วันนี้พี่มีนิทานเรื่อง "มดง่ามกับจักจั่น" มาเล่าให้น้องฟังค่ะ ถ้าพร้อมแล้วก็เริ่มเลยนะคะ

เช้าวันหนึ่งในฤดูฝน วันนั้นเป็นวันที่มีแสงแดดจัด มีกลุ่มมดง่ามกลุ่มหนึ่ง กำลังช่วยกันขนเมล็ดข้าวทีหาได้ในช่วงฤดูร้อนออกมาตากแดด ขณะนั้น มีจักจั่นผอมเดินโซเซผ่านมาเห็นเข้าจึงแวะเข้าไปหามดแล้วพูดว่า

"ข้าพเจ้าอดอาหารมาหลายวันแล้ว หิวเต็มทน ขอให้ข้าพเจ้ากินข้าวสักเมล็ดสองเมล็ดจะได้ไหม"

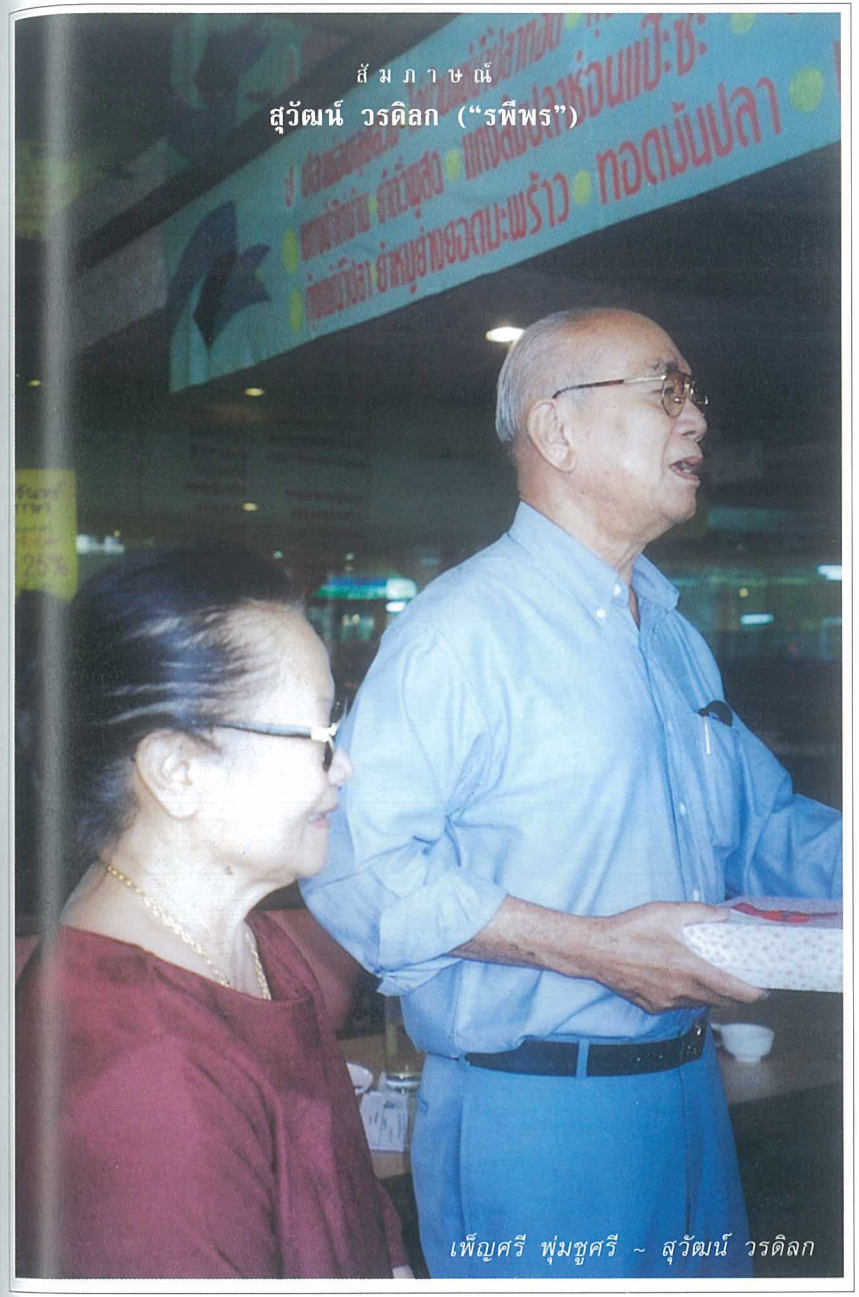
มดง่ามถามว่า "ในฤดูร้อนซึ่งเป็นหน้าเกี่ยวข้าวที่มีอาหารอุดมสมบูรณ์ ท่านไปทำอะไรเสีย จึงไม่หาอาหารมาเก็บไว้"

จักจั่นตอบว่า "ข้าพเจ้าหาเวลาว่างไม่ได้เลย เพราะมัวแต่เที่ยวร้องเพลงเที่ยวเล่นไป วันๆ จนสิ้นฤดูฝน ข้าวก็งอกหมดแล้ว ทำให้ไม่มีอาหารเหลืออยู่เลย"

มดง่ามก็เยาะเย้ยว่า "อ้าว...ถ้าท่านมัวแต่ร้องเพลงเพลินในฤดูร้อนถ้าอย่างนั้นท่านก็หัดรำต่อในฤดูฝนก็แล้วกัน" ว่าแล้วมดง่ามก็เดินจากไปทิ้งให้จักจั่นผอมโซทนหิวต่อไป

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ขณะที่เรายังแข็งแรงอยู่ เราควรขยันหมั่นเพียร หมั่นทำการงานไว้ เมื่อยามคับขันเราจะได้ไม่ลำบาก น้องๆ ก็เช่นกันนะคะ เมื่อยังเป็นเด็กก็หมั่นศึกษาหาความรู้ขยันหมั่นเพียรเรียนหนังสือ เมื่อเติบใหญ่เราจะได้ใช้วิชาที่เรียนมาได้ จะได้ไม่ลำบากไงคะ

สวัสดีค่ะ.

สัมภาษณ์
สุวัฒน์ วรดิลก ("รพีพร")

สนทนา กับ "รพีพร"

ประภัสสร เสวิกุล

สวัสดียามเช้าครับ ขอต้อนรับท่านผู้ฟังเข้าสู่รายการวรรณกรรม กับผมประภัสสร เสวิกุล ออกอากาศทางสถานีวิทยุสราญรมย์ กระทรวงการต่างประเทศทางคลื่นความถี่ เอ.เอ็ม.1575 กิโลเฮิร์ต วันนี้ทางรายการได้รับเกียรติจากพี่สุวัฒน์วรดิลก หรือ "รพีพร" ครับ ขอเรียนถามคำแรกว่า พี่เริ่มเขียนหนังสือตั้งแต่เมื่อไหร่ครับ

"รพีพร" เริ่มเขียนจากรายสัปดาห์ก่อน เขียนที่หนังสือพิมพ์ "ปิยมิตร" เป็นนิยายประเภทจินตนาการที่โด่งดังมาก พวก "เปลวสุริยา" และ "ราชินีบอด" แล้วจึงมานั่งที่เอกราชกับอิศรา อมันตกุล ประมาณหลังปี พ.ศ. 2490

โดยลักษณะนิสัยของอิศรา อมันตกุล เท่าที่พี่เคยร่วมงานมา เป็นอย่างไรบ้าง

"รพีพร" ไม่มีใครสู้ ไม่เคยนินทาว่าร้ายใคร ไม่เคยว่าคนนั้นดีคนนี้ไม่ดี ยุคนั้นถ้าอิศราบอกว่าคนนี้แย่ แสดงว่าคนนั้นต้องเลวจริงๆ ทีนี้แกก็ไม่เคยเอ่ยคำนี้ด้วย แกมองทุกคนในแง่ดี มองโลกในแง่ดี สำหรับพี่แกถือว่าเป็นน้อง จำได้ประโยคหนึ่ง ตามธรรมดาพี่เป็นคนเจ้าอารมณ์

ขี้โมโห โกรธคนนั้นคนนี้ แกเตือนว่า “มีเพื่อนร้อยคนน้อย มีศัตรูหนึ่งคนมาก” พี่จำจนทุกวันนี้ว่าเราไม่ควรจะไปโกรธใครเขา

สาเหตุที่เอกราชปิดตัวเอง

“รพีพร” เริ่มหมดแรง ทุนหมด และทางบางกอกโพสต์เขาต้องการตัวอิสราไปทำงาน แกก็ไม่ยอมไปทั้งๆ ที่เขาให้เงินเดือนแกตั้งมากมาย แกชอบพี่มากให้พี่เขียนบทความให้ แกแก้ตัวผิดเอง

ถ้าจะแบ่งชีวิตของพี่สุวัฒน์เป็น 3 ช่วง คือ ช่วงของนักหนังสือพิมพ์ ในช่วงที่ทำละคร และในช่วงของการเป็นนักเขียน จะกรุณาเล่าในแต่ละช่วงให้ฟังได้ไหมครับ

“รพีพร” ช่วงหนังสือพิมพ์น้อยมากจนกระทั่ง “ศรีบูรพา” บอกเสียดายพี่เป็นนักหนังสือพิมพ์น้อยเกินไปจึงไม่ได้ข้อเท็จจริง ถ้าเป็นนานอีกสักหน่อยแล้วเขียนหนังสืออย่างคุณกุหลาบ (สายประดิษฐ์) จะทำงานได้ดีกว่านี้ หลังจากหนังสือเอกราชเจ๊ง พี่เป็นวัณโรค ก็เลยจับงานเขียนหนังสือประเภทจินตนิยายจนติดลมขึ้นมา คณะละครซื้อเรื่องไปสร้างก็ประสบความสำเร็จ สมัยนั้นเขาตั้งรางวัลว่าถ้าละครทำรายได้เกินสี่แสนขึ้นไปนักประพันธ์จะได้รางวัลห้าพันบาท ก็เลยสามารถซื้อยาฉีดสเตปโตมัยซินได้ ตอนนั้น เมื่อประมาณปี พ.ศ.2491 สเตปโตมัยซินเข็มละ 2.50 บาท เลยหายจากวัณโรค ได้แยกจากหนังสือพิมพ์มาทำละครอย่างเดียว ทำให้มีฐานะมั่นคงหน่อย

กรุณาเล่าถึงละครเวทีในสมัยนั้นให้คนรุ่นใหม่ได้พอเห็นภาพสักนิด

“รพีพร” ตอนที่เขียนบทละครเรื่องแรก มีเวทีละครอยู่ 2 โรง โรงที่คนยอมรับคือ ศาลาเฉลิมนคร อีกหนึ่งโรงก็อยู่แถวเวิ้งนครเกษม ชื่อโรงละครนิยมไทย ซึ่งเป็นของคุณอดิสัย ตันสกุล สองโรงนี้จะแข่งกัน ซึ่ง

เฉลิมนครจะดีกว่า พี่เคยประจำอยู่คณะศิวารมย์มาก่อนก็เลยทำให้คณะเข้มแข็งขึ้น สมัยก่อนค่าดูละครอย่างต่ำ 2 บาท กลาง 4 บาท ถ้าดูชั้นสูงก็ 12 บาท มีที่นั่งราวๆ ไม่ถึง 800 ที่ ตอน พ.ศ. 2492 ก็เกิดโรงใหม่ขึ้นอีกหนึ่งโรงชื่อเฉลิมไทย จะเป็นโรงที่ทันสมัยหน่อย ก็ทำให้มีปัญหาในการต่อสู้กันระหว่างสองโรงนี้

ในส่วนของการเขียนนวนิยายเรื่องแรกที่พี่เขียน คือ เรื่องอะไรครับ

“รพีพร” เรื่อง “นางพราย” ตอนนั้นนิยายเขียนแล้วขายไม่ค่อยได้เพราะเป็นช่วงระหว่างสงคราม คนพยายามหนีความจริง เพราะลูกระเบิดลงทุกวัน จึงมาเขียนเรื่อง “นางพราย” เป็นนิยายชีวิตเรื่องแรก ตอนนั้นใช้ชื่อจริงตลอด เพิ่งจะมาใช้ “รพีพร” ตอนหลัง

จะถามถึงเรื่องที่อยากจะทราบกัน ที่พี่เดินทางไปจีนในพ.ศ. 2500 ด้วยเหตุผลใดครับ

“รพีพร” ตอนนั้นเป็นเรื่องบังเอิญคือมีเหตุการณ์ที่มากระทบหรือมาเสริมโดยบังเอิญ ทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการเลือกตั้งตัวแทนนักศึกษาประจำปี ซึ่งตอนนั้นประมาณ พ.ศ.2494-2495 พี่ยังเป็นนักศึกษาอยู่ ก็ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าฝ่ายบันเทิง แล้วมารุต บุนนาค ได้รับเลือกเป็นประธานนักศึกษา ในตอนนั้นก็มีปัญหาทางการเมือง เกิดกรณีกบฏแมนฮัตตัน (24 มิถุนายน 2494) ทหารมายึดธรรมศาสตร์และไม่ยอมออกไป นักศึกษาธรรมศาสตร์จึงได้เดินขบวนต่อสู้ จนท่านจอมพล ป. (พิบูลสงคราม) ยอมให้ทหารบกออกไปจากธรรมศาสตร์ ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2495 จึงได้มีการจัดงานคืนสู่เหย้า ซึ่งพี่อยู่ในฐานะหัวหน้าฝ่ายบันเทิง พี่ก็จัดเรื่อง “สุดแผ่นดิน” โดยมีคุณสง่า อารัมภีร ช่วยแต่งเพลงให้ เล่นกลางแปลงเลย ฝนตกปรอยๆ แต่คนยังดูแน่น เป็นละครซึ่งต่อต้าน

เผด็จการพอสมควรแต่ไม่ได้เปิดฉากในเมืองไทยกลัวตำรวจอัศวินจะจับไปซ้อม ก็เลยให้เป็นที่มลายู ให้เป็นบรรยากาศมลายู แต่มีเรื่องการคอรัปชั่นอะไรต่างๆ ตอนนั้น ฉัตร ศรียานนท์ซึ่งเป็นน้องชาย (พล.ต.อ.) เผ่า ศรียานนท์ เป็นเลขาธิการมหาวิทยาลัย เมื่อเขียนบทเสร็จแล้วซ้อมเสร็จแล้วก็เล่นไป เราไม่รู้ว่าหัวหน้าฝ่ายบันเทิงเอาไปให้คุณฉัตรเซ็นเซอร์ คุณฉัตรเวลาเมาแล้วจะใจดี ก็บอกว่าไม่ต้องกลัวนะ จะอนุมัติให้เล่นได้ พอหลังวันสันติภาพ 10 พฤศจิกายน หลังจากละครเล่นแล้ว งานคืนสู่เหย้าเสร็จแล้ว ตำรวจก็มาจับพี่ที่เขียนบทละครเรื่องนี้ไปสันติบาล จับตอน 2 ทุ่ม แล้วพอตีหนึ่งตีสองก็ปล่อย จับตอนสองทุ่มบางทีตีห้าปล่อย ซึ่งทารุณน่ากลัวมาก สมัยนั้น คุณเผ่า เป็นอธิบดี ก็เผอิญมีตำรวจอยู่คนปัจจุบันก็เกษียณอายุแล้วเป็นเพื่อนรักกันเคยจัดละครเก่าเก็บเงินให้โรงเรียนสมุทรสงคราม ซึ่งเขารักพี่มากก็จะคอยรับพี่หลังจากที่ตำรวจสอบสวนเสร็จเขาก็จะรับขึ้นรถกลับ แกสั่งว่าถ้าคืนไหน แกไม่ได้มารับให้กลับแท็กซี่ ถ้าตำรวจคนไหนรับอาสาไปส่งอย่าไปกับเขา ตอนนั้นเพิ่งมีคดีตำรวจยิง 4 อดีตรัฐมนตรีใหม่ๆ การสอบสวนถึงวันที่เจ็ด จึงได้ส่งฟ้องศาล ก็เผอิญตำรวจมาเจอหลักฐานคือบทละครเรื่องนี้ ที่มีฉัตร ศรียานนท์ อนุมัติให้เล่นได้ ก็เลยไม่ต้องเข้าบางขวาง จากเหตุการณ์นี้ทำให้พี่หันไปศึกษานวนิยายประเทศสังคมนิยม ตอนนั้นเริ่มแพร่หลาย เราเริ่มรู้จักหลู่ของจีน รู้จักเชคอป รู้จักตอลสตอย ของรัสเซีย ซึ่งสมัยก่อนนักเขียนรุ่นพี่จะมีค่านิยมต้องอ่านนักเขียนจากทางตะวันตก นักเขียนอังกฤษ นักเขียนฝรั่งเศส ซึ่งฮิตสำหรับประเทศไทย พอมาอ่าน กอร์กี้ของรัสเซียก็รู้สึกแปลกประหลาด ทำไมเขาถึงเขียนอย่างนี้ จึงได้เกิดศึกษาขึ้นมา และระหว่างศึกษาก็เขียนเรื่องเอียงซ้าย ส่งเข้ามาตามสำนักพิมพ์ต่อมา ก็ได้รับเชิญอย่างจีนประมาณปี พ.ศ.2499 ขอให้นำคณะละครซึ่ง

ตอนนั้นไม่มีเล่นแล้วไปแสดงที่จีน ให้รวบรวมศิลปินจะตั้งค่าตัว เงินเดือนเท่าไหร่ให้ว่าไป และให้ยกคณะไป แล้วก็มีคนจีนชื่อเล็กเป็นคนมีเงินก็ทดรองให้เงินก่อน พี่ก็ซ้อมศิลปินที่จะเดินทางไปด้วย แต่หลอกเขาว่าจะรีบเดินทางไปถ่ายหนังที่ฮ่องกง เสี่ยเล็กจะเป็นคนออกค่าแต่งตัวและค่าใช้จ่ายให้ พี่ก็ไปประชุมที่ฮ่องกงสมัยนั้นขึ้นเครื่องบินไปฮ่องกงกรุงเทพฯ ประมาณ 6 ชั่วโมง ไปพบปะกับผู้แทนปักกิ่งที่นั่น ก็ทะยอยพาศิลปินขึ้นเครื่องบินไป 3 ถึง 4 เที่ยว ทั้งหมด 47 คน ไปลงที่ฮ่องกง ก็ไปเข้าทางชายแดนฮ่องกงเข้าประเทศจีนเลย ไปถึงตอนแรกมีปัญหา มองเห็นรั้วลวดหนาม ทหารจีนแดงยืนถือปืนกัน มีธงแดงอยู่ ทางนี้ ฮ่องกงก็ประทับวีซ่าขาออกเที่ยวเดียวไม่รับกลับ พี่เรียกประชุมศิลปินทั้งหมดบอกว่าผมหลอกพวกคุณมาเพื่อจะให้ไปแสดงที่ประเทศจีน ผมให้โอกาสทุกท่านว่า ถ้าไม่ไว้ใจผมก็กลับกรุงเทพฯ ได้ แต่ถ้าใครเชื่อว่าผมพาไปเผยแพร่วัฒนธรรมไทยในแผ่นดินใหญ่เป็นประวัติศาสตร์อันหนึ่งของไทยที่เราสามารถเข้าไปแสดงในประเทศจีนได้ เพื่อให้คน 800 ร้อยล้านคนชมก็ตามผมไป ซึ่งเราไม่มีเวลาแล้วพี่ก็คว้ากระเป๋าเดินทางหน้าศิลปินหญิงสุพรรณ (บูรณะพิมพ์) ก็ตามไป ทีนี้พวกที่อยู่ พวกนาฏศิลป์ พวกกระบี่กระบอง ดนตรีไทย ก็เปลี่ยนใจยอมตามไป พอประตูลวดหนามเปิด มีคนมาต้อนรับมีเสียงปรบมือของนิสิตและนักศึกษาที่กรูกันเอาดอกไม้มาให้ ทีนี้เราก็ไปพบเพื่อนเราที่อยู่ที่นั่น คือ สนาน วรพฤกษ์ คนแปลหลู่ซิน เรื่อง “ชีวิตจริงของอาคิว” คนแรก เพิ่งเสียชีวิตไปเมื่อปีที่แล้ว เขาก็เข้ามากอด ทุกคนก็ดีใจความกลัวจึงหายไป ก็ไปรับดอกไม้ รับเสียงปรบมือ ทหารที่ถือปืนกลก็พลอยปรบมือให้ด้วย แล้วเขาก็ปิดรั้วลวดหนามพาไปกินน้ำชาที่บ้านพักรับรองแล้วก็พูดว่า มีคนไทยคนหนึ่งลี้ภัยการเมืองมา จะขอเลี้ยงน้ำชาพวกศิลปินจะได้ไหม ถามว่าใคร เขาตอบว่าปรีดี พนมยงค์ ก็บอก

ว่าไปเดี๋ยวนี้ คิดถึงท่าน สงสารท่านจับใจ อาจารย์ปรีดีพูด วันนั้นทำให้ร้องไห้กันหลายคน ท่านพูดได้ดีมากและได้ส่งใบพูดให้พี่ ตอนนั้นยังไม่รู้ว่าใครเป็นหัวหน้าคณะ พี่ก็รับมาถือไว้แล้วก็กราบท่าน แล้วกล่าวตอบว่ามาพบอาจารย์ในฐานะนาฏศิลป์และศิลปิน เพื่อนผมทุกคนไม่เกี่ยวกับการเมือง แต่เรามาเพื่อวัฒนธรรม การกล่าวต้อนรับของท่านดีมาก พูดถึงว่าการได้มาเป็นโอกาสที่ดีที่สุด เป็นการที่คนไทยได้สร้างประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ท่านเน้นตรงที่รัฐบาลกับรัฐบาลไม่ว่าประเทศไหนก็ตามอาจจะเป็นอริต่อกัน แต่ประชาชนต่อประชาชนทุกประเทศเป็นมิตรกันพูดจากันได้ ประชาชนต้องเป็นเพื่อนกัน แม้รัฐบาลจะไม่ถูกกันก็ตาม ช่วงนั้นรัฐบาลของจีนกับไทยขัดแย้งกันมาก

อยู่ที่จีนนานไหมครับ

"รพีพร" อยู่แสดงเต็มที่ 2 เดือน แต่อีก 1 เดือนกลับไม่ได้ แสดงทั้งหมด 10 เมืองใหญ่ๆ ต่อมาไปติดต่อสถานทูตขอกลับ แต่ไม่มีใครตอบรับ จนกระทั่งไปขออังกฤษ ซึ่งอังกฤษเก่งมาก ขอที่ปักกิ่ง ปักกิ่งให้ไปติดต่อที่เซี่ยงไฮ้ เซี่ยงไฮ้ให้ไปติดต่อที่กวางโจว พอถึงกวางโจวก็กลับไม่ได้ ก็วนไปทั่วประเทศ ทีนี้เป็นปัญหาสำหรับเรา ก็พอดีนึกถึงพี่สังข์ (พัธโนทัย) เป็นเลขาจอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งท่านติดต่อกับจีนอยู่ พี่สังข์ก็มีโทรเลขในฐานะเลขานายกฯ ขอให้ศิลปินไทยเดินทางกลับประเทศ อาจารย์ปรีดีดูโทรเลขแล้วก็ให้ตอบกลับไปว่าถึงประเทศไทยแล้วอย่าจับ ถ้าจับก็จะไม่กลับ ผลสุดท้ายมีโทรเลขมา ว่านายกรัฐมนตรีสั่งว่าคนไทยต้องกลับประเทศ มาแล้วจะไม่มีการจับกุม แต่ขอให้รัฐบาลจีนรับผิดชอบค่าพาหนะในการเดินทางกลับประเทศไทยของคณะศิลปินทั้งหมด ซึ่งตอนนั้นต้องดิ้นรนมาก จะไปทางพม่าหรือทางไหนก็ไม่ได้ ทั้งนั้น เพราะว่าทางโน้นบอกว่าจะขัดใจกับประเทศไทย เพราะว่าช่วงนั้น

ศิลปินไทยมาอย่างผิดกฎหมาย จีนจึงได้จัดเรือจากเดนมาร์ก ชื่อเรือ "เฮรีสเจสเซ่นต์" เป็นเรือสินค้าระหว่างฮ่องกง-จีน-ไทย เป็นเรือของบริษัทโหวฮก สมัยนั้นโหวฮก เชิญนายกรัฐมนตรีเป็นประธานโดยตำแหน่ง ซึ่งตอนหลังมายกเลิก ตอนนั้นจอมพล ป. ก็เป็นประธาน รัฐบาลจีนเช่าทั้งลำให้พวกเราซึ่งมีประมาณ 48 คนเลย

เดินทางกี่วันครับ

"รพีพร" ประมาณ 3-4 คืน เรือมาถึงสีชังตอนตี 3-4 สันติบาลขึ้นเรือไปยื่นข้อหา เราก็รู้แล้วว่าเขาจะจับ ก็บอกว่าจับผมคนเดียวเถอะ เพราะผมหลอกเขาไปทุกคน เขาบอกไม่ได้ ทุกคนที่ไปทำผิดกฎหมายทั้งนั้น สมัยนั้นกฎหมายคอมมิวนิสต์มี 2 ฉบับ ฉบับแรกออกสมัยอาจารย์ปรีดีเขียนโครงการเศรษฐกิจ พ.ศ. 2476 มาเลิกตอนที่ประเทศไทยขอเข้าสหประชาชาติ มาออกใหม่สมัยจอมพล ป. พอถูกจับก็ไปส่งเข้าขังสันติบาล ทันที ตำรวจให้หาคนประกันเป็นพิธี สุรัตน์ พุกกะเวช เจ้าของโรงพิมพ์ดาราไทย เอาโรงพิมพ์ประกันให้ตีราคาสองแสนประกันทั้งหมด 40 กว่าคน จึงได้นอนบ้าน แต่ต้องไปรายงานตัวทุกอาทิตย์

แล้วมีช่วงหนึ่งพี่ต้องไปอยู่ลาดยาว

"รพีพร" ตอนนั้นถ้าพี่อยู่โดยปกติไม่เป็นไร เผอิญจอมพลป. ถูกปฏิวัติ โดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็มีการเปลี่ยนแปลง คุณพจน์ สารสินมาเป็นนายก ตอนนั้นมีการเลือกตั้ง พี่ก็ไปสมัครเป็นผู้แทน พี่เทพ (โชตินุชิต) ชวนเป็นพรรคสังคมนิยมและพรรคแนวร่วมสังคมนิยม ก็มีอุธรณ์ พลกุล ทองใบ ทองเปาด์ พี่ และสุเทพ สัจจกุล สมัยนั้นมีทั้งหมด 9 คน เป็นต้นเหตุให้เกิดการปะทะกันกับประชาธิปัตย์ เขาก็ปล่อยข่าวต่างๆ หนังสือพิมพ์วิทยุก็ออกข่าว เป็นเรื่องใหญ่มาก

ตอนนั้นประชาธิปัตย์มีใครเป็นหัวหน้าพรรคครับ

รพีพร ควง อภัยวงศ์ ตอนที่พี่ถูกเขาจับเขาตั้งข้อหากบฏภายในภายนอกประเทศ มีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ดูหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ พร้อมกัน 3-4 ข้อหา งานนี้จึงต้องเข้าคุก มารุต บุนนาคเป็นทนายให้ พอพี่ถูกจับมีทนายประมาณ 20 กว่าคนอาสาว่าความให้ มารุตก็บอกว่าผู้พิพากษาจะหมั่นไส้ให้ผมทำคนเดียวเถอะ

พี่อยู่ลาดยาวกี่ปีครับ

"รพีพร" ศาลตัดสินเฉพาะพี่ 5 ปี นอกนั้นเขาปล่อยหมด แล้วเผอิญในหลวงเสด็จฯ ไปอเมริกา แล้วนิวัติพระนคร พ.ศ.2504 มารุต บุนนาคก็ยื่นขออภัยโทษทันที ในหลวงท่านก็อนุมัติ โทษเหลือ 1 ปี พี่ออกจากลาดยาวเมื่อ 15 มกราคม 2505 ก็อยู่ในลาดยาว 1 ปี กับ 15 วัน

ตอนพี่ลาดยาวได้สร้างผลงานเกี่ยวกับบทละครโทรทัศน์ด้วยใช่ไหมครับ

"รพีพร" มีหลายเรื่อง ไม่สร้างไม่ได้ ตั้งแต่ถูกขังอยู่ในคุกมหาชัยที่เป็นสวนรมนีย์นาถ ที่ข้างวัดสุทัศน์ พี่ถูกขังอยู่ 2 ปี แล้วไปอยู่ลาดยาวอีก 2 ปี ระหว่างที่อยู่ก็เขียนละครตอนเดียวจบส่งออกมาขายข้างนอก ตอนแรกที่เขียนใช้ชื่อ 'ศิวะ รณชิต' เป็นชื่อของขุนศิวะฯ ที่เป็นกบฏ ปี 2475 ไปโรงพยาบาลไปตรวจโรคก็ไปเจอหนังสือ ตอลสตอยเก่าๆ มีเรื่อง "พระเจ้าเห็นสัจจะแต่ให้รอก่อน" มีอยู่ซีกเดียวเพราะนักโทษทำขาด ก็ได้อ่านตอนเดียวซึ่งดีมากเลย เกี่ยวกับนักโทษ เกี่ยวกับเรือนจำ ก็เลยมาเขียนเรื่อง "พระเจ้ารู้ทีหลัง" ใช้นามปากกา 'ศิวะ รณชิต' คนก็แตกตื่นคนดูที่ช่อง 7 เกรียวกราว จนคุณการุณ เก่งระดมยิ่ง มาถามคนจัดเลยว่าใครเขียน คนธรรมดาเขียนไม่ได้ต้องมืออาชีพ ซึ่งตอนนั้นพี่ก็ฝากบทกับผู้คุมหญิงก็ผ่านไปโดยไม่ถูกเซ็นเซอร์ ได้เงินมาครั้งละ 500 บาท เสียค่าปิ่นโต 400 ก็เหลือ 100 เดียวเอาไว้ใช้จ่ายตอนนั้นไม่มีรายได้

อย่างอื่น

ทางเรือนจำทราบไหมครับ

"รพีพร" ก็มาทราบตอนหลังเพราะข่าวลือจากหนังสือพิมพ์ว่ามีเสียงหัวเราะมาจากมุมมืดในคุก เป็นชัยชนะของนักโทษคนหนึ่ง คนเขียนข่าวนี้ก็เป็นเพื่อนกัน แต่ก็ไม่ได้ถือโทษเพราะว่าเราก็ผิด แต่พอมาอยู่ลาดยาวแล้วสะดวกขึ้น ก็เขียนหลายเรื่อง ทั้งเรื่องยาว เรื่องสั้น ที่เป็นละครวิทยุที่โด่งดังมากก็มี "ผีก็มีหัวใจ" ตอนหลังมาพิมพ์เป็น "ภูติพิศวาท" เป็นละครอยู่หลายครั้ง หนังก็เอาไปทำ พอได้รับอิสระภาพจึงได้หานามปากกาใหม่ ก็นึกถึงเพื่อนคนหนึ่ง คือ ชาลี อินทรวิจิตร เป็นเพื่อนที่เกิดปีเดียวกัน เรียนมัธยม 4-5 ด้วยกัน เขาอยู่อำนวยศิลป์ พี่อยู่เบญจมบพิตร เขาใช้นามปากกา "รพี พรธาดา" พี่ก็เลยบอกว่าเอามาใช้เป็นนามปากกาเราดีกว่าเพราะจะเขียนละครเรื่องใหญ่สักเรื่อง ก็เอามาย่อรวมกันเป็น "รพีพร" หมายถึงขอพรจากพระอาทิตย์ก็เขียน "ภูติพิศวาส" เรื่องแรก เรื่องที่สองก็ "ลูกทาส' ซึ่งก็ได้ตุ๊กตาทองที่ในหลวงพระราชทาน เป็นปีแรกและปีสุดท้าย

มาถึงอีกเรื่องคือเรื่อง สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย ที่พี่สุวัฒน์ มีส่วนในการก่อตั้งขึ้น

"รพีพร" ครับ เกิดจากความคิดที่จะช่วยนักเขียนผู้ใหญ่ที่เรานับถือเหมือนพ่อ คือพี่เลียว ศรีเสวก ซึ่งใช้นามปากกา "อรวรรณ" และอีกมากมาย ก็เลยมาคิดกับคุณปรีชา เหตระกูล ที่ทำหนังสือนพเก้ารายสัปดาห์ และมีคุณอุธรณ์ พลกุล มาร่วมคิดด้วย ก็หารือถึงเรื่องช่วยพี่เลียว ก็คิดว่าเอานักเขียนมาช่วยดีกว่าจะพึ่งคนอื่นดี ตอนนั้นพี่เลียวเป็นมะเร็งก็สงสารแกว่าจะต้องตายแน่ เงินทองก็ไม่มี จึงได้รวมนักเขียนขึ้นมา แล้วใช้ชื่อว่า "ชมรมนักเขียน 5 พฤษภาคม" ได้รับการสนับสนุนทั่วไปทั้ง

นักเขียนหญิงและชาย เก่าและใหม่ พี่เป็นประธานชมรมคนแรก เป็นอยู่ 2 สมัย แล้วก็ผลัดเปลี่ยนกันไป จนเป็นสมาคมนักเขียนเมื่อปี พ.ศ.2514 ก็เอาวันที่ 5 พฤษภาคม ซึ่งเป็นวันฉัตรมงคลและเป็นวันเกิดสมาคม

ในส่วนของนักเขียน พี่มองนักเขียนปัจจุบันว่ามีความแตกต่างจากช่วงของพี่อย่างไรบ้างครับ

"รพีพร" ถ้าพูดถึงคุณภาพนักเขียนหรือตัวนักเขียนเอง มีการพัฒนาขึ้นเยอะกว่าสมัยก่อนมาก ถึงได้บอกว่า "ศรีบูรพา" ถ้าอยู่ถึงสมัยนี้ท่านก็จะเขียนหนังสือลำบาก ความคิดของคนรุ่นใหม่พัฒนาไปตามสิ่งแวดล้อมมากมาย ในส่วนของสมาคมนักเขียนต้องรักษาให้มีชีวิตอยู่ มีปัญหาอะไรก็ต้องประคับประคองกันไป ต้องทำให้คนมีจิตสำนึกร่วม เห็นใจเข้ามาช่วยเหลือ คนส่วนใหญ่ที่เข้ามาช่วยสมาคม ไม่ใช่นักเขียนแต่เป็นประชาชน.

บันทึกเสียงเมื่อ มีนาคม 2544

"บอระเพ็ด"

ชื่อพื้นเมือง จุงจะลิง (ภาคเหนือ) เจตมูล (ภาคใต้) เครือกอฮอ (ภาคอีสาน-หนองคาย) หางหนู (อุบลราชธานี) เถาหัวค้อน (สระบุรี)

บอระเพ็ดเป็นไม้เลื้อยขึ้นพันตามต้นไม้ใหญ่ ปลูกง่าย เป็นต้นไม้ที่คนไทยรู้จักดีว่ามีรสขม ในทางสมุนไพรนำมาใช้เป็นยาแก้ไข้

สารที่มีอยู่ในลำต้นหรือเถาบอระเพ็ดนั้น พืชสามารถดูดซึมขึ้นไปอยู่ในส่วนต่างๆ ของพืชได้ จัดเป็นยาชนิดดูดซึม เมื่อแมลงมากัดกินส่วนของพืชก็จะออกฤทธิ์ได้เช่นกัน

ศัตรูเป้าหมายของบอระเพ็ดได้แก่ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยจั๊กจั่นสีเขียว โรคยอดเหี่ยว โรคข้าวตายพราย หรือโรคข้าวลีบ ข้าวหัวหงอก ซึ่งมีสาเหตุมาจากหนอนกอแถบลายไปอาศัยอยู่ในต้นข้าว

วิธีใช้

1. เถาแก่ของต้นบอระเพ็ด ตัดเป็นท่อนๆ ขนาดพอเหมาะ ตากแดด 2-3 แดด แล้วนำมาบดให้ละเอียดเป็นผง นำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่จะใช้ตกกล้าใส่ลงในภาชนะที่ปิดฝามิดชิด ใส่ผงบอระเพ็ด โดยใช้ผงบอระเพ็ด 1 กิโลกรัม ต่อเมล็ดพันธุ์ข้าว 30 กิโลกรัม เติมน้ำลงไปให้เต็ม คลุกเคล้าให้ทั่ว แล้วแช่ทิ้งไว้ 2 วัน หรือ 48 ชั่วโมง เสร็จแล้วนำเมล็ดพันธุ์ข้าวขึ้นใส่

กระสอบปุ๋ย ตั้งทิ้งไว้ในร่ม เพื่อเป็นการอบอีก 3 วัน จนข้าวงอก และนำไปหว่านในแปลงเพาะกล้า บอระเพ็ดจะออกฤทธิ์ได้นาน 30 วัน ก็ถึงเวลาที่ต้องนำต้นกล้าไปปักดำ หรือเมื่อต้นกล้าสูงขึ้น 2 เซนติเมตร อาจใช้สารสะเดาฉีดพ่นอีกครั้ง จะช่วยป้องกันโรคใบก้านเหลืองและเพลี้ย ทำให้ต้นกล้าแข็งแรงอยู่นานจนถึงระยะถอนกล้าไปปักดำ หลังการปักดำแล้วใช้เถาบอระเพ็ด 5-6 กิโลกรัมต่อที่นา 1 ไร่ ทุบบอระเพ็ดให้แตกและตัดเป็นชิ้นๆ หว่านลงไปในนาทั้งที่ยังสดอยู่ แล้วกักน้ำในนา 5-7 วัน จะทำให้นาข้าวปลอดจากโรคและแมลงศัตรูข้าว โดยเฉพาะจะป้องกันหนอนกอและเพลี้ยไฟได้จนถึงเวลาเก็บเกี่ยว

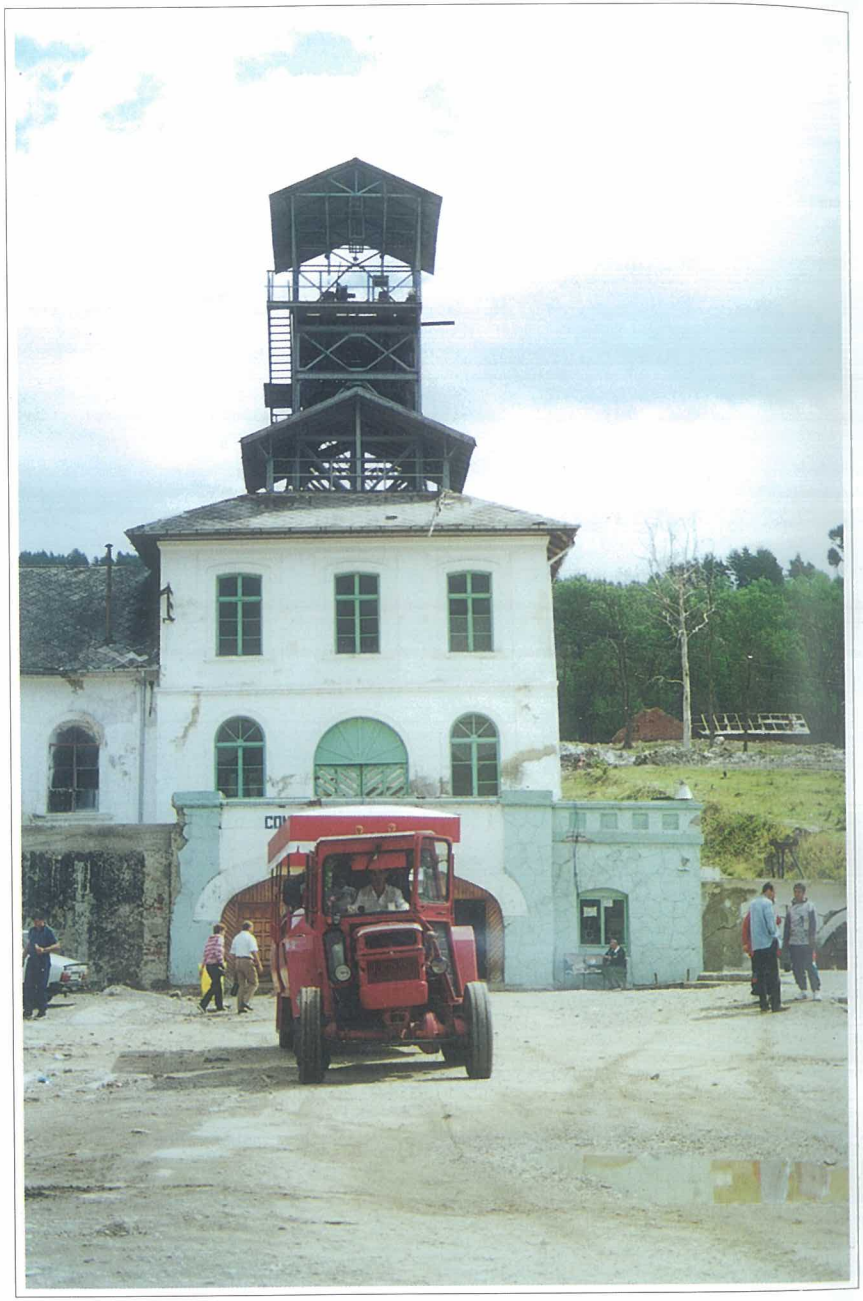
2. ใช้ลำต้นบอระเพ็ด 50 กรัม สับเป็นชิ้นเล็ก ต่อน้ำ 125 มิลลิลิตร แช่ทิ้งไว้สักพัก แล้วกรองเอาแต่น้ำไปฉีดแปลงเพาะกล้า

3. นำเถาบอระเพ็ดสดมาบดหรือสับให้ละเอียด ผสมน้ำ โดยใช้เถาบอระเพ็ด 200 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร คนให้เข้ากัน นำสารละลายที่ได้ไปรดที่รากของต้นกล้าให้ชุ่ม ทิ้งไว้ 1 คืน เพื่อให้รากต้นกล้าดูดซับสารละลายบอระเพ็ดอย่างเต็มที่ แล้วจึงนำต้นกล้าไปปักดำต่อไป

4. ตัดลำต้นบอระเพ็ดเป็นท่อนๆ แขวนไว้บริเวณทางท่อน้ำเข้านา ใช้ไม้ไผ่ 2 ท่อนมาทำเป็นเสา นำเถาบอระเพ็ดที่ตัดให้มีความยาวท่อนละ 1 ฟุต มาผูกติดกับเสา 2 ข้างเพื่อทำเป็นรั้ว โดยใช้เถาบอระเพ็ดประมาณ 6-7 ท่อน ผูกเรียงต่อกันไป ให้มีความสูงเท่ากับระดับน้ำในนาข้าว และนำรั้วนี้ไปปักไว้ใต้ทางน้ำที่จะไหลเข้าสู่นาข้าวโดยให้เถาบอระเพ็ดอยู่ใต้น้ำ จะช่วยลดปริมาณเพลี้ยจั๊กจั่นและเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลได้ เพื่อให้การป้องกันแมลงศัตรูข้าวได้ผลดี ควรเปลี่ยนเถาบอระเพ็ดทุกๆ 2 อาทิตย์.

(ตัวอย่างของชาวนาฟิลิปปินส์)

ท่องเที่ยว

เค็มกว่าเกลือ

เบญจกาญ ทับทอง

ตอนที่เดินทางมาถึงใหม่ๆ เป็นช่วงปลายหน้าหนาว หิมะสีขาวโพลนโรยตัวอยู่บนถนน ปนอยู่กับหิมะสีดำ เพราะเขาไม่มีเวลากวาดถนน บรรยากาศเยือกเย็น ไม่ได้ชวนให้ออกไปเดินเล่นได้เลย นอกจากจะเสี่ยงกับการหกล้มแล้ว ยังเสี่ยงต่อการเป็นไข้อีก แต่ด้วยความอยากจะเห็นเหมืองเกลือที่เขาร่ำลือกันนักกันหนาว่า สวย แปลกตา เป็นยารักษาโรคหอบหืด และแก้ปวดข้อได้ดีนัก ทันทีที่ฟังจบ ก็มาดไว้ในใจว่า จะต้องไปให้ได้ แต่แล้วก็ต้องผิดหวังกลับมา เพราะเหมืองเกลือนี้ปิดตอนหน้าหนาว

เมื่อสบโอกาส หน้าร้อนหมุนเวียนมาถึง ก็แวะไปเหมืองเกลือที่ Prahova ห่างจากบูคาเรสต์ ไปทางเหนือประมาณ 60 กิโลเมตร แคว้นนี้งามนัก มีประชากร 300,000 คน มีอายุเก่าแก่ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1503 มีเมืองหลวงชื่อ Ploiesti ภูมิประเทศแถบนั้น ตั้งอยู่บนหุบเขาที่เรียกกันว่า Carpathians มีพื้นที่ 4,694 สแควร์กิโลเมตร ผู้คนนิยมไปปีนเขากันนัก แต่ที่นิยมกันมากที่สุดในหน้าร้อนคงเป็นการไปสูดเกลือค่ะ

เกลือที่ว่านี้เป็นสมบัติที่ธรรมชาติเหมือนจะประทานให้ชาวโรมาเนียได้ใช้ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่ดูเหมือนว่ายังคงไม่สะอาดและไม่มีเงินบำรุงรักษา การเข้าไปเยี่ยมชมเหมืองเกลือ ต้องเสียค่าเข้าคนละ 25,000 เล ก็ประมาณ 30 บาทไทย ต้องลงลิฟท์ไปค่ะ ลิฟท์ที่ว่านี้โคลงเคลงด้วยความเก่า โยกเยกและไม่แข็งแรง และเพื่อให้รู้ว่าเป็นเหมืองเกลือ ก็มีน้ำเกลือหยดแหมะลงมาบนหน้าผาก เราใช้เวลาลงลิฟท์ประมาณ

10 นาที เพราะลึกกว่าข้างบน 250 เมตร ก็เห็นลานกว้างราวกับลานน้ำแข็งเรียบตรงหน้า ทันทีที่ประตูลิฟท์เปิดออก พร้อมๆ กับ ที่ไกด์ชี้ให้เห็นตราคอมมิวนิสต์เด่นอยู่บนกำแพงสูงด้านหนึ่ง ดาวกับค้อน เคียวที่เห็นเหมือนจะเป็นสัญลักษณ์ว่า "ข้าพเจ้า นิโคไล เซาเชสคู เท่านั้น ที่สามารถมาเยือนสถานที่นี้ได้" ในสมัยหนึ่งของชีวิต เกือบลืมบอกไป นายนิโคไลฯ เป็นประธานาธิบดีโรมาเนียปกครองประเทศด้วยระบบคอมมิวนิสต์ ช่วงปี 1965-1989 ค่ะ โดยในช่วงแรกเป็นเลขาธิการเท่านั้น จนถึงปี 1975 จึงได้มาเป็นประธานาธิบดี บนพื้นของเหมือง บนเพดานและกำแพง คือ เกลือลองก้มเอาลิ้นแตะพื้นก็เค็ม ชิมกำแพงก็เค็ม ประมาณเอาว่ากำแพงที่สูงก็คงเค็ม เกลือทั้งนั้น ที่อยู่กันเป็นภูเขาซ้อนกันเป็นลายซ้อนกันเป็นชั้นสวยอวดตัวเป็นระยะๆ บนกำแพง เป็นลายธรรมชาติที่มีประโยชน์ เพราะเขาบอกว่าหากนั่งสูดเกลือนาน 1 ชั่วโมงติดต่อกัน 3 วัน จะช่วยรักษาโรคหอบหืดได้ เพื่อให้การสูดเกลือเป็นไปโดยสะดวก ส่วนหนึ่งของลานกว้างถูกจัดไว้เป็นเตียงๆ มีบริการผ้าห่ม หมอนและเสื้อคลุม เพราะ อุณหภูมิข้างล่างเย็นกว่าข้างบนประมาณ 10 องศา มิน่าเล่าถึงปิดตอนหน้าหนาว

รอบๆ ลานมิใช่มีแต่ที่กว้างๆ เป็นลานๆ เช่นนั้น อย่างนั้นก็คงธรรมดาไป แต่เขาปั้นเกลือเป็นรูปบุคคลสำคัญ พร้อมกับมีไฟส่องให้ด้วย สวยจริงๆ เห็นแล้วก็นึกถึงผู้ฟังวิทยุสราญรมย์ แต่ด้วยอากาศที่เย็น ถ้าจะมาที่นี่ ควรจะสวมหมวก รองเท้าผ้าใบที่เดินแล้วไม่ลื่น พกพาลูกบอลและไม้แบดไปด้วย เพราะถ้านั่งอยู่เฉยๆ ก็เย็นมาก ดังนั้น เขาจัดลานเท่าสนามฟุตบอล มีโกล์ไว้ด้วย มีเน็ตสำหรับเล่นแบตด้วย ทีมฟุตบอลโรมาเนียก็มาพักที่นี่ก่อนลงแข่งทุกคราวไป อากาศแห้งและความกดดันต่ำ ทำให้วิ่งมากก็เหนื่อยเร็ว แต่การเดินสลับวิ่งจะช่วยให้สบาย สูดเกลือ อยู่สักพักก็รู้สึกว่าโล่งจมูก เสียดายที่มีเวลาน้อย ไม่สามารถนั่ง

อยู่ได้นาน เกินชั่วโมง แต่ก่อนกลับโดยลิฟท์ก็นึกย้อนอีกทีว่า ถ้าที่นี่จะจุคนได้มากๆ คงจะเป็นการดีที่พ่อเซาเชสคู จะเรียกประชุมคน โดยคนข้างบนไม่รู้เลยว่าเขาเรียกสมาชิกพรรคลงไปบอกอะไร เพราะสมัยก่อน ปี ค.ศ. 1990 คนธรรมดาห้ามลงไปเด็ดขาด เพราะเป็นสมบัติของเซาเชสคูแต่ผู้เดียว ที่นี่ยังมีโรงแรมให้พัก อยู่รอบๆมากมาย สำหรับคนที่ต้องการรักษาโรคหอบหืดให้หาย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ฯ ก็เคยมาที่นี่ค่ะ

ไม่ใช่ว่า Prahova จะมีแค่เหมืองเกลือ ไหนๆ ก็มีเกลือมากขนาดนี้ ก็มีสระเกลือค่ะ สระแช่น้ำเกลือที่สวยมาก เพราะมีเกลือล้อมรอบสระสวยมาก เหมือนหินอ่อนย้อยลงมาจากภูเขา น้ำในสระก็ใสเขียว เข้มข้นไปด้วยความเค็มที่เกลือไทยสู้ไม่ได้ เขามาแช่เกลือกันค่ะ เพื่อรักษาโรคปวดข้อ เสียดายที่ตอนนี้เมืองแดร็กคูล่า ไม่มีเงินที่รักษาแหล่งท่องเที่ยว จึงมีขวดแฟนต้าลอยวัดระดับเกลืออยู่ในน้ำ ริมภูเขาเกลือก็มีชื่อบรรดาพ่อคุณแม่คุณที่มืออยู่ไม่สุข ทำให้เกลือสีขาวเปื้อนรอยสีจากสเปรย์ ดูไม่สะอาดตา หลังจากแช่เกลือแล้ว ข้อบังคับคือ ต้องไปล้างออกให้หมด เพราะเกลือจะติดตัวท่านขาวไปหมด และอาจจะเกิดผื่นคันได้ในที่สุด

ใกล้ๆ บ่อเกลือยังมีสระน้ำแร่ให้อาบและโคลนไว้พอกตัว ชนิดที่โคลนอิตาลี Borghese กระปุกละ 3,000 บาท ต้องอาย เพราะที่นี่พอกก็ได้ ใส่ถุงกลับบ้านก็ได้แต่ถ้าจะให้ดีต้องพอกแล้วอาบแดดจะผิวงาม หายปวดเป็นปลิดทิ้ง ต้องยอมตัวดำเป็นเจ้าเงาะชั่วครู่ค่ะ

ก่อนกลับได้ซื้อเกลือมา 1 ก้อน ไว้แช่น้ำอาบ แก้โรคปวดเมื่อย และไว้คุยอวดใครต่อใครว่าไปมาแล้วนะ เหมืองเกลือน่ะ เค็มจริงๆ เค็มกว่าเกลือไทยหลายเท่านัก แต่เกลือนี่ในภาษาไทยมีสุภาษิตไว้หลายอย่าง ไม่รู้ล่ะค่ะว่า ท่านผู้ฟังจะนึกถึงอะไรได้ สำหรับดิฉันรู้แต่ว่าถ้าเค็มอย่างเกลือน่ะ ไม่ดีแน่นอน จริงไหมคะ.

เรื่องสั้น

ตลอดกาล

'ร.จันทพิมพะ'

วัลภาแต่งงานเมื่ออายุย่างเข้าสามสิบปี นับว่าผิดเวลามิใช่น้อย นั่นแหละ!...ความรัก การสมรสและชีวิตมิใช่เป็นสิ่งซึ่งจะหยิบวางแต่งตั้งเอาตามอารมณ์และโอกาสเสมอไป ในเมื่อปุถุชนมิได้อยู่ด้วยอารมณ์เพศอย่างเดียว ธรรมชาติมีอิทธิพลเหนือชีวิตมนุษย์จริง แต่มนุษย์ก็สามารถควบคุมธรรมชาติได้เหมือนกันมิใช่หรือ?

จะประหลาดอะไรนักหนาเมื่อวัลภากับล้ำเลอชัยแต่งงานกันเมื่อวัยกลางคน ไม่ประหลาดอะไรนักเมื่อวัลภาผ่านชีวิตสมรสปีแรกมาได้ด้วยการตั้งครรภ์และขึนไปคลอดบุตรหญิงหัวปีของหล่อนที่ศิริราช ขณะที่สถานีบางกอกน้อย กำลังอยู่ในระยะถูกโจมตีทางอากาศอย่างหนัก ในยามฉุกเฉินเช่นนั้นผู้จะเป็นมารดาครั้งแรกในวัยกลางคน ย่อมไม่ปรารถนาจะไปเสี่ยงภัยความขาดแคลนในถิ่นอพยพ ศิริราชมีทุกสิ่งซึ่งถิ่นอพยพไม่มี แม้จะต้องเสี่ยงลูกระเบิดรอบข้าง มันก็เป็นการเสี่ยงท่ามกลางนายแพทย์พยาบาล และเวชภัณฑ์ ซึ่งหาไม่ได้ง่ายนักในที่อื่นของประเทศไทยยามมรสุมสงครามกำลังปั่นป่วนไปหมด

วัลภาคลอดลูกหญิง 'บี บี้' ได้สามวัน สถานีบางกอกน้อย และบริเวณใกล้เคียงถูกเครื่องบินทิ้งระเบิด บีอะไรสักอย่างหนึ่งของพันธมิตร

โจมตีอีก คราวนั้นราบเรียบอีกหลายแห่ง

'บีบี้ ของแม่' วัลภาตั้งชื่อลูกโดยความซาบซึ้งสะเทือนใจจากเจ้าเครื่องบินบี อะไรสักอย่างหนึ่งนั่นเอง "อีก ๔ วัน แม่จะพา บีบี้ไปอยู่หลอแหล"

หล่อนอยู่โรงพยาบาลไม่ทันครบ 7 วัน ลูกระเบิดจากไอ้บีอะไรนั่นถูกเหวี่ยงลงมาตูมตามในเขตศิริราชอีก วัลภากับแม่คลอดใหม่อีกหลายคนได้รับแจกลูกตั้งแต่สัญญาณระวังภัยยังไม่สิ้นเสียงคราง และถูกเข็นเข้าไปอยู่ในห้องหลบภัยชั้นล่างเช่นเคย แต่วันนั้นขณะที่วัลภากับเพื่อนหญิงอีกคนหนึ่งถูกเข็นอยู่กลางทาง ระเบิดก็หล่นตูมติดๆ กันใกล้ๆ นั้น ดูเหมือนว่าตัวตึกกวัดไกวและกำลังจะทะลายลงในพริบตา มีแต่ความกึกก้องกับความสะเทือนสะท้านทุกแห่ง พยาบาลกับคนไข้กระเด็นจากกันด้วยแรงสะเทือน หรืออำนาจความตระหนกที่ช่วยไม่ได้ ขณะที่ต่างคนต่างหนีเอาตัวรอดตามสัญชาตญาณ

"ตายแล้ว...บี บี้!" วัลภาร้องกรี๊ด

หล่อนกระโจนหรือกระเด็นจากรถร่วมกับลูกน้อยซึ่งตื่นขึ้นร้องจ้าความรักบุตร สุดรักตามธรรมชาติของหญิง ทำให้วัลภากระเสือกกระสนเข้าไปในใต้บันไดเพื่อหาที่กำบัง และพยายามจะเอาร่างตนเข้ากำบังบีบี้ไว้อีกตูมหนึ่งตึกสะเทือน และมีสิ่งหนึ่งกระเด็นมาปะทะวัลภาอีก หล่อนกัดฟันหลับตากอดลูกแน่น และคิดถึงจูบกับวงแขนของสามี

"ล้ำขา! คุณอยู่ไหน!"

สิ่งนั้นคือร่างเพื่อนคนไข้ของหล่อน ซึ่งซวนเซเข้ามาปะทะวัลภาแล้วก็ล้มฟาดลงกับพื้นเต็มแรง ทารกน้อยซึ่งเป็นหญิงเหมือนกับบีบี้ ในวงแขนของมารดา ดูเหมือนไม่ได้รับความกระแทกกระเทือนอะไรมาก แม่ของหล่อนล้มหลังฟาดดิน เด็กน้อยจึงนอนอืดอัดอยู่บนอกแม่ใกล้กับ

วัลภาและทำเสียงรำคาญขึ้นว่า “บูบู” ตามความนึกคิดของวัลภา

แล้ววัลภาจึงรู้สึกว่า ลูกหญิงของหล่อนนิ่งเงียบเมื่อหล่อนก้มดูก็เห็นผ้าห่มที่ห่อบีบี๋เปื้อนเลือด หล่อนร้องกรี๊ดขึ้นอีกหนหนึ่ง แล้วก็สิ้นสตินิ่งเงียบไปเช่นเดียวกับแม่ของบูบู

เมื่อวัลภาฟื้นขึ้นก็พบแสงแดดอร่ามซึ่งสดชื่นและอบอุ่นเช่นเดียวกับยิ้มของสามี บรรยากาศรอบข้างเย็นสบายและสงบสงัด หล่อนมองเห็นหลังคามุงจากกับฝาลำแพนของบ้านอพยพที่หลอแหล หน้าต่างถูกค้ำขึ้นสูง ท้องทุ่งเวิ้งว้างภายนอกมีแต่กอข้าว ควายและละเมาะสะแกเขียวชอุ่ม มีเสียงแจวจ้วงน้ำในคลองหน้าเรือนดังจ๋อมๆ เสียงเพื่อนบ้านใกล้เคียงคุยกันดูเหมือนวัลภามีทุกสิ่งทุกอย่างที่ใจปรารถนา นอกจาก...บีบี๋

“ล้ำคะ...ลูกเรา...บีบี๋...”

เสียงหล่อนแหลมดัง ล้ำนั่งลงที่ขอบเตียง แล้วก้มลงเอาแก้มแนบกับหน้าหล่อน วัลภาจึงสงบเสียงและได้สติดังเดิม

“หนูของเรา...บีบี๋ถูกสะเก็ดระเบิดที่ศีรษะ” ล้ำบอก “ไม่เป็นอะไรมากหรอก แต่หนูยังเล็กเหลือเกิน... ก็ต้องให้อยู่ในความควบคุมของหมอและพยาบาลสักเดือน เธอเองก็จะต้องพักอยู่เงียบๆ ไม่ให้มีกังวลเหมือนกัน

หล่อนรู้ภายหลังว่า ความตระหนก และการกระแทกกระเทือนวันนั้น ทำให้หล่อนป่วยมากอยู่ถึงสองอาทิตย์จึงรู้สึกตัว วัลภาจึงไม่อาจโต้แย้งอย่างใดอีกเรื่องบีบี๋

พอครบเดือน หล่อนค่อยแข็งแรงขึ้น เขาจึงพาบีบี๋มาส่งที่หลอแหล ลูกน้อยหายเจ็บแล้วดูเจ้าเนื้อนี่กระไรหน้าตาเมื่อเกิดได้ 4 วัน เกือบเปลี่ยนแปลงไปหมด แม้แต่รอยแผลถูกสะเก็ดระเบิดที่ศีรษะก็ไม่เหลืออยู่เลย

มีแต่เส้นผมดำละเอียดอ่อนประหนึ่งไหมปกคลุมศีรษะเล็กๆ หนาแน่น

“เหมือนผมพ่อไม่ผิดเลย” วัลภาพร่ำพูด “ล้ำคะ คุณให้ผมลูกสวยเหลือเกิน”

“แต่ยายหนู แก้มยุ้ยอย่างแม่” สามีบอก

“คิ้ว ตา เหมือนพ่อ...ยิ้มง่าย!”

“ปากเหมือนแม่... จมูกก็เหมือนแม่...เชิดขึ้นง่ายๆ เวลาแสนงอน” แล้วเขาก็จูบหล่อนและลูก

วัลภาก็รู้สึกรักลูกเหลือเกิน รักจับอกจับใจ จนพลอยรักสามีมากขึ้นลูกน้อยซึ่งประกอบขึ้นด้วยบางส่วนของล้ำและของหล่อนเป็นประหนึ่งสายเชื่อมโยงอย่างเลิศระหว่างหล่อนและสามี เหมือนหนึ่งว่าหล่อนและเขาหายใจ คิด เคลื่อนไหว และเป็นอยู่ร่วมกันโดยสายลูกน้อยนี่เอง! เขาทั้งคู่มองเห็นเงาตนเองในบางส่วน ซึ่งรวมกันขึ้นเป็นบีบี๋... ผมพ่อจมูกแม่ และอุปนิสัยซึ่งถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ของสกุลหนึ่งๆ

เขาเห็นอดีต ปัจจุบันในตัวลูกน้อย ด้วยความรู้สึกผ่องแผ้วและร่มเย็นอย่างประหลาด แม่หนูเป็นโอสถสมานแผลเก่าอันสะเทือนใจทุกอย่าง และเป็นสัญลักษณ์ของความชื่นชมซึ่งผ่านไปแล้ว และ

“ลูกเป็นอนาคตของเราด้วย!”

เขาพากันยืนยันความคิดหวังอันน่าชื่นชมนี้

เมื่อสายใจและจิตรา ไปเยี่ยมวัลภากับครอบครัวของหล่อนที่หลอแหล วัลภากับล้ำได้แสดงความของคุณคนทั้งสองที่ให้ความพิทักษ์รักษาหล่อนกับลูกสุดความสามารถ แม้ขณะที่กำลังวิ่งหลบภัยในศิริราช วัลภาถามข่าวถึงหญิงเคราะห์ร้ายกับลูกซึ่งหล่อนตั้งชื่อให้เองตามเสียงร้องของเด็กว่า “บูบู”

"เขาตายเพราะช็อคมากกว่าตายเพราะแผลที่ถูกสะเก็ดระเบิดค่ะ" พยาบาลบอก

"โธ่! คุณสายใจขา! งั้นบูบูก็เป็นกำพร้าซิคะ! โธ่! ถ้าดิฉันเป็น... ถ้าเป็นบีบี๋...สงสารบูบู!

ล้ำรีบกอดหล่อนไว้แน่น

"แต่เธอกับบีบี๋ยังอยู่...ตลอดกาล"

"ยังอยู่...ตลอดกาล" วัลภาทวนคำ

เรื่องนี้ผ่านไปแล้ว 5 ปี ครอบครัวบีบี๋ยังเต็มไปด้วยความสุข ซึ่งมีหลักฐานพอจะเชื่อได้แน่นอนว่า เขาจะครองความสุขความร่มเย็นตลอดกาล...ที่เกิดแล้ว!

สมใจกับจิตราจึงไม่คิดที่จะแถลงความจริงกับผัวเมียคู่นั้นว่า บีบี๋ที่มีชีวิตอยู่ในวงแขนของพ่อแม่นั้น แท้จริงคือ บูบูซึ่งเป็นกำพร้า ในยามโกลาหลอลหม่านท่ามกลางกลิ่นระเบิด คาวเลือด และความทุกข์รันทดทั้งหลายหล่อนทั้งสองพบเด็กน้อยทั้งคู่นอนกลิ้งอยู่เคียงกันภายนอกวงแขนของมารดาทั้งสอง ซึ่งตายทันทีคนหนึ่งและสลบไปแล้วคนหนึ่ง สายใจร้องว่า

"จิตต์จ๋า! นี่คนไหนบีบี๋...แล้วคนไหนบูบู เด็กสองคนนี่เหมือนกันจนเป็นที่สังเกตมาแต่แรกแล้วไงล่ะ เกิดพร้อมกันเสียด้วย ดูซิ! ใครเป็นใคร"

"ก็ใครยังไม่ตายล่ะ?" จิตรากัดฟันถาม

"คนที่นอนร้องบูบูยังไม่ตาย ถูกสะเก็ดนิดเดียว" สายใจตอบตัวสั่นเสียงสั่น

"คนที่ไม่ตายต้องเป็นบีบี๋... เพราะแม่ของบีบี๋ยังไม่ตาย แต่จะเป็นบ้าตายถ้ารู้ว่าลูกตาย เพราะเขามีลูกอีกไม่ได้ ฉันรู้จักคนไข้ของฉันดี

แต่บูบู...เด็กที่ตายแล้วไม่มีพ่อแม่หรือญาติมิตรอีกแล้วถ้าแม่เขาตาย แม่ของบูบูบอกฉันเสมอ และเคยตั้งใจจะยกลูกให้แก่โรงพยาบาลอยู่แล้ว แต่ใครจะไปรู้ว่าเด็กที่ยังมีชีวิตอยู่ไม่ใช่บีบี๋"

"แกก็ร้อง บูบู..."

"บ้า! ทารกทุกคนร้องบูบู บีบี๋ เหมือนกันนั่นแหละ ทารกทุกคนเป็นชีวิต เป็นชาวฟ้า เป็นดอกไม้สวรรค์เป็นสิ่งซึ่งจะต้องได้รับการเลี้ยงดูด้วยดี ด้วยความทะนุถนอมและเมตตาตลอดกาล สายใจอุ้มเอาบู... เอ้อ...ง่า บีบี๋ไปไว้เสียให้พ้นแม่เขาก่อนสักเดือน เด็ก 3-4 วันที่เกิดมาเหมือนกันเกือบทุกอย่างอยู่แล้ว ต้องเหมือนกันตลอดไป ฉันจะเก็บบี... บูบูกับแม่ไปเอง เบื่อเธอใจอ่อนเหลือเกิน! เขาจะไปสู่ที่สุขของเขาในสวรรค์แต่คุณวัลภากับลูกสาวน้อยของเขาจะต้องอยู่ในโลกต่อไปอีก แล้วฉันจะต้องทำให้เขาอยู่อย่างเป็นสุขเหมือนกัน"

สายใจจึงทำตามและไม่คิดหรือพูดโต้แย้งอย่างใดอีก อนึ่งใครจะได้รู้ว่าเด็กที่เหลืออยู่ไม่ใช่บีบี๋...แม้เขาจะร้องบูบูบ้างหรือบี๋บี๋บ้าง อือๆ ออๆ อีกบ้าง?

เด็กเหมือนกันทั้งโลก...และเป็นที่น่ารักเหลือเกิน!

วัลภากับล้ำรักลูกเหลือเกิน เมื่อสายใจได้พบกับเขาทั้งสามพร้อมกันเมื่อไร หล่อนก็รู้สึกขอบคุณเทวดาอารักษ์ที่บันดาลให้หล่อนคล้อยตามความคิดของจิตรา...พยาบาลผู้ใจเข้มแข็งผู้นั้น แต่ก็น่าจะสรุปได้ด้วยว่าจิตราเป็นผู้มีใจอ่อนโยนยิ่งนัก สายใจจึงปิดปากตลอดกาล

นี่เอง คือสาเหตุที่ทำให้สายใจรับเด็กกำพร้าผู้หนึ่งไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมเมื่อถึงคราวหล่อนแต่งงานและไร้บุตร หล่อนรู้อย่างทีวัลภารู้ก่อนแล้วว่า หล่อนไม่สามารถจะมีลูกได้อีกเลย

"สายใจ! คุณจะบอกยายบูบีของเธอว่าเป็นลูกใครหรือจะปดแก

ตลอดกาล?" ใครคนหนึ่งถามขึ้น

"อ๋อ ถ้าบูบีถาม ว่าแกเป็นลูกใครแน่ ฉันกับคุณพ่อเขาก็จะบอกตรงๆ ว่า บูบีเป็นลูกของเราที่ได้มาจากโรงพยาบาล" สายใจบอกอย่างไม่อนาทร "แกจะได้รู้ว่าแกต้องเป็นของมีค่าล้ำเลิศเหลือเกิน พ่อกับแม่จึงได้เลือกแกออกจากบรรดาเด็กหลายสิบคน หรือหลายล้านคนในเมืองไทย และเอามาเลี้ยงมารักอย่างที่เราเลี้ยงและรักแก บูบีจะประหลาดอะไรเมื่อแกได้รับทุกสิ่งทุกอย่างที่ลูกในอกทุกคนควรจะได้รับหรือมากกว่าบางรายเสียซ้ำไป ลูกเลี้ยงลูกจริงไม่สำคัญ มันสำคัญอยู่ที่คนเลี้ยงต่างหาก ถ้าเขาเป็นพ่อแม่เด็กได้จริง เด็กก็ต้องเป็นลูกจริงของเขา การอบรมเลี้ยงดูต่างหากที่ทำให้พ่อแม่และลูกเป็นของกันและกัน ฉันได้เห็นตัวอย่างมามากแล้ว คุณลืมเรอะคะ คติเก่าๆ ก็ว่า ใครเลี้ยงก็เป็นลูกคนนั้น ในบ้านบางแห่งปล่อยลูกให้คนเลี้ยงคนละคนโดยสิ้นเชิง ไม่ควบคุมกล่อมเกลาเองเลย ลูกๆ จึงกลายเป็นลูกคนซักผ้า ลูกคนปัดกวาด ลูกแม่ครัวหรือลูกแม่นมนั้นเอง เพราะติดนิสัยความเป็นอยู่ของคนที่แกได้อยู่ใกล้ชิดที่สุด บูบีของฉันกับคุณพี่จะต้องเป็นลูกของเราตลอดกาลเหมือนกับ...เหมือนกับบีบี๋ เป็นลูกของพ่อแม่เดี๋ยวนี้ของเขาตลอดกาล..."

แล้วก็... ทารกเหมือนกันทุกคน และควรได้รับความรักความปรานีตลอดกาล.

จากรวมเรื่องสั้น 'จำเลยลับ' พ.ศ.2514

สถานีวิทยุสราญรมย์ของคุณๆ มีอายุ 3 ปี เมื่อเดือนเมษายนที่ผ่านพ้นมาและมีกิจกรรม ทั้งการแสดงธรรม นิทรรศการและการแสดงวัฒนธรรมสี่ภาค ไปเมื่อวันที่ 9 และ 10 พฤษภาคม ซึ่งผมได้ถ่ายทอดบทธรรมะและภาพชุดงาน 3 ปี วิทยุสราญรมย์ มาฝากคุณในหนังสือวิทยุสราญรมย์ เล่มที่ 11 แล้ว

อาเซียน นับเป็นองค์กรที่มีความเป็นปึกแผ่นและมีบทบาทที่สำคัญทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก แต่ความเป็นมาแต่แรกเริ่มของอาเซียนนั้น คงไม่มีผู้ใดที่จะบอกเล่าได้ดีเท่า ฯพณฯ ดร.ถนัด คอมันตร์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ผู้มีบทบาทสำคัญในการระงับความขัดแย้งในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และสถาปนาอาเซียนขึ้นเป็นผลสำเร็จ- "อาเซียน - อดีต ปัจจุบัน และอนาคต" ซึ่งท่านอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้แสดงปาฐกถา ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ 4 ปีก่อน จึงเป็นทั้งประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจและการมองไปข้างหน้าด้วยสายตาของนักการทูตผู้ช่ำชอง

หนังสือวิทยุสราญรมย์เล่มนี้ ยังคงให้ความสนใจต่อเรื่องราวรอบตัว ๆ ไม่ว่าจะเป็นศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาการ เกษตรกรรม

และทัศนะต่างๆ - จากหิ่งห้อยตัวเล็กๆ ที่ส่งแสงตามต้นลำพู ไปจนถึงไบโอดีเซล หรือการผลิตน้ำมันดีเซลจากน้ำมันมะพร้าว จากพระราชพิธีสิบสองเดือน ไปจนถึงกรรมวิธีในการทำหัวโขน จากการบวชแลนที่เมืองแพร่ไปถึงความเชื่อเรื่องผีนัตของชาวพม่า และจากพิธีมหากุมภเมลาในอินเดีย ไปถึงเหมืองเกลือในโรมาเนีย ทั้งนี้ก็ด้วยเจตนารมณ์แน่วแน่ในอันที่จะทำให้หนังสือวิทยุสราญรมย์ เป็นทั้งคู่มือในการฟังวิทยุสราญรมย์ และคู่ใจของคุณๆ ผู้อ่านทั่วประเทศ

พบกันใหม่ฉบับหน้า ซึ่งจะเป็นฉบับครบรอบ 3 ปีของหนังสือวิทยุสราญรมย์ครับ.

ด้วยความปรารถนาดี

ประภัสสร เสวิกุล

บรรณาธิการ